

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

1878—9 καὶ 1879—80.

ΕΝ ΕΜΥΡΝΗ:

ΤΥΠΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΔΑΜΠΑΝΟΥ.

1880.

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

THE
MUSEUM

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

1878-9 καὶ 1879-80.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ:

ΤΥΠΟΙΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΔΑΜΙΑΝΟΥ.

1880.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

- Περὶ Μουσείων καὶ Βιβλιοθηκῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσι καὶ περὶ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Μουσείου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ὑπὸ Διονυσίου Μαρκοπούλου.
- II. Διάφοροι γραφαὶ εἰς τὸ κείμενον τοῦ Γοργίου τοῦ Πλάτωνος ὑπὸ Α. Παπαδοπούλου τοῦ Κεραμῆος.
 - III. Catalogue descriptif des poids antiques du Musée de l' école Evangélique par A. Papadopoulos Κεραμῆος.
 - IV. Tumulus et Hiéron de Bélevi par G. Weber.
 - V. Hiéron de Cybèle et Trône de Pelops sur le Sipylos par G. Weber.
 - VI. Ἐπιγραφαί. — Α. Ἐναποκείμενα ἐν τῷ Μουσεῖῳ. Β. Ἐπισταλεῖσαι ἐν ἀντιγράφοις.
 - VII. Περὶ Κλάρου, Κολοφῶνος, Νοτίου Ἐπιγραφαὶ εὑρεθεῖσαι ἐν τῇ Κολοφωνίᾳ γῆ ὑπὸ Ἀριστοτέλους Μ. Φοντριέρου.

ΠΙΝΑΚΕΣ.

- A. Πανομοίωτον σελίδος τοῦ χειρογράφου τοῦ Γοργίου τοῦ Πλάτωνος.
- B. Ἀπότυπα σταθμῶν ἀποκειμένων ἐν τῷ Μουσεῖῳ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς I—VII.
- Γ. Tumulus à Bélevi. — Hiéron à Bélevi.
- Δ. Χωρογραφικὸς χάρτης τῆς Κολοφῶνος καὶ τῆς ἐν Ἰωνίᾳ Μητροπόλεως.

ΠΕΤΡΩΙ ΦΟΣΚΟΛΩΙ

ΑΝΑΓΓΙ ΑΓΛΩΤΙ, ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΤΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΩΤΙ

ΜΙΚΡΟΝ ΑΝΤΙ ΠΟΛΛΩΝ

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΟΥΤΕ

ΑΝΑΤΙΘΕΤΑΙ.

Handwritten signature or number, possibly '227'.

Λ Ο Γ Ο Σ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΕΝ ΤΗ ΛΕΞΧΗ

ΟΜΗΡΟΣ

τὴν 25 Νοεμβρίου 1879

ὁ π ὶ

Δ. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ.

Περὶ Μουσείων καὶ Βιβλιοθηκῶν
παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι

κ α ἰ

περὶ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Μουσείου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης
τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς.

Φιλόμουσος Ὀμήνους,

ΠΡΟ μηνῶν ἡ Ἐφορία τοῦ Μουσείου, ἐνθαρρυνθεῖσα ἐκ τῆς αὐθορμητοῦ δωρεᾶς γενομένης τῷ καταστήματι βιβλίων γεγραμμένων εἰς Ἰνδικὰς γλώσσας, ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ διαφόρους νέους, διευθύνοντας ὀλίγους οἴκους Ἑλληνικοὺς ἐν τῇ ἀπωτάτῃ Ἀνατολῇ, συγγράμματά τινα πραγματευόμενα περὶ γλώσσης, θρησκείας, ἠθῶν καὶ ἐθίμων, φιλολογίας καὶ ἀρχαιολογίας τῶν Ἰνδικῶν λαῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ αὐτῶν εἰς τὴν χορείαν τῶν ἀρείων φυλῶν στενωτάτων δὲ συγγενῶν τοῖς Ἑλληνοϊταλικοῖς. Ἡ μελέτη ἐν τοῖς βιβλίοις αὐτοῖς, ἐν οἷς σοφοὶ γλωσσολόγοι ἐναπεταμίευσαν θησαυρὸν γνώσεων, ἐνῶ παρέχει τέρψιν παντὶ γευσαμένῳ παιδείας Ἑλληνικῆς, διότι βλέπει εἰς πολλὰ καὶ ἀπομειμαχρυσμένα μέρη γλώσσης ἐχού-

τας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ῥίξας, γραμματικὸν σχῆμα, τύπους καὶ κλίσεις, οἷα καὶ ἡ Ἑλληνικὴ, συγχρόνως τῷ παρέχει τὰ μέσα νὰ ἐξηγήσῃ λογικῶς μυρία ὅσα τέως ἀκατάληπτα αὐτῷ.

Τινὲς τῶν νέων πρὸς οὓς ἡ Ἐφορία ἀπήλυθε τὴν παράκλησιν τῆς εἰσι Σμυρναῖοι, διότι οὐχὶ μόνον ἐγεννήθησαν καὶ ἀνετράφησαν ἐν Σμύρῃ ἀλλὰ καὶ ἐξεπαιδεύθησαν ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ Σχολῇ.— Ἡ παράκλησις ἐγένετο εὐμενῶς ἀποδεκτὴ καὶ ὑπεσχέθησαν ὅτι τινὰ τῶν αἰτηθέντων βιβλίων θέλουσιν ἀποσταλῆ, τινὰ δ' οὐχί, διότι δυσεύρετα. Καὶ ἡ μὲν Ἐφορία εὐγνωμῶν ἀποδεχθεῖσα πάντοτε καὶ τὴν μικρὰν καὶ τὴν μεγάλην δωρεὰν εὐγνωμονεῖ καὶ πρὸς τοὺς ἐν λόγῳ ὁμογενεῖς· ἐπειδὴ ὅμως οὗτοι, γράφοντες πρὸς φίλων τῶν ἐνταῦθα, ἐξήνεγκον τὴν γνώμην ὅτι προσφορὰ μεγάλη δὲν ἤρμοζε διὰ τὴν Σμύρνην, διότι τὸ Μουσεῖόν τῆς δὲν φέρει ἐθνικὸν χαρακτῆρα, μοὶ ἔδωκαν ἀφορμὴν νὰ μελετήσω τὸ θέμα καὶ νὰ ἐκθέσω ἐνώπιον ὑμῶν τὰς ἀσθενεῖς μου γνώσεις καὶ σκέψεις. Σημειώσατε ὅτι, οἱ κύριοι πρὸς οὓς ἀπετάθημεν, γνωστοὶ ἐπὶ γενναιότητι καὶ ἀγάπῃ πρὸς τὴν Σμύρνην, δὲν εἶνε ἄνθρωποι δυνάμενοι νὰ πτοηθῶσιν ὑπὸ τῆς δαπάνης, ἀλλὰ τὴν Σμύρνην δὲν ἐξετίμησαν ὡς μέγα κέντρον ἐθνικόν, ἢ φαίνεται δὲν ἔχουσι βελτίονας ἐλπίδας περὶ τοῦ μέλλοντός τῆς.

Τὴν ἰδέαν τῶν λοιπῶν ταύτην λαμβάνων ὡς ἀφετηρίαν θέλω ἐκτυλίξαι τὸν λόγον καὶ ἀποδείξει ὅτι ἡ συγκέντρωσις τῶν πάντων ἐν ἐνὶ τόπῳ, οὔτε ὀρθὴ εἶνε οὔτε λυσιτελεῖς, ἀλλ' ὅτι, ὅπως κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν ἐσχηματίσθησαν εἰς διάφορα ἄλλα μέρη ἐθνικὰ κέντρα μεγάλα, ἐν οἷς ἐκαλλιεργήθησαν αἱ ὠραῖαι τέχναι, τὰ γράμματα καὶ αἱ ἐπιστῆμαι, οὕτω καὶ νῦν συμφέρει νὰ συμμεθέλωσι τοῦ πρὸς τὴν πρόοδον γενικοῦ ὄρασμοῦ τῆς ἐποχῆς καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἑλληνικαὶ πόλεις εἴτε δούλαι εἴτε ἐλευθεραὶ εἰσι, οὐχὶ δὲ πρὸς μόνους τὰς Ἀθήνας νὰ ἀποβλέπωμεν καὶ ἐξ Ἀθηνῶν νὰ προσδοκῶμεν τὰ πάντα. Πρὸς ἀπόδειξιν τῶν εἰρημάνων πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ ἐξιστορήσωμεν πῶς ἐγεννήθησαν παρ' Ἑλλήσιν αἱ βιβλιοθήκαι καὶ τὰ Μουσεῖα. Τὸ θέμα εἶνε καθαρῶς ἱστορικόν, ἀλλ' ἐν τῇ φορᾷ τοῦ λόγου, τὰ πρόσωπα ἢ τὰ πράγματα μὲ παρέσυραν ἀκατασχέτως πρὸς παρεκβάσεις ἀλλοτρίας πρὸς αὐτό, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐν ταῖς παρεκβάσεσι πρόκειται πάντοτε περὶ πατρίων, ὁ δὲ λέ-

γος διαποικιλλόμενος καθίστάται τερπνότερος, πιστεύω ὅτι ὀέλω τύχει τῆς συγγνώμης τῶν φίλων ἀκροατῶν.

Ἄν ἡ Σμύρνη δὲν κρίνηται ἀξία ν' ἀποκτήσῃ Μουσεῖον καὶ Βιβλιοθήκην μεγάλην, τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν γνώμην μου ἐνοοῦσιν οἱ εὐγενεῖς κύριοι οἱ ἐξενεγκόντες τὴν ἰδέαν, ὅτι δὲν φέρει ἐθνικὸν χαρακτῆρα τὸ Μουσεῖόν τῆς, καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην Ἑλληνίδα πόλιν ἐν Τουρκίᾳ, εἶνε δὲ εὐκόλον νὰ ἐνοήσωμεν ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ μόνους τὰς Ἀθήνας ἀξιοῦσι τῆς τιμῆς, οὐδὲ πρέπει νὰ τοὺς ἀδικήσωμεν διὰ τοῦτο, διότι πᾶς Ἕλληνα ἀπὸ τῆς τρυφερωτάτης ἡλικίας, τί ἄλλο ἐδιδάχθη, καὶ δικαίως, εἰμὴ νὰ θαυμάζῃ τὴν ἀρετὴν τῆς πόλεως κατὰ τὴν μεγάλην καὶ ἔνδοξον ἐκείνην ἐποχὴν, καὶ τὰ ἔργα τῆς διανοίας καὶ τέχνης τῶν Ἀθηναίων; ὁ Μαραθῶν, ἡ Σαλαμίς, ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων, ὁ Φειδίας, ὁ Θουκυδίδης, οἱ δραματικοὶ καὶ οἱ ῥήτορες· τί ἄλλο ἀναπολοῦσιν ἡμῖν εἰμὴ δόξαν, σοφίαν, ἀρετὴν καὶ ποίησιν καὶ τέχνην; Σμυρναῖος σοφὸς τὴν ὠνόμασε, τὸ πάλαι, ἔρεισμα γένους, καὶ πόλιν τὰ πάντα ὑπερφέρουσαν.

Τὸ ὄνομα τῶν Ἀθηνῶν τὸ γλυκὺ καὶ προσφιλὲς ταῖς Μούσαις δὲν ἐνθουσιάζει μόνον ἡμᾶς ἀλλὰ καὶ πάντα λόγιον ξένον. Ὅτε ἐσχάτως ἤμην ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως μετ' ἄλλου φίλου Σμυρναίου, ὁ δὲ καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας καὶ συμπατριώτης μας κύρ. Μυλωνᾶς ἐξήγει ἡμῖν ἐν λεπτομερείᾳ τὰ κατακοσμοῦντα αὐτὴν θαυμάσια ἔργα, ὁ φίλος μου ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ αὐτοῦ ἀνέκραξεν, «ιδού ὁ βράχος ὁ φρονίσας τὸν κόσμον». — Ἡ φράσις αὕτη δὲν λέγει ὅσα πολῦτομος ἱστορία;

Ἄλλ' ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος διὰ τῶν ὅπλων διέσπειρεν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀσίαν τὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ, ὅτε δὲ μετ' αὐτὸν οἱ διάδοχοι ἀνίδρυσαν βσιλεία πλούσια καὶ ἰσχυρά, οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνες ἠγάπησαν μὲν πάντοτε καὶ ἐτίμησαν τὰς Ἀθήνας, ἀλλ' ἡ ἱστορικὴ τῶν πραγμάτων φορὰ ἀπέδειξεν ἀναγκαῖον ὅτι δὲν ἔπρεπε ταύτας μόνους νὰ θεωρήσωσι κέντρα μαθήσεως ἑλληνικῆς. Οὕτως ἡ Πέργαμος, ἡ Ἀντιόχεια, ἡ Σελεύκεια, πρὸ πασῶν δὲ ἡ Ἀλεξάνδρεια ἐκαλλιεργήσαν τὴν τέχνην, τὰ γράμματα καὶ κυρίως τὰς ἐπιστήμας, ἐπέδρασαν δὲ τοσοῦτον ἐπὶ τῶν ξένων φυλῶν, ὥστε ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ τριακοσίων χιλιάδων Ἑβραίων ἀποικία ἐξελληνίσθη

εις βαθμόν, ὥστε τὸ ἔθνος τὸ ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα ἀποκλειστικῶς ἐμμένον εἰς τὰ πάτρια, τὴν δὲ γλῶσσάν του νομίζον μόνην ἱερὰν καὶ ἐκ Θεοῦ, ἐβίασθη νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ἔχαιρε τοῦ αὐτοῦ πλεονεκτήματος—λησμονήσαντες δὲ καθ' ὁλοκλήριαν τὴν Ἑβραϊκὴν, ὠμίλησαν ἑλληνιστὶ πάντες καὶ ἐκαλλιέργησαν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, ὁ δὲ Φίλων, ὁ Ἰώσηπος, Φλάδιος καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἔγραψαν εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Ξενοφῶντος.

Ἡ Τραπὴς μέγα ἐπίσης κέντρον Ἑλληνισμοῦ, ἔδωκε τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, Ἰουδαῖον ἑλληνιστὶ ἐκπαίδευθέντα, ἀλλ' ἔσχον νοῦν, ὅστις, μύησας τὰ ἔθνη ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἰδέας καὶ τοῦ Πέτρου καὶ ἄλλων, ἔθεσε τὰς θάσεις καὶ διεθῆκε διὰ τῶν Ἑλλήνων τὴν θρησκείαν, ἥτις σήμερον δεσπόζει τοῦ κόσμου.— Ἡ Σμύρνη καὶ ἡ Βηρυτὸς ἀπέκτησαν σχολὰς περιφήμους, ἡ μὲν τῆς ἰατρικῆς, ἡ δὲ τῶν νόμων. Ἐν Σμύρνῃ σήμερον ἔχομεν σπουδαίαν ἀποικίαν Ἰουδαίων πάντων ἐννοσούντων τὴν Ἑλληνικὴν καὶ εἰσαγαγόντων εἰς τὰ σχολεῖα τῶν τὴν ἐκμάθησίν της, διατὶ λοιπὸν προάγοντες τὴν παιδείαν νὰ μὴν ἐλπίζωμεν ἐπὶ τῇ τελείᾳ ἐξελληνίσει αὐτῶν; Ἀφοῦ οἱ Κερκυραῖοι καὶ οἱ Ζακύνθιοι ὁμόθησκοί των καυχῶνται σήμερον ὅτι εἶνε Ἕλληνες, διατὶ νὰ μὴν ἐλπίζωμεν ὅτι καὶ οἱ ἐν Σμύρνῃ ἀπόγονοι τοῦ περιουσιῶου λαοῦ κατοικήσαντες πρὸ αἰώνων πόλιν οὐσιωδῶς Ἑλληνικὴν θὰ καυχῶνται μίαν ἡμέραν καὶ αὐτοὶ ὅτι εἶνε Ἕλληνες;

Ἀφοῦ αἱ Ἀθῆναι ἔπαυσαν παράγουσαι θαυμάσια πρωτότυπα διὰ τῶν καλλιτεχνῶν καὶ τῶν συγγραφέων των, αἱ προμνημονευθεῖσαι πόλεις καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐξυπηρέτησαν εἰς ὑπατον βαθμόν τὸν Ἑλληνισμόν, ὅχι μόνον διότι ἔδωκαν πολλοὺς συγγραφεῖς, ἀλλὰ καὶ διότι ἔδωκαν τοὺς ἀνδρας ἐκείνους, οἵτινες διέσωσαν, ὑπεμνημάτισαν καὶ ἀνέδειξαν τὴν ἀξίαν τῶν ἔργων τῆς μεγάλης ἐποχῆς ἀπὸ Αἰσχύλου μέχρι τελευτῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Οἱ σοφοὶ τῆς Ἀλεξανδρείας εὐηργέτησαν τὴν ἀνθρωπότητα πολὺ πλέον τῶν Ἀθηναίων, διότι ἠρεῦνησαν τὴν φύσιν ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως, τῆς πείρας καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἔθεσαν δ' οὕτω τὰ θεμέλια τῶν ἐπιστημῶν, ἐνῶ οἱ Ἀθηναῖοι καθυστέρησαν ἀφεθέντες εἰς τὴν φαντασίαν καὶ ἀορίστους θεωρίας, καὶ κατ' οὐδὲν προήγαγον ὅσα διείδον οἱ σοφοὶ τῆς Ἰωνίας ἀπὸ Θαλήτος καὶ Πυθαγόρου. Γεγονὸς μόνον ἀξίον περιεργεί-

ας κατὰ τὸν ἀστρονόμον Laplace εἶνε ἡ παρατήρησις τῶν θερινῶν τροπῶν κατὰ τὸ 432 Π. Χ., γενομένη ὑπὸ Μέτωνος καὶ Εὐκλήμωνος, ὁπότε τὸ πρῶτον φαίνεται ἐν Ἀθήναις σύστημα παρατηρήσεως συμπλέκτου δι' ἐργαλείων πρὸς καταμέτρησιν τῶν γωνιῶν καὶ ὑπολογισμοῦ, διὰ τριγωνομετρικῶν μεθόδων. Ὅτε εἰργάζοντο οἱ σοφοὶ τῆς Ἀλεξανδρείας, δὲν ἠδύναντο πλέον αἱ Ἀθῆναι νὰ ἐξυπηρετήσωσιν ἐν ἴσῳ λόγῳ τὸν πολιτισμόν, τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας, διότι ἦσαν ἐλεύθεραι μόνον κατ' ὄνομα, ἔστεροῦντο δὲ τῶν μέσων.

Ἄν σήμερον αἱ Ἀθῆναι εἰσὶν ὁ φάρος πρὸς ὃν ἀενεῖται πᾶς Ἕλληνας, εἶνε ὅμως καὶ τυφλῶ δῆλον ὅτι ἡ Σμύρνη δύναται, πρέπει καὶ οφείλει νὰ ἐπιδράσῃ ἐφ' ἀπάσης τῆς ἐλάσσονος Ἀσίας τοῦτο δὲ πῶς ἄλλως δύναται νὰ γίνῃ εἰμὴ διὰ τῆς πολλαπλασιασέως τῶν σχολείων καὶ τῆς ὁσημέραι ἀναπτύξεως τοῦ προγράμματος αὐτῶν; ἀλλὰ ταῦτα δὲν συνεπάγονται λογικῶς τὴν σύστασιν σπουδαίας βιβλιοθήκης, δὲν προαπαιτοῦσι τὴν ὑποδαύλισιν πρὸς ἀγάπην, ἀνιχνευτικὴν καὶ περισύναξιν τῶν πατρῶν ἀρχαιοτήτων; Οὐδὲν λοιπὸν σφαιρωτέρον ἢ τὸ νομίζειν ὅτι ἐν Ἀθήναις μόνον πρέπει νὰ ἐναποταμιεύονται τὰ πάντα. Ἡ Ἰταλία τὰ μέγιστα παθοῦσα πολιτικῶς καθ' ὅλον τὸν μεσαίωνα, διότι κατετμήθη εἰς πολλὰς ἡγεμονίας, ἐκέρδησεν ὅμως ἐξ ἄλλου, διότι τὰ μικρὰ ἐκεῖνα κράτη διὰ τῆς ἐμπορίας καὶ τῆς ναυτιλίας ἀποκτήσαντα πλοῦτον, περιεποιήθησαν τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, εὐγενῶς δὲ ἀμιλλώμενα πρὸς τοῦτο, καίτοι πολιτικῶς κατεσπαράσσοντο συναλλήλως, ἔφεραν τὴν ἀναγέννησιν τῶν φώτων, τέκνον τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ὁ αἰὼν Λέοντος τοῦ Χ., ἀνώτερον τοῦ ὁποίου οὐδένα ἄλλον ἔχη νὰ μνημονεύσῃ ἢ ἱστορία, εἰμὴ τὸν αἰῶνα τοῦ Περικλέους. Σήμερον αἱ μεγάλαι πόλεις τῆς Γαλλίας παραπονοῦνται διότι τὰ πάντα συγκεντροῦνται ἐν Παρισίῳ, ἡ δὲ Μασσαλία, τὸ Λούγδουνον, καὶ τὰ Βορδигаλλα ἀμιλλῶνται διὰ συστάσεως βιβλιοθηκῶν, Πανεπιστημείων, Ἀστεροσκοπεῖων καὶ ἄλλων ὠφελίμων καθιδρυμάτων, ἵνα μὴ καθυστερήσωσι τῆς πρωτεύουσας. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἐν προοίμιῳ, ὡς ἐξετάσωμεν δὲ ἤδη ποῖα ἡ ἀρχὴ βιβλιοθηκῶν καὶ Μουσείων παρ' Ἑλλήνων.

Μέχρις ἀρχομένου τοῦ νῦν αἰῶνος ἡ σοφὴ Εὐρώπη ἐπίστευεν ὅτι

ἐπὶ παντός οἰουδήποτε κλάδου τέχνης ἢ ἐπιστήμης οἱ Ἕλληνες ἔδωκαν τὰ πρωτότυπα, ἀλλ' ὅτε ἀνέγνωσαν τὰ σανσκριτικά συγγράμματα, ὅτε ἐμελέτησαν τὰ τῶν Περσῶν, ὅτε ἐξέκλεψαν δι' ἐπιμονῆς, ὑπομονῆς καὶ σοφίας τὴν κλεῖδα τῆς ἀναγνώσεως τῶν σφηνοειδῶν χαρακτήρων τῆς Βαβυλωνοῦ καὶ Νίνου καὶ τῶν ἱερογλυφικῶν τῆς Αἰγύπτου, εὔρον ὅτι οἱ Ἴνδοι ἐφιλοσόφησαν πρὸ τῶν Ἑλλήνων, ὅτι οἱ Πέρσαι ἔσχον ἐνωρίτερα ὑγιεινέρας ἰδέας περὶ θρησκείας, ὅτι ἀστρονόμοι πρῶτοι ὑπῆρξαν οἱ Ἀσσύριοι, καὶ ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ὑπῆρξαν ἰατροὶ καὶ γεωμέτραι πρὸ τοῦ Ἱπποκράτους καὶ Ἀρχιμήδους, τέλος παραβαλόντες τὰ ἀσσυριακὰ ἔργα τῆς γλυπτικῆς μετὰ τῶν ἀρχαϊκῶν τῆς μικρᾶς Ἀσίας καὶ Ἑλλάδος ἀπέδειξαν ὅτι ἡ γλυπτικὴ τῶν Ἑλλήνων ἦτο ἀπόρροια τῆς ἀσσυριακῆς τέχνης, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν σοφῶν ἠμυρσίθησεν ὅτι τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος προήγαγε ταῦτα εἰς τσαύτην τελειότητα καὶ ἔδωκε τύπον καὶ χαρακτήρα ἔθνικόν τοιοῦτον, ὥστε νὰ δύνανται δικαίως νὰ θεωρῶνται ὡς ἔργα πρωτότυπα.

Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ ὡς πρὸς τὰς βιβλιοθήκας, διότι ἐκ τῶν τελευταίων ἀνασκαφῶν ἐν Νίνῳ ἀπεδείχθη ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχον βιβλιοθήκαι καὶ μάλιστα ὅτι τὰ βιβλία ἐδανείζοντο ἐπὶ ἀποδείξει εἰς τοὺς θέλοντας νὰ μελετήσωσιν, ἀλλὰ δυστυχῶς τὰ βιβλία ταῦτα ἦσαν γεγραμμένα ἐπὶ πλίνθων ὀπτῶν, εὐκόλον δὲ νὰ κρίνη τις ἀν' ἦτο δυνατόν νὰ προκύψῃ ὠφέλεια, ὅπότεν διὰ ν' ἀναγνώσῃ τις καὶ μικρὰν πραγματείαν θὰ εἶχεν ἀνάγκην νὰ φορτίωσιν ἅμαξαν ἐκ πλίνθων, ἐκάστη τῶν ὀπτῶν ἦτο μία σελὶς τοῦ βιβλίου. Κατ' ἐμὲ λοιπὸν κριτὴν καὶ ἀν' δὲν ἦτο πρωτότυπος ἡ ἰδέα τῆς περιουσιάζεως τῶν θησαυρῶν τοῦ νοῦ καὶ τῆς τέχνης παρ' Ἑλλήσι, δικαιούμεθα οὐχ ἦτιον ν' ἀντιποιώμεθα τὴν δόξαν ταύτην ὑπὲρ τῶν προγόνων μας, διότι πρῶτοι αὐτοὶ ἐγνώρισαν νὰ τὰ καταστήσωσιν ὠφέλιμα εἰς τὸν κόσμον.

Κατὰ τὸν Πλούταρχον ὁ Λυκούργος ἀναχωρήσας ἐκ Κρήτης ἐπ' αὐτὴν Ἀσίαν ἐπλευσεν, ἐκεῖ δὲ καὶ τοῖς Ὀμήρου ποιήμασιν ἐντυχῶν αὐτῶν, ὡς εἶκοι, παρὰ τοῖς ἐκγόνοις τοῖς Κρεωφύλου διατηρούμενοι, καὶ κατιδῶν ἐν αὐτοῖς, ταῖς πρὸς ἠδονὴν καὶ ἀκρασίαν διατριβαῖς τὸ πολιτικὸν καὶ παιδευτικόν, οὐκ ἐλάττωνος ἄξιον σπουδῆς ἀναμειγμένον, ἐγράφατο προθύμως καὶ συνήγαγεν ὡς δεῦρο

αὐτοῦ. Ἦν γάρ τις ἤδη δόξα τῶν ἐπῶν ἀμαυρὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ἐκέκτηντο δ' οὐ πολλοὶ μέρη τινὰ, σποράδην τῆς ποιήσεως αὐτῆς ὡς ἔτυχε διαφερομένης· γνωρίμην δ' αὐτὴν καὶ μάλιστα πρῶτος αὐτῆς ἐποίησε Λυκούργος.»

Βέβαια μόνον τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη δὲν ἀπαρτίζουσι βιβλιοθήκην, ἀλλ' εἰσὶ τοσοῦτον θαυμαστά καὶ ἐπέδρασαν τοσοῦτον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ βίου, τῆς πολιτείας καὶ τῆς τέχνης τῶν Ἑλλήνων, ὥστε κατ' ἐμὲ κριτὴν εἰσὶν ἀντάξια μεγάλης βιβλιοθήκης, ὁ δὲ Λυκούργος ἀν' οὐδὲν ἄλλο εἶχεν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἤρκει πρὸς δόξαν τοῦ μόνου ἢ περισύναξις τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεΐας. Μετὰ αἰῶνας ὁ Πεισίστρατος ἐφρόντισεν ὅπως τὰ ἔπη ταῦτα ἀτάκτως ῥαψωδούμενα τὸ πρῖν, διαρρυθμισθῶσιν εἰς ἕνα ὅλον ἀρμονικὸν καὶ ἀπέδειξε τὸ βιβλίον κειμήλιον ἔθνικόν ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Ἀθηναῖος διὰ ν' ἀποδείξῃ τὸν πλοῦτον τῆς βιβλιοθήκης Λαρηνησίου τοῦ Ῥωμαίου λέγει αὐτῷ καὶ βιβλίων κτήσις αὐτοῦ ἀρχαίων Ἑλληνικῶν τσαύτη, ὡς ὑπερβάλλειν πάντας τοὺς ἐπὶ αὐτῆς συναγωγῇ τεθαυμασμένους Πολυκράτην τε τὸν Σάμιον καὶ Πεισίστρατον τὸν Ἀθηναίων τυραννήσαντα.»

Ὅστε βλέπομεν ὅτι ὀλίγα ἔτη πρὸ τῶν μηδικῶν ὁ Πολυκράτης καὶ ὁ Πεισίστρατος εἶχον πλουσίας βιβλιοθήκας, ἐξ ἄλλων δὲ πηγῶν πληροφοροῦμεθα ὅτι ἡ τοῦ Πεισιστράτου ἦτο προσιτὴ τοῖς πολλοῖς καὶ ὅτι ὁ Ξέρξης μετήνεγκεν αὐτὴν εἰς τὴν Περσίαν. Ἐπὶ δὲ τῶν μηδικῶν καὶ κατόπι ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν Ἀθηνῶν φαίνεται ὅτι καὶ πολλοὶ ἰδιῶται εἶχον βιβλιοθήκας ὡς Εὐκλείδης ὁ Ἀθηναῖος καὶ Νικοκράτης ὁ Κύπριος καὶ Εὐριπίδης ὁ ποιητὴς—δλόκληρος ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Ἀριστοτέλους μετὰ πολλῶν ἄλλων βιβλίων ἐπωλήθη ὑπὸ Νηλέως πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελλον—ἀλλ' ὁ λόγος ἡμῶν περὶ δημοσίων βιβλιοθηκῶν, τοιαύτας δὲ ἀρχαιοτάτας γνωρίζω τὰς τοῦ Πεισιστράτου καὶ Πολυκράτους, πυρῆνα δὲ Μουσειοῦ, καὶ ἦν σημασίαν ἡ λέξις προσέλαβεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Πτολεμαίων μέχρι σήμερον, σημαίνουσα τὸ πρῖν ναὸν τῶν Μουσῶν, τὴν ἐν τῇ Ἀκροπόλει Πινακοθήκην· ἀλλ' ἴσως ἄλλαξοῦ ὑπῆρξαν ἐνωρίτερον Πινακοθήκαι, ὡς ἐν Σικυῶνι, ὅπου ἡ ζωγραφικὴ προώδευσε πρῖν ἢ ἐν Ἀθῆναις.

Ἐπὶ Πεισιστράτου ὑπῆρχον ἤδη πολλὰ βιβλία Ἑλληνικά, διότι

κατὰ τὴν μεγάλην Ἑλλάδα, τὴν Σικελίαν, τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν κο-
ρίως Ἑλλάδα ἦρθον ἀπὸ αἰῶνων πλούσιαι καὶ πεπολιτισμέναι
πόλεις, ἐν αἷς ὁ νοῦς εἰργάσθη καὶ παρήγαγεν ἀφρόνως. Οἱ Ἴωνες,
λαὸς εὐγενῆς καὶ νοήμων, κατοικήσαντες τὰ παράλια τῆς Ἀσίας
καὶ τὰς νήσους, ἐδημιούργησαν εἰς λίαν ἀρχαίαν ἐποχὴν τὸ ἔπος,
ἀπέδειξαν δὲ τὸ εὐμήχανον, εὐστροφον καὶ ἐπινοητικὸν αὐτῶν πνεύ-
μα δι' ἀξιοθαυμάστων ἔργων, διότι δύο αἰῶνας πρὸ τῶν μηδικῶν
ἐδημιούργησαν τὴν ἱαμβικὴν καὶ ἐλεγειακὴν ποίησιν, τὰς ἀρχὰς τῆς
φιλοσοφίας καὶ τὰ πρῶτα δοκίμια τῆς ἱστορίας, τοσοῦτος δὲ ἦτο
ὁ ὄργασμός, ὥστε ἂν ἡ Μιλητος δὲν ἐδουλοῦτο, θὰ ἐπεσκόπιαζεν ἴσως
κατὰ τὸν Otfried Müller τὴν φιλολογικὴν δόξαν τῶν Ἀθηναίων.

Ἡ ἐποχὴ τῶν διαδόχων εὗρεν ἑτοιμὸν θησαυρὸν μέγαν διανοητι-
κῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἔργων. Ἡ τέχνη βοηθηθεῖσα ἀπὸ τὰ πλοῦτη,
ἄτινα οἱ Ἕλληνες ἀπέκτησαν κατατροπώσαντες τοὺς στόλους καὶ
τοὺς στρατοὺς τοῦ Δαρείου καὶ Ξέρξου καὶ ἀπὸ τὰ κέρδη ἔσα προσε-
πόριζεν αὐτοῖς ἢ ἀνάπτυξις τῆς ἐμπορίας, τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς
ναυτιλίας, κατεκόσμησεν πάσας τὰς πόλεις διὰ πολυτελῶν οἰκοδο-
μῶν, ἀγαλμάτων Θεῶν, καὶ ἀνδριάντων ἐνδόξων πολιτῶν ἢ νικητῶν
κατὰ τοὺς μεγάλους ἀγῶνας, καὶ εἰκόνων, ἐν αἷς ἐξωγραφήθησαν
πράξεις μεγάλαι ἢ ἐπεισόδια μυθολογικά, σχέσις ἔχοντα πρὸς τὸν κα-
θόλου Ἑλληνισμὸν ἢ πρὸς ἐπιτόπια συμβεβηκότα καὶ παραδόσεις.—
Οὕτω δὲ πᾶσα πόλις ὑπῆρξεν οἰονεὶ μέγα Μουσεῖον.

Ὁ Περικλῆς μεταγαγὼν ἀπὸ Δήλου εἰς Ἀθήνας τὸν συμμαχικὸν
θησαυρὸν, λόγῳ μὲν ὅπως προφυλάξῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν
βαρβάρων, ἔργῳ δὲ ὅπως κατακοσμήσῃ τὰς Ἀθήνας καὶ δίδων ἐργα-
σίαν τῷ πολυταράχῳ δήμῳ εὐχερέστερον κυβερνήσῃ αὐτόν, παρέσχε
τὰ μέσα τοῖς καλλιτέχναις, οὓς ἠγάπα καὶ ἐπροστίει, ν' ἀνεγεί-
ρωσι τὰ περιφανῆ ἐκεῖνα μνημεῖα, ἄτινα, καίτοι κατηρειπωμένα σήμε-
ρον, θαυμάζει ὁ κόσμος, ὅμοια δὲ ἢ καὶ πλησιάζοντα τὸ κάλλος καὶ
τὴν σοφὴν ἁρμονίαν ἐκείνων οὐδὲν ἔθνος ἐδυνήθη νὰ κατασκευάσῃ.
Τὰ μάρμαρα, ὁ χαλκός, ὁ ἐλέφας, ὁ χρυσός, ὁ ἔβενος καὶ ἡ κυπά-
ρισσος ἐδόθησαν ἄφθονα εἰς τοὺς τέκτονας καὶ πλάστας καὶ χαλκο-
τύπους, καὶ λιθοργούς καὶ θοαφεῖς, καὶ μαλακτῆρας χρυσοῦ, καὶ ζω-
γράφους, τορευτὰς καὶ ποικιλτὰς ἐλέφαντος. Ὀλίγα ἐκ τοῦ βίου τοῦ
Περικλέους ἀρκούσιν ὅπως καταδείξωσι τὸ κάλλος καὶ τὸν πλοῦτον

τῶν ἔργων, τῶν ὁποίων ἀρχιτέκτονες καὶ τεχνῖται μεγάλοι ἐγένοντο
ὁ Καλλικράτης, ὁ Ἴκτινος, ὁ Ξενοκλῆς, ὁ Κόροιβος, ὁ Μεταγένης
ὁ Μνησικλῆς καὶ ἄλλοι, πάντα δὲ διεῖπε καὶ πάντων ἐπίσκοπος ἦ-
το ὁ Φειδίας.

Οἱ ἔχθροί τοῦ Περικλέους ἀφῆκαν μαρτύριον ἀσφαλές περὶ τοῦ
μεγέθους καὶ πλοῦτου τῶν ἔργων, ἔτε κατηγοροῦντες αὐτὸν ἔλεγον·
« Καὶ δεκεῖ δεινὴν ὕβριν ἢ Ἑλλάς ὑβρίζεσθαι καὶ τυραννεῖσθαι πε-
« ριφανῶς ὄρωσα τοῖς εἰσφερομένοις ὑπ' αὐτῆς ἀναγκαιῶς πρὸς τὸν
« πόλεμον, ἡμᾶς τὴν πόλιν καταχρυσούσοντας καὶ καλλωπίζοντας, ὡς-
« περ ἀλαζόνα γυναῖκα περιπατομένην λίθους πολυτελεῖς καὶ ἀγάλ-
« ματα καὶ ναοὺς χιλιστολάντους. »

Ἄλλ' ἢ ὑπερφάνεια τῶν Ἀθηναίων διεθρόπτετο ἐπὶ τῷ περιφανεῖ
τῆς πόλεως κόσμῳ, ὁ δὲ δῆμος ἐπέθετο τῷ Περικλεῖ διδάσκοντι
ἔτι· « χρημάτων μὲν οὐκ ὀφείλουσι τοῖς συμμάχοις λόγον, προ-
« πολεμοῦντες αὐτῶν καὶ τοὺς βαρβάρους ἀνείργοντες, οὐχ ἴπ-
« πον, οὐ ναῦν, οὐχ ὀπλίτας, ἀλλὰ χρήματα μόνον τελούτων, ἃ
« τῶν διδόντων οὐκ ἔστι ἀλλὰ τῶν λαμβανόντων, ἃ παρέχουσιν ἀθ' ἢ
« ὧν λαμβάνουσι· δεῖ δὲ τῆς πόλεως κατεσκευασμένης ἱκανῶς τοῖς
« ἀναγκαίοις πρὸς τὸν πόλεμον, εἰς ταῦτα τὴν εὐπορίαν τρέπειν αὐ-
« τῆς, ἀφ' ὧν δόξα μὲν γενομένων αἰδῖος εὐπορία δὲ γιγνομένων ἐ-
« τοίμη παρέσαι παντοδαπῆς ἐργασίας φανείσης καὶ ποικίλων χρειῶν,
« αἷ πᾶσαν μὲν τέχνην ἐγείρουσαι, πᾶσαν δὲ χεῖρα κινουσαι, σχεδὸν
« ἔλθην ποιούσιν ἔμμισθον τὴν πόλιν ἐξ αὐτῆς ἅμα κοσμουμένην καὶ
« τρεφομένην. »

Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν κατὰ πόσον ὁ Περικλῆς ἦτο δίκαιος
ἀπέναντι τῶν συμμάχων διότι ἀπὸ καταβολῆς μέχρι συντελείας τοῦ
κόσμου τούτου διατελεσεὶ ἀληθέςτατον ὅτι « la raison du plus fort
est toujours la meilleure » μνημονεύομεν δὲ μόνον περὶ τῆς εὐγε-
νοῦς χρήσεως, ἣν ἔκαμε τῶν ξένων χρημάτων.— Ὁ Περικλῆς συνε-
κράτει εὐπειθή τὸν ὄχλον παρέχων αὐτῷ ἐργασίαν ἐπὶ ἔτη πολλὰ,
ἀπέθανε δὲ ἀφῆσας ὄνομα δεινοῦ πολιτικοῦ, μεγάλου στρατηγοῦ, καὶ
πεφωτισμένου προστάτου τῶν τεχνῶν.

Ἀμίμητον περιγραφὴν τῶν ἐπὶ Περικλέους ἔργων ἀφῆκεν ὁ Πλού-
ταρχος μετὰ αἰῶνας ἐπισκεψάμενος τὰς Ἀθήνας, ἣν ἀνάγκη νὰ με-
ταφέρω αὐτολεξεί. « Ἀναβαινόντων δὲ τῶν ἔργων ὑπερφηάων μὲν με-

« γέθει, μορφή δ' ἀμιμήτων καὶ χάριτι, τῶν δημιουργῶν ἀμιλλω-
« μένων ὑπερβαλέσθαι τὴν δημιουργίαν τῇ καλλιτεχνίᾳ, μάλιστα
« θαυμάσιόν ἦν τὸ τάχος, ὧν γὰρ ἕκαστον ὄντο πολλαῖς διαδοχαῖς
« καὶ ἡλικίας μόλις ἐπὶ τέλος ἀφίξεσθαι, ταῦτα πάντα μιᾶς ἀκμῆ
« πολιτείας ἐλάμβανε τὴν συντέλειαν ὥστε καὶ μάλλον θαυμάζεσθαι
« τὰ Περικλέους ἔργα πρὸς πολὺν χρόνον ἐν ὀλίγῳ γενόμενα. Κάλ-
« λει γὰρ ἕκαστον εὐθύς ἦν τότε ἀρχαῖον, ἀκμῆ δὲ μέχρι νῦν πρόσ-
« φάτον ἐστί καὶ νεουργόν· οὕτως ἐπανθεῖ τις καινότης αἰετῶν
« ὑπὸ τοῦ χρόνου διατηρούσα τὴν ὄψιν ὡσπερ αἰθαλῆς πνεῦμα καὶ
« ψυχὴν ἀγήρω καταμειγμένην τῶν ἔργων ἐχόντων. »

Ὅποῖος ὕμνος ἐν ὀλίγαις λέξεσιν ὑπὲρ μεγάλων ἔργων μεγάλης
ἐποχῆς! Τὸ καλλιτέχνημα τῆς γραφίδος τοῦ Πλουτάρχου μὲ θιάζει
ἄκοντα πρὸς παρέκκασιν, ἀναμνήσάν μοι ἕτερον τοῦ Θουκυδίδου, τό-
σον ἀκαταμάχητος εἶνε ἢ πρὸς θαυμασμὸν ἔλξης τῶν γνησίως καὶ
ἀπερίττως καλῶν. Ἐὰν ἀναμφιλέκτως ὁ κόσμος δὲν ἔχει νὰ δεῖξη
ἔργα τελειότερα τῶν ἐπὶ Περικλέους, εἶνε ἐπίσης ἀναντίρρητον ὅτι ὁ
Θεμιστοκλῆς ὑπῆρξεν ὁ μέγιστος τῶν τε πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν
πολιτικῶν τῆς Ἑλλάδος· ἰδοὺ δὲ ἡ περὶ αὐτοῦ εἰκὼν, ἣν ὁ ἀριστο-
τέχνης Θουκυδίδης κατέλιπεν. « Ἦν γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς βεβαιότητα
« δὴ φύσεως ἰσχυρὴν δηλώσας, καὶ διαφερόντως τι εἰς αὐτὸ μάλλον ἐ-
« τέρου θαυμάσαι. Οἰκεία γὰρ ξυνέσει καὶ οὔτε προμαθῶν εἰς αὐτὴν
« οὔτ' ἐπιμαθῶν, τῶν τε παραχρῆμα δι' ἐλαχίστης βουλής κράτιστος
« γνώμων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου ἀρι-
« στος εἰκαστής· καὶ ἂ μὲν μετὰ χεῖρας ἔχοι, καὶ ἐξηγήσασθαι οἶός
« τε ὧν δὲ ἀπειρος εἶη, κρίναι ἱκανῶς οὐκ ἀπήλλακτο· τὸ τε ἄμεινον
« ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι προσώρα μάλιστα, καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν,
« φύσεως μὲν δυνάμει, μελέτης δὲ βραχύτητι κράτιστος δὴ οὕτως
« αὐτοσχεδιάζειν τὰ δέοντα ἐγένετο. »

Ἐν ἀμφοτέροις ταῖς περιγραφαῖς ἀπορεῖ τις τί πρῶτον νὰ θαυ-
μάσῃ, τὰς εἰκόνας ἢ τοὺς ζωγράφους. Τὰς εἰκόνας ταύτας δικαίως θὰ
παρωμοιάζῃ τις πρὸς νάρθηκας πολυτίμους ἐγκλείοντας κειμήλια βα-
σιλικά, ὅταν καὶ νάρθηξ καὶ κειμήλια εἰσὶ θησαυροὶ φύσει καὶ τέ-
χνη. Διὰ τοῦτο ἔμειναν ἀμίμητοι καὶ διατελέσουσι τοιοῦτοι οἱ δόκι-
μοὶ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, οἵτινες ἐν ὀλίγαις λέξεσι καὶ δι' ὕ-
φους συνεκτικῶς περιέλαβον μεγάλας ἐννοίας, θέντες σφραγίδα ἀθα-

νασίας ἀνεξίτηλον ἐπὶ παντὸς ὅτι ἤξιζε νὰ μείνῃ ἀθάνατον.

Ἄν πᾶν ἔχνος τῶν περικλείων ἔργων ἐχάνετο, ἂν πᾶσα εἶδους
ἤθελεν ἐκλείψει περὶ Θεμιστοκλέους, ἐσώζοντο δὲ μόνον αἱ δύο προ-
μνημονευθεῖσαι περιγραφαὶ τοῦ Πλουτάρχου καὶ τοῦ Θουκυδίδου, δὲν
ἤρουν αὐταὶ καὶ μόναι νὰ δώσωσιν ἡμῖν πλήρη ἰδέαν τοῦ ὄγκου, τοῦ
πλούτου καὶ τῆς καλλιτεχνικῆς ἀξίας τῶν οἰκοδομῶν ἐκείνων, ὡς
καὶ τοῦ δαιμονίου πολιτικοῦ νοδὸς τοῦ Θεμιστοκλέους ;

Οἱ νεώτεροι ἐνασμενίζονται ἐν ὁμοίαις περιπτώσεσιν, ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον εἰς ἀπεραντολογίας, ἐκ τούτου δ' ἐπέρχεται ὁ κόρος καὶ ἡ
πρὸς τελείαν ἀντίληψιν ἀπάμβλυνσις, ἐμπόδια σπουδαῖα ὅπως ἡ εἰ-
κὼν ἐντυπωθῆ ζωηρὰ καὶ ἔμφυχος οὕτως εἰπεῖν ἐν τῇ διανοίᾳ ἡμῶν.
Καὶ ἡ μὲν εὐπαιδευτος νεότης δύναται νὰ εὔρη ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν
ἀρχαίων τρυφὴν καὶ τροφήν, οἱ δὲ λόγοι μας θὰ εὐηργέτουσιν τὸ ἔ-
θνος διδόντες καλὰς παραφράσεις ἀρχαίων συγγραφέων ὅπως καὶ ὁ
λαὸς κυρίως δὲ αἱ γυναῖκες ἀποσπασθῶσιν ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως
πολλῶν φρούδων καὶ ἠθικῶς ἐπιβλαβῶν βιβλίων.— Ποῖον μυθιστό-
ρημα δύναται περισσότερον νὰ προσελκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀνα-
γνώστου πάσης ἡλικίας καὶ παντὸς ἐκπαιδεύσεως βαθμοῦ ἀπὸ τὸν Ἡ-
ρόδοτον, τὴν Κύρου Ἀνάβασιν, ἢ τὴν Κύρου Παιδείαν ; τί ἡδονικώ-
τερον τῶν Παραλλήλων τοῦ Πλουτάρχου ; Ἄλλ' ἐπὶ τὸ θέμα.

Βέβαια πᾶσαι αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις δὲν ἐκοσμήθησαν ὡς αἱ Ἀθῆναι,
ἴσως τινὲς πλουσιώτερον, ἀλλ' οὐδεμία τσοῦτον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς
καλλιισθησίας. Οἱ ἀρχαῖοι παντοῦ καὶ πάντοτε ὑπῆρξαν μεγαλο-
πρεπεῖς πρὸς τ' ἀφορῶντα τὸν δημόσιον βίον· ἡ Κόρινθος, πλούσια
ἀπὸ τῶν ὀμηρικῶν χρόνων διὰ τῆς ἐμπορίας καὶ τῆς ναυτιλίας, ἀ-
νεβίβασε τὴν τέχνην καὶ τὴν πολυτέλειαν εἰς τὸν ὑπατον βαθμὸν,
ὁ δὲ ἀμύθητος πλούτος κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆς ὑπὸ Μουμίου
καταστροφῆς τῆς, μαρτυροῦσι τὸν λόγον καὶ δικαιοῦσι τοὺς ἀρχαί-
ους, οἵτινες τὴν ὠνόμεσταν κατὰ τὸν Θουκυδίδην, ἀφανεῖον χωρίον.
Οἱ τεχνίται τῆς ἐπενόησαν τὸ περίφημον ἐκ διαφόρων μετάλλων
μίγμα τὸ ὀνομασθὲν κορίνθιος χαλκός, ἐξ οὗ κατεσκευάσθησαν καὶ
οἱ τέσσαρες χάλκινοι ἵπποι οἱ νῦν κοσμοῦντες τὸ μέτωπον τοῦ ἐν
Βενετίᾳ ναοῦ τοῦ ἀγίου Μάρκου. Ἡ νῆσος Ῥόδος πλούσια καὶ ἰσχυ-
ρὰ ὄχι μόνον ἦτο περιφανῶς κεκοσμημένη ἀλλὰ καὶ αἱ τῆς ζω-
γραφικῆς καὶ γλυπτικῆς Σχολαὶ τῆς ἔχαιρον φήμην μεγάλην κατὰ

τὴν ἀρχαιότητα.—Οἱ γλύπται τῆς διέπρεψαν διὰ τὴν σύλληψιν καὶ ἐκτέλεσιν γιγαντιαίων ἀγαλμάτων καὶ συμπλεγμάτων. Σύμπλεγμα ὡς τὸν ἐν τῷ Μουσεῖῳ τῆς Νεαπόλεως Φαρνέσιον Ταῦρον οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει ἀρχαῖον ἢ νεώτερον δυνάμενον νὰ ἐξισωθῇ πρὸς τὸ μέγεθος. Καὶ ὁ ἐν τῷ Βατικανῷ Λαοκῶν εἶνε νομίζω ἔργον τῆς Ροδίας Σχολῆς—εἶνε σύμπλεγμα πολὺ μικρότερον τοῦ Φαρνέσιου Ταύρου ἀλλ' ἀπαράμιλλον διὰ τὴν ἐπὶ τῶν προσώπων καὶ τοῦ Λαοκόντος καὶ τῶν υἱῶν του ἔκφρασιν τῆς δδύνης καὶ τὴν ἀνατομικὴν τελειότητα τῶν σωμάτων. Ὁ Κολοσσὸς διεδοήθη ὡς ἐν τῶν ἐπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου. Μαρτύριον τῆς λαμπρότητος καὶ τοῦ μεγέθους τῶν οἰκοδομῶν τῆς εἶνε αἱ χιλιάδες μαρμαρίνων σφαιρῶν αἱ ἐσπαρμέναι καθ' ὅλην τὴν νῆσον. Τὴν καταστροφήν ἤρχισαν οἱ Ἴππῶται καὶ ἐτελείωσαν οἱ μετ' αὐτοὺς κατακτηταί, οὕτω δὲ τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης ἐχρησίμευσαν ὡς ἔργα καταστροφῆς.

Τὸ Ἄργος καὶ ἡ Αἴγινα ἔσχον σχολὰς γλυπτικῆς περιωνύμους πρὶν ἢ τὴν ἀκμάσῃ ἐν Ἀθήναις—Καὶ ἐν Σικυῶνι συνέβη τὸ αὐτὸ, εὐκόλον δὲ νὰ εἰκάζωμεν τὴν ἀξίαν τῶν καλλιτεχνῶν τῆς ἀφοῦ ὁ Ἀπελλῆς γνωστὸς ἤδη ὡς ἔξοχος ζωγράφος, ἔκρινε συμφέρον του νὰ μαθητεύσῃ παρὰ Παμφίλῳ καὶ Μελάμβῳ τοῖς Σικυωνίοις, ὅχι διὰ νὰ μάθῃ πλείονα τῶν ὧν ἐγνώριζε, ἀλλὰ διὰ ν' ἀποκτήσῃ μείζονα δόξαν.—Ἐπὶ τοῦ Ἀράτου, δηλαδὴ αἰῶνας μετὰ, ἡ Σικυωνία Σχολὴ κατεῖχεν εἰσέτι ἐντιμοτάτην θέσιν κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλουτάρχου λέγοντος: «ἦνθι γὰρ ἔτι δόξα « τῆς Σικυωνίας μούσης καὶ χρηστογραφίας ὡς μόνης ἀδιάφθορον « ἐχούσης τὸ καλόν.»

Ἐκεῖ εὐρίσκειτο ἡ εἰκὼν τοῦ κατὰ Φίλιππον ἀκμάσαντος Ἀριστράτου, ἄρματι νικηφόρῳ παρεστῶτος, ἐγράφη δὲ ὑπὸ πάντων τῶν περὶ Μελάμβου συναρπασθέντων καὶ Ἀπελλοῦ.—Ὁ Ἀρατος ἀνελὼν τὰς εἰκόνας πάντων τῶν ἄλλων τυράννων ὅτε ἠλευθέρωσε τὴν Σικυῶνα ἔμενον ἀμφιρόρης περὶ τῆς τοῦ Ἀριστράτου καμπτόμενος ὑπὸ τῆς τέχνης, ἀλλ' ὑπερνήκησε τὸ κατὰ τῶν τυράννων μῖσος καὶ διέταξε τὴν καθαίρεσιν καὶ ταύτης, μόλις δ' ἐδυσωπήθη ὑπὸ τοῦ φίλου του Νεάλλκου τοῦ ζωγράφου μετὰ δακρύων ἰκετεύσαντος αὐτόν. Οὐχ ἦτιον ἐπέβαλε νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ σῶμα τοῦ τυράννου, νὰ μείνῃ δὲ μόνον τὸ ἄρμα καὶ ἡ Νίκη, ὁ δὲ

Νεάλλκῆς ἐνέγραψε φοίνικα εἰς τὸν κενὸν τόπον, οὐδὲν ἄλλο τολμήσας νὰ παραθέσῃ ἐπὶ τοιοῦτου ἀριστουργήματος.—Ἡ ἐν Ὀλυμπίῳ τῆς Ἡλίδος Ἄλτις ἔπου ἐτελεῖτο ὁ μέγιστος τῶν Ἑλληνικῶν ἀγῶνων, κατεκοσμεῖτο ὑπὸ τσαύτης πληθύος ἀγαλμάτων καὶ ἀνδριάντων, ὥστε καίτοι δὲν ἦτο πόλις κατοικουμένη, ὁμοίαζεν ὅμως τοιαύτην, ἧς οἱ κάτοικοι ἦσαν μαρμαρίνοι ἢ χάλκινοι.—Ἐκεῖ εὐρίσκειτο τὸ ἄγαλμα τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἐξ ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ, τὸ μόνον ἀνώτερον τῆς ἐν τῷ Παρθενῶνι Ἀθηνᾶς, ἔργον τοῦ Φειδίου, ὅστις διὰ τὴν δῶσιν ἔκφρασιν προσώπου τῷ μεγίστῳ τῶν Θεῶν ἐνεπνεύσθη ὑπὸ τῶν ὁμηρικῶν στίχων :

ἦ καὶ κυανέσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων
 ἀμβρόσια δ' ἄρα χαίται ἐπερῶσαντο ἄνακτος
 κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον.

Ἡ Δῆλος, οἱ Δελφοί, ἡ Ἐφεσος, ἡ Κλάρος ἐτολίζοντο ὑπὸ μεγάλων ἱερῶν, ἔπου ἡ εὐσέβεια τῶν ἀπὸ πάτης Ἑλληνικῆς χώρας συρρέοντων, ἔπου πόλεων καὶ ἡγεμόνων φιλοτιμία προσέφερον χρυσόν, καὶ λάφυρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μετ' ἐπιγραφῶν διαιωνιζουσῶν τὴν νίκην, καὶ ἔργα καλλιτεχνικά.

Ἐν Ἀλικαρνασσῷ ἡ Ἀρτεμισία ἀνήγειρε πρὸς μνήμην τοῦ Μαισώλου συζύγου αὐτῆς τὸ περίφημον ἐκεῖνο μνημεῖον δι' οὗ ἀπθανάτισε τὸ ὄνομά του, ἐπικρατήσαντος μέχρι τοῦ νῦν νὰ ὀνομάζωνται μαυσωλεῖα οἱ διὰ πλοῦτον καὶ τέχνην ἐξέχοντες τάφοι· οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ πατρίς τοῦ Ἡροδότου, δυναμένη ν' ἀνεγείρῃ τοιοῦτον μνημεῖον θὰ εἶχε καὶ πλοῦτον καὶ τεχνίτας μεγάλους γλυπτικῆς καὶ ζωγραφικῆς καὶ ὅτι θὰ ἦτο μεγαλοπρεπῶς κεκοσμημένη. Μικραὶ καὶ ἄσημοι πόλεις κατεῖχον μεγάλους θησαυροὺς, ὁ δὲ Νικομήδης προέτεινε τοῖς καταχρέοις Κνιδίοις νὰ πληρώσῃ ὅλα τὰ χρέη τῶν ἐὰν τῷ παρεχώρουν τὴν Ἀφροδίτην τοῦ Πραξιτέλους. Ἐν Κνίδῳ εὐρίσκειτο καὶ ὁ Βάκχος τοῦ Βρυάξιδος, πρὸς δὲ ὁ Βάκχος καὶ ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ Σκόπα, ἔργα μεγάλων τεχνιτῶν. Ἀλλὰ τίνας πρώτους τίνας δ' ὑστάτου μνησθῶ; καὶ τί ἄλλο εἶνε ἢ συγγραφή δλόκληρος τοῦ Παισαίου εἰμὴ κατάλογος ἀτελεύτητος, τοῦ ὁποῦ ἢ ἀνάγκωσις θ' ἀπέ-

βαινε ξηρά και ἐπαχθής, ἐὰν δὲν διεποικίλλετο διὰ πολλῶν ἐπεισόδιων ἱστορικῶν ἢ μυθολογικῶν;

Αἱ ἐν Πομπηεῖ ἀνασκαφαί, πόλει ὄλωσ ἀσήμε, τῆς ὁποίας τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ἴσως μόνον διεφύλαξε μέχρις ἡμῶν τὸ ὄνομα, δύνανται νὰ δώσωσιν ἡμῖν ἀμυδρὰν ἰδέαν τοῦ καλλιτεχνικοῦ πλούτου ἑκατοντάδων Ἑλληνικῶν πόλεων διαδραματισασῶν πρῶτον ἢ δευτέρων πρόσωπον εἰς τὴν ἱστορίαν.

Τοιοῦτον εὔρε τὸν ἑλληνικὸν κόσμον ἢ ἐποχὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου ὅστις ἐν βραχεῖ οὐχὶ μόνον ἐκυρίευσεν τὴν Ἀσίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔτι θαυμασιώτερον ἐν ὀλίγοις ἔτεσι μετέβαλε τὸ πρόσωπον αὐτῆς εἰσαγαγὼν τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν καὶ τὰς τέχνας. Ἐγκαταμίξας δὲ καὶ πολλὰ ἀσιατικά, ἤνοιξε νέαν ἐποχὴν καὶ διὰ τὸν κόσμον καὶ διὰ τὸν ἑλληνισμόν. Αἱ τέχναι καὶ τὰ γράμματα ἐτιμήθησαν καθ' ἅπασαν τὴν Ἀσίαν, οἱ δὲ διάδοχοι δὲν ἠδύναντο εἰμὴ νὰ μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα τοῦ μεγάλου ἡγεμόνος, ὅστις εἶχε φίλους τὸν Λύσιππον καὶ τὸν Ἀπελλῆν, διδάσκαλον δὲ καὶ φίλον τὸν Ἀριστοτέλην. Περιεκυκλώθησαν λοιπὸν ὑπὸ καλλιτεχνῶν καὶ σοφῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ αὐτοὶ ἀπέβαινον καλλιτέχναι, ὅπως Ἀτταλος ὁ τρίτος βασιλεὺς τῆς Περγᾶμου καὶ Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανής. Ἐκτοτε ἀρχεῖται ἡ σύστασις μεγάλων βιβλιοθηκῶν καὶ Μουσείων, ἥτοι συλλογῶν καλλιτεχνημάτων.—Πρὸ οὐδεμιᾶς δαπάνης ἀπεδειλῶν ὅπως ἀποκτήσωσι τὰ ἀγάλματα ἢ τὰς εἰκόνας ὑφ' ὧν κατεθέλογοντο, ἐπλήθυναν δὲ εἰς τοὺς τεχνίτας ποσότητος χρηματικᾶς μέχρι μανίας μεγάλας. Εἷς τούτων ὅτε ὁ Μούμιος ἐπώλει τὴν ἐκ τῆς Κορίνθου λείαν ἀνεβίβασεν τὴν τιμὴν τοῦ Βάκχου, ἔργου τοῦ Ἀριστείδου μέχρις 100 ταλάντων, ἥτοι πεντακοσίων χιλιάδων φράγκων, ἔ δ' ἄξεστος Μούμιος ὅστις δὲν ἐδύνατο νὰ πιστεύσῃ τὰ ὄψα του, ἔκρινεν ὅτι εἰκὼν πληρονομένη τόσον ἀκριβὰ πρέπει νὰ ἦνε ἐξασιόν τι καὶ ἀνώτερον πάσης τιμῆς. Τὴν ἀπέστειλε λοιπὸν εἰς Ῥώμην, ἵνα μὴ εὐρεθῇ ἠπατημένος.

Τὸ μέχρι μανίας πάθος τῶν ἐστεμμένων τούτων φίλων τῆς τέχνης, δὲν ἐγνώριζεν οὔτε ὄρα οὔτε ἐμπόδια.—οὐδὲν ἱερὸν δι' αὐτοὺς προκειμένου ν' ἀποκτήσωσιν ἔργον ὡραῖον· κατὰ τοὺς μεταξύ των πολέμους οἱ θησαυροὶ τῶν Θεῶν δὲν ἦσαν ἐν πλείονι ἀσφαλείᾳ ἢ οἱ τῶν Βασιλέων. Πρυσίας ὁ Α'. ὅτε κατέδραμε τὸ βασίλειον τῆς

Περγᾶμου δὲν ἐδίστασε ν' ἀρπάσῃ ἐκ τινος Ἰεροῦ τὸ σεβαστὸν ἄγαλμα τοῦ Ἡραίου, ἔργον περιφρημον τοῦ Φυρομάχου. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Εὐεργέτης κατὰ τὴν ἐπὶ τὴν Συρίαν ἐκστρατεῖαν, ἐπὶ τῇ προφάσει τοῦ νὰ ἀναλάβῃ τὰ ἱερὰ κειμήλια καὶ τὰς εἰκόνας τὰς ὁποίας ὁ Καμύσης εἶχεν ἐξαγάγει ἐκ τῆς Αἰγύπτου, εἰσδύσας εἰς τοὺς ναοὺς, ἀφῆρσεν ὅλα τὰ ἐν Σούσοις καὶ Ἐκβατάνοις ἔργα τῆς τέχνης.

Κλεομένης ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων κυριεύσας τὴν Μεγαλόπολιν ἐπεμφε τοὺς κοσμοῦντας αὐτὴν ἀνδριάντας καὶ τὰς εἰκόνας εἰς τὴν Σπάρτην· ἀναλογιζόμενοι δὲ ἀπ' ἑνὸς μὲν τὴν ἀπλότητα καὶ πενίαν τῶν δημοσίων οἰκοδομῶν τῆς πόλεως ταύτης, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Θουκυδίδου, ἀπ' ἑτέρου δὲ ὅτι ὁ Κλεομένης εἶνε ὁ σῶφρων ἐκεῖνος βασιλεὺς, ὅστις ἐπανήγαγε ἐν ἰσχύϊ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Λυκούργου, δυνάμεθα εὐκόλως νὰ συμπεράνωμεν πόσον κολλητικὸν ὑπῆρξε τὸ νόσημα τοῦ διὰ παντὸς μέσου ἀποκτῆν τὰ ἐξέχοντα ἔργα τῆς τέχνης.

Ἄρατος δὲ ὁ Σικυώνιος ἔμμουσος κριτὴς τῆς τέχνης, ἢ dilettante δόκιμος κατὰ τὸν παρ' Εὐρωπαίους κοινῶς παραδεδεγμένον ὄρον, συνῆγεν εἰκόνας καὶ πίνακας καὶ μάλιστα τοῦ Παμφίλου καὶ τοῦ Μελάνθου καὶ ἀπέστειλεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν προσοικειούμενος οὕτω καὶ θεραπεύων τὴν φιλίαν τοῦ Πτολεμαίου.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ φορὰ τοῦ λόγου ἔκαμε νὰ μνησθῶ τοῦ Κλεομένου καὶ τοῦ Ἀράτου, νομίζω ἀντάξιον τοῦ κόπου ν' ἀφήσω πρὸς στιγμὴν τὰ περὶ βιβλίων καὶ καλλιτεχνημάτων καὶ νὰ διέλθω ὀλίγα περὶ τοῦ βίου τῶν μεγάλων τούτων ἀνδρῶν ἀρῦόμενος διδακτικώτατον μάθημα δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες κληρονομήσαντες τὰ ἐλαττώματα τῶν προγόνων μας, ἀπεβάλομεν δυστυχῶς, κατὰ τὸ πλείστον, τὰς ἀρετὰς των. Οὗτοι εἰσὶν οἱ εὐγενεῖς ἀντίπαλοι, ὧν ὁ μὲν πρῶτος κατέλυσε τὰς τυραννίδας καὶ ἀνίδρυσεν τὴν Ἀχαικὴν συμμαχίαν, ὁ δὲ δεύτερος ἀνέστησε τὴν ἐκπεσοῦσαν νομοθεσίαν τοῦ Λυκούργου καὶ τὰ πάτρια καὶ χρηστά ἤθη, ἀνύψωσε δὲ ἐκ νέου τὸ φρόνημα καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς Σπάρτης.—Ἄμφότεροι ἀνδρες βέκται, φιλόδοξοι, καὶ τολμηροὶ, δοκιμώτατοι δὲ περὶ τὰ πολεμικὰ ἐκτῆσαντο φήμην εὐκλεᾶ. Ἄλλ' οὐδέτερος αὐτῶν ἐδυνήθη ν' ἀποφύγῃ τὸ ἔμφυτον ἐλάττωμα παντὶ Ἑλληνι, τῆς φιλαρχίας καὶ

τοῦ μὴ ὑποχωρεῖν ὑπὲρ τοῦ κοινῆ ὠφελίμου, ὅταν ἐκ τῆς ὑποχωρήσεως πρόκειται ἄλλος νὰ δοξασθῆ.—Καὶ ὁ μὲν νεαρὸς Κλεομένης συγκατένευσε νὰ προσέλθῃ καὶ ἡ Σπάρτη εἰς τὴν Ἀχαικὴν συμμαχίαν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὄρω αὐτὸς νὰ ᾔηε ὁ ἀνώτατος στρατηγός, παρῶν οὕτω τὴν δόξαν καὶ πείραν τοῦ γέροντος Ἀράτου, ὅστις μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης τόσας ἤρατο νίκας, ἀφ' ἧς δὲ ἤψατο τῶν πραγμάτων μέχρι τελευταῖας ἐπὶ τριάκοντα τέσσαρα ἔτη, δεκαεπτάκις, ἦτοι ἐνιαυτὸν παρ' ἐνιαυτὸν ἐξελέχθη αὐτοκράτωρ στρατηγός τῶν Ἀχαιῶν. Ὁ δὲ Ἀρατος προετίμησε νὰ καλέσῃ τὸν Ἀντίγονον καὶ τοὺς Μακεδόνας καὶ νὰ ὑποστῆ πικρίας καὶ ταπεινώσεις ἀντὶ νὰ δώσῃ τὴν προτίμησιν ὑπὲρ τοῦ Κλεομένου, τοῦ ὁποῖου πατέρας ἦσαν οἱ Ἡρακλεῖδαι, καὶ πατρὶς ἡ Σπάρτη, ἧς τὸν ἀφανέστατον πολίτην ἔπρεπε νὰ προτιμήσωσιν ὡς ἡγεμόνα (λέγει ὁ δυστυχὴς Πλούταρχος) ἀντὶ τοῦ πρώτου τῶν Μακεδόνων, εἰ ἐν λόγῳ τινὶ τιθέμενοι τὴν Ἑλληνικὴν εὐγένειαν.—Οὕτως ἐνέπλησαν τὴν Ἑλλάδα φόνων καὶ προελέαναν τὴν ὁδὸν εἰς τὸν Μούμιον διὰ νὰ κατασκάψῃ ἄρδην τὴν Κόρινθον, εἰς τὸν Σύλλαν διὰ νὰ ξυρίσῃ τὰ τείχη τῶν Ἀθηνῶν, καὶ εἰς τὸν Παῦλον Αἰμίλιον διὰ νὰ μεταφέρῃ ἀλυσίδετον τὸν ἐλεεινὸν Περσὲς εἰς Ῥώμην. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων ἐστόλισε τὸν θρίαμβον τοῦ Ῥωμαίου στρατηγοῦ, αἱ σκιαὶ βέβαια τοῦ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου ἐσκίρτησαν ἐν τῷ Ἄδῃ ὑπὸ φρίκης καὶ περιφρονήσεως διὰ τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ καὶ τὴν ἀνικανότητα τοῦ τελευταίου κληρονόμου τοῦ ἐνδοξοτάτου τῶν θρόνων. Ἡ Ἑλλὰς ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀχαΐα ὑπέκυψε εἰς τὸν ζυγὸν τῆς Αἰωνίας Πόλεως, ὁ δὲ Κικέρων ἀνόμασε τοὺς Ἕλληνας Γραικύλους.—Εἶχον παρέλθει οἱ καιροί, ὅποτε ὁ Θεμιστοκλῆς ναύαρχος στόλου, ἀξιωμαχοῦ πρὸς πάντας ὁμοῦ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, παρέδιδε τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν τῷ Εὐρυβιάδῃ, ἀνθισταμένῳ δὲ τούτῳ εἰς φρονίμους συμβουλάς καὶ ἀνυψοῦντι τὴν βάρβρον ἔλεγε « πάταξον μὲν ἄκουσον δὲ ».

Σύγγνωτε, φίλοι ἀχροαταί, ἀν ὑπὲρ τὸ θεῖον ἐξεστράτην τοῦ θέματος, ἀλλ' ἀναμνησκόμενος τοσαύτης ἀρετῆς καὶ δόξης τῶν προγόνων, διατὶ νὰ μὴν εἶπω καὶ τὸ μέγιστον ἐλάττωμά των; διατὶ νὰ μὴν εἶπω ὅτι ἐκ τοσαύτης κληρονομίας, ὡς ἀπὸ τοῦ πίθου τῆς Πανδώρας ἀποδράντος παντὸς τοῦ καλοῦ, ἔμεινε μόνῃ ἡ ἔρις καὶ

φιλαρχία εἴτε δούλων εἴτε ἐλευθέρων ἡμῶν ὄντων; διατὶ νὰ μὴ προσθέσω ὅτι παρὰ λόγον ξενίζοντες καὶ δσημέραι ἐκθηλυόμενοι ἀποβαίνομεν πυγμαῖοι ἡμεῖς οἱ υἱοὶ τῶν Τιτάνων τῆς χθῆς;—Ἄλλ' ἐπὶ τὸ θέμα.

Οὕτω πλεῖστα ἀριστουργήματα ἐπεσωρεύθησαν ἐν τοῖς μεγάροις τῆς Περγᾶμου, τῆς Ἀντιοχείας, τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ἄλλων πρωτευουσῶν, συνεκροτήθησαν δὲ πλούσια Μουσεῖα· ἀλλ' ἐπέπρωτο καὶ ἐκεῖ νὰ μὴ μειώσιν ἐπὶ πολὺ, διότι οἱ στρατηγοὶ τῆς Ῥώμης, διδάχθέντες ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῶν Ἑλλήνων Βασιλέων, ἐρρίφθησαν ἀπλήστως ἐπὶ τῆς πλουσίας λείας καὶ τὴν μετεκόμισαν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ῥωμύλου.

Κατὰ τὴν πολυκύμαντον ἐκείνην ἐποχὴν πολλοὶ Ἕλληνες ἀπέκτησαν πλοῦτη μεγάλα, ἀποβληθείσης δὲ τῆς πρὶν ἕξεως τοῦ ταπεινοῦ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ, ἔκτισαν οἴκους πολυτελεῖς καὶ τοὺς ἐστόλισαν δι' εἰκόνων καὶ ἀγαλμάτων.—Τούτους ὑπερηκόντισαν οἱ Ῥωμαῖοι οὐχὶ τοσοῦτον ἐξ ἀληθοῦς καλλιτεχνικοῦ ἔρωτος ὅσον διότι λαφυραγωγῆσαντες καὶ γυμνώσαντες τὸν κόσμον δὲν εἶχον ἄλλως νὰ δεῖξωσι τὸν ὄγκον καὶ τὴν πολυτέλειαν αὐτῶν.

Βασιλικούς ὄντως καὶ φιλοτίμους ἀντιπάλους εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων εὗρον οἱ Πτολεμαῖοι ἐν τοῖς Ἀταλιδαῖς βασιλεῦσι τῆς Περγᾶμου.—Ὁ Εὐμένης ἀνεδείχθη προστάτης τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν καὶ συνέστησε περίφημον βιβλιοθήκην· ὁ δὲ Πτολεμαῖος, ζηλοτυπήσας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην, ἀπηγόρευσε τὴν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐξαγωγήν τοῦ παπίρου, ἀλλ' ἀνάγκη τέχνας κατεργάζεται. Ἐφευρέθη λοιπὸν ὁ περγαμηνὸς χάρτης. Ἡ βιβλιοθήκη ἐπλουτίσθη θαυμασίως, ὑπερέβη δὲ πάσας τὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐκτὸς τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.—Τὴν βιβλιοθήκην τῆς Περγᾶμου ἐδώρησεν ὁ Ἀντώνιος τῇ Κλεοπάτρᾳ ὅπως τὴν παρηγορήσῃ διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐν τῷ Σεραπέῳ καέντων βιβλίων ἐπὶ τῆς πολιορκίας ὑπὸ Ἰουλίου Καίσαρος.—Κατηγορῶν δὲ τοῦ Ἀντωνίου Καλοῦσιτος ὁ φίλος Ὀκταβίου τοῦ ἔπειτα ἐπικληθέντος Αὐγούστου συγκατηρήμει μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐγκλημάτων καὶ ὅτι ἐχάρισε τῇ Κλεοπάτρᾳ τὰς ἐκ Περγᾶμου βιβλιοθήκας, ἐν αἷς εἴκοσι μυριάδες βιβλίων ἀπλῶν ἦσαν. Ἄλλ' ἰδοὺ καὶ ἡ τῆς Σμύρνης σειρὰ καταλαβούσης ἐν τῇ ἀρχαι-

ὅττι ἐντιμοτάτην θέσιν μεταξὺ τῶν πόλεων αἰτίνες ἐκαλλιέργησαν τὰ γράμματα, τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν τέχνην· Συμωναῖος δὲ πρὸς Συμωναίους ὁμιλῶν δικαιουῖμαι νὰ ἐκπαθῶ περισσότερον περὶ τῆς πατρίδος μας, ὁδηγοὶ μου ἔσονται ὁ Ἀἴλιος Ἀριστείδης παλαιὸς συμπατριώτης, καὶ τὰ Συμωναϊκὰ τοῦ κυρίου Μιχαὴλ Τσακούρογλου δι' ἐν δύναιται νὰ καυχᾶται ἢ καλὴ τροφὸς τῆς συμωναϊκῆς νεότητος ἢ Εὐαγγελικὴ Σχολή.

Ἰδρυθεῖσα ἡ Σμύρνη ἐντὸς κόλπου ἑρατεινοῦ, ὃν ὀρίζουσιν ὁ Σίπυλος καὶ ὁ Πάγος, ἄλλοτε κατάφυτοι, καὶ αἱ Κλαζομενῶν νῆσοι, ὑπὸ αἴθριον οὐρανὸν καὶ ὑγιεινὸν κλίμα, κατοικηθεῖσα ὑπὸ φυλῶν εὐγενῶν τῶν Ἰώνων καὶ Αἰολέων δὲν ἤργησε ν' ἀκμάσῃ διὰ τῆς ναυτιλίας καὶ τῆς ἐμπορίας· ὁ Πρόδοτος λέγει ὅτι ἐκ παλαιότητας ἦτο μέγα ἐμπόριον αὐτοῦ. Τοιαύτη οὖσα ἔραπε φυσικῶ τῷ λόγῳ νὰ ἐπισύρῃ τὴν ἑρῆξιν τῶν κατακτητῶν.—Λαθληθεῖσα καὶ καταστραφεῖσα πολλὰκις ὑπ' αὐτῶν, ἀνατραπέῖσα κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ὑπὸ τῶν σεισμῶν, ἔζησεν ὅμως ὑπὲρ πρὸς ἡλιθία ἔτη εἰς τὸ πείσμα καὶ τῶν ἐπιδρομῶν καὶ τῶν φοβερῶν τῆς φύσεως δυνάμεων, ἀναγεννωμένη πάντοτε ὡς ὁ φοῖνιξ ἐκ τῆς τέφρας τῆς. Ἡλλαξέ μόνον θέσιν ἀπὸ τῶν ὑπαιρειῶν τοῦ Σιπύλου, ὅπου τὸ πρῶτον ἐκλήθη Τανταλὶς καὶ ὅπου εὐρίσκεται ὁ τάφος τοῦ Τανταλου, ἡ ἀκρόπολις τοῦ Πέλοπος καὶ ἄλλα προϊστορικὰ μνημεῖα, ὧν ὀλίγα ἔμεινεν σώζονται, ἐπὶ τὰς ὑπαιρείας τοῦ Πάγου, τὸν ὁποῖον στέφει ἡ ἀκρόπολις τῆς.

Ἐπὶ αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ Γύγης ὁ Δασκίλου βασιλεὺς τῆς Λυδίας, πρῶτος δὲ τῆς γενεᾶς τῶν Μερμναδῶν ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Σμύρνης καὶ ἐκυρλεύσεν αὐτὴν ἤδη ἀκμάζουσαν, ἀλλ' οἱ Συμωναῖοι ὑπ' ἀρετῆς καὶ προθυμίας ἐξεδίωξαν τοὺς Λυδοὺς καὶ ἐγένοντο ἐκ νέου κύριοι τῆς πατρίδος τῶν.—Τὴν νίκην ταύτην ὑμνήσεν δύο γενεὰς ὕστερον Μίμνερμος ὁ Συμωναῖος ποιητὴς ἐν ἐλεγείαις, τὸ δὲ ὄνομα τῶν Συμωναίων ἐδοξάσθη παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι τοσοῦτον, ὥστε παρέμειναν εἰσὲν παροιμίαι « τὰ Συμωναίων τολμήματα » καὶ α ὁ Συμωναίων τρόπος ».—Ἄρδης ὁ υἱὸς τοῦ Γύγου καὶ Σαδυάτης ὁ ἐγγονός, ἐπιτεθέντες καὶ αὐτοὶ πολλὰκις, ἐπίσης ἀπέτυχον. Ἀλλὰ αἰῶνων εὐτυχία, πλοῦτος καὶ δόξα μετέβαλον τοὺς πρὶν ἀνδρείους καὶ ὑπερηφάνους Συμωναίους εἰς τρυφήλους, ὑπερόπτας καὶ ἀκολά-

στους. Αἱ ἐλεγείαι τοῦ Μίμνερμου ἀναμνησκουσαι τὰ ἄθλα τῶν πατέρων, ὅτε ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Ἑρμου ἐμάχοντο πρὸς τὰς φάλαγγας τῶν ἱππομάχων Λυδῶν, δὲν ἐδύναντο νὰ ἠλεκτρίσωναι πλέον ἄνδρας ἀναξίους ἐλευθερίας, μετέπειτα δὲ τοῦ νοσήματος καὶ αὐτὸς ὁ ποιητὴς, ὅστις ἀπελπισθεὶς φαίνεται περὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν Συμωναίων ψάλλει ἄλλαχού τὴν χρυσὴν Ἀφροδίτην καὶ προτρέπει εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ βίου.—Ἀλυάτης, τέταρτος ἀπὸ Γύγου, ἐκυρλεύσεν τὰς ἄλλας Ἀσιaticὰς Ἑλληνίδας πόλεις, καὶ μετ' αὐτὰς τὴν Σμύρνην, τῆς ὁποίας καὶ κατέκοψε τὰ τεῖχη, ἐκδικηθεὶς οὕτω τόσος ἦστος τῶν προγόνων καὶ ἀνοξίας τέλος ἐλευθέραν τὴν πρὸς τὴν Ὀλλασσαν ὁδὸν εἰς τὸ ἰσχυρὸν ἤδη βασίλειον τῶν Λυδῶν· ἔμεινε δὲ στήμα κατὰ τῶν Συμωναίων τὸ τοῦ Θεόγνιδος·

Ἦτος καὶ Μάγνητας ἀπόλωσε καὶ Κολοφῶνα καὶ Σμύρναν.

Ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας ἐχάθη τὸ ὄνομα τῆς Σμύρνης κωμηδὸν κατοικηθείσης, τὴν δ' ἀνέγερον τῆς ὑπερηφάνου καὶ ὀραίας χρωατῶμεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ὅστις ἠθέλησε καὶ πάλιν νὰ ζήσῃ ἢ παρὰ τοῦ Ὀμήρου, ἢ ἀνάγκασις τῶν ἐπῶν τοῦ ὁποίου ἀνῆψεν ἀδυστοῦν φλόγα ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Φιλίππου πρὸς ἔργα θαυμαστά καὶ πρῶτος ἠρωϊκᾶς.

Ἀυτόνομος ἦδη ἡ Σμύρνη ἐμεγαλύνθη, ἐπλούτησε καὶ ἐκοσμήθη ὅσον ὀλίγοι πόλεις Ἑλληνικαί, ζηλοῦσα δὲ τὸ παράδειγμα τῆς γείτονος Περγᾶμου συνενρότησε καὶ αὐτὴ δημοσίαν βιβλιοθήκην καὶ ἐτίμησε τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας.—Ἐν αὐτῇ συνέστη ἡ τῶν Ἑρσιστρατειῶν Σχολή τῆς ἱατρικῆς, πολλῶν ἐπιστήμων μαθητῶν τῆς ὁποίας διεφύλαξεν ἡ ἱστορία τὰ ὄνόματα.—Ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Μουσείῳ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ὑπάρχει ἀνάγλυφον πολύτιμον, οὐχὶ διὰ τὴν τέχνην, ἀλλὰ διὰ τὴν ἱστορικὴν σημασίαν του, φέρει δὲ ἐπιγραφὴν —

Ο ΔΗΜΟΣ
 ΑΡΤΕΜΙΩΝΑ
 ΑΡΤΕΜΙΑΩΡΟΥ
 ΤΟΥ ΙΚΕΜΙΟΥ

Ἐπειδὴ δὲ ἱδρυθεῖς τῆς περὶ ἧς ὁ βίβλος ἱατρικῆς Σχολῆς ὑπῆρξεν ὁ Ἰκέσιος, ἡ δὲ εἰκὼν οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἀρνεῖται ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ καὶ τῷ ἄλλῳ σχήματι τοῦ Ἀρτέμιωνος παρίσταται ἱατρός, μακνθάνομεν τὸ τέως ἄγνωστον ἡμῖν, ὅτι υἱὸς παρὰ πατρὸς ἐκ τοῦ

οἴκου τοῦ Ἰκασίου ἐξεδέχοντο τὴν ἔδραν τῆς διδασκαλίας ἐπὶ τρεῖς γενεάς.— Ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ ἐμαθήτευσεν καὶ ὁ πολλὸς Γαληνός— ἀξιοσημειώμενοι δὲ ἰατροὶ ἐξῆλθον ἐξ αὐτῆς ὁ Ἀσκληπιάδης καὶ ὁ πολλὰ γράψας Ἐρμογένης ὁ Χαριδήμου.— Ἡ ποίησις καὶ ἡ ρητορικὴ εὗρον μύστας καὶ διδασκάλους ἐν τοῖς Σμυρναίοις· ὁ Μίμνερμος, ὁ Βίων, ὁ Πολέμων καὶ ὁ Ἀριστείδης ὑπῆρξαν τόσον περιφημοί, ὥστε δὲν βλέπω τὴν ἀνάγκην νὰ ἀναφέρω καὶ ἄλλους.— Ἡ φήμη τῶν ῥητόρων τῆς ἤτις τόσον μεγάλη ὥστε ἐπὶ τῶν χρόνιων τῶν αὐτοκρατόρων συνέρρεον πρὸς ἀκρόασιν αὐτῶν ἀπὸ παντός τοῦ ῥωμαϊκοῦ κόσμου ἐκτεινομένου ἐπὶ τῶν τριῶν Ἠπειρώων καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν Ἀθηναίων.— Ὁ Πλίνιος ὀνομάζει τὴν Σμύρνην *Ismen*, ἤτοι φάρον.— Ἄλλ' ὁ Ὀμηρος μόνος ἀρκεῖ διὰ τοὺς Σμυρναίους, διότι ὑπῆρξε καὶ θὰ ὑπάρξῃ ἡ δόξα τοῦ ἀνθρωπίνου νοός. Ὁ Dante τὸν ὀνομάζει *Poeta Sontano*, ἤτοι ἕπατον τῶν ποιητῶν. Πολλοὶ πόλεις μᾶς τὸν ἐφιλονεύκησαν, ἀλλ' οὐδεμία ἔχει Μέλητα ποταμὸν νὰ δεῖξῃ.— Ἐδῶ εἰς τὰς ἔχθρας τοῦ Μέλητος ἐγεννήθη ὁ λιγύς ἀοιδός, διὰ τοῦτο ἐμυθολογήθη υἱὸς τοῦ ποταμοῦ, ὠνομάσθη δὲ *Μελησιγενής* καὶ *Μελησιάναξ*.— Αἱ Χόριτες τὸν ἠνύονταν καὶ τὸν ἐπροίκισαν ὑπὲρ πάντα ἄλλον θνητόν, αἱ δὲ Μοῦσαι τὸν ἐδίδαξαν τὴν ἀοιδίην διὰ νὰ ψάλλῃ τὰς βουλάς τῶν Θεῶν καὶ τὰς πράξεις τῶν ἡρώων. Οἱ Σμυρναῖοι τὸν ἐλάτρευσαν ὡς Θεὸν καὶ ἀνήγειραν ναοὺς εἰς τιμὴν του. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα Βασιλεῖς καὶ Αὐτοκράτορες ἐτιμήθησαν διὰ ναῶν, πολλοὶ δὲ καὶ ζῶντες ἐπεκλήθησαν Θεοί, ἡ δὲ Σμύρνη ἐγένετο τρις νεωκόρος· ἀλλ' ἀφότου ὁ ἀνθρώπος ἐπολιτίσθη καὶ ἀπέδωκεν ἀνθρώπῳ τιμὰς Θεοῦ, ποτὲ δικαιότερον διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν δὲν ἔφρυσεν τὸ αἷμα τῶν σφαγίων ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, οὐδ' ἐκάθη ὁ λιθωνωτὸς ἐν τῷ ἱερῷ, εἰμὴ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ὀμήρου.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ γραμμάτων καὶ ἐπιστήμης ἐν Σμύρνη, ἥδη δὲ καὶ περὶ τέχνης.

Περιγραφή τῆς πόλεως ἐπὶ Τιβερίου τὴν εἰκονίζει διακρινομένην ἐπὶ κάλλει καὶ μεγαλοπρεπείᾳ.— Ὅδοι λιθόστρωτοι καὶ εὐθεῖαι, σοαὶ μεγάλαι τετράγωνοι, ἱερὸν τῆς Μεγάλης Μητρός, Ὀμήρειον καὶ λιμὴν κλειστὸς ἐκόσμου αὐτῆν.— Ἄλλ' ἐκεῖ ὅπου ἡ ἰατρικὴ ἐξόχως ἐδιδάσκετο ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ.— Γυμνάσιον, Στάδιον, Θέατρον, Ὠδεῖον, κρήναι, λουτρά, ναοὶ τῶν Χαρίτων,

τῶν Μουσῶν καὶ ἄλλων θεοτήτων ἀνηγέρθησαν πολυτελεῖ, δαπάνῃ τῆς πόλεως ἢ φιλοτίμῳ χορηγίᾳ πλουσίων πολιτῶν ἢ μεγαλοδοξίᾳ ἡγεμόνων.— Ἀνεγείραντες ναὸν εἰς τιμὴν τοῦ Ἀδριανοῦ συνέστησαν καὶ ἀγῶνας «τὰ κατ' Ἀσίαν Ὀλύμπια», ἐξ οὗ ὁ Ἀδριανὸς ἐπεκαλεῖτο Ὀλύμπιος, καὶ ἐδημιούργησαν ἰδίαν χρονολογίαν ὡς μεταξὺ ἄλλων μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἐπιγραφή «*Σεπτίμιος Πόπλιος νικήσας* « τοὺς ὑπογεγραμμένους ἀγῶνας Σμύρναν Ὀλύμπια τῇ ἕκτῃ καὶ δεκάτῃ » Ὀλυμπιάδι δηλαδὴ.— Ἐν τοῖς ἀγῶσι τούτοις ἐγένοντο καὶ μουσικοὶ διαγωνισμοὶ κιθαρωδῶν καὶ μελοποιῶν, ἴσως δὲ καὶ ποιητικοί.

Πόλις τοιαύτη εὐημεροῦσα διὰ τῆς ναυτιλίας, τῆς ἐμπορίας, τῶν γραμμάτων καὶ τῆς τέχνης, κεκοσμημένη τόσον πολυτελεῶς, προσείλκυεν ἀπειρίαν ξένων πλουσίων καὶ ἐπισήμων, καὶ δὴ καὶ αὐτοκρατόρων τῆς Ρώμης. Ὁ Αἴλιος Ἀριστείδης λέγει, «ἀλλ' ἐδόκει « ἡ πόλις παράδειγμα κάλλους εἶναι ».— Πολὺ πρὸ τοῦ Ἀριστείδου ἐπειδὴ οἱ Ἐφέσιοι ἐχάραξαν ἐπὶ τῶν νομισμάτων των, «*ΕΦΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑΣΙΑΣ*» οἱ Σμυρναῖοι [διὰ ν' ἀποδείξωσι τὴν ὑπεροχὴν τῆς πόλεως των, ἔκοψαν νόμισμα ἐφ' οὗ ἐχάραξαν «*ΣΜΥΡΝΑ ΠΡΩΤΗ ΑΣΙΑΣ ΚΑΛΛΕΙ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΕΙ*». Ὁ Φιλόστρατος τὴν ὀνομάζει «*Μουσεῖον τῆς Ἰωνίας*» καὶ ἀλλαχοῦ «*Χαρίτων καὶ Μουσῶν καταγώγιον*». Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐπιγραφή λέγουσα· «*Ἡ πρώτη τῆς Ἀσίας κάλλει καὶ μεγέθει καὶ λαμπροτάτῃ Μητρόπολις τῆς Ἀσίας, καὶ τρις νεωκόρος τῶν Σεβαστῶν, καὶ κόσμος τῆς Ἰωνίας Σμυρναίων πόλις*».

Τόσα ἐγκώμια, τίτλοι τοιοῦτοι γεγραμμένοι παρὰ πολλῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων ἀποδεικνύουσι τὴν ἐπισημότητα τῆς πόλεως, καὶ ἐπιβάλλουσι τοῖς νῦν Σμυρναίοις βαρέα καθήκοντα.— Μετὰ αἰῶνων συμφορὰς εἶνε σήμερον ἡ δευτέρα πόλις μεγάλης Αὐτοκρατορίας καὶ ἡ πρώτη τῆς Μικρασίας.— Πολυάνθρωπος καὶ ἐμπορικωτάτη εἶνε ταπεινὴ περὶ πάντα τ' ἄλλα παραβαλλομένη πρὸς τὴν ἀρχαίαν. Καὶ ἡ φύσις αὐτῆ φιλοτιμεῖται νὰ φαίνεται πτωχὴ ἀφοῦ ἐχάθη ἡ παλαιὰ λαμπρότης. Ὁ Σίπυλος καὶ ὁ Πάγος ἀπέβαλον τὴν χλοερὰν καὶ πυκνὴν αὐτῶν κόμην, ὁ δὲ Μέλης ὁ ὑμηθεὶς ὡς Θεὸς ἀπὸ ποταμοῦ κατήνησε ῥύαξ, ὅστις ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν γεφυρωμένος καθ' ἕλον τὸ διὰ τῆς πόλεως μῆκος αὐτοῦ,

ἀλλ' εὐγνωμονεῖ τοῖς Σμυρναίοις διὰ τὸ γεφύρωμα διότι ἀισχύεται κυλίωσιν ὑπὸ τὸν ἥλιον παχὺν βόρβορον, ἀντὶ τῶν πάλαι διαυγῶν ναμάτων.—Ὅπως δὲ ποτε, οὐδεμιᾶς τῶν ἐν Τουρκίᾳ πόλεων καθυστερεῖ, περιποιεῖται δὲ ἀνεπαρκῶς μὲν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐνόν, τὴν παιδεύειν καὶ δικαιοῦται κρείττονος ἐκτιμήσεως ὑπὸ τῶν τέκνων τῆς, ὡς μέγα ἐθνικὸν κέντρον ἐκπαιδεύσεως.

Πρέπει νὰ δικαιώσῃ τὸν τίτλον, ἐν τῇ ἔδωκεν ὁ Πλίνιος πρὸ δεκαοκτῶ αἰώνων καλέσας αὐτὴν Φάρον, διότι πρὸς αὐτὴν ἀτενίζει καὶ ἐξ αὐτῆς προσδοκᾷ πᾶσα ἡ Μικρασία, τὴν δὲ ἀποστολήν τῆς πρέπει νὰ ἐκτελέσῃ καὶ χάριν τοῦ καθ' ὄλου Ἑλληνισμοῦ καὶ χάριν τῆς ἰδίας φιλοτιμίας πρὸς παρελθόν ἐνδοξον καὶ ζηλωτὸν.—Πρέπει νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὰ σχολεῖά μας, πρέπει τὸ Γυμνάσιόν μας καὶ θέσιν ν' ἀλλάξῃ καὶ εὐρυχωρότερον νὰ γίνῃ, διότι πνίγουμε τοὺς μαθητὰς ἐν οἰκοδομήματι ἀκαταλλήλως κειμένῳ, καὶ ἐν αἰθούσαις σχετικῶς μικραῖς. Ὅπως ἔχουσι τὰ πράγματα διδομεν αὐτοῖς τροφήν νοῦς, ἀφαιρούμεν δὲ ὑγίαν σῶματος. Οἱ ἄρχαῖοι ἐνῶ διεπλάττον τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν τῶν νέων ἐμερίμων ἐπίσης καὶ περὶ τῆς εὐεξίας τοῦ σώματος των.—Τοῦτο πράττουσι καὶ οἱ Ἑβραῖοι σήμερον, διότι σώματα ἀσθενῆ εἰσὶν ἐνδαιτήματα ψυχῶν ἀνελευθέρων καὶ δεϊλῶν.—Ἡ κορσικὴ ἐκπαίδευσις θέσιν νὰ τύχῃ συντονωτέρας μερίμνης, εἶνε δὲ ἀσχος τὸ μέγα Παρθεναγωγεῖόν μας νὰ ἦνε φερέσιμον καὶ πενόμενον. Πρῶτοι ἐν Τουρκίᾳ ὄντες τὸ παράδειγμα τῆς συστάσεως Βιβλιοθήκης σχετικῶς μεγάλης, πρῶτοι ἐν Ἀσίᾳ μερίμνησαντες περὶ ἀρχαιοτήτων καὶ συστήσαντες Μουσεῖον, δὲν πρέπει νὰ καταδεχθῶμεν μήτε τὴν Βιβλιοθήκην μήτε τὸ Μουσεῖον ν' ἀφήσωμεν εἰς στάσιμον κατάστασιν, ἀλλὰ νὰ τ' αὐξήσωμεν ἀξίως τῆς περιωπῆς τῆς πόλεως.—Καὶ τόσα μὲν περὶ τῆς φίλης ἡμῶν πατρίδος, ἤδη δὲ καὶ περὶ Ἀλεξανδρείας, περὶ ἧς θέλω ἀκολουθήσει τὴν περιγραφὴν τοῦ John Draper συνοψίζων αὐτὸν κατὰ τὸ δυνατόν.

Ὁ διορατικὸς ὀφθαλμὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐκλέξῃ θέσιν προσφορωτέραν ὅπως ἀποβῇ μίαν ἡμέραν ὁ μέγιστος ἐμπορικὸς σταθμὸς μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας. Πτολεμαῖος ὁ Σωτὴρ ἐξελέξατο αὐτὴν ὡς πρωτεύουσαν τοῦ κράτους τοῦ κατὰ προτίμησιν τῶν ἀρχαίων μητροπόλεων τῆς Αἰγύπτου.—Οἱ ἀρχιτέκτονες καὶ οἱ μηχανικοὶ τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀπέδειξαν τὴν ὠραιότεραν πόλιν τοῦ

κόσμου, πληρώσαντες αὐτὴν ναῶν, μεγάρων καὶ θεάτρων μεγαλοπρεπῶν.—Εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, εἰς τὸ σημεῖον ὅπου αἱ δύο κύρια ὁδοὶ ἐτέμνοντο ὀρθογωνίως, ἐν μέσῳ κήπων, κρηνῶν καὶ δελίσκων, ὑψούτο τὸ Μαυσωλεῖον, ἐν τῷ ὀπίῳ ἀνεπαύετο ὁ νεκρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, τεταριχουμένος κατὰ τὸν αἰγύπτιον τρόπον, ἡ σορὸς ἐγένετο τὸ πρῶτον ἐξ ἀπέφθου χρυσοῦ, ἐν κατόπιν ἀντικατέστησεν ὁ ἀλάσκατρος ἐκ φόβου μὴ ὁ δελεασμὸς τοῦ χρυσοῦ δώσῃ αἰτίαν εἰς σύλησιν τοῦ τάφου.

Ἄλλ' οὔτε αἱ μεγαλοπρέπειαι οὗται, οὔτε τὸ θαῦμα τῶν ἐκ λευκοῦ μαρμάρου φάρων, τόσων ὑψηλῶν, ὥστε τὰ ἐν αὐτοῖς ἀναπτόμενα φῶτα νὰ ὄσιν ὁρατὰ ἀπὸ καταπληκτικῆς ἀποστάσεως, ἀξίζουσι νὰ σταματήσωσι τὴν προσοχὴν μας.—Τὸ ἀληθές, τὸ ἐνδοξον μνημεῖον τῶν τῆς Αἰγύπτου Μακεδόνων βασιλέων εἶνε τὸ Μουσεῖον, ἡ ἐπίδρασις τοῦ ὁποῦ ἐσεται ἐπαισθητὴ εἰς τὸν κόσμον καὶ ἀφοῦ αἱ πυραμίδες καταπέσωσιν εἰς κόνιν.

Τὴν ἴδρυσιν τοῦ Μουσείου ἤρχισε Πτολεμαῖος ὁ Σωτὴρ καὶ ἐξηκολούθησεν ὁ υἱὸς τοῦ Πτολεμαῖος ὁ Φιλάделφος.—Ἐκεῖτο εἰς τὸ Βρύχειον, τὴν ἀριστοκρατικὴν συνοικίαν τῆς πόλεως, συνείχετο μετὰ τῶν ἀνακτόρων καὶ ἦτο ὄλον μαρμαρόκτιστον. Αἱ γλυπταὶ αἰθουσαὶ τοῦ περιέκλειον τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Φιλαδέλφου καὶ μέγα πλῆθος ἀγαλμάτων καὶ εἰκόνων. Ἀργότερον, ἐπειδὴ ὁ χῶρος ἀπέβη ἀνεπαρκῆς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν βιβλίων, συνέστησαν ἐτέραν βιβλιοθήκην ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σεράπιδος, εὐρισκομένην ἐν τῇ Ῥακώτιδι συνοικίᾳ παρακειμένη.—Ἐν τῷ Σεραπέῳ ὑπελόγιζον τριάκοντα περίπου μυριάδας βιβλίων, ἐν δὲ τῷ Μουσεῳ τεσσαράκοντα ἄλλας, ὥστε αἱ δύο βιβλιοθήκαι ὁμοῦ περιέκλειον ἑπτακοσίας ὡς ἑγγίστα χιλιάδας τόμων.

Ἡ Ἀλεξανδρεῖα δὲν ἦτο πλέον ἡ μητρόπολις μόνον τῆς Αἰγύπτου, ἀλλ' ἦτο ἡ πνευματικὴ μητρόπολις ὄλου τοῦ κόσμου ἐρρέθη, καὶ ἀληθῶς, ἐτι τὸ πνεῦμα τῆς Ἀνατολῆς συνητηθῆ ἐκεῖ μετὰ τοῦ πνεύματος τῆς Δύσεως, καὶ οἱ Παρῖσιοι οὗτοι τῆς ἀρχαιότητος ἐγένοντο ἡ ἐστία τῆς ἀσωτίας, πολυτελείας καὶ σκεπτικισμοῦ.

Ἀνιδρύσαντες τὸ Μουσεῖον οἱ Πτολεμαῖοι εἶχον τρία ἀντικείμενα ὑπ' ὄψιν· 1ον τὴν διαφύλαξιν τῶν κεκτημένων γνώσεων, 2ον τὴν αὐξησίν των καὶ 3ον τὴν διάδοσιν.

1ον. Πρὸς διαφύλαξιν τῶν κεκτημένων γνώσεων διαταγὴ ἐδόθη τῷ πρώτῳ βιβλιοφύλακι ν' ἀγοράσῃ ἀνευ διακρίσεως ὅλα τὰ ὑπάρχοντα βιβλία.—Συνετηρεῖτο ὁμιλος ἀντιγραφῶν ἐν τῷ Μουσεῖῳ, τῶν ὁποίων χρέος ἦτο ἢ πιστὴ ἀντιγραφή τῶν συγγραμμάτων ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὁποίων οἱ ἰδιοκτῆται δὲν ἤθελον ν' ἀπαλλοτριωθῶσι.—Πᾶν βιβλίον εἰσερχόμενον ἐν Αἰγύπτῳ ἔπρεπε ἀμέσως νὰ προσαχθῇ εἰς τὸ Μουσεῖον, ὅπου ἐλαμβάνετο πιστὴ ἀντιγραφή, ἣν ἐδίδον τῷ κατόχῳ μετὰ χρηματικῆς ἀμοιβῆς, ἐκρατεῖτο δὲ τὸ πρωτότυπον.—Λέγουσι ὅτι Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης, διὰ νὰ θυνηθῇ νὰ λάβῃ εἰς τὴν κατοχὴν του τὰ πρωτότυπα τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν, ἐπρότεινε ἀπλῶς τοῖς Ἀθηναίοις ὅτι θέλει νὰ λάβῃ ἀντίγραφα, πρὸς ἀσφάλειάν των δὲ ἔδωκεν ἐνέχυρον δεκαπέντε τάλαντα ἥτοι ἑβδομήκοντα πέντε χιλ. φράγκα· ἀλλ' ἀντὶ τῶν πρωτότυπων ἐπέστρεψεν ὥρατα ἀντίγραφα, ἐζημιώθη δὲ τὰ δεκαπέντε τάλαντα. Ὅτε, ἀντὶ νὰ ἀντιγράφονται μόνον, μετεγλωττίζοντο τὰ συγγράμματα ἐπλήρωναν μυθώδη ποσά, ὡς ἐγένετο, ὡς λέγεται, καὶ διὰ τὴν μεταγλώττισιν τῶν ἑβδομήκοντα, διατάξαντος Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου.

2ον. Πρὸς αὐξήσιν τῶν γνώσεων ἔδωκεν ἄσυλον ἐν τῷ Μουσεῖῳ εἰς ἀριθμὸν τινα ἀνδρῶν, οἵτινες ἀφιερῶντο εἰς τὴν σπουδὴν, εἶχον δὲ οἴκημα καὶ τροφὴν δαπάνη τοῦ Βασιλέως, ἐνίοτε αὐτὸς οὗτος παρεκάθητο εἰς τὴν τράπεζάν των.—Κατὰ τὸν ἀρχικὸν διοργανισμὸν οἱ ἐνδημοῦντες σοφοὶ διηροῦντο εἰς τέσσαρας σχολὰς, ἦτοι τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, τῶν μαθηματικῶν, τῆς ἀστρονομίας, καὶ τῆς ἱατρικῆς, αἱ δὲ ἐπιστήμαι, αἱ διακλαδιζόμεναι ἀπὸ τῶν τεσσάρων τούτων διαιρέσεων, ἔμενον προσκεκολλημέναι εἰς τὰ οἰκεία στελέχη.

Ἡ ἐποπτεία καὶ ἡ φροντίς τῶν ὑποθέσεων τοῦ καθιδρύματος ἀνετέθησαν εἰς ἐπίσημον δημόσιον λειτουργόν, Δημήτριος δὲ ὁ Φαληρεὺς, ὁ σοφώτερος ἴσως τῶν κατ' αὐτὸν, ὅστις πολλὰ ἔτη διώκησε τὰς Ἀθήνας, ἀνέλαβε πρῶτος τὸ ὑπόργημα τοῦτο.—Ἵπ' αὐτὸν ἦτο ὁ βιβλιοφύλαξ, συχνάκις δὲ οὗτος ἦτο ἀνὴρ τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα διεφύλαξαν αἱ ἐπερχόμεναι γενεαί, οἷον ὁ Ἐρατοσθένης καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος.

Τὸ Μουσεῖον συνεχίζετο ὑπὸ κήπου βοτανικοῦ καὶ ζωολογικοῦ· ὁ κήπος οὗτος, ὡς βιοθηλοῖ τὸ ὄνομά του, ἐχρησίμευε πρὸς διευκό-

λυνσιν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων.—Ἵπῆρχεν ἐπίσης καὶ Ἀστεροσκοπεῖον ἐφωδιασμένον διὰ σφαιρῶν κρικωτῶν, σφαιρῶν γηίνων, ἡλιοστασίων, κύκλων, ἰσημερινῶν, κανόνων παραλλακτικῶν καὶ τέλος διὰ πάντων τῶν τότε ἐν χρῆσει ἐργαλείων· αἱ διαιρέσεις δὲ ἦσαν κατὰ βαθμοὺς καὶ ἐκτημόρια.—Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ Ἀστεροσκοπείου ἦτο κεχαραγμένη μεσημβρινὴ γραμμὴ ἢ ἡλιακὸν ὠρολόγιον. Συνησθάνοντο ζωηρῶς τὴν ἔλλειψιν μεθόδου πρὸς καταμέτρησιν τοῦ χρόνου καὶ τῆς θερμοκρασίας, διότι ἡ Κλειψύδρα τοῦ Κτησιδέου ἀτελῶς ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸν πρῶτον σκοπὸν, καὶ τὸ ὑδρόμετρον, ἐπιπλέον ἐντὸς δοχείου πλήρους ὕδατος, ἐπίσης δὲν ἐπλήρου καλλίτερον τὸν δεύτερον.—Ἐπειδὴ Πτολεμαῖος ὁ Φιλαδέλφος περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του κατελήφθη ὑπὸ τοῦ φόβου τοῦ θανάτου, ἀφιέρωσε μέρος τοῦ χρόνου του πρὸς ἀναζητήσιν φαρμάκου μακροβιότητος, ὡς ἐκ τούτου συνέστη ἐν τῷ Μουσεῖῳ καὶ χημεῖον· ἐναντίον δὲ τῶν προλήψεων τῆς ἐποχῆς καὶ κυρίως τῶν αἰγυπτιακῶν προλήψεων προσέθεσαν εἰς τὸν κλάδον τῆς ἱατρικῆς αἰθούσαν ἀνατομίας.

3ον. Πρὸς διάδοσιν τῶν γνώσεων ἐδίδασκον τὸν λαὸν πάντας τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς φιλολογίας δι' ἀναγνώσεων καὶ συνδιαλέξεων.—Μέγας ἀριθμὸς σπουδαστῶν συνέρρεον ἀπὸ παντὸς τόπου πρὸς τὸ διανοητικὸν τοῦτο κέντρον· λέγεται δ' ὅτι δὲν ἦσαν ποτὲ ὀλιγώτεροι τῶν δεκατετράκις χιλίων.—Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Ὀριγένης, Ἀθανάσιος καὶ ἄλλοι τῶν πατέρων τὴν Ἐκκλησίαν ἐδιδάχθησαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Περὶ τὸν κρίνω νὰ ἐνδιατρίψω περὶ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπικρατησάντων φιλοσοφικῶν συστημάτων, διότι ἐνῶ δὲν εἶνε τῆς παρουσίας ὥρας ἀπαιτεῖ καὶ εἰδικὸν ἐξηγητήν, λέγω δὲ μόνον ὅτι ἕνεκα τῆς φιλίας, ἣτις συνέδεε τὸν Ἀλέξανδρον καὶ Πτολεμαῖον μετὰ τοῦ κοινοῦ των διδασκάλου Ἀριστοτέλους, προετιμήθη ἡ Περιπατητικὴ, κατόπιν δὲ ὑπερίσχυσε ἡ Ἀκαδημία, ἣτις προϊόντος τοῦ χρόνου μετέπεσε εἰς τὴν Νεοπλατωνικὴν Σχολήν. Ἄλλ' ὁ μὲν Πλάτων ἐγκατέλειπετο εἰς τὴν φαντασίαν, ἐ δὲ Ἀριστοτέλης ἀπέβλεπε εἰς τὸν ὄρθον λόγον, καὶ ἐπειδὴ εἶνε πολὺ πλέον εὐχάριστον νὰ καταφεύγωμεν εἰς τὴν φαντασίαν ἢ εἰς τὴν ἔλλογον ἀπόδειξιν, ἡ Νεοπλατωνικὴ Σχολὴ τῆς Ἀλεξανδρείας, ὅτε πορήμασε, προετίμησε τὰς φυγοπόνους μεθόδους ἀντὶ τῆς αὐστηρᾶς διανοητικῆς ἐρεῦνης, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ πα-

ρατήρησις τῶν πραγμάτων. Ἄλλ' ἀφίνω τὰ περὶ ἀφηρημένων ἰδεῶν καὶ προτιμῶ νὰ εἶπω ὀλίγα περὶ τῶν ἐπιστημονικῶν ἀνακαλύψεων, ὡς μᾶλλον εὐεργετικῶν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἡ Σχολὴ τῆς Ἀλεξανδρείας πρώτη ἐφήρμοσε τὸ σύστημα διερ-
διὰ τῶν νεωτέρων φυσιολόγων παρήγαγε τόσον θαυμάσια ἀποτελέ-
σματα. Ἀπέρριψε πᾶν τὸ ἐκ τῆς φαντασίας ἀπορρέον καὶ ἐποικήσατο
ἐκ τῶν θεωριῶν τῆς τὴν σύνθεσιν τῶν γεγονότων, ἀποδεδειγμένων
διὰ τῆς πείρας, τῆς παρατηρήσεως καὶ τοῦ ἀκριβοῦς συλλογισμοῦ.—
Ἀνεγνώρισε τὴν ἀρχὴν ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ σπουδάσωμεν τὴν φύσιν
καλῶς, εἰμὴ ἐπὶ τῆς φύσεως αὐτῆς.—Αἱ ἔρευναι τοῦ Ἀρχιμήδους ἐπὶ
τοῦ εἰδικοῦ βάρους καὶ τὰ ἔργα τοῦ Πτολεμαίου ἐπὶ τῆς ὀπτικῆς ὁ-
μοιάζουσι πρὸς τὰς ἀναδιφάσεις τῆς νεωτέρας πειραματικῆς φιλοσο-
φίας καὶ ἀποτελοῦσιν ἐκπληκτικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὰς αἰθεροδοκίας
τῶν ἀρχαίων συγγραφέων.

Μεταξὺ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀρχιμήδους ὑπῆρχον δύο βιβλία
περὶ τῆς σφαίρας καὶ τοῦ κυλίνδρου, ἐν αὐτοῖς δ' ἀπεδείκνυεν ὅτι ὁ
κύβος σφαίρας εἶνε ἴσος τοῖς $2/3$ περιγεγραμμένου κυλίνδρου, τσαού-
την δ' ἀπέδιδεν ἀξίαν εἰς τὴν ἀνακάλυψίν του ταύτην, ὥστ' ἔκαμε
νὰ χαραχθῆ τὸ σχῆμα τοῦτο ἐπὶ τοῦ τάφου του.—Διεπραγματεύθη
ἐπίσης περὶ τοῦ τετραγωνισμοῦ τοῦ κύκλου καὶ περὶ τῆς παραβολῆς,
ἔγραψε περὶ τῶν κωνοειδῶν καὶ σφαιροειδῶν ὡς καὶ περὶ τοῦ ἑλικος,
ὅστις φέρει τὸ ὄνομά του. Ὡς μαθηματικὸς ὑπῆρξεν ἄνευ ἀνταγωνι-
στοῦ ἐπὶ εἴκοσι σχεδὸν αἰῶνας ἐν Εὐρώπῃ. Ὡς φυσικὸς ἔθετο τὰς
βάσεις τῆς ὑδροστατικῆς, ἀνεκάλυψε τὴν μέθοδον τοῦ μετρεῖν τὸ εἰ-
δικὸν βάρος, συνεζήτησε περὶ τῆς ἰσορροπίας τῶν ἐπιπλεόντων σώ-
μάτων, ἀνεκάλυψε τὴν ἀληθῆ θεωρίαν τοῦ μοχλοῦ καὶ εὔρε τὸν ἀρ-
χιμήδειον κοχλίαν πρὸς ἀνύψωσιν τῶν ὑδάτων τοῦ Νεῖλου. Εἰς τὸν
Ἀρχιμήδην χρεωστοῦμεν τὸν ἀτελεύτητον ἑλικά καὶ σχῆμά τι καυ-
στικῶν κατόπτρων, ἅτινα κατὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Συρακουσῶν μετέ-
δωκαν, ὡς λέγεται, τὸ πῦρ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ῥωμαίων.

Ὁ Ἐρατοσθένης ὑπῆρξε βιβλιοφύλαξ καὶ συγγραφεὺς ἀξιολόγων
ἔργων, ἐσχάτως δὲ μόνον ἐξετιμήθησαν δεόντως τὰ ἐκ τοῦ συγ-
γράμματός του, «Χρονικὰ τῶν Βασιλέων τῶν Θηβῶν» περιωθέντα
ἀποσπάσματα, διότι πρῶν, ἐπὶ βιβλίων μόνον τινῶν ἐστήριζον οἱ σοφοὶ
πᾶσαν γνῶσιν κοσμογονικὴν καὶ χρονολογικὴν.

Ἐνῶ Ζήνων ὁ Στωϊκὸς ἐξέφραξε τὴν ἀμφιβολίαν ἀν δύναιται τὸ
ἀνθρώπινον πνεῦμα νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀλήθειαν, τὸν ἠκολού-
θει δὲ ἡ Σχολὴ του, ὁ Εὐκλείδης ἠτοίμαζε τὸ μέγα σύγγραμμά του,
ἀκαταμύχνητον πρὸς πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἀντίρρησην. Μετὰ παρέλευσιν
πλέον τῶν εἰκοσιδύο αἰώνων, ζῆ ἀκόμη ὑπόδειγμα ἀκριβείας, σαφη-
νείας καὶ τύπου ἀποδείξεως ἀκριβοῦς. Ὁ ἴδιος ἔγραψε καὶ περὶ τῶν
κωνικῶν τομῶν καὶ τῶν περισμάτων, τῷ ἀποδίδουσι δ' ἐπίσης καὶ
πραγματείας περὶ ἀρμονίας καὶ ὀπτικῆς.

Οἱ Ἀλεξανδρεῖς εἶχον γνῶσεις ἀκριβεῖς περὶ τοῦ σφαιροειδοῦς τῆς
γῆς, τῶν πόλων, τοῦ ἄξονος, τοῦ ἡμερινοῦ, τῶν ἀρκτικῶν καὶ ἀν-
τορκτικῶν κύκλων, τῶν ἡμερινοῦ σημείων.—Ἀρκεῖ νὰ μνημονεύ-
σωμεν τὰς κωνικὰς τομὰς καὶ τὰ μέγιστα καὶ ἐλάχιστα (maxima et
minima) τοῦ Ἀπολλωνίου, ὅστις πρῶτος μετεχειρίσθη ὡς λέγουσι τὰς
λέξεις αἰ Ἐλλειψισμὸν καὶ ὑπερβολὴν.

Ὁ Ἀριστύλος, ὁ Τιμοχάρης καὶ ὁ Ἰππάρχος ὑπῆρξαν μεγάλοι
ἀστρονόμοι.—Ὁ τελευταῖος κατέστρωσε κατάλογον ἀστέρων καὶ
προσδιώρισε τὸ μήκος καὶ πλάτος πολλῶν πόσεων.

Ἐν μέσῳ πλείστος τόσον λαμπρὰς γεωμετριῶν, ἀστρονόμων καὶ
φυσικῶν ἔλαμψε μεταξὺ τῶν ἀρίστων Πτολεμαῖος ὁ Κλαύδιος συγ-
γραφεὺς τῆς Συντάξεως, ἡ πραγματείας τῆς Οὐρανίας μαθηματικῆς.
Ὁ Πτολεμαῖος ἐδίδαξεν ὅτι ἡ γῆ εἶνε στρογγύλη, περιέγραψεν ὀλό-
κληρον σύστημα ἐργαλείων πρὸς παρατήρησιν τῶν τροπῶν, συνεπέ-
ρανε τὴν λογιστικὴν τῆς ἐκλειπτικῆς, ὑπέδειξε τὰ γήινα πλάτη διὰ
τοῦ γνώμονος, ἐσημαίωσε τὰ διάφορα κλίματα καὶ τὴν σχέσιν τῆς
γῆινης ἡμέρας πρὸς τὴν ἀστρικήν. Ἡ μεγάλη ἀνακάλυψις τοῦ Πτο-
λεμαίου, ἡ ἀποθανάτισσα τ' ὄνομά του, ὑπῆρξεν ἡ ἀνάσας τῆς Ζε-
λήνης, ἡ ἡ δευτέρα ἀνισότης, ἦν ὑπήγαγεν εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Ἐπι-
κύκλου. ἔδωκε κατάλογον 1022 ἀστέρων, ὠμίλησε περὶ τῆς φύ-
σεως τοῦ Γαλαξίου καὶ συνεζήτησε μετὰ κύρους μεγάλου διδασκά-
λου τὴν κίνησιν τῶν πλανητῶν.—Ταῦτα ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν περὶ
Πτολεμαίου.

Ἐν τῷ Μουσεῖῳ τῆς Ἀλεξανδρείας ὁ Κτησίδιος ἐφεῦρε τὴν διὰ
τοῦ πυρὸς μηχανήν, ἣν ἐτελειοποίησεν ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Ἦρων προ-
σθεῖς δύο κυλίνδρους.—Ὁ αὐτὸς Ἦρων ἐφεῦρε καὶ ἔστησεν ἐκεῖ μη-
χανὴν διὰ τοῦ ἀτμοῦ.—Ἡ ἐν τῷ Σεραπεῖῳ σιωπῇ διεκόπτετο ὑπὸ

των κλειψυδρῶν τοῦ Κτησιδίου καὶ Ἀπολλωνίου μετροῦσῶν τὸν χρόνον διὰ σταγῶνων.— Ὅτε τὸ ῥωμαϊκὸν ἡμερολόγιον περιῆλθεν εἰς σύγχυσιν τοιαύτην, ὥστε ἐγένετο ἀνάγκη νὰ διορθωθῇ, ὁ Ἰούλιος Καίσαρ ἔφερεν ἐξ Ἀλεξανδρείας τὸν ἀστρονόμον Σωσιγένην, διὰ τῆς συμβουλῆς τοῦ ὁποίου ἐγκατελείφθη τὸ σεληνιακὸν ἔτος ἀντικατασταθὲν ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ, εἰσῆχθη δὲ ἐν τῷ ῥωμαϊκῷ κόσμῳ τὸ λεγόμενον Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, ἕπερ καὶ σήμερον ἐπικρατεῖ παρ' ἡμῶν, μετὰ αἰῶνας δὲ διορθωθέντος αὐτοῦ ἐγεννήθη τὸ Γρηγοριανόν, ἕπερ βασιλεύει ἐν Εὐρώπῃ.

Δὲν θέλει ἀνατελεῖν ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἀμφισβητήθησονται αἱ προτάσεις τοῦ Εὐκλείδου, ἡ ἡμέρα δὲν θέλει ἀνατελεῖν καθ' ἣν φιλονεικηθήσεται τὸ σφαιροειδὲς τῆς γῆς, ἀναγνωρισθὲν ὑπὸ τοῦ Ἐρατοσθένους, ὁ κόσμος δὲν θέλει ἐπιτρέψει ποτέ, ὅπως αἱ μεγάλοι ἀνακαλύψεις καὶ αἱ μεγάλοι ἐφευρέσεις τῆς φυσικῆς γενόμεναι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Συρακούσαις λησμονηθῶσι ποτε. Τὰ ὀνόματα τοῦ Ἰππάρχου, τοῦ Πτολεμαίου, τοῦ Ἀπολλωνίου, τοῦ Ἀρχιμήδους θέλουσιν προφέρεσθαι μετὰ σεβασμοῦ ἐνὸσφ θὰ ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπῆρξε τὸ λίκνον τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης. Ἐν τῇ μητροπόλει τῶν Πτολεμαίων ἡ καλλιτεχνία εὗρεν ἔραστὰς ἐνθουσιώδεις. Ἡ ποίησις καὶ ἐν γένει ἡ τέχνη τοῦ λόγου ἔδωκεν ἐνδόξους συγγραφεῖς. Ἐζήσεν ὑπὲρ τοὺς ἐννέα αἰῶνας κατὰ δὲ τὸ 640 Μ. Χ. ἀλούσης τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἐκάησαν αἱ βιβλιοθήκαι καὶ ἐχάθη ἀπειρία συγγραμμάτων. Ὁ Otfried Müller ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τῆς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας δὲν θεωρεῖ ὡς μεγάλην ζημίαν τῆς ἀνθρωπότητος τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βιβλιοθηκῶν, διότι λέγει δυσκόλως θὰ ἐγεννάτο νέα φιλολογία παρὰ τοῖς νῦν ἔθνεσιν ἂν τοσοῦτον πλῆθος βιβλίων διεσώζετο ἐκ τῆς ἀρχαιότητος μέχρις ἡμῶν.— Τὴν κρίσιν ταύτην τοῦ σοφοῦ γερμανοῦ δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς ξυλοκοπήματα ἐπὶ ξένης ῥάχως, ἡμεῖς δὲ οἱ Ἕλληνες δικαίως πρέπει νὰ θρηνώμεν τὴν ἀπώλειαν τοσοῦτου προγονικοῦ πλοῦτου.

Καιρὸς ἦδη ν' ἀνακεφαλαιώσωμεν τὰ προλεχθέντα. Εἶπον ὅτι ἀφορμὴ καὶ ἀφετηρία τοῦ λόγου μου ὑπῆρξεν ἡ ἐξενεχθεῖσα γνώμη, ὅτι ἡ Σμύρνη δὲν εἶνε μέγα διανοητικὸν κέντρον τοῦ ἔθνους καὶ κατὰ

συνέπειαν δὲν χρήζει καὶ τόσης προσοχῆς τὸ Μουσεῖον καὶ ἡ Βιβλιοθήκη τῆς, μόνου ἐθνικοῦ κέντρον θεουρουμένων τῶν Ἀθηναίων.— Εὐθὺς ἐν προομίῳ ἀπέδειξα τὸ σφαλερὸν καὶ ἀσύμφορον τῆς γνώμης.— Διέλαβον ἐν συνόψει τὰ περὶ τῶν ἀρχαιοτάτων βιβλιοθηκῶν παρ' Ἕλλησιν— ὑπέδειξα τὸν ἀπαράμιλλον καλλιτεχνικὸν πλοῦτον τῶν Ἀθηναίων— διήλθον δρομαίως καὶ ἐξ ἐπιπολῆς περὶ Ῥόδου, Σικυῶνος, Περγᾶμου— καὶ ἐμνήσθην ἀπλῶς τῶν ὀνομάτων ἄλλων πόλεων, ἐν αἷς καὶ ἡ καλλιτεχνία καὶ τὰ γράμματα ἐτιμήθησαν δεόντως.— Εἶπον πολὺ περισσότερα περὶ Σμύρνης, διότι δὲμιλῶ πρὸς Σμυρναίους καὶ ἀπέληξα εἰς τὰ περὶ Ἀλεξανδρείας, εἰς ἣν ὁ κόσμος ὀφείλει ὅσα εἰς οὐδεμίαν ἄλλην πόλιν ἑλληνικὴν.— Ἐξιστόρησα πῶς ἐγεννήθη ὁ ἀκατάσχετος ἔρωσ πρὸς συλλογὴν καλλιτεχνικῶν ἔργων καὶ πῶς συνεστήθησαν τὰ πρῶτα Μουσεῖα.— Θὰ ἦτο καλὸν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἂν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα δὲν ἀνεφαίνοντο οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι προστάται τῆς καλλιτεχνίας, τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης, ἀπέβλεπον δὲ πάντες εἰς τὰς Ἀθήνας; Εἶχον τότε οἱ Ἀθηναῖοι τὰ μέσα διὰ νὰ πράξωσι τόσα ὅσα ἐγένοντο ὑπὸ τὴν περωτισμένην προστασίαν τῶν Λαγιδῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τῶν Ἀτταλιδῶν ἐν Περγᾶμῳ, καὶ ἄλλων ἀλλαχού; Διατί τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ληφθῇ ὡς γνώμων διὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν;— Βέβαια σήμερον ἡ Ἑλλὰς καὶ μάλιστα αἱ Ἀθῆναι, ἔχουσαι Πανεπιστήμιον, εἰσὶν ἡ κυρία ἐστία τῆς Ἑλληνικῆς μαθήσεως, ἀλλὰ θὰ ἦνε ἐντροπή αἱ ἄλλαι Ἑλληνίδες πόλεις νὰ μὴν ἔχωσι τὴν φιλοδοξίαν τοῦ ν' ἀνυψωθῶσι καὶ αὐταὶ εἰς ἴσην περιωπῆν.— Ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ Σμύρνη, τὰ Ἰωάννινα ὡς πόλεις μεγάλαι καὶ πλούσαι δὲν πρέπει νὰ καθυστερήσωσιν εὐχαριστούμεναι εἰς μετριοφροσύνην ἄδοξον. Ἐν ἐνὶ λόγῳ πρέπει στέργοντες τὰ παρόντα νὰ ζητῶμεν τὰ βελτίω.

Τὸ παράδειγμα τῆς Σμύρνης ἀνιδρυσάσης Μουσεῖον καὶ Βιβλιοθήκην πρέπει νὰ μιμηθῶσι καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις τῆς Τουρκίας.— Ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ἦνε ἡ ἀρχὴ οὐδένα πρέπει νὰ ἀποθαρρύνῃ.— Ἡ ἀρχὴ εἶνε τὸ ἥμισυ τοῦ παντός.

Ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις ἤρξατο κάπως μεριμνῶσα περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων, καὶ ἤκον δὲ παντὸς Ἑλλήνος ἐν Τουρκίᾳ εἶνε νὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν εὐτυχῆ ταύτην συγκυρίαν.— Ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Μι-

κρασία κατεστόλισαν όλα τὰ Μουσεῖα τῆς Εὐρώπης, ἡ Σμόρνη λέγει ὁ Chandler ἔδωκεν εἰς τὰ Μουσεῖα τοσαύτας ἀρχαιότητας ὅσας οὐδεμία ἄλλη πόλις Ἑλληνική.— Ἀλλὰ καὶ μετὰ τοσαύτην σύλησιν ἡ καλλὴ μήτηρ ἢ γῆ κρύπτει εἰπέτι πολλοὺς θησαυροὺς. Καθῆκον ἔχομεν ὄχι μόνον νὰ ἐνθαρρύνωμεν τὴν σύστασιν Μουσειῶν ἐν πάσῃ πόλει τῆς Τουρκίας, ἀλλὰ καὶ ἀμειλίχτως νὰ στιγματίζωμεν ὡς προδότας τοῦ ἔθνους ἐκείνους τῶν ἡμετέρων ὅσοι χάριν μικροῦ παρσῆμου, ἢ χρηματικῆς ἀμοιβῆς γίνονται αἴτιοι ἀπαγωγῆς τῶν προγονικῶν κειμηλίων.— Παράδειγμα ἔστω ἡ Πέργαμος πρὸς τριῶν ἐτῶν συλλομμένη ἀνηλεώς, τοῦθ' ἔπερ ὀφείλομεν εἰς δημογενῆ.— Ἄς μόνον τεθαμμένα ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἄς ἐλπίζωμεν ἔτι θὰ εὐρωμεν μίαν ἡμέραν τὰ μέσα νὰ τ' ἀποθῶψωμεν πρὸς ἴδιον δόξαν.— Ὅσον ἀπομεικρωμένην καὶ ἂν ὑποθέσωμεν τὴν ἡμέραν ἐκείνην, πάλιν προτιμότερον εἶναι νὰ περιμένωμεν, παρὰ νὰ τὰ θλίπωμεν ἀπαγόμενα καὶ χανόμενα αἰωνίως δι' ἡμᾶς. Ἐνταῦθα ἔπρεπε νὰ καταλήξω τὸν λόγον ἀλλὰ ζητῶ τὴν ἐπισκεπὴ ὑπομονὴν τῶν ἀκρατῶν ὅπως διαλάβω ὀλίγα περὶ τοῦ Μουσείου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς.

Τὸ Μουσεῖόν μας διανύει τακτικώτατα τὴν πορείαν του, οἱ πρὸς ζητήσιν βιβλίου ἢ ἄλλου ἀντικειμένου προσερχόμενοι ἔξουσι ἐπαυνοῦσι τὴν σύστασιν του, ὡς πληρώσασαν μέγα κενόν. Ἡ νεολαία μας ἐν σιωπῇ κἄθηται καθημερινῶς περὶ τὴν τράπεζάν του καὶ μελετᾷ.— Ὁ σοφὸς Cope πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐζήτησεν ἐκ Παργάμου τὸ περὶ Ζαμοθράκης σύγγραμμά του, δῶρον αὐτοῦ τοῦ ἴδιου πρὸς τὸ Μουσεῖον, μολονότι δὲ ὁ κανονισμὸς ἀπαγορεύει τὴν ἐξαγωγήν τῶν βιβλίων ἔπρεπεν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην νὰ γίνῃ ἐξαίρεσις.— Ὁ φιλόμουσος Αὐτοκράτωρ τῆς Βραζιλίας ἐπήνεσε τὴν ἐν αὐτῷ τάξιν.

Ἄλλὰ Μουσεῖον ἄνευ ἔργων διανοητικῶν εἶνε καταδικασμένον εἰς ἀράνηαν.— Τὸ ἴδιόν μας ἐγνώσθη τοῖς ἐν Εὐρώπῃ φίλοις ἀρχαίοις διὰ τῆς ἐκδόσεως πολλῶν ἐπιγραφῶν καὶ διατριβῶν τινῶν, ἐξερυνωσῶν περὶ τῆς θέσεως ἀρχαίων τινῶν πόλεων τῆς Ἰωνίας καὶ Αἰολίδος καὶ τυχουσῶν τῆς ἐπιδοκιμασίας τῶν σοφῶν.— Ἄν τὰ ἔργα εἰσὶ μικρά, ἐκρίθησαν ἔμως ἐπισκεπῶς, καὶ μεγάλη ἐγένετο παρότρυνσις πρὸς ἐξακολούθησιν των.

Ἀυστυχῶς ἔμως τὸ ἔργον ἐγκατελείφθη εἰς δύο τρεῖς μόνον, οἷτι-

νες ἐμόχθησαν ἐξ ἔρωτος πρὸς τὴν σπουδὴν καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν εὐκλειαν τοῦ Μουσείου, ἀλλ' οἷτινες τὸν βίον αὐτῶν ποριζόμενοι ἐξ ἄλλων ἔργων, οὐχὶ δὲ ἐκ τῶν γραμμάτων, δὲν εἶνε οἱ ἀρμόδιοι ὄχι μόνον πρὸς τοιαύτας συγγραφάς, ἀλλὰ καὶ πρὸς συνέχισιν αὐτῶν.— Ἐν διαστήματι πέντε ἐξ ἐτῶν ἐξεδέθησαν μόνον τρία τεύχη, τὸ ὄλον τριάκοντα περίπου τυπογραφικὰ φύλλα συγκομιδῇ πτωχοτάτη, ἐνῶ ἡ ὕλη εἶνε τόσον ἀφθονος.

Τί πράττουσιν οἱ παρ' ἡμῖν καθηγηταὶ καὶ οἱ ἄλλοι λόγιοι; τιμᾷ ἄρα γε αὐτοὺς ὅτι ἐν διαστήματι τέσων ἐτῶν οὐδεμία διατριβὴ ἐξεδέθη φέρουσα τὴν ὑπογραφήν των; Δὲν ἐπέστη ἄρα γε ὁ καιρὸς καθ' ὃν πρέπει νὰ συλλογισθῶσιν ὅτι καὶ αὐτοὶ ὀφείλουσι τὸν διανοητικὸν φόρον των εἰς τὸ Μουσεῖον ἀνυψοῦντες τὴν σημασίαν του καὶ γιγνώμενοι ἄξιτοι ἐπαίνου; ἢ πρέπει ν' ἀφήσωμεν τοὺς Εὐρωπαίους νὰ μᾶς μυκτηρίσωσι διὰ τὸ ἀψίκορον ἡμῶν, διότι μὲλις ἀρξάμενοι τοῦ ἔργου ἐγκατελείπομεν αὐτό;— Δὲν πρέπει νὰ ᾔνη μέριμνα αὐτῶν ἢ ὑποδαύσις ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν νέων τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν ἔρευναν καὶ διακρίωσιν τῶν πατρίων;

Ἐκ τοῦ Γυμνασίου μας ἐξέρχονται πολλοὶ νέοι ἄριστα κατηρητισμένοι, ἐτησίως δὲ διδουσιν ἡμῖν καλὰ ὑποδείγματα διὰ συνθέσεων μαρτυρουσῶν ὅτι ἀπέκτησαν γνώσεις καὶ κρίσιν καὶ τέχνην περὶ τὸ γράφειν.— Τοιοῦτοι νέοι δύνανται ἐπιτιμῶμενοι καὶ εἰς ἄλλα ἔργα νὰ μὴ ἀμελῶσι καὶ τὴν λατρείαν τῶν Μουσῶν, καὶ νὰ τιμῶσι τὴν γαλουχήσασαν αὐτοὺς Εὐαγγελικὴν Σχολὴν, ἐμφανιζόμενοι εἰς τὸ δημόσιον δι' ἔργων σπουδαίων.— Ὁ Grotte ἦτο τραπεζίτης, ἔγραψε δὲ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος, ἔργον κλασικόν, ὁ Gerbinus ἦτο ἔμπορος, ἐγένετο δὲ φιλόσοφος ἱστορικός, οἱ Derby καὶ Gladstone, ἐνῶ ἐνεργότατον ἐλάβανον μέρος εἰς τὰ τῆς πολιτείας κράτους μεγάλου, εὐρον τὸν καιρὸν νὰ γράψωσιν πολυτίμους συγγραφάς περὶ Ὀμήρου καὶ τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν, Ὁ Beulé καὶ ὁ Waddington κατέσχον ὑψηλὰς θέσεις ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἀνεδείχθησαν δὲ μεγάλοι ἀρχαιολόγοι. Ἄλλ' οὗτοι δὲν εἶνε οἱ μόνοι, οἷτινες ἐπιδοθέντες εἰς ἄλλα ἔργα, ἔθυσαν ὅμως δαψιλῶς ταῖς Μούσαις, διότι ἡ ἱστορία τῶν γραμμάτων μνημονεύει πολλῶν ἄλλων.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι τὸ Μουσεῖον συνέστη καὶ προήχθη διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὀλίγων καὶ τῆς συνδρομῆς πολλῶν.— Ἄλλ' ἂν ὁ ἐνθου-

σιασμός, ἂν ἢ πρὸς αὐτὸ ἀγάπη σεβασθῆ, τί ἄλλο θὰ μείνη ἢ σωρὸς βιβλίων καὶ ἀρχαιοτήτων ἀχρήστων;— Μέχρι τοῦδε οὐδένα εἶδον τῶν ἀποφοιτησάντων τοῦ Γυμνασίου νὰ μεριμνήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ, νὰ τὸ ἀγαπήσῃ, νὰ ἐκδώσῃ τι.— Ἡ ἔλλειψις αὕτη πρέπει ν' ἀποδοθῆ μόνῃ τῇ νεολαίᾳ εἴταν τὸ παράδειγμα δὲν δίδωσιν οἱ καθηγηταὶ καὶ οἱ λόγιοι;

Ἐσχάτως μικρὰ τις συλλογὴ ζώων καὶ ὀρυκτῶν ἔδωκεν ἀφορμὴν τῷ κυρίῳ Στεφάνῳ Στάῃ εὐγενῶς προσενεχθέντι νὰ ἐνεργήσῃ τὴν σύστασιν φιλολογικοῦ Μουσείου, ἀλλὰ δυστυχῶς πολὺ φοβούμεαι ὅτι θέλει ἀποτύχει.— Ἐν τούτοις ποία εὐγενεστέρα τῆς σπουδῆς τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας, δι' ἧς παντοειδεῖς ἀποκτᾶ γνώσεις ὁ ἄνθρωπος, καὶ δύναται δεόντως νὰ ἐκτιμῆσῃ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ ποικιλίαν τῆς περιστοιχιζούσης αὐτὸν φύσεως, σήμερον μάλιστα ὅπου δαιμόνιοι νέες ἄρδην ἀνέτρεψαν πεπαλαιωμένας θεωρίας καὶ ἐξήγησαν τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν τοῦ ζωϊκοῦ κόσμου; Περικυκλούμεθα ὑπὸ μεγάλου φυσικοῦ πλούτου, ὅστις ἕμῳς οὐθενὸς ἡμῶν κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον, καὶ μολαταῦτα ἡ νεολαία ἐδύνατο νὰ εὕρῃ τέρψιν εἰς ἐκδρομὰς πρὸς συλλογὴν, αἵτινες ἐνῶ θ' ἀπέτρεπον αὐτοὺς ἀπὸ ἄλλων διασκεδάσεων βλαβερῶν καὶ εἰς τὸ βαλάντιον καὶ εἰς τὴν ὑγείαν θὰ ἐρρώνυσον τὸ σῶμά των καὶ θὰ ἐπλούτιζον τὸν νοῦν των.— Ἄλλ' ἵνα μὴ παρεξηγηθῶ, πρέπει νὰ εἶπω ὅτι δὲν ἐννοῶ βέβαια ὅτι ὁ νέος ὁ ἐξερχόμενος τοῦ Γυμνασίου καὶ ἐπιδοθεὶς εἰς ἔργον τι βιοποριστικὸν δὲν πρέπει νὰ συλλογίζηται ἄλλο εἰμὴ μελέτας ἀρχαιολογικὰς, φυσιολογικὰς, φιλολογικὰς ἢ ἄλλας, ἀλλὰ λέγω «καιρὸς παντὶ πράγματι», ὁ δὲ γνωρίζων νὰ διαρρυθμίσῃ τὸν βίον του, αὐτὸς δύναται χωρὶς ν' ἀμελήσῃ τὸ κύριον ἔργον του καὶ ἐν μελέταις νὰ ἐντρυφήσῃ καὶ νὰ διασκεδάσῃ ὡς ἄνθρωπος.

Καὶ τί χυδαίωτερον νέου περιφανῶς τελειώσαντος τὰς γυμνασιακὰς σπουδὰς του, νὰ ρίψῃ εἰς κόρακας τὰ βιβλία; τότε πρὸς τί οἱ μὶχοι καὶ αἱ ἀγρυπνίαι πολυετῶν σπουδῶν;— «Οὐκ ἐπ' ἄρτι, μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος,» ἦτοι ἄχαρις καὶ ἀβίωτος ἐστὶν ὁ βίος, ὅπταν μόνον περὶ τῆς ὕλης φροντίζοντες, ἀμελῶμεν τὴν καλλιέργειαν τοῦ νοῦς μας, ὅπταν ζῶμεν τὸν βίον τῶν φυτῶν.— Ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης ὑπάρχουσιν ἑταιρίαι, ἡ ἱστορία, ἡ γεωγραφία, ἡ ἀρχαιολογία, ἐν ἐνὶ λόγῳ πάντες οἱ κλάδοι τοῦ ἐπιστητοῦ ἐρευνῶνται μετὰ πά-

θους· μὴ νομίσθητε δὲ ὅτι οἱ σοφοὶ εἰσὶν οἱ μόνοι ἑταῖροι, διότι ἐν αὐταῖς συνεργάζονται μετὰ ζήλου, ἔμποροι, βιομήχανοι, ναυτικοὶ καὶ ἄλλοι οἱ λεγόμενοι dilettanti, ἄνδρες οὔτε Μουσῶν οὔτε Χαρίτων ἐπιδεδεῖς. Οὕτως ἀνυψοῦται ὁ νοῦς, μεγαλύνονται δὲ καὶ δοξάζονται τὰ ἔθνη.

Ἡμεῖς κατοικοῦμεν γῆν κλασικὴν καὶ θυσιάζομεν πολλὰ πρὸς συντήρησιν σχολείων, πρέπει λοιπὸν νὰ προσφέρωμεν τὸν διανοητικὸν ἔρανον μας. Τὴν ὄθησιν ταύτην πρέπει νὰ δώσωσιν οἱ παρ' ἡμῶν λόγιοι καὶ οἱ καθηγηταί, προτάσσοντες ἑαυτοὺς ὡς παράδειγμα· αὐτοὶ πρέπει ν' ἀγαπήσωσι τὸ Μουσεῖον καὶ τὰς καταλλήλους διὰ τὸν τόπον μελέτας, διὰ νὰ τὸς ἀκολουθήσῃ ἡ νεολαία.— Τότε καὶ οἱ ἀπανταχοῦ φιλοπόλιδες Σμυρναῖοι, γενναῖοι πάντοτε πρὸς τὴν πατρίδα καὶ καλλίτερον θὰ μᾶς ἐκτιμῆσωσι καὶ γενναίωτερον θὰ μᾶς συνδράμωσι, βλέποντες διὰ πραγμάτων ὅτι ἐκτελοῦμεν τὴν ἀποστολὴν μας.— Ἐνθυμηθῆτε ὅτι εἶμεθα οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων περὶ ὧν εἶπεν ὁ λατρὴς τῆς ἀρχαιότητος Müller ὅτι ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα ἔθνη ἡγαπήθησαν ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ ἐπροικίσθησαν μὲ προτερήματα πολλὰ.— Ἐπαναλαμβάνω ὅτι καὶ ἄλλοτε εἶπον, nollesse oblige—ἀλλὰ, «Θαρσεῖν χρὴ.... τάχ' αὔριον ἔσσει' ἄμεινον».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εἰ καὶ πολλαπλαῖ τῶν πλατωνικῶν συγγραμμάτων ἐκδόσεις ἐγένοντο, εἰ καὶ πολλοὶ ὑπὲρ αὐτῶν πόνοι ὑπὸ τε τῶν κριτικῶν καὶ σχολιαστῶν μέχρι τοῦ νῦν κατεβλήθησαν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ δυσνόητα καὶ ἀκατάληπτα ἐν πολλοῖς ἔτι ὑπάρχουσι διὸ πλείστης ὠφελείας πρόξενον γίνεται οὐ μόνον ἡ ὀλοκλήρου πλατωνικοῦ τινος χειρογράφου ἀνεύρεσις, ἀλλὰ δὴ καὶ ἡ ἐλαχίστου τεμαχίου λόγον ὄλον ἢ φράσιν μόνον περιλαμβάνοντος· διὰ γὰρ τῆς παραβολῆς τῶν δυσνοήτων ἢ ἀκατάληπτων κειμένων ἀνταποδίδονται καὶ γραφαὶ ἀληθεῖς· καὶ συνθέσεις φράσεων τέλειαι, αἳ καὶ τὴν ἰδέαν καὶ τὸν νοῦν τοῦ συγγραφέως εὐνόητόν τε καὶ σαφῆ τότε καθιστᾷσιν.

Τούτου ἕνεκα ἔγνωμεν ἐκδοῦναι καὶ τὰς ἡμετέρας ταύτας ἀναγνώσεις ἤδη μάλιστα, ὅτε ἐν τῇ σοφῇ Γερμανίᾳ διὰ τοῦ Δρ. Μαρτίνου Schanz, καθηγητοῦ ἐν Würzburg, σπουδαία μελέτη καὶ συνεχῆς ἔρευνα γίνεται εἰς τοὺς σωζομένους ἐν ταῖς εὐρωπαϊαῖς Βιβλιοθήκαις πλατωνικοὺς κώδικας¹). Συνελέξαμεν δὲ αὐτὰς ἐκ χειρογράφου τεύχους διατηρουμένου ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς περιέχοντος τὸν Γοργίαν ὄλον, καὶ συγκειμένου ἐκ φύλλων ἑννενηκοντα καὶ ἑπτὰ. Ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τετραδίων δέκα

¹ Αἱ ἐπὶ τῶν πλατωνικῶν χειρογράφων μελέται τοῦ Δρ. Schanz σκοποῦσι τὴν τε ὁμοταγῆ αὐτῶν κατάταξιν καὶ τὴν κατὰ μέσον ὄρον ἀνεύρεσιν προτοτύπου τινὸς κειμένου. Δημοσιεύονται δὲ αὐταὶ ἐν τῷ περιοδικῷ «Philologus», ἢ ἐν ἰδιαιτέροις τεύχεσι. Διὰ τὸ πρόχειρον παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸ ἐνιαύσιον ἔργον τοῦ κ. C. Bursian, Jahresbericht ueber die Forts. d. class. Alterthumswissenschaft. Τόμ. 6'. Berlin, 1879, σ. 178—188, ἔνθα ὁ Δρ. Schanz συνοψίζει τὰς μελέτας του.

ἠριθμημένων τῶ ἑλληνικῶ καὶ λατινικῶ ἀλφαβήτῳ ¹⁾. Τὸ κείμενον τοῦ διαλόγου περιλαμβάνει σελίδας 189, ἔστι δὲ ἐπιμελῶς ἀντιγεγραμμένον, διότι οὐτ' ἀνορθογραφίαι, οὐτ' ἐπιδιορθώσεις πολλαὶ ὑπάρχουσι. Φράσεις δὲ τινες μόνον ἐκ παραδρομῆς παραληφθεῖσαι ἐγράφησαν ἐν τῇ ὡς μέλανι ἐρυθρῶ. Τῶ αὐτῷ δὲ μέλανι εἰσὶ καὶ τὰ πρόσωπα τοῦ διαλόγου, ἅτινα ἐν τισὶ μέρεσιν ἐκ συστήματος καὶ λόγου τινὸς ἕνεκα ἄλλεῖπουσιν. Τὸ ὑπογεγραμμένον ἰῶτα σπανίως ἀπαντᾷ. Ἐπιγράφεται δὲ τὸ τεῦχος κεφαλαίοις γράμμασι καὶ μέλανι ἐρυθρῶ «Γοργίας ἢ περὶ ῥητορικῆς». Ἐνωθεν τοῦ τίτλου γέγραπται ταινία παριστώσα κυματοειδῆ κοσμήματα, ἐπὶ δὲ τῆς ταινίας γαστροειδὲς τι φέρον σταυρόν. Τὸ δὲ πρῶτον κεφαλαῖον γράμμα τῆς λέξεως «Πολέμου» ἔστιν ὑπερμέγεθος καὶ παποικιλμένον. Ἐπὶ τῶν τελευταίων ἀγράφων φύλλων τοῦ κώδικος ὑπάρχουσιν ἀνωφελεῖς τινες σημειώσεις καὶ ἀραὶ κατόχων νεωτέρας ἐποχῆς. Κατὰ δὲ τὸν 15' αἰῶνα κάτοχος φαίνεται ὢν Κύριλλος ὁ Λούκαρις, ὡς ἐκ τῶνδε δηλοῦται: «Κύριλλος ἐλέφ Θεοῦ Πάπας καὶ Πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ Κριτῆς τῆς οἰκουμένης. Ὁ γράφας Μαλαχίας». Ὑπὲρ τὴν σημείωσιν ταύτην ὁ αὐτὸς Μαλαχίας προσέθηκε καὶ τὸ ἑξῆς γνωστὸν τρίστιχον.

«Ὡς περ ξένοι χαίρουσιν ἰδεῖν πατρίδα

καὶ οἱ θαλαττεύοντες ἰδεῖν λιμένα,

καὶ οὕτω καὶ οἱ γράφοντες ἰδεῖν βιβλίου τέλος.

Τὸ χειρόγραφον δὲν ἔχει χρονολογίαν, ἀλλ' ἐκ τοῦ εἴδους τῆς γραφῆς ἀνέρχεται πιθανῶς εἰς τὰ μέσα τοῦ τρισκαιδεκάτου αἰῶνος, ὑπόδειγμα δὲ αὐτοῦ παρέχεται ὁ ἐναντι λιθογραφικῆς πίναξ, ὅστις εἰκονίζει τὴν πεντηκοστὴν καὶ τετάρτην τοῦ κώδικος σελίδα.

Ἐν Σμύρῃ τῇ 15 Φεβρουαρίου 1880.

Α. Παπαδόπουλος Κεραμεύς.

¹⁾ Ἐκαστον τετραεῖον στήκειται ἐκ φύλλων δύο, τὰ δὲ τρία τοῦ τελευταίου τετραεῖου ἄλλεῖπουσιν. Ἡ ἀρίθμηση σώζεται σχεδὸν μέχρι τοῦ 5'.

ΠΑΡΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ

πρὸς τὴν στρεβότυπον ἔκδοσιν τοῦ ἐν Λειψία

Teubner γενομένην ἐπιμελεῖα

Κ. Φριδ. Hermann.

Σ. 199, Β, 1: διατρίψαι. Κῶδ. διατρέψαι.—Β, 9: παρ' ἐμοὶ γὰρ Γοργίας... ὑμῖν. Κῶδ. παρ' ἐμοὶ Γοργίας... ἡμῖν.

—Σ. 200, Δ, 5: ἐπαγγέλλαι. Κῶδ. ἐπαγγέλλη.—Δ, 10: ἀποκρινεῖ. Κῶδ. ἀποκρίνη.—Β, 1: σοί. Κῶδ. σὺ.—Β, 5: Ἡρόδοτος. Κῶδ. Ἡρόδοκος.

Σ. 201, Β, 12: ἦν τέχνης. Κῶδ. ἦν τῆς τέχνης.—Β, 11: ἤσπερ. Κῶδ. ὡς περ.—C, 1: δῆλον ἐστίν. Κῶδ. δηλονότι.—C, 4: ἐν ἀνθρώποις. Κῶδ. ἀνθρώποις.—Δ, 3: Χαίρεσθωντι οὐ ποιεῖ. Κῶδ. Χαίρεσθων τί οὐ ποιεῖ.—Δ, 5: ἀποκρίνεσθαι. Κῶδ. ἀποκρίνασθαι.—Δ, 8: ἀποκρίνεσθαι. Κῶδ. ἀπακρίνασθαι.—Δ, 9: σέ. Κῶδ. σοί.—E, 6: ὡς περ τινός. Κῶδ. ὡς πέρ τις.

Σ. 202, Β, 8: Καὶ μάλα γε. Κῶδ. Καὶ μάλα.—Αὐτόθι: ἠρώτα. Κῶδ. ἱρώτα.—Β, 12: ὡς περ τὰ. Κῶδ. ὡς περ δὲ.—Α, 1: νῦν οὕτως. Κῶδ. νῦν οὕτως.—Β, 8: ὑπισχεῖ. Κῶδ. ὑπισχεῖς.—Β, 9: ἀποκρίνεσθαι. Κῶδ. ἀποκρίνασθαι.—C, 1: γε ὡς δια. Κῶδ. γε δια.—C, 4: μὲν. Κῶδ. μὲν.—C, 5: αὐτοῦ τούτου. Κῶδ. αὐτοῦ.

—Σ. 203, Δ, 8: ἀγαμαί γε. Κῶδ. ἀγαμαί σε.—Δ, 9: ἀποκρίνει. Κῶδ. ἀποκρίνη.—E, 4: ἀρα. Κῶδ. ἀρα.—E, 11: Ἄρ' οὖν, ἦν νῦν. Κῶδ. Ἄρ' ἐν οὐ καὶ ἦν νῦν.—Αὐτόθι: ἐλέγομεν. Κῶδ. λέγομεν.—Α, 2: δυνατοῦς. Κῶδ. ποιεῖ δυνατοῦς.

Σ. 204, Α, 11: καὶ αἱ ἄλλαι. Κῶδ. καὶ ἄλλαι.—Β, 5: οὐσας

περὶ λόγους. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει ἢ φράσις.—C, 7: δὲ. Κῶδ. δῆ.—D, 7: ὡς ἔπος εἰπεῖν ἢ οὐδενός. Κῶδ. ὡς εἰπεῖν οὐδενός.

Σ. 205, D, 8: ἀριθμητική. Κῶδ. ἢ ἀριθμητική.—E, 4: οὗτοι τούτων γε οὐδεμίαν οἰμαί σε. Κῶδ. οὔτι τούτων οὐδὲ μίαν εἶναι σε.—E, 7: ἐν τοῖς. Κῶδ. τοῖς.—E, 8: ῥητορικήν, ὧ Γοργία; Κῶδ. ὧ Γοργία, ῥητορικήν.—A, 4: οὔσα τούτων τις. Κῶδ. οὔσα τις.—A, 7: ὥσπερ ἂν εἴ τις με. Κῶδ. ὡς περ ἂν τις με.—A, 9: τις. Κῶδ. τί.—B, 1: ἄρτι, δι τῶν. Κῶδ. ἄρτι τῶν.—B, 6: τῶν λόγῳ. Κῶδ. τῷ λόγῳ.—C, 1: λογιστική. Κῶδ. λογική.

Σ. 206, C, 10: ὀρθῶς γε. Κῶδ. ὀρθῶς.—A, 1: αὐτίκ'... οἱ δημιουργοί. Κῶδ. αὐτίκα... δημιουργοί.

Σ. 207, B, 2: τῶν. Κῶδ. γ' ἂν.—C, 6: τί οὖν;... εἶναι πλοῦτον; φήσομεν. Κῶδ. τί οὖν... εἶναι; πλοῦτον φήσει.—C, 7: πῶς γὰρ οὐκ; ἐρεῖ. Κῶδ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐρεῖ;—D, 3: τούτο δ. Κῶδ. τοῦτο ὧ δ.—D, 8: τοῦ ἄλλων. Κῶδ. τῶν ἄλλων.

Σ. 208, A, 1: ἡγεῖ. Κῶδ. ἡγή.—C, 4: ποιοί. Κῶδ. ποιῆ.—C, 6: ὥσπερ ἂν εἴ. Κῶδ. ὡς περ γὰρ εἴ.

Σ. 209, D, 9: τοῖόνδε. Κῶδ. τοιόνδ' εἰ.—E, 1: δὴ ἐπὶ... λέγομεν. Κῶδ. δ' εἰ ἐπὶ... λέγομεν.—A, 1: τὸ περιττόν. Κῶδ. περιττόν.

Σ. 210, B, 1: τοῖνον. Κῶδ. δῆ.—C, 5: περαίνης. Κῶδ. περαίνοις.

Σ. 211, A, 3: δίκαιόν τε. Κῶδ. δίκαιον.

Σ. 212, C, 1: χωρίων. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—C, 2: στρατηγικοί. Κῶδ. στρατηγαί.—C, 8: οἱ ἴσως αἰσχύνοιντ' ἂν. Κῶδ. οἱ ἂν αἰσχύνοιντ' ἂν.—E, 1: τὰ Ἀθηναίων. Κῶδ. τῶν Ἀθηναίων.—A, 2: ὧ Σώκρατες. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.

Σ. 213, A, 7: πάντα. Κῶδ. πάντοις.—B, 3: οὐχί. Κῶδ. οὐκ.—B, 4: ποιῆν... καῦσαι. Κῶδ. ποιῆν... καύσειν.—C, 1: ἱατρὸν. Κῶδ. ῥήτορα ἢ ἱατρὸν.—C, 7: δύναμις. Κῶδ. ἢ δύναμις.—C, 8: ὥσπερ τῆ. Κῶδ. ὡς περ καὶ τῆ.—D, 2: ἔμαθε. Κῶδ. ἔμαθ' εἰς.—D, 3: κρείττων. Κῶδ. κρείττον.—D, 4: οὐ. Κῶδ. οὐδέ.—D, 5: κεντεῖν τε. Κῶδ. κεντεῖν.—D, 6: φοιτήσας. Κῶδ. φοιτήση.—E, 3: δικαίως. Κῶδ. δικαίῳ.

Σ. 214, B, 5: κᾶτα. Κῶδ. καί. - A, 6: τῆ θυνάμει καὶ τῆ Κῶδ.

θυνάμει καί.—C, 1: δικαίῳ... ἐναντίως. Κῶδ. δικαίου... ἐναντία.—D, 4: φιλονεικούντας. Κῶδ. φιλονεικούντες.—D, 5: ζητούντας. Κῶδ. ζηθοῦντας.—D, 8: σφῶν αὐτῶν. Κῶδ. σφῶν.

Σ. 215, E, 6: οὖν. Κῶδ. γοῦν.—A, 2: ἐφ' ἃν. Κῶδ. ἐὼν.—A, 3: ἐλεγχθέντων. Κῶδ. ἐλεγχθέντων ἢ ἐλεγχθέντων.—A, 3: εἴτι—ἐλεγχθέντων. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπουσιν.—B, 6: ὑφ' ἡγεῖ. Κῶδ. ὑφ' ἡγή.—D, 2: πάποτε. Κῶδ. πάποθ'.

Σ. 216, D, 8: αὐτὸν. Κῶδ. καὶ ταῦτα αὐτὸν.—A, 2: Ἐλεγεί τοι νῦν. Κῶδ. Ἐλεγες τοίνυν.—A, 3: τοῦ ἱατροῦ. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.

Σ. 217, B, 10: μὲν. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—C, 5: μαθόντα. Κῶδ. μαθόντας.—C, 6: δημιουργῶν. Κῶδ. ἄλλων.—E, 7: ἔσει διδάξει αὐτὸν. Κῶδ. ἔση αὐτὸν διδάξει.

Σ. 218, B, 4: ὁ. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—D, 1: οὐ δεῖ. Κῶδ. οὐδεῖς.—D, 2: πυκτικῇ χρῆται τι. Κῶδ. πυκτικῇ μὴ καλῶς χρῆται.

Σ. 219, E, 8: τότε ταῦτα—ὑπέλαβον. Κῶδ. ταῦτα τότε—ὑπέλαβον.—E, 10: ἀεὶ. Κῶδ. αἰεὶ.—B, 3: δὲ. Κῶδ. δαί.—B, 5: Γοργίας. Κῶδ. ὁ Γοργίας.—B, 7: αὐτὸν. Κῶδ. αὐτοῦ.—C, 1: ἀγαθόν. Κῶδ. ἄγον.

Σ. 220, C, 6: τοί. Κῶδ. τι.—C, 9: ἐπανορθώτε. Κῶδ. ἐπανορθοῖτε.—D, 8: δὲ. Κῶδ. δαί.—E, 4: τοί. Κῶδ. τὸ.—A, 3: νῦν δὴ—ἀναθέμενος. Κῶδ. νῦν—ἀποθέμενος.

Σ. 221, C, 10: δὲ. Κῶδ. δαί.—D, 11: οὐδεμία. Κῶδ. οὐδὲ μία.

Σ. 222, D, 15: τίνος. Κῶδ. τίς.—E, 1: Φημί δὴ. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—E, 8: γὰρ. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—A, 7: εἶναι τι. Κῶδ. εἶναι.—B, 1: ἐγὼ τὸ κεφάλαιον. Κῶδ. τὸ κεφάλαιον ἐγώ.

Σ. 223, D, 4: καλῶ. Κῶδ. ἐγὼ καλῶ.—A, 6: τοῖόνδε. Κῶδ. τοιόνδε τι.

Σ. 224, B, 5: σώματι. Κῶδ. τῷ σώματι.—C, 8: ὑποδύσα. Κῶδ. ὑποδύσεια.—D, 2: ἀεὶ. Κῶδ. αἰεὶ.—A, 4: ὧν προσφέρει. Κῶδ. ᾧ προσφέρει ἢ προσφέρει.—A, 7: λόγον. Κῶδ. λόγῳ.

Σ. 225, B, 4: σχήμασι. Κῶδ. σχήμασι τε.—B, 5: ἐσθήσει. Κῶδ. αἰσθήσει.—B, 5: ποιῆν. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—C, 7: οἱ

ἄλλοι. Κῶδ. ἄλλοι.—C, 8: εἰ. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—D, 2: ἦ. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—D, 5: ἐφύρετο. Κῶδ. ἐφέρετο.—D, 8: ἐκείνο. Κῶδ. ἐκείνη.—A, 1: ἀπότεινε. Κῶδ. ἐπέτεινε.

Σ. 226, A, 7: δράσεις; Κῶδ. δράσεις πρῶτον γερόμενος; —B, 4: Οὐδέ. Κῶδ. οὐδέν.—B, 7: γε. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—B, 9: μὲν. Κῶδ. μήν.—C, 4: ἐκάστου. Κῶδ. ἐκάστω.—C, 5: σαυτοῦ ἀποφαίνει. Κῶδ. σαυτῶ ἀποφαίνη.—C, 6—7. Ἄλλ.—ἔρω- τᾶς. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει ἢ φράσις.—C, 9: εἰ οὐχί. Κῶδ. ὅτι.—D, 1: οὐς. Κῶδ. ὄν.

Σ. 227, E, 4: Οὐκ οὖν. Κῶδ. Οὐκοῦν.—E, 8: ἀγαθόν. Κῶδ. ἀγαθῶ.—E, 11: μὴ ἔχων. Κῶδ. ἔχων.—A, 4: εἰ δὴ. Κῶδ. οἱ δέ.

Σ. 228, B, 7: Οὐκ οὖν. Κῶδ. Οὐκοῦν.—B, 9: ποιοῦντες. Κῶδ. ποιοῦσι.—B, 11: καί. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλ.—D, 8: ἦ. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλ.—E, 3: γ'. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλ.—E, 3: γ'. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλ.—E, 3: ἢ μεταξὺ. Κῶδ. μεταξὺ δέ.

Σ. 229, E, 9: μὲν. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλ.—B, 9: ἅπαντα. Κῶδ. πάντα.

Σ. 230, C, 9: ἀποκρίνει. Κῶδ. ἀποκρίνη.—D, 4: αὐτῷ. Κῶδ. αὐτό.—D, 7: ἀποκρίνει. Κῶδ. ἀποκρίνη.—E, 1: ἔστιν οὖν. Κῶδ. ἔστι μὲν οὖν.—E, 8: Ὡς δὴ. Κῶδ. Ὡς δὲ δὴ.—E, 11: ἀφελόμενον. Κῶδ. ἀφελόντα.

Σ. 231, A, 7: Τί δέ;—ἐγώ. Κῶδ. Τὶ δὲ, — ἂν ἐγώ.—A, 8: τῶν. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλ.—A, 11: εἶναι. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλ.—B, 2: ἐλεεινὸν δέ. Κῶδ. ἐλεεινότερόν τε.—B, 4: ἄθλιός ἐστιν. Κῶδ. ἄθλιός ἐστιν ἦττον, ἢ ὁ ἀποκριννός.—A, 5: ἦττον ἢ ὁ ἀποκριννός. Κῶδ. Πάνν μὲν οὖν.—C, 5: γε. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλ.—C, 7: ποιεῖν τοῦτο. Κῶδ. ποιεῖν.—C, 8: αὐτοῦ. Κῶδ. ἑαυτοῦ.

Σ. 232, D, 6: αὐτῶν κατεαγένη. Κῶδ. αὐτῶν κατεαγῆται.—E, 5: καὶ αἰ. Κῶδ. καί.—E, 9: οὕτω γε. Κῶδ. οὕτως ἐγώ γε.—A, 1: μέμφει. Κῶδ. μέμφη.—B, 1: τόδε. Κῶδ. τοῦτο.—B, 2: εἶναι. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.

Σ. 233, B, 8—10: « Πῶλ. Ναί. Σω. Πότε οὖν σὺ φῆς ἄμεινον εἶναι ταῦτα ποιεῖν; εἰπέ τίνα ἔρον ὀρίζει. » Κῶδ. « Πῶλος. Ναί. πότερον οὖν σὺ φῆς ἄμεινον εἶναι ταῦτα ποιεῖν; Σω. Εἰπέ τίνα

ἔρον ὀρίζει. »—C, 2: ἦδιον. Κῶδ. ἴδιον.—D, 2: τὰ γὰρ. Κῶδ. ταχὺ γὰρ.—E, 1: δέ. Κῶδ. δαί.—E, 2: γινώσκεις. Κῶδ. γινώσκεις.—E, 5: γινώσκων φήσεις. Κῶδ. γινώσκων.

Σ. 234, F, 10: κἀγαθόν. Κῶδ. καὶ ἀγαθόν.—A, 4: μὲν. Κῶδ. μήν.—A, 9: ὡς ἄθλιος. Κῶδ. ἄθλιος.—C, 1: τοῦ Περδίκκου. Κῶδ. τὸν Περδίκκου.

Σ. 235, D, 6: οὗτος. Κῶδ. ἢ οὗτος.—D, 8: εἶναι; πέθεν. Κῶδ. εἶναι. Πῶλος. Πόθεν.—D, 9: ἴαβέ; καὶ μήν οὐδέν γε σοι τούτων ὁμολογῶ. Κῶδ. γαθέ; Σωκ. Καὶ μήν οὐδέν γε σοι ὁμολογῶ.—B, 3: οἱ ἐν τοῖς. Κῶδ. ἐν τοῖς.—A, 1: ἐνίστε γὰρ ἂν καὶ καταψευδομαρτυρηθεῖη. Κῶδ. ἕνα γὰρ ἂν καταψευδομαρτυρεῖν θεῖη.—E, 3: συμφησούσι. Κῶδ. συμφωνήσουσι.—E, 5: ὡς οὐκ. Κῶδ. καὶ ὡς οὐκ.—B, 1: Πυθοῖ—ἀνάθημα. Κῶδ. Πειθοῖ—μάθημα.—B, 3: ἐνθένδε. Κῶδ. ἐνθάδε.—B, 4: σὺ ἀναγκάζεις. Κῶδ. ἀναγκάζεις.

Σ. 236, C, 2: οὐδὲ σοί. Κῶδ. οὐδὲ σὺ.—C, 4: οὖν οὗτος. Κῶδ. οὗτος.—C, 10: γινώσκων. Κῶδ. γινώσκων.—D, 1: ἦγεῖ. Κῶδ. ἦγη.—D, 2: ἦγεῖ. Κῶδ. ἦγη.—D, 3: διανοώμεθα. Κῶδ. διανοούμεθα.—D, 7: ἀδικῶν. Κῶδ. ἀδικῆ.—D, 4: ὦ Πῶλλε. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—D, 5: πάντως—μῖντοι. Κῶδ. ἀπάντων—μῖν- τοι οὖν.

Σ. 237, C, 5: εὐδαιμονέστερος. Κῶδ. εὐδαίμων.—C, 6: τύραννος. Κῶδ. κοίρανος.—D, 3: Μορμολύττει. Κῶδ. Μορμολίττει.

Σ. 238, D, 9: ἀλοῦς. Κῶδ. διδοῖς.—D, 10: διαφεύγων. Κῶδ. διαφυγῶν.—A, 1: ἐπιψηφίζω. Κῶδ. ψηφίζω.—A, 2: νῦν με—ἐπιψηφίζω. Κῶδ. νῦν—ψηφίζω.—B, 6: ἄλλον. Κῶδ. ἄλλων.—C, 1: ἀποκρινεῖ. Κῶδ. ἀποκρινῆς.

Σ. 239, C, 4: ἴν' εἰδῆς ὡςπερ ἂν. Κῶδ. ὅτι ἂν εἰδῆς ὡς περ.—C, 5: δοκεῖ σοί. Κῶδ. δοκεῖ.—C, 13: ἦγεῖ. Κῶδ. ἦγη.—D, 4: φωνὰς. Κῶδ. φωναί.—D, 5: πρῶτον. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—D, 6: κατὰ τὴν χρεῖαν. Κῶδ. κατὰ χρεῖαν.—E, 7: καὶ τὰ κατὰ. Κῶδ. καὶ κατὰ.

Σ. 240, E, 12: ἢ ἡδέα. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—A, 3: ὀρίζει. Κῶδ. ὀρίζει.—A, 12: δέ δὴ. Κῶδ. δέ.

Σ. 241, D, 8: ἀποκρίνασθαι. Κῶδ. ἀποκρίνεσθαι.

Σ. 242, A, 3: οὗτο. Κῶδ. οὗ.—A, 4: ἡμεροδότησαμεν σκεψά-

μεθα. Κῶδ. ἡμφισβητήσαμεν ἐπισπευώμεθα.—Α, 6: ὡς αὐ. Κῶδ. ὡς ἄν.—Β, 3: Ἄλλὰ. Κῶδ. Καλά.—Β, 4: δὴ. Κῶδ. δὲ.—Β, 5: τι ποιεῖ, ἀνάγκη τι. Κῶδ. ποιεῖ ἀνάγκη.—Β, 10: ἀνάγκη τι. Κῶδ. ἀνάγκη.—C, 4: τύπιον ποιῆ. Κῶδ. εὐπτη ποιῆς.—C, 6: κἀει. Κῶδ. κἀη.—C, 8: κἀει—κἀεοθαί. Κῶδ. καίει—καίεσθαι.—C, 9: κᾶον κἀη. Κῶδ. καῖον καίη.

Σ. 243, D, 6: πάσχειν. Κῶδ. πάσχει.

Σ. 244, Α, 9: βελτίων. Κῶδ. βελτίω.—Β, 2: ἐνορᾶς. Κῶδ. ὀρᾶς.—Β, 7: ἡγέ. Κῶδ. ἡγῆ.—Β, 10: καὶ δειλαν. Ἐν τῷ κῶδ. ἐλλείπει.—C, 9: ἀει. Κῶδ. αἰει.

Σ. 245, D, 3: καὶ ἀνία. Κῶδ. ἀνία.—Ε, 4: μὴν που—ἀν κακόν. Κῶδ. μὴν—ἀν καὶ κακόν.

Σ. 246, C, 3: ὑγιαῖ. Κῶδ. ὄγια.—C, 5: οὕτως—ἰατρευόμενος, ἢ μὴδὲ κἀμνων ἀρχῆν; Κῶδ. οὕτως—ὁ ἰατρευόμενος ἢ ὁ μὴδὲ κἀμνων τὴν ἀρχῆν;—C, 7: μὴδὲ κἀμνων. Κῶδ. ὁ μὴδὲ κἀμνων.

Σ. 247, D, 4: ὁ μὴ ἰατρευόμενος. Κῶδ. ὁ ἰατρευόμενος.—Α, 9: ὡσπερανεῖ. Κῶδ. ὡς περ ἄν εἰ.—Β, 1: ἦ. Κῶδ. ἦ.

Σ. 248, Β, 3: Ἄγνωαν γε. Κῶδ. ἀγνωῶν.—Β, 6: αὐτοῦ. Κῶδ. αὐτῆς.—Β, 7: ἔοφ. Κῶδ. ὅσον.—C, 7: Εἰ μὴ σοί. Κῶδ. Εἰ σοί.—D, 10: περὶ τούτου—ἡμφεσβητήσαμεν.—Κῶδ. οὐ περὶ τούτου—ἡμφισβητήσαμεν.—Ε, 3: μὴ. Κῶδ. μὴδὲ.

Σ. 249, Α, 4: ἀδικῆσει. Κῶδ. ἀδικήση.—Α, 8: κήθηται. Κῶδ. κήδεται.—Β, 2: ποιῆσει—λέγωμεν. Κῶδ. ποιήσει—λέγομεν.—Β, 3: πρότερον. Κῶδ. πρότερα.—Β, 6: ὑπὲρ. Ἐν τῷ κ. ἐλλείπει.—C, 1: εἰ μὴ εἴ τις. Κῶδ. εἰ μὴ τις.—C, 5: δῶ—δὲ. Κῶδ. διδῶ—εὲ.

Σ. 250, D, 2: ἀποτίνοντα. Κῶδ. ἀποτείνοντα.—D, 4: οἰκείων καὶ ἐπὶ τούτο. Κῶδ. οἰκείων καὶ μὴ φειδόμενον, ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ.—Ε, 1: δοκεῖ, τοῖς. Κῶδ. δοκεῖ ΣΩΚ. Τοῖς.—Α, 3: δῶ. Κῶδ. διδῶ.—Α, 4: τε—πολλὸν, μὴ ἀποδιδῶ. Κῶδ. τι—ἀποδιδῶ.—Α, 6: τε θανάτου. Κῶδ. τε αὐθανάτου.—Β, 4: δὴ. Κῶδ. δὲ.

Σ. 251, C, 6: ὡς ἔοικεν. Ἐν τῷ κῶδ. ἐλλείπει.—C, 8: τὸ αὐτὸ. Κῶδ. ἢ τὸ αὐτὸ.—C, 8: ἴδιόν τι. Κῶδ. ἴδιον.—D, 2: τὸ ἐαυτοῦ. Κῶδ. εἰς ἑαυτοῦ.—D, 5: σὺ δὲ τοῦ. Κῶδ. σὺ δὲ θυοῖν τοῦ.—D, 7: ὅπως ἂν φῆ. Κῶδ. ὅπως ἀντιφῆ.—Ε, 2: τῆ ἐκκλησίᾳ.

Κῶδ. ταῖς ἐκκλησίαις.—Ε, 3: ὁ Ἀθηναίων. Κῶδ. Ἀθηναίων.—Ε, 4: λέγεις. Κῶδ. λέγειν.—Ε, 9: ἄτεπα. Κῶδ. ἄτοπον.—Α, 2: παύσει—νόμιζε. Κῶδ. παύσεις—νομίζεται.—Α, 7: ἐτέρων—Κλεινίου. Κῶδ. ἐταίρων—Κλεινίου.—Α, 8: ἀει. Ἐν τῷ κῶδ. ἐλλείπει.

Σ. 252, Β, 6: τὸν Αἰγυπτίων. Κῶδ. τῶν Αἰγυπτίων.—Β, 8: ἀναρμοστεῖν τε. Κῶδ. ἀναρμωστῶν τε.—C, 2: ἔνα. Κῶδ. ἕνια.—C, 4: νεανιεύεσθαι. Κῶδ. σανιεύεσθαι.—C, 6: παθόντος Πάλου. Κῶδ. παθόντα Πάλο.—D, 1: διδάξει. Κῶδ. διδάξη.—D, 5: κατεγάλα. Κῶδ. καταγελάσας.—Ε, 3: ἐπεστομίσθη. Κῶδ. ἐπιστομίσθη.

Σ. 253, Α, 5: τῷ—καὶ τῷ. Κῶδ. τὸ—καὶ τὸ.—Α, 7: κατὰ φύσιν. Ἐν τῷ κῶδ. ἐλλείπει.—Β, 2: ἐστὶ τεθνήσκει. Κῶδ. τεθνήσκει ἐστὶν.—Β, 7: νόμους. Κῶδ. τοὺς νόμους.—D, 2: αὐτὸ. Ἐν τῷ κ. ἐλλείπει.—D, 3: δηλοῖ. Κῶδ. δηλον.

Σ. 254, Α, 3: δέ γε—ἀνῆρ. Κῶδ. δὲ—ὁ ἀνῆρ.—Β, 8: ἀγει δικαίων τὸ βιαιότατον. Κῶδ. ἀγει βιαιῶν τὸ δικαιοτάτον.—Β, 9: χειρὶ. Κῶδ. χειρὶ.—C, 6: χαρίεν. Κῶδ. χάριεν.—Α, 9: ἡλικίας φιλοσοφῆ. Κῶδ. ἀληθείας φιλοσοφῆν.

Σ. 255, D, 6: τῶν ἀνθρωπείων. Κῶδ. καὶ τῶν ἀνθρωπείων.—Ε, 4: ἀπὸ. Κῶδ. καὶ ἐπὶ.—Α, 7: φιλοσοφῆ. Κῶδ. φιλοσοφῆ.

Σ. 256, D, 7: γίνεσθαι. Κῶδ. γίνεσθαι.—Ε, 1: νεανικόν. Κῶδ. ἱκανόν.—Α, 2: προσθεῖ. Κῶδ. προσθεῖς.—Α, 3: λάβοις. Κῶδ. ἂν λάβοις.—Α, 5: μὴδὲν ἀχθεσθῆς. Κῶδ. μὴδὲ σου ἀχθεσθῆς.—Α, 8: ὅτουσιν. Κῶδ. ὅτινος οὖν.—Α, 9: ἀπαγάγοι. Κῶδ. ἀπάγει.—Β, 2: εἴποις. Κῶδ. εἴπης.

Σ. 257, C, 4: παῦσαι δ'. Κῶδ. παῦσαι δὲ.—C, 5: πραγμάτων δ'. Κῶδ. πραγμάτων δὲ.—C, 6: ταῦτ'. Κῶδ. ταῦτα.—C, 7: ληρήματα. Κῶδ. λυρήματα.—D, 1: δόμοις. Κῶδ. δήμοις.—D, 2: ἔστι. Κῶδ. ἐστὶ.—D, 3: ΣΩ. Ἐν τῷ κῶδ. ἐλλείπει.—D, 7: ἐκείνη. Κῶδ. ἐκείνης.—Ε, 1: οὐδὲν μοι. Κῶδ. οὐδὲν με.—Ε, 2: ΚΑΛ.—τοῦτ'. Κῶδ. Πάλλος.—Τούτο.—Ε, 3: Ἐγὼ σοι ἐρῶ νῦν οἶμαι. Κῶδ. Ἐγὼ σοι ἐρῶ νῦν οἶμαι.—Ε, 7: ταῦτα. Κῶδ. ταῦτ'.—Α, 1: ὀρθῶς τε. Κῶδ. ὀρθῶς.—Α, 3: ἀνοϊαν. Κῶδ. δόξαν.—Α, 5: σοφοί. Κῶδ. σοφόν.—Α, 6: δέ μοι. Κῶδ. δέ μῃ.

Σ. 258, Β, 2: πῶς γὰρ οὐ; ὦ γε εἰς τοσ. Κῶδ. Καλλ. Πῶς γὰρ οὐ, Σω. Ὡς εἰς τοσ.—Β, 3: τίνι τεκμηρίῳ. Κῶδ. τίνι δὲ

τεκμηρίω.—C, 1: ὑμᾶς ἐγώ. Κωδ. *υμᾶς*.—C, 3: Ἀριδναῖον. Κωδ. Ἀριδναῖον.—C, 4: ὑμῶν ἐγώ. Κωδ. ὑμῶν.—C, 7: παρεκελεύεσθε. Κωδ. *παρικελεύεσθε*—D, 2: λήσετε. Κωδ. *λήσητε*.—E, 1: δολογήσης. Κωδ. *δολογήσεις*.—E, 2: τοῦτ' ἤδη. Κωδ. *τοῦ δ' ἤδη*.—E, 3: οὐκέτι. Κωδ. *οὐκ ἔτι*—B, 6: φῆ;. Κωδ. *φῆς*.—E, 8: πάντων δὲ Κωδ. *πάντων δὴ*.—A, 1: καὶ τί ἐπιτηδεύειν καὶ μέχρι τοῦ, καὶ πρεσβύτερον... εἶτι. Κωδ. *καὶ ἐπιτηδεύειν, καὶ μέχρι τοῦ πρεσβύτερον... εἶτι*.

Σ. 259, A, 4: ἐξαρματάνω. Κωδ. *ἐξ ἀμαρτάνω*—A, 7: ἐάν με. Κωδ. *ἐάν μὲν*.—B, 6: πλέον. Κωδ. *πλείων*.—B, 8: ΚΑΛΛ. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει Κατὰ τὸ ἡμέτερον χειρόγραφον τὰ ὑπὸ τοῦ Καλλικλέους λεγόμενα εἰσὶ συνέχεια τῶν προηγουμένων.—B, 10: ΣΩ Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει. —Αὐτόθι: σὺ καὶ κρείττω; Κωδ. *σὺ κρείττω*.—C, 1: οἷος τ' ἦ. Κωδ. *οἷος τ' ἦν*.—C, 5: σμικρὰς... ἔρχονται. Κωδ. *μικρὰς... ἄρχονται*.—D, 4: ΚΑΛΛ. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.

Σ. 260, B, 2: που. Κωδ. *πολὺ*—E, 8: τὸ ἀδικεῖν Κωδ. *τοῦ ἀδικεῖν*.—B, 6: παύσεται. Κωδ. *παύσεται*.—B, 7: αἰσχύνει. Κωδ. *αἰσχύνει*.

Σ. 261, C, 7: ἄττα ταῦτα. Κωδ. *αὐτὰ ταῦτα*—D, 7: βελτίους. Κωδ. *βελτίστους*—E, 3: πολλὰ νῦν δὴ. Κωδ. *πολλὰ δὴ*—E, 9: τούτους λέγω. Κωδ. *λέγω τούτους*.

Σ. 262, B, 3: καὶ ποτὰ. Κωδ. *καὶ πολλὰ ποτὰ*.—B, 9: ΚΑΛΛ. Κωδ. *Πῶλλ(ος)*.—C, 2: τῷ μὲν. Κωδ. *τῶν μὲν*.—C, 3: ἐν δὲ τῷ. Κωδ. *ἐν τῷ δὲ*—C, 4: πλεονεκτικόν... μέλλει. Κωδ. *πλεονεκτικόν... μέλλοι*.—D, 10: ΚΑΛΛ. Κωδ. *Πῶλλ(ος)*.—D, 11: δηλονότι. Κωδ. *δηλονότι*.—E, 1: τὸν φρονιμώτατον. Κωδ. *τὸν φρονιμώτερον*.—E, 5: ἴσως τὰ. Κωδ. *ἴσως λέγεις τὰ*.

Σ. 263, E, 7: δὴ. Κωδ. *δεῖ*.—E, 9: ΚΑΛΛ... ταῦτα. Κωδ. *Πῶλλ(ος)...* ταῦτα.—E, 1: ΣΩ. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—A, 2: παύει. Κωδ. *παύη*.—A, 3: ὃν τὸν λόγον. Κωδ. *τὰ τῶν λόγων*.—A, 6: ἀνέξει. Κωδ. *ἀνέξη*.—B, 8: φῆς... μέμφει. Κωδ. *φῆς... μέμφη*.—C, 1: τοτὲ μὲν. Κωδ. *ποτὲ μὲν*.

Σ. 264, D, 4: ΣΩ Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—Αὐτόθι: ὃ ἑταῖρε; τί εἶ; ἄρχοντας. Κωδ. *ἑταῖρε. ΣΩ. τί ἢ τί ἄρχοντας*.—D, 6: ΚΑΛ.

Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—D, 9: ΚΑΛ. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει, ἢ δὲ ὑπὸ τοῦ Καλλ. ἀρχομένη φράσις συνδέεται μετὰ τὴν προηγουμένην περίοδον.—E, 4: Πῶς γάρ; Κωδ. *Πῶς γὰρ οὐ;*—E, 9: βιωσόμενον. Κωδ. *βιωσάμενον*.—A, 6: πρόσθεν. Κωδ. *ἔμπροσθεν*.—B, 3: ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρξεν. Κωδ. *ὑπῆρξεν ἐξ ἀρχῆς*.—B, 5: τί τῆ. Κωδ. *τῆ*.

Σ. 265, C, 8: ἄξια. Κωδ. *ἄξια*.—D, 4: ὅλ. Κωδ. *γοθν*.—E, 3: ΚΑΛ. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει, ἢ δὲ ὑπὸ τοῦ Καλλ. ἀρχομένη φράσις συνδέεται μετὰ τὴν προηγουμένην περίοδον.

Σ. 266, A, 5: ἄνω κάτω. Κωδ. *ἄνω καὶ κάτω*.—A, 7: πιστικόν. Κωδ. *πιστικόν*.—B, 1: ἀμυήτων. Κωδ. *ἀνοήτων*.—C, 1: ὡς τετραμήνην Κωδ. *ἐπιτετημένην*.—C, 2: δι' ἀπιστίαν. Κωδ. *διὰ τὴν ἀπιστίαν*.—C, 3: μὴν. Κωδ. *μὲν*.—C, 6: κοσμίως. Κωδ. *κοσμίω*.—D, 2: οὐδ' ἂν ἄλλα. Κωδ. *οὐδὲν ἄλλὰ*.—D, 4: ΚΑΛ. Κωδ. *Πῶλλος*—D, 8: πίθοι. Κωδ. *πέθει*.

Σ. 267, E, 8: ὅ. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—A, 7: οὐκέτ' ἔστιν ἡδονὴ οὐδεμία. Κωδ. *οὐκ ἔστιν ἡδονὴ οὐδὲ μία*.—C, 3: πληροῦν. Κωδ. *πληροῦνται*.

Σ. 268, E, 1: κνησιῶ. Κωδ. *κνησιοῦ*.—E, 2: ἀποκρινεῖ. Κωδ. *ἀποκρίνη*.—E, 4: κεφάλαιον. Κωδ. *κεφαλαίων*.—E, 7: ΚΑΛΛ. Κωδ. *Πῶλλος*.—A, 3: φῆς εἶναι τὸ αὐτό. Κωδ. *τὸ αὐτὸ φῆς εἶναι*.—B, 2: οὐτ' ἐγώ, εἶπερ ποιῶ. Κωδ. *οὐτε ἐγὼ εἰ ποιῶ*.—B, 4: γὰρ τὰ νῦν. Κωδ. *γὰρ νῦν*.

Σ. 269, C, 5: καλεῖς τι; Κωδ. *καλεῖς τί δε;*—C, 7: νῦν δὴ. Κωδ. *νῦν*.—D, 9: δέ γε. Κωδ. *δεγε*.—D, 10: ὁμολογεῖ. Κωδ. *ὁμολογεῖ*.—E, 7: ὑγείας ἔχει. Κωδ. *ὑγείας*.

Σ. 270, E, 8: ὑγιάινει τε καὶ νοσεῖ. Κωδ. *ὑγιάινει τε καὶ νοσεῖν*.—E, 9: ὑγείας. Κωδ. *ὑγείας*.—E, 11: βούλει τοῦ. Κωδ. *βούλει τῶν τοῦ*.—A, 4: ὑγιάινει. Κωδ. *ὑγιάινειν*.—A, 9.—B, 3: Αἱ σειραὶ αὐταὶ ἀναγινώσκονται ἐν τῷ κώδικι ὡς ἐξῆς. «Καλλι(κλ)ῆς). Ἦμιστά γε θαυμάσιον γὰρ οἶμαι καὶ ἄλογον γίνεσθαι ἢ γὰρ; Σω(κρά)τ(ης). Σφόδρα γε Καλλι(κλ)ῆς.) Ἄλλ' ἐν μέρει οἶμαι ἑκάτερον καὶ λαμβάνει καὶ ἀπολλύει. Σω(κρά)τ(ης). Φημί. (μετὰ μικρὸν διάστημα) οὐκοῦν κτλ.—C, 5: ὡς. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.

Σ. 271, E, 5—8. Αἱ σειραὶ αὐταὶ ἀναγινώσκονται ἐν τῷ κώδ.

οὕτως. «Καλλι(ε)κ(λῆς). Μάλιστα καὶ διψῶντά γε φημί λυπούμενον. Καλλικ(ῆς). Ναί.»

Σ. 272, Α, 7: ἔμπροσθεν, ἵνα εἰδῆς. Κῶδ. ἔμπροσθεν ὅτι ἔχων ληρεῖς ἵνα εἰδῆς.—Β, 3: ὅτι ἔχων ληρεῖς. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—Β, 6: ὦ Γοργία. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—C, 2: οὕτως. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—C, 3: εὐδαίμων. Κῶδ. οὕτως εὐδαίμων.—C, 10—12. Αἱ σειραὶ αὗται ἐλλείπουσιν ἐν τῷ κώδ.

Σ. 273, D, 5—6. Τὰς γραμμὰς ταύτας ἀναγινώσκω ἐν τῷ κώδικι οὕτως. «Καλλικ(ῆς). Ἐγὼ γε. Σω(κράτης). Τι οὖν δὴ οὐ ταυτὰ γίνεται.»—E, 1: ἄθρει δέ. Κῶδ. ἄθρει δὴ.—E, 5—7. Ἀναγινώσκονται ὡς ἐξῆς ἐν τῷ κώδικι. «Τι δὲ ἀγαθὸς ἄνδρας καὶ φρονίμους εἴλεγε, ἢ οὐ τούτους ἀγαθὸς καλεῖς;»—E, 11: οὐπω. Κῶδ. οὐδέπω.

Σ. 274, Α, 10: μᾶλλον. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—Β, 1: [μᾶλλον]· εἰ δὲ μῆ. Κῶδ. μᾶλλον δὲ οἱ θεοὶ εἰ δὲ μῆ.

Σ. 275, D, 6: τάγαθὰ. Κῶδ. τὰ ἀγαθὰ.—E, 1: γε... φῆς σὺ εἶναι. Κῶδ. σε... σὺ εἶναι φῆς.—E, 11: καὶ τοὺς θεοὺς. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.

Σ. 276, Β, 4: τοι. Κῶδ. τι.—Β, 5: καθομολογῶν. Κῶδ. καὶ ὁμολογῶν.—D, 4: δέ γε. Κῶδ. δὴ γε.

Σ. 277, D, 8: ἄς νῦν δὴ. Κῶδ. ἄς δὴ νῦν.—E, 5: ἐστὶ. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.

Σ. 278, Β, 4: μαγειρικὴν ἐμπειρίαν. Κῶδ. μαγειρικὴν κατὰ τὸ σῶμα ἐμπειρίαν.—Β, 8: αὐτὰ. Κῶδ. αὐτὰ.—C, 6: ὑμεῖς νῦν. Κῶδ. νῦν ὑμεῖς.—D, 3: σκέψασθαι. Κῶδ. σκέψασθε.

Σ. 279, Α, 5: ἀτέχνως. Κῶδ. ἀτεχνῶς.—Α, 8: μόνον. Κῶδ. μόνων.—Β, 8: ἄλλο. Κῶδ. ἄλλος.—C, 1: μὲν γὰρ. Κῶδ. γὰρ.—C, 6: συγκατατίθεσθαι—ἀντίφης. Ἐν τῷ κώδικι ἀναγινώσκονται οὕτως: «συγκατατίθεσθαι ἡμῖν τὴν αὐτὴν δόξαν περὶ τούτων ἢ ἀντιφῆς;»—C, 8: συγχωρῶ. Κῶδ. συγχωρῶν.—D, 4: ἀθρόαις. Κῶδ. ἀθρόοις.—D, 7: αἱ. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.

Σ. 280, D, 11: ἂν μῆ, μῆ φάθι. Κῶδ. μῆ φάθι.—E, 6: Καλλ. Ναί. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—E, 9: φροντίζειν Κινησίαν τὸν Μέλητος. Κῶδ. τὸν Μέλιτος Κινησίαν φροντίζειν.—Α, 1: ὅθεν ἂν. Κῶδ. ὅθεν.—Α, 5: ἦ. Κῶδ. ἦ.—Α, 9: ποιήσεις. Κῶδ. κίνησις ποιή-

σεις.—Β, 4—5: αὐτοῖς—κεχαρισμένον. Κῶδ. αὐτοῖς μὲν ἠδὲ ἢ κεχαρισμένον.—Β, 7: πατέρως. Κῶδ. ποτέρω.

Σ. 281, C, 4—5: νῦν δὴ. Κῶδ. δὴ.—C, 8: λειπόμενον. Κῶδ. γιγνόμενον.—D, 2: ῥητορικὴ. Κῶδ. ἢ ῥητορικὴ.—, 1: ἐρωτᾶς. Κῶδ. ὁ ἐρωτᾶς.

Σ. 282, Α, 2: τῶν. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει. Α, 4: ἐξαρκεῖ. Κῶδ. ἐξαρκῶν.—Α, 5: ποῦ. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—Α, 7: διαμάχεσθαι λέγοντα. Κῶδ. ἀεὶ διαμάχεσθαι λέγοντας.—Β, 2: οὐχὶ καὶ ἐμοὶ αὐτὸν ἔφρασας τίς ἐστιν; Κῶδ. οὐκ ἐμοὶ αὐτὸν ἔφρασας αὐτὸν τίς ἐστίν.—Β, 4: Καλλ. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—Β, 6: Σω. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—Β, 7—8: ἐκείνος ἤρξατο. Κῶδ. ἤρξατο ἐκείνος.—C, 1: Καλλ. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—C, 3: Σω. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—C, 4: ἦν πρότερον σὺ εἴλεγες. Κῶδ. ἦν σὺ εἴλεγες πρότερον.—D, 4: ἔχεις εἰπεῖν; Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπουσιν.—D, 6: Σω. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—Αὐτόθι: ζητῆς. Κῶδ. ζητεῖς. Ἡ φράσις ἀπὸ τοῦ «Ἄλλ' ἐάν—εὐρήσεις» ἀποδίδεται ἐν τῷ κώδικι εἰς τὸν λόγον τοῦ προηγουμένου προσώπου.—D, 6—7. Αἱ γραμμαὶ αὗται ἀναγινώσκονται οὕτως ἐν τῷ χειρογράφῳ. «Σω. Ἰδῶμεν δὴ οὕτως ἀτρέμα σκοπούμενον, εἴ τις τούτων τοιοῦτος γέγνε. Καλλικῆς. Φέρε γὰρ, Σω. Ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ καὶ ἐπὶ τὰ βέλτιστα κτλ.»

Σ. 283, E, 2: αὐτῶν. Κῶδ. αὐτῶν.—E, 3: ἂ προσφέρει. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.—Αὐτόθι: αὐτοῦ. Κῶδ. αὐτῶν.—E, 7: ἕκαστος ἕκαστον. Κῶδ. ἕκαστον ἕκαστος.—Α, 1: συστήσεται. Κῶδ. συστήσεται.—Α, 3: νῦν δὴ. Κῶδ. δὴ νῦν.—Α, 5: οὕτω τοῦτ' ἔχειν. Κῶδ. τοῦθ' οὕτως ἔχειν.—Β, 9: γιγνομένων. Κῶδ. γιγνομένων.

Σ. 284, C, 7: γὰρ. Κῶδ. γε.—D, 1: Κῶδ. νόμος τε καὶ νόμιμον.—D, 9: διδῶ. Κῶδ. δῶ.—E, 1: τοῖς πολίταις. Κῶδ. ταῖς πολίταις.—E, 4: ἀκολασία δὲ ἀπαλλάττεται, καὶ ἡ ἄλλη ἀρετὴ ἐγγίγνηται. Ἡ φράσις αὕτη ἐλλείπει ἐκ τοῦ κώδικος.—E, 9: ὅτε πλέον. Κῶδ. οἱ καὶ πλέον.—Α, 3: μοχθηρῶς. Κῶδ. καὶ μοχθηρῶς.

Σ. 285, Α, 6: καί. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—D, 1: εἶναι. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.

Σ. 286, D, 9: καταλίπωμεν. Κωδ. καταλείπωμεν.—E, 1: Ἴνα. Κωδ. Μὰ Δι' ἴνα.—E, 5: τί ἐστι περὶ ὧν λέγομεν. Κωδ. περὶ ὧν λέγομεν τί ἐστι.—B, 6: τῆς. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.

Σ. 287, C, 5—A, 3 (507): Ὁ μονόλογος οὗτος ὡς ἐξῆς ἀναγινώσκεται ἐν τῷ κώδικι: «Σω. Ἄκουε δὴ ἐξ ἀρχῆς ἐμοῦ ἀναλαβόντες τὸν λόγον· ἄρα τὸ ἥδὺ καὶ τὸ ἀγαθὸν τὸ αὐτὸ ἐστίν; Γοργίας. Οὐ ταυτὸν ὡς ἐγὼ καὶ Καλλικλῆς ὡμολογήσαμεν. Σω. Πότερον δὲ τὸ ἥδὺ ἕνεκα τοῦ ἀγαθοῦ πρακτέον, ἢ τὸ ἀγαθὸν ἕνεκα τοῦ ἥδέος. Καλλικλῆς. Πάνυ γε. Σω. Ἄλλὰ μὴν ἀγαθοὶ γε ἐσμὲν, καὶ ἡμεῖς καὶ τὰ ἄλλα πάντα, ὅς' ἀγαθὰ ἐστί, ἀρετῆς τινος παραγενομένης;... (D, 4—D, 8) Καλλικλῆς. Ἐγὼ μὲν γὰρ δὴ φημί. Σω. Τάξει ἄρα τεταγμένον καὶ κεκοσμημένον ἐστίν ἡ ἀρετὴ ἐκάστου; Καλλικλῆς. Φαίην ἂν ἐγὼ γε. Σω. Κόσμος τις ἄρα ἐγγεγόμενος ἐν ἐκάστῳ, δ' ἐκάστου οἰκέτος, ἀγαθὸν παρέχει ἕκαστον τῶν ὄντων. Καλλικλῆς. Ἔμοι γε δοκεῖ καὶ ψυχὴ ἄρα κόσμον ἔχουσα κοσμία. Πῶς γὰρ οὐ μέλλει; Σω. Ἡ δὲ γε κοσμία σώφρων; Καλλικλῆς. Πολλὴ ἀνάγκη. Σω. Ἡ ἄρα σώφρων ψυχὴ ἀγαθὴ κτλ.»—A, (507) 6: τῆ σώφρονι. Κωδ. τῆ σωφροσύνη.—A, 7: Πάνυ γε. Καὶ μὴν—πράττων. Κωδ. Καλλικλῆς. Πάνυ γε. Σω. Καὶ μὴν—πράττων.

Σ. 288, A, 10—B, 4: Οὕτως ἔχει ὁ κώδιξ. «Καλλικλῆς. Ἄ· ἀνάγκη ταῦτ' εἶναι οὕτω. Σω. Καὶ μὴν περὶ ἀνθρώπους τὰ προσήκοντα πράττων, δίκαια ἂν πράττοι, περὶ δὲ θεοὺς ὅσια· τὸν δὲ τὰ δίκαια καὶ ὅσια πράττοντα, ἀνάγκη δίκαιον καὶ ὅσιον εἶναι. [Καλλικλῆς] Ταῦτα. Σω. Καὶ μὲν δὴ καὶ ἀνδρεῖον γε. Καλλικλῆς. Ἄ· ἀνάγκη. Σω. Οὐ γὰρ δὴ—κτλ.»—B, 6: ἀλλ' ἂ δει. Κωδ. ἀλλὰ δεῖ.—C, 9: ταῦτα ἀληθῆ εἶναι. Κωδ. ἀληθῆ ταῦτα εἶναι.—D, 1: μὲν. Ἐλλείπει ἐν τῷ κώδ.—D, 8: καὶ τὰ αὐτοῦ. Κωδ. τὰ αὐτοῦ.—E, 4—6: ἰ τοιοῦτος—εἶη. Ἐλλείπουσιν ἐν τῷ κώδικι.

Σ. 289, B, 2: * ἄθλιοι *. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλ.—B, 6: καὶ ἐτέροιο. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλ.—C, 6: Τούτων. Κωδ. Τουτωνί.—D, 1: τὸ νεανικόν. Κωδ. τὸν νεανίσκον.—B, 7: Κόρρης. Κωδ. Κόρρον.

Σ. 290, E, 2: βαλάντιον. Κωδ. βαλλάντιον.—E, 3 αἰσχίον. Κωδ. τὸ αἰσχίον.—B, 3: τὸ Κωδ. τόν.—B, 7: αἰσχίστην. Κωδ.

μεγίστην.—C, 1: δευτέραν. Κωδ. δεύτερον.—C, 4: ἕκαστα τοῦ μῆ. Κωδ. ἐκάστω—ἐτοίμη.

Σ. 291, D, 1: τὴν ἀπὸ τοῦ μῆ ἀδικεῖσθαι. Κωδ. τὴν μῆ ἀπὸ τοῦ ἀδικεῖσθαι.—D, 7—E, 1: μὴ βούληται ἀδικεῖν.—ἐπὶ τούτῳ Ἐλλείπουσιν ἐν τῷ χειρ.—E, 2: ἀσκήση. Κωδ. ἀσκήσει.—E, 3: μοι. Κωδ. ἐμοί.—Αὐτόθι: ἀπεκρίνω. Κωδ. ἀποκρίνη.—E, 4: ἀναγκασθῆναι ὁμολογεῖν. Κωδ. ὁμολογεῖν ἀναγκασθῆναι.—A, 4: ἀδικήσαμεν. Κωδ. ἀδικήσωμεν.—A, 7: μηδὲν. Κωδ. μῆ.—A, 8: ἀρχεῖν δεῖν. Κωδ. δεῖν ἀρχεῖν.—A, 9: καὶ. Ἐν τῷ χειρ. ἐλλ.—Αὐτόθι: ἐταῖρον. Κωδ. ἔτερον.

Σ. 292, B, 6: ὄνπερ. Κωδ. ἐκείνος ὄνπερ.—D, 6: ἀδικοῖ. Κωδ. ἀδικῆ.—D, 7: αὐτοῖς. Κωδ. αὐτοῦ.—E, 1: μῆ. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπει.

Σ. 293, A, 6: μῆ. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλ.—C, 5: ἦ καὶ ἦ. Κωδ. ἦ καὶ.

Σ. 294, D, 6: ἀλλὰ ταῦτα διαπραξαμένη. Ἐλλείπουσιν ἐν τῷ χειρ.—E, 1: σώσασ'. Κωδ. τύχη σώσασα.—B, 4: σώζοντα. Κωδ. ζῶντα.—B, 9: ὑμεῖς. Κωδ. ἡμεῖς.

Σ. 295, C, 6: τῷ σαυτοῦ. Ἐλλ. ἐν τῷ χειρ.—D, 4: ὁποῖός τις. Κωδ. ὁποῖον τις.—D, 7: τοῦ σώζειν. Κωδ. τὸ δὲ σώζειν.—D, 8: ἥδὺ. Κωδ. μῆ.—A, 6: θετταλίδας. Κωδ. θετταλικὰς.

Σ. 296, B, 8: εἶναι. Ἐν τῷ κώδ. ἐλλ.—C, 3: τι. Κωδ. τοι.

Σ. 297, A, 6: πράξοντες. Κωδ. πράξαι τι.—C, 3: διὰ ἡμῶν. Κωδ. ἰδία ἡμῶν.—C, 4: ἂν ἰέναι. Κωδ. ἀνίεναι.—D, 6: ὁ Σω. Κωδ. ὦ Σω.—D, 7: ἥδη. Κωδ. εἰ δὴ.

Σ. 298, A, 1: δὲ. Κωδ. σὲ.—A, 2: ἄρτι. Ἐν τῷ κώδικι ἐλλείπει.—A, 3: ἐπισκοφόμεθα. Κωδ. ἐπισκευόμεθα.—A, 5: πρότερον. Κωδ. πρότερος.

Σ. 299, D, 7: Ἐποίει. Κωδ. Ναι.—D, 11: δὴ. Κωδ. δεῖ.—E, 12: ἠδοκίμει. Κωδ. εὐδοκίμει.—E, 14: ἐγεγόνεσαν. Κωδ. ἐγένοντο.

Σ. 300, A, 8: κυρίττοντας μῆδὲ. Κωδ. κηρύττοντας μῆ.—A, 9: δοκεῖ σοι. Κωδ. δοκεῖς.—B, 1: ὅστισόν. Κωδ. ὡς τις οὖν.—B, 4—6: Καλλ.—ἦ οὐ; Ἐν τῷ κώδ. ἐλλείπουσιν.—B, 8: ἐπεμέλετο. Κωδ. ἐπιμελεῖτο.

Σ. 301, D, 10: ἐθεράπευσεν. Κῶδ. ἐθεράπευσεν.—E, 1: πρὸς ἐζημίωσαν. Κῶδ. προσεζημίωσαν.—E, 4: οὐκ ἀν. Κῶδ. οὐκ ἄλλα.—B, 4: οἶοί. Κῶδ. οἶον.—B, 7: τούτο, —ζυμείνους ἔσεσθαι οἱ πολῖται. Κῶδ. τούτω, —ἔσεσθαι οἱ πολῖται ἀμείνους.

Σ. 302, C, 6: οὐδὲν παυόμεθα εἰς τὸ αὐτὸ ἀεὶ περιφερόμενοι. Κῶδ. εἰς τὸ αὐτὸ ἀεὶ περιφερόμενοι οὐδὲν παυόμεθα.—C, 8: ὠμολογημένοι. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλ.—D, 1: ἔστι. Κῶδ. ἐστὶ.—E, 3: αὐτῷ. Κῶδ. ἐαυτῷ.—E, 4: ἔστι τις. Κῶδ. ἐστὶ τις.—E, 6: προσήκει. Κῶδ. προσήκειν.—E, 7: τοῖς τούτων. Κῶδ. τοῖς τοιούτοις.—A, 5: ἔστι. Ἐν τῷ κώδικι: ἔλλ.—A, 6: μοι. Κῶδ. τοι.—A, 7: ἤκει. Κῶδ. ἕμεις.—B, 3: περὶ. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλείπει.

Σ. 303, B, 5: ἀρτοκόπος. Κῶδ. ἀρτοποιός.—C, 8: προσαπολοῦσι. Κῶδ. προσαπολλύνουσιν.—D, 5: δὴ. Κῶδ. δὲ.—E, 2: τούτους. Κῶδ. τοιούτους.—E, 4: αὐτούς. Κῶδ. αὐτά.—A, 5: τότε. Κῶδ. τε.—A, 6: δὲ. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλ.

Σ. 304, B, 3: καὶ νῦν. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλ.—E, 1: τῶν. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλείπει.

Σ. 305, A (502) 1—3: Ἐν τῷ κώδικι ἀναγιν. οὕτω: «Καλλ. Ἐγώγε. Σω. Ἀλλὰ τί ἀν λέγοις, ἀνθρώπων περὶ οὐδενὸς ἀξίων τί δ' ἀν περὶ ἐκείνων λέγοις κτλ.»—B, 4: μόνους—καὶ ὄμην. Κῶδ. μόνον—ὄμην.—B, 6: σφᾶς. Κῶδ. φᾶς.—C, 2: δῆπου. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλείπει.

Σ. 306, D, 9: ταῦτ'. Κῶδ. ταῦτα.—E, 1: Καλ. Ἐν τῷ χειρ. ἔλλ.—E, 2: Σω. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλ.—E, 3: οἰκίαν διοικοῖ. Κῶδ. οἰκῆ.—E, 7: Σω. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλείπει.—A, 9: Καλ. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλ.—B, 1: Σω. Ἐν τῷ κώδ. ἔλλ.—B, 3: Καλ. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλ.—Aὐτόθι: Μυσόν. Κῶδ. μισόν.—B, 5: Σω. Ἐν τῷ χειρ. ἔλλείπει.

Σ. 307, B, 5: Καλ. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλείπει.—Aὐτόθι: δοκεῖς Κῶδ. δοκεῖ.—C, 7: εἰσαχθεῖς. Κῶδ. εἰσαχθῆς.—C, 12: ὦν σὺ. Κῶδ. ὅ σὺ.—D, 1: ἀν. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλ.—D, 9: ἐθέλων. Κῶδ. ἐθέλω.—E, 6: ὑμᾶς. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλ.—A, 1: καὶ ἴσχ. Κῶδ. ἴσχ. (ἔνευ τοῦ καί).—A, 5: εἰ. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλ.

Σ. 308, A, 6: ταῦτα πάντα. Κῶδ. πάντα ταῦτα.—A, 7: ἀναβοῆσαι. Κῶδ. ἀναβολῆσαι.—A, 10: ἀν. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλείπει

—B, 7: ἐάν τέ. Κῶδ. ἐάν τις.—B, 10: τὸ. Κῶδ. δ.—C, 1: ὑμέτερον. Κῶδ. ἡμέτερον.—D, 1: περὶ ἀνθρώπους μήτε περὶ θεοῦ. Κῶδ. περὶ θεοὺς μήτε περὶ ἀνθρώπους.—D, 8: ἐνδεία τελευτήην. Κῶδ. ἐν διατελευτήην.

Σ. 309, E, 3: τὸ. Κῶδ. τι.—E, 5: κακῶν. Κῶδ. κακόν.—A, 2: ἡγήσει. Κῶδ. ἡγήση.—A, 6: εἶδε περὶ ἀνθρώπων. Κῶδ. ὁ περὶ ἀνθρώπου.—B, 1: τελευτήση. Κῶδ. τελευτήσει.—B, 6: τῇ ἡμέρᾳ. Κῶδ. ἡμέρα.—B, 8: *οἱ. *Ἐν τῷ κώδ. ἔλλ.—C, 6: ἐπειδὴν. Κῶδ. ἐπειδ' ἀν.

Σ. 310, C, 4: ἐπίπροσθεν. Κῶδ. ἐπιπρόσθεν.—E, 9: Μίνω. Κῶδ. Μίνων.—A, 6: ἀπορήτόν. Κῶδ. ἀπόρητον.—B, 2: τι. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλ.—Aὐτόθι: ὦν. Ἐν τῷ χειρ. ἔλλείπει.—C, 2: ἀποθάην. Κῶδ. ἀποθάνοι.

Σ. 311, C, 5: ἢ ὑπὸ. Κῶδ. ἢ καὶ ὑπὸ.—C, 7: εἰ του. Κῶδ. εἴ του.—C, 8: ταῦτά ταῦτα. Κῶδ. ταῦτα.—D, 2: ἢ πάντα. Κῶδ. ἦν πάντα.—D, 3: δὴ. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλ.—E, 4: ὄτουσιν. Κῶδ. οὔτουσιν.—A, 3: τεθράφθαι. Κῶδ. τετραφθαι.—A, 4: ἀκρατίας. Κῶδ. ἀκρασίας.—A, 7: οἶ. Κῶδ. οἶον.—B, 2: τιμωρουμένω. Κῶδ. τιμωρουμένον.—B, 4: ἀ. Ἐν τῷ χειρ. ἔλλείπει.

Σ. 312, D, 1: ὦν. Κῶδ. ὄν.—D, 3: ἦ. Κῶδ. ἦν.—D, 4: τούτων. Κῶδ. τοῦς.

Σ. 313, B, 1: τὴν. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλείπει.—B, 2: καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἑλληνας. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλείπουσι.—B, 8: δοκῆ. Κῶδ. δοκεῖν.—C, 6: ταῦτά ταῦτα. Κῶδ. ταῦτά δὲ ταῦτα.—C, 7: ἐκότερος δὲ τούτων. Κῶδ. ἐκατέρου τούτων.—Aὐτόθι: ὁ δὲ Μίνως—ἔχων. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλείπουσι.—D, 2: θεμιστεύοντα νέκυσι. Κῶδ. θεμιστεύοντά τε νέκυσι.—E, 5: οἶός τ' ἔσει. Κῶδ. οἶον τε ἔση.—A, 1: ἄγη, χασμήσει καὶ ἰλιγγιάσει. Κῶδ. ἀναχασμήση, καὶ ἰλιγγιάσης.

Σ. 314, A, 4: δ' οὖν. Κῶδ. οὖν.—B, 2: ὄσπερ. Κῶδ. ὡς περ. B, 3: τεσοῦτοις. Κῶδ. τοιούτοις.—B, 8: κολαστέος. Κῶδ. κολαστέον.—C, 1: μετὰ. Κῶδ. ἐστὶ μετὰ.—C, 7: σὸς. Ἐν τῷ κώδικι ἔλλείπει.—D, 6—8: τότε—δοκεῖ. Καὶ αἱ τρεῖς αὗται σειραὶ ἔλλείπουσιν ἐκ τοῦ κώδικος.

CATALOGUE DESCRIPTIF
DES POIDS ANTIQUES
du Musée de l'École Évangélique

(Accompagné de sept planches.)

PAR

A. PAPADOPOULOS KÉRAMEUS.

P R E F A C E

Le Musée de Smyrne, attaché à l' École Évangélique, a formé, depuis six années qu' il existe, une nombreuse et remarquable collection de poids, qui mérite d' être signalée.

Pour plus de facilité, j'ai adopté la classification proposée par M. Schillbach, 1) sans me dissimuler plusieurs des difficultés qu' elle présente, surtout pour les trois premières parties. Mon but est avant tout de donner un catalogue fait avec tout le soin dont je suis capable.

- 1° Poids du système attique.
- 2° Poids du système ptolémaïque.
- 3° Poids du système perse.
- 4° Poids de système inconnu.
- 5° Poids du système romain.

J'ai déjà fait connaître ceux qui ont été trouvés à Smyrne, par deux brochures, dont la première contient un simple catalogue descriptif, accompagné de plusieurs planches lithographiées; et l' autre une étude tout à fait particulière des systèmes métrologiques des poids trouvés à Smyrne 2).

1) De ponderibus. Roma, 1865.

2) Τα αρχαία σμυρναϊκά σταθμά του Μουσείου της Εδαγγελικῆς Σχολῆς. Smyrne, 1875.—Περὶ τῆς ὀλίγης τῶν ἀρχαίων σμυρναϊκῶν σταθμῶν. Smyrne, 1877.

Le présent mémoire comprendra le catalogue général de tous les poids antiques de la collection du Musée de Smyrne.

Je m'estimerai trop heureux si mon travail pourra concourir pour sa modeste part à l'avancement de la science métrologique.

Smyrne, 1880.

A. P. K.

I

POIDS DE SYSTÈMES ANTIQUES

§ 1. Poids du système attique.

No 1 (63 du catalogue.) Poids d'un δίκουον trouvé à Smyrne, de forme carré, de plomb et assez bien conservé. Il porte l'inscription **ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ** en deux lignes. Poids, 910 grammes. D'après le caractère des lettres ce poids peut dater des premières années du royaume de Pergame. Cf. *Τὰ ἀρχαῖα σμυροσταθμὰ*, p. 18, planche II.—*Περὶ τῆς δόλκῆς*, p. 2.

No 2 (87 du cat.) Poids d'une μνᾶ trouvé à Smyrne, carré, de plomb et très-bien conservé. Il porte l'inscription **ΑΓΟΡΑΝΟΜΟΥΘΗΣΕΟΥΣΜΥΡΤΒ** = Ἀγορανόμου Θεσέου Σμυρναίων τ(ὸ) β'. Poids, 447 gr.—Voir *Τὰ ἀρχ. σμυροσταθμὰ*, p. 18—19, planche V.—*Περὶ τῆς δόλκῆς*, p. 2.—Liste des agoranomes de Smyrne dans le *Bull. de corresp. hellénique*, II, p. 29.

No 3 (90 du cat.) Poids d'une μνᾶ, de provenance incertaine; carré, de plomb et bien conservé. Il porte diagonalement un dauphin en relief et les lettres

ΔΗΜΟ du mot *Δημόσιον*. Poids, 453 gr. 699. — Voir planche I, no 1.

No 4 (92 du cat.) Poids d' un *τριτημόριον* trouvé à Éphèse; carré, de plomb et bien conservé. Il porte les lettres **ΔΗ**, qui à ce que je crois sont les initiales du mot *Δημόσιον*. Poids, 323 gr. 578. — Voir planche II, no 2.

No 5 (162 du cat.) Poids d' un *ἡμιμναῖον*, de provenance incertaine; en forme de pyramide tronquée. Il porte au-dessous un timbre rond. Poids, 229 gr. 85.

No 6 (102 du cat.) *ἡμιμναῖον*, trouvé à Smyrne, sur le Pagus; carré, de plomb et un peu endommagé. Poids, 220 gr. — Cf. *περὶ τῆς ὀλκῆς*, p. 2.

No 7 (231 du cat.) Poids d' un *ἡμίτητον*, trouvé à Laurium et donné au Musée par Mr. Jean Marcopoulos d' Athènes; de forme carrée, de plomb et bien conservé. Il porte une demi-tortue en relief. Poids, 153 gr. 8.

No 8 (105 du cat.) Poids d' un *ἡμίτητον*, trouvé à Cyme de l' Éolide; carré, de plomb et un peu endommagé. Il porte une tête de bœuf en relief et au côté un **T**. Poids, 146 gr. 030.

No 9 (103 du cat.) Poids d' un *ἡμίτητον*, trouvé à Cyme de l' Éolide; carré, de plomb et bien endommagé. Poids, 139 gr. 355.

No 10 (98 du cat.) Poids d' un *εἰκοσάδραχμον*, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et bien conservé. Poids, 89 gr. — *περὶ τῆς ὀλκῆς*, p. 2.

No 11 (214 du cat.) Poids d' un *εἰκοσάδραχμον*, trouvé à Smyrne, sur le Pagus, et donné au Musée par Mr. le docteur Georges Lattry; en forme de pyra-

mide tronquée, de plomb et un peu endommagé. On y voit à la base un vase en relief. Poids, 88 gr. — *περὶ τῆς ὀλκῆς*, p. 2.

No 12 (165 du cat.) Poids d' un *εἰκοσάδραχμον*, de provenance incertaine; de plomb et bien conservé. Poids, 88 gr. 689.

No 13 (230 du cat.) Poids d' un *εἰκοσάδραχμον*, trouvé à Laurium et donné au Musée par M. Jean Marcopoulos d' Athènes; en forme de pyramide tronquée (haut. 0,037), de plomb et très-bien conservé. Poids, 81 gr. 189.

No 14 (82 du cat.) Poids d' un *εἰκοσάδραχμον*, de provenance incertaine; carré oblong, de plomb et très-bien conservé. Poids, 84 gr. 648.

No 15 (242 du cat.) Poids d' un *εἰκοσάδραχμον* trouvé à Smyrne; carré, de plomb et bien conservé. Poids, 93 gr. 45. Il porte l' inscription **ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ** en deux lignes.

No 16 (114 du cat.) Poids d' un *δκατάδραχμον*, de provenance incertaine; carré, de plomb et bien conservé. Poids, 33 gr. 863.

No 17 (168 du cat.) Poids d' un *πεντάδραχμον*, de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids, 20 gr. 321.

No 18 (123 du cat.) Poids d' un *διδραχμον*, de provenance incertaine; carré, de plomb et bien conservé. Poids, 8, gr. 25.

No 19 (191 du cat.) Poids d' un *διδραχμον*, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et très bien conservé. Poids, 8 gr. 342. — *περὶ τῆς ὀλκῆς*, p. 2.

No 20 (176 du cat.) Poids d' un *διδραχμον*, de

provenance incertaine ; carré, de plomb et bien conservé. Poids, 9 gr. 64.

No 21 (159 du cat.) Poids d' un δίδραχμον, de provenance incertaine ; carré, de plomb et bien conservé. Poids, 8 gr. 82.

No 22 (135 du cat.) Poids d' une δραχμή, trouvé à Smyrne ; rond, de plomb et très-bien conservé. Poids, 4 gr. 6. — Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 2.

No 23 (126 du cat.) Poids d' une δραχμή, de provenance incertaine ; carré, de plomb et très bien conservé. Poids, 4 gr. 75.

No 24 (128 du cat.) Poids d' une δραχμή, de provenance incertaine ; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids, 4 gr. 78.

§ 2. Poids du système ptolémaïque.

La mine ptolémaïque répond à la mine italique. C' est dans ce système que M. Schillbach a classé tous ces poids qui portent une amphore ou une demi-tortue ; mais aucun de ces poids ne correspond exactement aux chiffres de ce système.

Voici quelques poids du Musée de l' École Évangélique, qui sont plus rapprochés de ce système que ceux du catalogue de M. Schillbach.

No 1 (110 du cat.) Poids d' un ἐπτάδραχμον, trouvé à Smyrne ; de forme carrée, de plomb et bien conservé. Poids, 34 gr 722. On y lit les lettres IN, qui n'ont aucun sens et qui certainement ont été tracées par une main moderne avant son entrée dans la

collection du Musée de Smyrne. Ce poids faisant encore partie de la collection du feu M. Gonzenbach, a été publié avec un dessin par M. Schillbach, qui lui a donné la valeur d' une once d' un système romain inconnu. Voici ce qu' il dit à ce propos. « Quamobrem tertium pondus in quo leguntur litterae IN incisae, quum pendat gramm. 34, 72 item dicemus ejusmodi unciam novam ». De ponderibus, p. 192, pl. XIV, n. 95. — Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 2, note ***.

No 2 (71 du cat.) Poids d' un τετράδραχμον, trouvé à Smyrne ; carré, de fer et très bien conservé. Poids, 19 gr. 7. — Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 2.

No 3 (115 du cat.) Poids d' un τετράδραχμον, de provenance incertaine ; carré, de plomb et très-bien conservé, Poids, 19 gr. 508.

No 4 (121 du cat.) Poids d' un τετράδραχμον, trouvé à Smyrne ; carré, de plomb et bien conservé. On y lit la formule Δ<, dont le Δ signifie 4, et l'autre signe le nom de drachme. 1) Il faut observer que ce dernier signe ne s' est pas encore rencontré sur les poids étudiés jusqu' ici. 2) Le poids pèse 20 gr. — Τὰ ἀρχ. σμυρ. σταθμὰ, p. 19. — Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 3. — Voir planche IV, no 2.

No 5 (189 du cat.) Poids d' un τρίδραχμον, trouvé à Smyrne ; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids, 15 gr.

1) Fr. Hultsch, Metrol. script. rel. I, 56a, 6; 56b, 6; 66, 6.

2) R. Schillbach, De ponderibus aliquot antiquis. Roma, 1865, p. 165. « Scriptores veteres, volunt drachmam significari nota <, hanc vero equidem in nullo pondere inveni. »

No 6 (193 du cat.) Poids d' un δίδραχμον trouvé à Smyrne; en forme de losange, de plomb et très-bien conservé. Poids, 9 gr. 548 au lieu de 10 gr. que nous avons cité ailleurs.—Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 3.

3. Poids du système perse.

Nous rencontrons le système métrologique de Perse dans l'évaluation des monnaies des villes helléniques de l'Asie-Mineure, à l'époque de la domination perse. Dans ce système j' ai classé les poids suivants, qui tous ont été trouvés à Smyrne.

No 1 (132 du cat.) Poids d' un δεκάδραχμον bien conservé; carré et de plomb. Poids, 51 gr. 4. Pour en faire un poids du système perse, il faut y ajouter 2 grammes à peu près; cette perte est certainement due à l' influence du temps. Le poids porte au milieu d'une de ses faces la lettre Δ, qui désigne le nombre de sa valeur ancienne. L' explication de cette lettre peut être confirmée par deux autres poids semblables découverts à Athènes; ainsi que par deux εικοσάδραχμα, qui désignent leur valeur par les Δ Δ = 10 + 10 = 20. *)—Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 3 et note 3. Voir planche V, no. 2.

No. 2 (124 du cat). Poids d' un τριδραχμον trouvé à Smyrne; carré, de plomb et très-bien conservé. Il porte le signe Γ. Poids 16 gr. 4.—Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 3.

*) Schillbach, de ponderibus, p. 196 no. 29, 29a, 31.—Rhoussopoulos Ἀρχαιολ. Ἔφημ. année 1862, p. 311, no. 291.

No 3 (226 du cat.) Poids d' un τριδραχμον, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et très bien conservé. Poids, 16 gr. 37.—Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 3.

No 4 (192 du cat.) Poids d' un δίδραχμον, de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. On y voit le signe ⚡. Poids, 10 gr. 928. Voir planche IV, n. 6.

No 5 (142 du cat.) Poids d' un δίδραχμον, de provenance incertaine; rond, de plomb et très-bien conservé. Poids, 10 gr. 599.

No 6 (171 du cat.) Poids d' un δίδραχμον, de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. On y lit la lettre Γ. Poids, 11 gr. 149.

No 7 (129 du cat.) Poids d' une δραχμή, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids, 5 gr. 5.—Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 3.

No 8 (192 du cat.) Poids d' une δραχμή, de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids, 5 gr. 397.

§ 2. Poids de système inconnu.

J' ai déjà signalé ailleurs qu' outre les systèmes métrologiques connus, on a découvert des poids d' une valeur supérieure, dont on ne peut fixer l' origine. Tels sont les poids que signale M. Schillbach comme pesant une mine de 780 gr., de 980 etc. Les deux poids suivants ajoutent, à ce que nous croyons, un nouveau système encore inconnu, ayant une mine de 720 grammes.

No 1 (178 du cat.) Poids d' un τέταρτον, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et bien conservé. On y voit un trépied au côté duquel on lit **ZMY** = Ζμυρναίων, et la lettre **A** qui est reste de la syllabe **TAP** du mot τέταρτον. Poids, 170 gr. Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 4.

No 2 (220 de cat.) Poids d' un τέταρτον, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et très-bien conservé. On y voit un trépied au côté duquel on lit les lettres **ZMY** = Ζμυρναίων et les lettres **TAP** du mot τέ[ταρ]τον. Poids, 180 gr.—Voir planche IV, n. 2.

Sur plusieurs médailles de Smyrne nous rencontrons le trépied comme symbole d' Apollon dont le culte était répandu à Smyrne. Voir M i o n n e t, D e s c r i p t. d e s m é d. a n t. III, n. 1049 — 55.—S u p p l. VI, n. 1498 —1514.

II

POIDS DU SYSTÈME ROMAIN.

D' après M. Schillbach (d e p o n d e r i b u s, p. 190) les poids du système romain déjà découverts en Grèce sont en petit nombre. La collection du Musée de Smyrne montre au contraire qu' on en trouve plus en Asie-Mineure qu' en Grèce. C' est une observation qui doit être étudiée à part par les métrologistes.

Les poids du système romain du Musée de l' École Évangélique peuvent être divisés en deux sections :
1ère : poids du temps des Empereurs romains.
2ème : poids de l' époque byzantine.

§ 1. Poids du temps des Empereurs romains.

No 1 (62 du cat.) Poids d' une libra et se-mis, trouvé à Smyrne; rond, de plomb et très-bien conservé. Poids, 474 gr. Il porte d' un côté l' inscription **ΑΓΟ|ΠΑΝΟ|ΜΟΥ** en trois lignes, et de l'

autre **ΑΥΡΗΛΙΟΥ ΠΕΡΠΕΡΟΥ** ; au milieu de cette dernière face il y a un type carré portant le monogramme de l'agoranome.—Τὰ ἀρχ. σμυρ. σταθμὰ, p. 18, planche III.—Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 5.—Περὶ τινος μήτρας σταθμῶν, p. 6.—Liste des agoranomes de Smyrne dans le *Bullet. de corres. hell.* II, p. 29, n. 3.—A. Dumont, dans la *Revue Critique*, 1876, p. 371.

No 2 (61 du cat.) Poids d'une λίτρα ἐμπορικὴ 1), de provenance incertaine ; de forme ronde, de plomb et très-bien conservé. On y lit les lettres **ΑΠΟΥΛΗ**, abréviation du nom de l'agoranome Ἀπουλι(ῖος). Poids, 408 gr. 555.

No 3 (86 du cat.) Poids d'une libra, de provenance incertaine ; carré, de plomb et mal conservé. On y lit dans un coin **Λ**, dans un autre **Α**. Les lettres des autres coins sont grattées. Il fallait certainement lire le mot **Λίτρα Α**. Poids, 374 gr. 587.

No 4 (196 du cat.) Poids d'une libra, trouvé à Smyrne ; carré, de pierre et un peu endommagé. Poids, 301 gr.—Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 4.—Voir planche I n. 2.

No 5 (197 du cat.) Poids d'une libra, de provenance incertaine ; de plomb et très-bien conservé. Poids, 328 gr. 54. Pour la forme, voir planche V, n. 2.

No 6 (202 du cat.) Poids d'une libra, de provenance incertaine ; de marbre et un peu endommagé.

1) Cf. Περὶ τινος μήτρας σταθμῶν ἐρεβείσης ἐν Ἰπάλκοις. Smyrne, 1877, p. 8—9.

Poids, 305 gr. 59.—Pour la forme du poids, voir la planche III, n. 1.

No 7 (175 du cat.) Poids d'une libra, trouvé à Smyrne ; carré, de plomb et bien conservé. Poids, 333 gr. Il porte d'un côté l'inscription **ΜΑΥΛΕΙ|ΒΙ-ΟΥΠΩ|ΛΛΙΑΝΟΥ|Υ** en quatre lignes, et de l'autre **ΑΓΟΡ|ΑΝΟ|ΜΟΥ** en trois lignes. Le nom de l'agoranome est M. Αὐ. Λειβίου Πωλλιανου.—Voir la planche II.—Τὰ ἀρχ. σμυρ. σταθμὰ, p. 19.—Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 5.—Περὶ τινος μήτρας σταθμῶν, p. 6.—Bulletin de corres. hell. II, p. 29, n. 5.

No 8. 238 du cat.) Poids d'une libra, trouvé à Smyrne, à Μεγάλος Ταρλάς, situé entre Smyrne et Sevdikioi ; rond, de plomb et bien conservé. Poids, 343 gr. 933. Il porte d'un côté le mot [Ι]ΠΠΑΡΧΟΥ et de l'autre, en quatre lignes, **ΜΑΥ|ΕΡΑΣΩΝΟΥ|ΥΟΥ Α|ΙΑΡ|ΧΟΥ** = M. Αὐ. Ἐρασῶνου, υἱοῦ Ἀσιάρχου. Après les lettres **ΜΑΥ** est imprimé un timbre, de forme carrée, qui porte en petits caractères les lettres ..|... **ΩΝΟ|Υ... Α|..ΑΡΧΟ|..ΠΠΑ**, en quatre lignes. Elles forment le nom de l'agoranome. Pour plus de détails voir Πρόοδος, journal publié à Smyrne, n. 629 du 11 novembre, 1876.—Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 5.—Bulletin de corres. hell. I, p. 55—56; II, p. 30.

No 9 (240 du cat.) Poids d'une libra, trouvé à Smyrne et donné au Musée par moi ; carré, de plomb et bien conservé. Au milieu d'une de ses faces est imprimé un timbre de forme ovale, qui porte le buste de l'empereur Marc-Aurèle Antonin. Poids 351 gr.—Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 4.

No 10 (64 du cat.) Poids d'une semilibra, trou-

vé à Smyrne; carré, de plomb et bien conservé. Poids, 157 gr. 7. — Περὶ τῆς δόλων, p. 6.

No 11 (93 du cat.) Poids d'une semilibra, de provenance incertaine; carré, de plomb et bien conservé. On y voit deux timbres ronds. Poids, 158 gr. 351.

No 12 (200 du cat.) Poids d'une semilibra, de provenance incertaine; rond, de pierre et bien endommagé. Poids, 154 gr. 24.

No 13 (167 du cat.) Poids d'une semilibra, de provenance incertaine; carré, de plomb et bien conservé. Poids, 155 gr. 351.

No 14 (76 du cat.) Poids d'une semilibra, trouvé à Smyrne; rond, de plomb et très-bien conservé. Poids, 161 gr. On y voit imprimés quatre timbres carrés, dont chacun porte les lettres ΔΠ. Ce sont les sceaux d'un agoranome de Smyrne — Τὰ ἀρχ. σμυρ. σταθμά, p. 18, planche IV. — Περὶ τῆς δόλων, p. 6. Dumont, *Revue Critique*, année 1876, p. 372.

No 15 (78 du cat.) Poids d'une semilibra, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids, 151 gr. On y voit imprimés six cachets, dont chacun porte un monogramme. Voir planche IV, n. 1. — Τὰ ἀρχ. σμυρ. σταθμά, p. 18 — Περὶ τῆς δόλων, p. 6. — Dumont, *loc. cit.*

No 16 (67 du cat.) Poids de huit onces, trouvé à Sille; carré oblong, de plomb et très-bien conservé. Poids, 208 gr. 827.

No 17 (228 du cat.) Poids d'un quintunx, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et bien conservé. Poids 12 gr.

No 18 (217 du cat.) Poids d'un quintunx, provenant de Troie et donné au Musée par M. Aristote M. Fontrier; en forme d'une pyramide tronquée, percée en haut d'un trou, de plomb et très-bien conservé. (haut. 0,05) Poids, 126 gr. 77.

No 19 (215 du cat.) Poids d'un triens, trouvé, à Smyrne et donné au Musée par M. le Dr G. Lattry; en forme d'une pyramide tronquée (haut 0, 044), de plomb et très bien conservé, percé d'un trou; il porte au-dessous les lettres ΔΙ. Voir planche VII, No 3. Περὶ τῆς δόλων, p. 6. — Τὰ ἀρχ. σμυρ. σταθμά, p. 20.

No 20 (94 du cat.) Poids d'un triens, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et bien conservé. Sur une de ses faces sont imprimés quatre cachets dans lesquels on ne peut rien distinguer. Poids, 107 gr. 278. — Περὶ τῆς δόλων, p. 6.

No 21 (153 du cat.) Poids d'un triens de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids, 111 gr. 97. Sur une de ses faces sont imprimés quatre cachets ronds, dont chacun porte un monogramme. — Voir planche VII, n. 5.

No 22 (155 du cat.) Poids d'un triens, de provenance incertaine; carré, de pierre noire et bien conservé. Poids, 101 gr. 004.

No 23 (163 du cat.) Poids d'un triens, de provenance incertaine; carré, de plomb et bien conservé. Poids, 103 gr. 267.

No 24 (164 du cat.) Poids d'un triens, de provenance incertaine; carré, de plomb et bien conservé. Sur une de ses faces sont imprimés quatre cachets dans

lesquels on ne peut rien distinguer. Poids, 104 gr. 35.

No 25 (166 du cat.) Poids d'un triens, de provenance incertaine; carré, de plomb et bien conservé. Sur une de ses faces sont imprimés quatre cachets, dans lesquels on ne peut rien distinguer. Poids, 108 gr. 7.

No 26 (187 du cat.) Poids d'un triens, de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. Sur une de ses faces est tracée une espèce de croix et au-dessus est imprimé un type d'ongle. Poids, 95 gr. 195.

No 27 (195 du cat.) Poids d'un triens, de provenance incertaine; en forme d'une pyramide tronquée (haut 0,032), de plomb et très-bien conservé. En haut il est percé de deux trous. Poids, 97 gr. 195.

No 28 (139 du cat.) Poids d'un quadrans, de provenance incertaine; rond, de plomb et très-bien conservé. Poids, 81 gr. 05.

No 29 (241 du cat.) Poids d'un sextans, trouvé à Smyrne et donné au Musée par moi; carré, de plomb et bien conservé. Il porte un timbre ovale dans lequel on voit le buste de l'empereur Marc-Aurèle-Antonin. Poids, 59 gr. 913.—Περὶ τῆς δόλων, p. 7.

No 30 (104 du cat.) Poids d'un sextans, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et très bien conservé. Sur une de ses faces sont imprimés deux timbres carrés dont chacun porte un monogramme. (Voir planche VII, No 6.) Poids, 47 gr. 2.—Περὶ τῆς δόλων, p. 6.

No 31 (177 du cat.) Poids d'un sextans, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et très-bien conservé. On y voit deux timbres ronds, dont chacun porte un dauphin. Poids, 53 gr. 417.—Περὶ τῆς δόλων, p. 6.

No 32 (218 du cat.) Poids d'un sextans, trou-

vé à Smyrne; carré, de plomb et bien conservé. Il porte un timbre ovale dans lequel on voit le buste de Marc-Aurèle-Antonin. Poids, 59 gr.—Τὰ ἀρχ. σμυρ. σταθμὰ, p. 20, planche I.—Περὶ τῆς δόλων, p. 6.

No 33 (100 du cat.) Poids d'un sextans, de provenance incertaine; rond, de plomb et mal conservé. Poids, 55 gr. 995. Ce poids est percé d'un trou.

No 34 (107 du cat.) Poids d'un sextans, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et très-bien conservé. On y voit imprimé d'un côté deux timbres carrés portant un monogramme (planche VII, n. 3.) dans lequel je reconnais le mot Σμυρναίων; et de l'autre deux timbres carrés. Poids, 54 gr. 793. Ce poids faisait encore partie de la collection de M. Gonzenbach quand il a été dessiné et signalé par M. Schillbach, de ponde-deribus, p. 192, 200 et planche XIV, n. 93.—Cf. Περὶ τῆς δόλων, p. 6.

No 35 (65 du cat.) Poids d'un sextans, de provenance incertaine; carré, de plomb et bien conservé. Poids, 61 gr. 183.

No 36 (75 du cat.) Poids d'une uncia et semis, de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids, 40 gr. 44.

No 37 (219 du cat.) Poids d'une uncia, trouvé à Smyrne et donné au Musée par M. Jean Pittacos. Sur l'une des faces est imprimé un timbre ovale portant le buste de l'empereur Marc-Aurèle-Antonin; rond (diam. 0,027), de plomb et bien conservé. Poids, 31 gr. 28.—Περὶ τῆς δόλων, p. 7.

No 38 (88 du cat.) Poids d'une uncia, de prove-

nance incertaine; carré, de plomb, et très-bien conservé. Poids, 25 gr. 96.

No 39 (117 du cat.) Poids d'une un cia, de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids, 24 gr. 212.

No 40 (112 du cat.) Poids d'une un cia, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids, 23 gr. 5.—Περί τῆς δόξης, p. 7.

No 41 (113 du cat.) Poids d'une un cia, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids 28 gr. 40½; d'après une autre balance 27 gr. 5.—Περί τῆς δόξης, p. 7.

No 42 (172 du cat.) Poids d'une un cia, de provenance incertaine; carré, de plomb et un peu endommagé. Poids, 24 gr. 635.

No 43 (173 du cat.) Poids d'une un cia, de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. L'une des faces porte un type rond. Poids 25 gr. 14.

No 44 (174 du cat.) Poids d'une un cia, trouvé à Smyrne, carré, de plomb et très bien conservé. Sur l'une des faces est imprimé un timbre carré portant un monogramme dans lequel je reconnais le nom ΖΜΥΡΝΑΙΩΝ. Poids, 27 gr. 389.— Voir pl. VII, no. 4.

No 45 (188 du cat.) Poids d'une un cia, trouvé à Smyrne; carré de plomb et très bien conservé. Poids, 27 gr. 5.—Περί τῆς δόξης, p. 7.

No 46 (194 du cat.) Poids d'une un cia, de provenance incertaine; carré, de plomb et très bien conservé. Sur l'une des faces est imprimé un timbre rond. Poids, 27 gr. 876.

No 47 (203 du cat.) Poids d'une un cia, de pro

venance incertaine; polygonal, de pierre et bien conservé. Poids, 32 gr. 13.

No 48 (227 du cat.) Poids d'une un cia, trouvé à Smyrne; carré, de plomb et très-bien conservé. L'une des faces porte un timbre rond avec un monogramme (Cf. le mon. du no. 1, pl. IV). Poids, 26 gr. 141.—Περί τῆς δόξης, p. 7.

No 49 (169 du cat.) Poids d'une semi uncia, de provenance incertaine; carré, de plomb et bien conservé. Poids, 15 gr. 979.

No 50 (170 du cat.) Poids d'une semi uncia, de provenance incertaine; carré, de plomb et bien conservé. Poids, 14 gr. 27.

No 51 (133 du cat.) Poids d'une semi uncia, de provenance incertaine; rond, de plomb et très-bien conservé. Poids, 13 gr. 936.

No 52 (148 du cat.) Poids d'une semi uncia, de provenance incertaine; rond, de plomb et très-bien conservé. Poids, 13 gr. 205.

No 53 (152 du cat.) Poids d'une semi uncia, de provenance incertaine; rond, de plomb et un peu endommagé. Poids, 12 gr. 1.

No 54 (111 du cat.) Poids d'une semi uncia, de provenance incertaine; carré, de plomb et très bien conservé. Poids, 13 gr. 777.

No 55 (118 du cat.) Poids d'une semi uncia de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids, 13 gr. 728.

No 56 (122 du cat.) Poids d'une semi uncia, de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids 13 gr. 27.

No 57 (127 du cat.) Poids d'une *semiuncia*, de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids, 12 gr. 629.

No 58 (130 du cat.) Poids d'une *semiuncia*, de provenance incertaine; rond, de plomb et bien conservé. Poids, 12 gr. 080.

No 59 (216 du cat.) Poids d'une *semiuncia*, trouvé à Smyrne et donné au Musée par M. Antoine Rodocanakis; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids 16 gr. 033.

No 60 (116 du cat.) Poids d'une *semiuncia*, de provenance incertaine; carré, de fer et bien conservé. Poids, 13 gr. 6.

No 61 (125 du cat.) Poids d'un *sicel*, de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. Poids, 7 gr. 558.

No 62 (119 du cat.) Poids d'un *dragma*, de provenance incertaine; carré, de plomb et très-bien conservé. Il porte quatre points indiquant la valeur du poids. Poids, 3 gr. 564.

No 63 (120 du cat.) Poids d'un *dragma*, de provenance incertaine; carré oblong, de plomb et très-bien conservé. Il porte quatre types ronds. Poids, 3 gr. 71.

§ 2. Poids de l' époque byzantine.

No 1 (72 du cat.) Poids d'un *quincunx*, de provenance incertaine; rond, de bronze et très bien conservé (diam. 0,045.) On y voit d'un côté un Empereur avec sa femme tenant la croix, et au-dessous un monogramme avec la formule de l'évaluation. Au contour on lit l'inscription suivante: † Ἐπὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδ(ό)ξ(ου) κ(ό)μ(η)το(ς) τῶν θ(ε)ίων Λα(ρ)γ(ι)τι(ών) Ἰνδ. (Voir planche VI, n. 1.) La pesée de ce poids a donné gr. 150 1)

No 2 (74 du cat.) Poids d'un *quadrans*, de provenance incertaine; carré, de cuivre et très-bien conservé. On y voit une croix et les lettres ΓΓ = οὐγγίαι γ'. 2) Poids, 76 gr. 760.

No 3 (79 du cat.) Poids d'un *quadrans*, de provenance incertaine; carré, de bronze et très-bien conservé. On y voit un cercle granulé et au milieu, la formule ΓΓ = οὐγγίαι γ'. Poids, 82 gr. 21. Voir planche VII, n. 2.

No 4 (80 du cat.) Poids d'un *quadrans*, de provenance incertaine; rond (diam. 0,035), de bronze et très-bien conservé. On y voit la formule ΓΓ = οὐγγίαι γ',

1) À propos de l' inscription de ce poids, comparez un autre poids étudié par M. Dumont, (Sur un poids byzantin. Paris, 1870, p. 11.)

2) Pour la signification de la formule Γ voir Fr. Hultsch, Metrol. script. rel. I, p. 207, 243, 226, 249; II, p. 132.— Cf. Α. Παπαδοπούλου Κεραμέως, — Περὶ τῶν βυζαντινῶν σταθμῶν τοῦ Μουσείου τῆς ἐν Ἀθήναις ἀρχ. Ἐταιρίας. Ἀθήνησιν, 1878, p. 4.

surmontée d'une petite croix. Poids, 78 gr. 27.

No 5 (99 du cat.) Poids d'un quadrans, de provenance incertaine; rond (diam. 0,04), de cuivre et très-bien conservé. Poids, 84 gr. 178. On y voit d'un côté la formule Γ=οὐγγία γ', surmontée d'une petite croix; de l'autre côté sont tracés les bustes d'un Empereur et d'une impératrice; au milieu des bustes il y a une croix. Au contour du poids est tracée l'inscription suivante: † Ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ ἐνδόξου Κόμμητορος τ(ῶν) θ(εῶν) Δαρ(γί)τ(ίων), (ἐπὶ) τ(ῆς) Ἰνδ(ικτιῶνος) ις'.— Voir planche VI, n. 2.

No (179 du cat.) Poids d'un quadrans, de provenance incertaine; rond (diam. 0,04), de bronze et un peu endommagé. Poids, 77 gr. 189. On y voit la formule ΓΓ au milieu de quatre lignes.

No 7 (66 du cat.) Poids d'un sextans, trouvé à Smyrne; carré, de cuivre et très-bien conservé. On y voit une couronne, et au milieu une croix et la formule ΒΒ= οὐγγία β'. Poids, 52 gr. 92. *) Ce poids faisant encore partie de la collection Gonzenbach a été étudié et publié par M. Schillbach. 1) La pesée (70 gr. 345) qu'il lui donne n'est pas exact.—Cf. Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 7, note 2.

No 8 (246 du cat.) Poids d'un sextans, trouvé à Constantinople; globuleux, de cuivre et très-bien conservé. On y voit tracé la formule ΒΒ=οὐγγία β'. Poids, 67 gr. 042.— Voir planche IV, n. 4.

No 9 (84 du cat.) Poids d'une uncia, de provenance incertaine; carré, de cuivre et bien conservé. On

*) D'après une autre balance, moins exacte, la pesée de ce poids a donné 52 gr. 275.—Cf. Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 7.

1) De ponderibus, p. 192, 211, planche XIV, n. 94

y voit d'un côté un cercle granulé, au milieu duquel il y a un Π surmonté d'une petite croix; au contour du cercle on lit l'inscription: † CYPPIE BOHΘEI=κύριε βοήθει; de l'autre côté la formule ΒΑ, surmontée d'une croix. Tous les ornements de ce poids ont été faits en lamelles d'argent. Poids, 24 gr. 104.— Voir planche V, n. 4.

No 10 (81 du cat.) Poids d'une uncia, trouvé à Smyrne; rond (diam. 0,025), de cuivre et bien conservé. Poids, 23 gr.—Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 7.

No 11 (221 du cat.) Poids d'une uncia, trouvé à Smyrne; rond (diam. 0,028), de cuivre et très-bien conservé. Sur une de ses faces est tracé un cercle granulé, au milieu duquel on voit deux croix et la formule Γ°Α=οὐγγία α'. Poids, 25 gr. 568—Περὶ τῆς ὀλκῆς, p. 7.

No 12 (180 du cat.) Poids d'une uncia, de provenance incertaine; rond (diam. 0,027), de bronze et très-bien conservé. On y voit un cercle et au milieu la formule Γ°Α=οὐγγία α', surmontée d'une petite croix. Poids, 26 gr. 62.— Voir planche IV, n. 5.

No 13 (140 du cat.) Poids d'une uncia, de provenance incertaine; rond (diam. 0,021), de cuivre et très-bien conservé. Poids, 25 gr. 408.

No 14 (141 du cat.) Poids d'une uncia, de provenance incertaine; carré, de cuivre et très-bien conservé. Poids, 24 gr. 691.

No 15 (108 du cat.) Poids d'une uncia, de provenance incertaine; rond, de cuivre et très-bien conservé. Poids, 28 gr. 463.

No 16 (109 du cat.) Poids d'une uncia, de provenance incertaine; rond, de cuivre et très bien conservé.

Il y distingue la formule $\Sigma A = \omega\gamma\gamma\acute{\iota}\alpha \acute{\alpha}$. Poids,

No 17 (249 du cat.) Poids d'une uncia, de provenance incertaine et donné au Musée par M. Lawson; carré, de bronze et bien conservé. On y voit un cercle granulé et la formule $\Gamma A = \omega\gamma\gamma\acute{\iota}\alpha \acute{\alpha}$ aux côtés d'une croix. Poids, 25 gr. 722.

No 18 (151 du cat.) Poids d'une semuncia, trouvé à Smyrne; rond (diam. 0,02), de cuivre et très bien conservé. Poids, 12 gr. 368. — $\pi\epsilon\rho\acute{\iota} \tau\eta\varsigma \acute{\omicron}\lambda\alpha\tilde{\eta}\varsigma$, p. 7.

No 19 (223 du cat.) Poids d'une semuncia trouvée à Smyrne; rond (diam. 0,02), de cuivre et très bien conservé. Poids, 12 gr. 368. — $\pi\epsilon\rho\acute{\iota} \tau\eta\varsigma \acute{\omicron}\lambda\alpha\tilde{\eta}\varsigma$, p. 7.

No 20 (158 du cat.) Poids d'une semuncia, de provenance incertaine; carré, de cuivre et bien conservé. On y voit les lettres IB à gauche et à droite d'une croix. Poids, 12 gr. 775.

No 21 (190 du cat.) Poids d'une semuncia, de provenance incertaine; carré, de cuivre et bien conservé. Poids, 15 gr. 06.

No 22 (213 du cat.) Poids d'une semuncia, trouvé à Erythrées et donné au Musée par M. le docteur G. Lattry; octagonal, de cuivre et bien conservé. Poids, 13 gr.

No 23 (149 du cat.) Poids d'un sikel, 1) de provenance incertaine; carré, de cuivre et bien conservé. Poids, 7 gr. 45.

1) Fr. Hultsch, *Metrol. script. rel.* II, p. 114. «Sikel, qui Latino sermone siclus corrupte appellatur, Hebraeum nomen est, habens aput eos unciae pondus: aput Latinos autem et Graecos quarta pars unciae est et stateris medietas, dragmas appendens duas unde cum in litteris divinis legatur siclus, uncia est, cum vero in gentilium, quarta pars unciae est.»

No 24 (143 du cat.) Poids d'un sikel, de provenance incertaine; carré, de cuivre et bien conservé. Poids, 7 gr. 45.

No 25 (146 du cat.) Poids d'un sikel, de provenance incertaine; polygonal, de cuivre et très bien conservé. Il porte deux points indiquant l'évaluation du poids (=secundum semunciae). Poids, 6 gr. 129.

No 26 (131 du cat.) Poids d'un sikel, de provenance incertaine; globuleux, de cuivre et très bien conservé. On y voit la lettre Ω . Poids, 5 gr. 8.

No 27 (157 du cat.) Poids d'un dragma 1), de provenance incertaine; de cuivre et très bien conservé. Poids, 3 gr. 651.

No 28 (243 du cat.) Poids d'un dragma, trouvé à Assos; carré, de cuivre et très bien conservé. Poids, 3 gr. 27.

No 29 (234 du cat.) Poids d'un dragma, trouvé à Aphrodisias et donné au Musée par M. Jean Misto; carré, de cuivre et un peu endommagé. Poids, 3 gr. 04.

§ 3 Poids monétaires.

Depuis Constantin le Grand, pour l'évaluation des monnaies en or de l'Empire, on se servait de poids particuliers, qui se distinguent par la formule N ou \tilde{N} .

1) Vr. Fr. Hultsch, *Metrol. script. rel.* II, p. 51.

Elle signifie Νόμισμα ; ce mot est traduit du latin *solidus*. 1)

No 1 (248 du cat.) Poids carré, de cuivre et très-bien conservé; trouvé à Alexandrette. On y lit la phrase ΘΕ—ΧΧ—ΑΡ—ΙC ; au milieu, deux cercles renfermant l'inscription: $\text{† ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΑ ΒΟΗΘΙCΟΝ}$; dans le centre $\text{Ν Η}=\text{νομίσματα η}$; au-dessus et au-dessous deux petites croix. Tous ces ornements du poids ont été faits en lamelles d'argent. Poids, 79 gr. 960.—Voir planche VII, n. 1.

No 2 (68 du cat.) Poids rond (diam. 0,042), de cuivre, bien conservé et de provenance incertaine; $\text{ΝΙΖ}=\text{νομίσματα ιζ}$. Il pèse 73 gr. Voir planche V, n. 1.—Cf. *Revue archéologique*, 1876, p. 187.

No 3 (83 du cat.) Poids rond (diam. 0,032), de cuivre, très-bien conservé et de provenance incertaine; $\text{Ν Η}=\text{νομίσματα η}$. Il pèse 35 gr. 5.—*Revue archéol.* p. 187.

No 4 (181 du cat.) Poids rond (diam. 0,03), de cuivre, assez bien conservé et de provenance incertaine; $\text{Ν Η}=\text{νομίσματα η}$; au-dessus, petite croix. Poids, 31 gr.—*Revue arch.* p. 187.

No 5 (69 du cat.) Poids rond (diam. 0,027), de cuivre, très-bien conservé et de provenance incertaine; $\text{Ν S}=\text{νομίσματα ς}$ ou *uncia*. Poids, 26 gr.—*Revue arch.* p. 187.

No 6 (156 du cat.) Poids rond (diam. 0,026), de cuivre, très-bien conservé et de provenance incertaine;

1) Cf. ma dissertation, *Περὶ τῶν βυζαντινῶν σταθμῶν τοῦ Μουσείου τῆς ἀρχαίας ἐν Ἀθήναις Ἐταιρίας*, p. 7—8.

$\text{Ν S}=\text{νομίσματα ς}$. Poids, 26 gr. 50.—*Revue arch.* p. 187.

No 7 (184 du cat.) Poids rond (diam. 0,025), de cuivre, très-bien conservé et de provenance incertaine; Ν S , signe surmonté d'une croix. Poids, 26 gr.—*Revue arch.* p. 187.

No 8 (77 du cat.) Poids carré, de cuivre, très-bien conservé et de provenance incertaine; Ν Δ , sigles incrustés en argent. Poids, 18 gr. 2.—*Revue arch.* p. 187.

No 9 (250 du cat.) Poids rond, de cuivre, bien conservé et de provenance incertaine; Ν Δ aux côtés d'une croix; au-dessous un Δ renversé. Poids, 17 gr. 465.

No 10 (222 du cat.) Poids rond (diam. 0,02), trouvé à Smyrne; de bronze et très-bien conservé. Poids, 17 gr. 589= νομίσματα 4 .—*Περὶ τῆς ὀλκῆς*, p. 7.

No 11 (85 du cat.) Poids rond (diam. 0,02), trouvé à Smyrne; de cuivre et très-bien conservé; $\text{Ν Γ}=\text{νομίσματα γ}$. Poids, 11 gr. 5.—*Περὶ τῆς ὀλκῆς*, p. 7.

No 12 (134 du cat.) Poids carré (long. 0,018), de provenance incertaine; de cuivre et très-bien conservé. On y voit un cercle granulé et la formule Ν Γ , surmontée d'une croix. Poids, 14 gr.—*Revue arch.* p. 187.

No 13 (73 du cat.) Poids rond (diam. 0,020), de provenance incertaine; de cuivre et très-bien conservé; $\text{Ν Γ}=\text{νομίσματα γ}$; sigle formé par des lamelles d'argent et surmonté d'une petite croix. Poids, 14 gr.—*Revue arch.* p. 187.

No 15 (185 du cat.) Poids rond (diam. 0,018), de provenance incertaine; de cuivre et très-bien conservé; **NB**= $\nu\omicron\mu\iota\sigma\mu\alpha\tau\alpha$ 6'. Le sigle est surmonté d'une petite croix. Poids, 9 gr. — *Revue arch.* p. 187.

No 16 (182 du cat.) Poids rond, de provenance incertaine; de cuivre et bien conservé; **NB**= $\nu\omicron\mu\iota\sigma\mu\alpha\tau\alpha$ 8 $\delta\upsilon\omicron$. Le sigle est surmonté d'une petite croix. Poids, 8 gr. 50.—*Revue arch.* p. 187.

No 17 (147 du cat.) Poids rond, (diam. 0,013), de provenance incertaine; de cuivre et très-bien conservé. Poids, 8 gr. 491= $\nu\omicron\mu\iota\sigma\mu\alpha\tau\alpha$ 2.

No 18 (224 du cat.) Poids rond (diam. 0,02), trouvé à Smyrne; de bronze et très-bien conservé. Poids 8 gr. 222=2 $\nu\omicron\mu\iota\sigma\mu\alpha\tau\alpha$.—*Περὶ τῆς ὀλκῆς*, p. 7.

No 19 (144 du cat.) Poids carré, de provenance incertaine; de cuivre et très-bien conservé; d'un côté **N**= $\nu\omicron\mu\iota\sigma\mu\alpha$ 1, de l'autre **X**= $\delta\eta\nu\acute{\epsilon}\rho\iota\omicron\nu$. Poids, 4 gr. 80.—*Revue arch.* p. 187.

No 20 (145 du cat.) Poids carré, de provenance incertaine; de cuivre et très-bien conservé; $\nu\omicron\mu\iota\sigma\mu\alpha$ I. Poids, 4 gr. 80.—*Revue arch.* p. 187.

No 21 (233 du cat.) Poids carré, trouvé à Aphrodisias de Carie; de cuivre, et très-bien conservé; d'un côté **N**= $\nu\omicron\mu\iota\sigma\mu\alpha$ 1; de l'autre **Z**; Poids, 4 gr. 30.—*Revue arch.* p. 187.

No 22 (235 du cat.) Poids carré, trouvé à Magnésie du Méandre; de cuivre et très-bien conservé; d'un côté **N**, de l'autre **I**= $\nu\omicron\mu\iota\sigma\mu\alpha$ I. Poids, 4 gr. 344, au lieu de 3 gr. 15, que nous avons cité ailleurs.—*Revue arch.* p. 188.

No 23 (186 du cat.) Poids rond, de provenance incertaine; de cuivre et très-bien conservé; $\nu\omicron\mu\iota\sigma\mu\alpha$ 1. Poids, 3 gr. 992.

No 24 (225 du cat.) Poids d'un $\nu\omicron\mu\iota\sigma\mu\alpha$, trouvé à Smyrne; carré, de cuivre et très-bien conservé; **I** couché. Poids, 4 gr. 422.—*Περὶ τῆς ὀλκῆς*, p. 7.

No 25 (198 du cat.) Poids d'un $\nu\omicron\mu\iota\sigma\mu\alpha$, de provenance incertaine; en forme d'une pyramide, de cuivre et très-bien conservé. Poids, 4 gr. 701.

No 26 (150 du cat.) Poids d'un **dimidium solidum**, de provenance incertaine; globuleux, de cuivre et très-bien conservé. Poids, 2 gr. 491.

No 27 (199 du cat.) Poids d'un **dimidium solidum**, de provenance incertaine; carré oblong, de fer et très-bien conservé. Poids, 2 gr. 009.

No 28 (236 du cat.) Poids d'un **dimidium solidum**, trouvé à Magnésie du Méandre; carré, de cuivre et très bien conservé. Poids, 2 gr. 65.—*Revue arch.* p. 188.

No 29 (245 du cat.) Poids d'un **dimidium solidum**, trouvé à Smyrne; carré oblong, de cuivre et très-bien conservé; d'un côté cinq points, de l'autre **IB**=**dimidium solidum** 1). Poids, 2 gr.

No 30 (232 du cat.) Poids carré, de cuivre et très-bien conservé; **IB**=**dimidium solidum**. Poids, 4 gr. 55.

No 31 (136 du cat.) Poids d'un **dimidium solidum**, de provenance incertaine; carré, de cuivre et bien conservé. Poids, 4 gr. 76.

1) Fr. Hultsch, *Metrol. script. rel.* II, p. 422, note 4. «**IB** iota adiuncta beta significat dimidium solidum.»

No 33 (244 du cat.) Poids d'un dimidium solidum; rond, de cuivre et très-bien conservé. Poids, 1 gr. 625.

No 33 (137 du cat.) Poids d'un dimidium solidum, trouvé à Smyrne; carré, de cuivre, et très-bien enoservé; **IB**= dimidium solidum. Poids, 1 gr. 97.

No 33 (193 du cat.) Poids d'un denarius, de provenance incertaine; en forme d'une pyramide, de cuivre et très-bien conservé. Poids, 1 gr. 701.

No 33 (150 du cat.) Poids d'un dimidium solidum, de provenance incertaine; globuleux, de cuivre et très-bien conservé. Poids, 2 gr. 431.

No 33 (199 du cat.) Poids d'un dimidium solidum, de provenance incertaine; carré oblong, de fer et très-bien conservé. Poids, 2 gr. 609.

No 33 (230 du cat.) Poids d'un dimidium solidum, trouvé à Mésopotamie; carré de cuivre et très-bien conservé. Poids, 2 gr. 63. — Revue arch. p. 188.

No 33 (242 du cat.) Poids d'un dimidium solidum, trouvé à Smyrne; carré oblong, de cuivre et très-bien conservé; d'un côté cinq points, de l'autre **IB**=dimidium solidum. Poids, 2 gr.

No 33 (232 du cat.) Poids carré de cuivre et très-bien conservé; **IB**=dimidium solidum. Poids, 1 gr. 56.

No 33 (136 du cat.) Poids d'un dimidium solidum, de provenance incertaine; carré, de cuivre et très-bien conservé. Poids, 1 gr. 70.

(1) P. H. Müller, Monnaies grecques, II, p. 133, note 4. — Tous ces deniers sont signifiés dimidium solidum.

PLANCHES

PLANCHES

TUMULUS ET HIÉRON

DE BÉLEVI

sur l'ancienne route

d' Ephèse à Sardes.

par

G. WEBER.

TUMULUS ET HIRON

L'Asie-Mineure, si riche en ruines de tout genre et de toute époque, offre surtout une grande variété de style dans les monuments consacrés à la sépulture. Depuis les tombeaux taillés dans le roc de la Cappadoce jusqu' à ceux de la Lycie, depuis les tumulus des plaines de Troie et de Sardes, jusqu' à ceux de Pergame et au Mausolée d'Halicarnasse, le domaine est vaste et l'étude fort intéressante, surtout au point de vue de la transformation successive de l'art de bâtir. L'intérêt capital serait sans nul doute de retrouver les points de rattachement de ces différents systèmes, les anneaux intermédiaires qui relient tous ces monuments si divers à première vue.

Le Tumulus, qui fait le sujet de ce mémoire, offre précisément des détails tellement caractéristiques, qu'il est permis d'y voir un monument de transition entre l'époque archaïque des tumulus de Bin-Tépé, et les temps beaucoup plus bas de ceux de Pydna¹⁾ et de Pergame²⁾. Le second monument, que nous avons ap-

1) Heuzey, le Mont Olympe et l'Acarnanie.

2) E. Curtius, Beiträge zur Geschichte und Topographie Kleinasiens.

pelé Hiéron, n'est pas moins remarquable par les traces de ces deux mêmes époques.

Bien que décrites ici pour la première fois, ces ruines ont déjà été signalées par Prokesch von Osten ¹⁾ qui se rendait en 1824, d'Aidin à Smyrne, en passant par Chalca-Bounar. L'érudite voyageur en fait mention en ces termes : «En quittant Chalca-Bounar, on trouve après un quart d'heure une ruine d'une époque très-antique. Au pied d'un des contreforts les plus avancés, on distingue un rocher taillé à pic sur les quatre côtés et rendu de cette manière inaccessible; sur son sommet, aplani en terrasse, s'élevait une construction en matériaux puissants et joints sans mortier. J'y reconnais, soit un petit fort pour la défense de la contrée, soit le Trésor d'un prince ou gouverneur quelconque des siècles depuis la conquête du pays par les Perses jusqu'à celle des Romains. Du côté de la plaine, et comme moyen de défense, se dirige un mur composé de gros blocs reliés aussi sans ciment. — Sur le sommet de la colline voisine, au nord-ouest, s'élève un tumulus entouré d'un mur à sa base, et semblable à ceux de l'ancienne Smyrne.»

Prokesch décrit ces ruines en passant, probablement sans descendre de cheval; aussi n'y a-t-il rien d'étonnant si l'étude du terrain nous conduira à des conclusions différentes de celles de l'éminent archéologue.

En quittant la station de Kos-Bounar, à l'entrée de la gorge pittoresque qui conduit directement aux ruines d'Ephèse, et en se dirigeant vers l'est, on arrive,

1) *Denkwürdigkeiten aus dem Orient*, vol. III, p. 461.

après vingt minutes, au Caystre, qu'on traverse sur un pont à trois arcs en accolade, avec des niches dans les piliers; sa longueur est d'à peu près 30 mètres. On suit la route de Thiré en laissant le petit village turc de Bélevi ¹⁾ à droite. Sur le premier des contreforts, après la vallée de Bélevi, se dresse une tour carrée qui attire les regards de bien loin; sa construction est la même que celle du château turc de Ketschi-Kaleh qui s'élève en face, au-dessus de Kos-Bounar, et avec lequel elle semble du reste avoir une grande relation. A cet endroit de la route on peut encore reconnaître très-distinctement l'ancienne voie qui conduisait d'Ephèse à Sardes; elle est taillée dans les rochers de la colline, un peu au-dessus de la route moderne qui suit actuellement les bords du marais; celui-ci occupe tout le fond de la plaine, surtout en hiver. En bien des places, on reconnaît, dans le roc, les ornières creusées par les chars. Enfin, après une heure de marche, on atteint les ruines en question.

Une légère éminence (10 m. de hauteur au sud) se détache du pied de la montagne et s'avance dans la plaine sur une longueur de près de 200 m. A sa partie la plus élevée, se dresse un rocher de calcaire blanc (fig. 9. CDEF.) aux quatre faces rudement tail-

1) Non Bélevi, comme l'indique la carte de Kiepert. — Voir celle à la fin de ce volume; le Tumulus est marqué Τύμβος, à l'est de Bélevi. On remarquera de même que la route de Kos-Bounar à Thiré longe une vallée formée par la chaîne principale de la Messogide au sud, et au nord par une série parallèle de collines d'une faible hauteur qui s'étendent jusqu'à Thiré. Le Kaystros garde aussi sa direction est-ouest jusqu'à Gélât-Café, où, après avoir reçu les eaux du Phyrtes et du lac Péga-se, il se tourne brusquement vers le sud-ouest, et garde cette direction jusqu'à la mer.

lées, et servant de piédestal à un temple ancien. Les dimensions de ce roc sont 20 sur 25 m.; sa hauteur, au nord, est près de 8 m.; au sud, seulement de 2,50; (fig. 10.). Sur cette dernière façade s'ouvre une chambre de 6,50 m. de longueur, tout entière taillée dans le roc vif; les parois latérales sont inclinées l'une vers l'autre; celle du fond est verticale (fig. 11., coupe. AB.)

Le sommet du rocher est parfaitement plan et porte sur la partie septentrionale les restes évidents d'une construction quelconque: ce sont de gros blocs de calcaire plus ou moins équarris, placés encore dans quelques endroits les uns sur les autres, mais aujourd'hui dans une position si irrégulière qu'il est impossible d'y retrouver le moindre plan. Ces données sont si imparfaites que toutes les suppositions sont permises, témoin celles de Prokesch v. Osten. Heureusement les fragments intéressants, parsemés çà et là, au pied du rocher, limitent singulièrement le domaine de l'hypothèse et permettront peut-être de classer le monument. Voici ces fragments, la plupart à moitié enterrés dans le sol:

I. Deux tambours de colonne, à cannelures avec listel. La largeur d'une cannelure est de m. 0,106, et celle du listel de 0,018.

II. Un fragment de corniche de 1,10 de long, ornée de coeurs et de denticules.

III. Une architrave divisée en trois plates-bandes, haute de 0,45; la dernière plate-bande est ornée d'oves et de flèches soulignées d'un chapelet.

IV. Un fragment de marbre avec des restes de sculptures en forme de palmettes.

Ces débris intéressants qui sont tous d'une ordonnance ionique d'une époque relativement basse, appartiennent évidemment à un petit temple romain qui couronnait ce rocher et dont les blocs de calcaire encore en place formaient le soubassement. Détruit par quelque tremblement de terre, ses débris auront été enlevés pièce à pièce; des monceaux d'éclats de marbre prouvent clairement que les ruines ont servi de carrière aux tailleurs de pierre musulmans.

A l'est de ce monument, on distingue dans le sol une construction circulaire en briques, avec une entrée; la destruction en est trop avancée pour permettre de l'identifier; peut-être était-ce une citerne. En marchant toujours vers l'est, on arrive à l'extrémité de l'esplanade, artificielle à cet endroit, puisque tout-à-coup se présente, sur une longueur de 50 mètres, un mur de soutènement qui domine la vallée voisine de trois à quatre mètres. Ce mur est d'un appareil essentiellement cyclopéen et bien conservé sur toute sa longueur.

Enfin, vers le nord, on distingue, çà et là, à fleur de terre, les restes d'un mur qui se dirige vers la plaine pour aller couper la route de Kos-Bounar à Thiré.

A cet endroit on voit les ruines d'un petit khan turc et d'un puits à margelle circulaire.

Quelle destination faut-il donner à l'ensemble de ce monument? Par malheur, aucune inscription ne vient éclaircir la question. En prenant en considération l'étendue de la terrasse qu'on a ménagée autour

du monument central, et surtout le caractère essentiellement antique de ce rocher taillé sur les quatre faces, de cette chambre rentrante, ce sera sans doute donner peu hasard que d'y voir un sanctuaire antique, tel que l'autel de carrefour à Ephèse, ou mieux encore le hiéron de Cybèle, dans le Sipylos. A l'époque romaine, on aura voulu le consacrer à nouveau, en l'ornant d'un petit temple périptéral. Les panégyries annuelles exigeaient une certaine place : de là, la nécessité du mur cyclopéen, à l'est. Il est évident que cet emplacement avait une importance toute spéciale, importance que l'étude du Tumulus voisin viendra, sinon motiver, du moins corroborer.

A une centaine de mètres vers l'ouest, se dresse une colline qui domine, au nord, toute la vallée; au sud, au contraire, elle est adossée à la chaîne principale. Des buissons couvrent ses flancs jusque près du sommet où l'on distingue le mur qui dessine la base du tumulus. Détail important à marquer : le tumulus en question n'est pas placé sur le sommet de la montagne ¹⁾, c'est ce sommet lui-même qui a été transformé en tumulus. En effet, le mur de soubassement fait le tour de la colline, en moyenne, à une quinzaine de mètres au-dessous du sommet actuel, sur une longueur totale de 206 m. Sa base ne suit pas une ligne horizontale, mais plutôt la configuration naturelle du

¹⁾ Comme sur la colline, près du pont sur le Caystre, à Ephèse.

terrain; ainsi au sud-ouest, où la colline se rattache au massif principal, le mur est situé très-haut; au nord est au contraire, il est placé au moins 10 m. plus bas. (fig 1 C, D.) Ceci prouve que le sommet de la colline a été arrangé en tumulus et qu'il ne saurait être question ici d'un monument à la façon de ceux d'Alyattes ou de la plaine de Troie, composés tout entiers de terres rapportées.

Le mur, par la beauté et la grandeur des matériaux qui le constituent, est un des plus beaux restes de ce genre d'architecture que l'antiquité nous ait laissés. Formé de couches alternativement hautes et basses, il est de l'appareil le plus purement hellénique : Les blocs à bossages bien arrondis, sont joints avec les plus grands soins. La hauteur des couches fortes varie entre 0,78 et 0,90 m., celle des faibles, entre 0,50 et 0,60 m; la longueur des blocs atteint de 0,60 à 1,50 m, quoiqu'il y en ait beaucoup qui dépassent cette moyenne; vers le nord-est, nous en avons mesuré un qui avait 2,72 m. de longueur. A ce point, six assises sont encore en place; elles ne manquent pas de produire tout leur effet, tant par les dimensions de l'appareil que par le fini du travail. A l'ouest, le mur ne montre plus que trois ou quatre couches; plus le terrain s'élève, plus elles diminuent; au col enfin, il ne reste plus que le roc vif qui, à cet endroit a été taillé de manière à former lui-même la première couche. Ici se place un détail intéressant dans l'agencement de ces gros blocs, une précaution fort simple pour empêcher le glissement horizontal des pierres par suite d'une poussée latérale,

À 0,25 m, du bord extérieur des blocs, on a taillé une rainure profonde de 0,11 m. et affectant la forme que montre la figure 2. Le bloc supérieur portait un bourrelet saillant de mêmes dimensions, qui, venant ainsi butter contre cette espèce de rebord, offrait une résistance parfaite à toute pression qui agissait du sommet du tumulus vers sa circonférence.

Du côté sud, le tumulus entier, ainsi que le mur de soubassement, offre la meilleure vue d'ensemble, le terrain d'observation étant plus élevé, (voir fig. 1.) De ce côté se trouvait aussi l'entrée du monument, 0; toutefois, rien, dans l'ordonnance du mur, ne permet de supposer que cette entrée était indiquée, à l'extérieur par des motifs d'architecture. A gauche, le mur est beaucoup plus haut que le point 0; à droite, il descend rapidement. Il serait certainement intéressant de savoir comment l'architecte rattachait ces deux niveaux; malheureusement, la destruction de la partie supérieure du mur est trop avancée pour nous guider dans une restauration quelconque.

Le sommet actuel du tumulus est légèrement arrondi, en parfaite harmonie avec les lignes générales de la colline; le versant oriental est flanqué d'un arbre. Sur le sommet même, dans une légère dépression du terrain, on reconnaît quelques blocs de calcaire informes; peut-être sont-ce les derniers débris d'un monument quelconque qui couronnait ce tumulus.

Si l'extérieur de ce tombeau a présenté quelque intérêt, l'intérieur est peut-être encore mieux fait pour éveiller notre curiosité.

A trois mètres à peu près du bord du tumulus, quel-

ques plaques, arrachées au plafond du couloir, forment l'ouverture 0, fig. 1 et 3, par laquelle on peut y entrer. Les eaux de pluie, ayant accumulé de la terre à cet endroit, il faut s'y introduire en rampant. La hauteur du couloir est de 1,20; les parois sont formées par le roc vif; de larges dalles de calcaire couvrent le tout sur la longueur entière. Partout où le rocher manquait, des murs, à l'appareil plus ou moins régulier, viennent combler les vides. A environ 8 mètres de l'entrée, (fig. 4) un rocher éboulé barre le passage; on tourne à gauche. De ce point, les bougies sont indispensables, l'obscurité est complète. Le couloir présente tout-à coup une montée très prononcée, et, ce qu'il y a de plus étonnant, c'est que le plafond s'élève beaucoup plus que le sol, puisqu'au sommet de ce plan la hauteur du couloir est de 1,90 m. De ce point le passage s'incline légèrement vers le centre du tumulus; le plafond baisse aussi jusqu'à n'avoir plus que 1,20 m. de hauteur à son extrémité.

A ce point, se développe une série de chambres qui se suivent les unes les autres, telles que les représentent la figure 3, et, sur une plus grande échelle, la fig. 7. Leur plancher est à un mètre plus bas que celui du couloir (fig. 4); aujourd'hui cette différence de niveau est comblée par la terre amenée là par l'infiltration lente pendant des siècles, et surtout grâce au plan incliné du couloir.

La première chambre, la plus petite (fig. 7; V.) a cela de particulier, qu'au sud, à peine plus large que le corridor, elle mesure du côté opposé 2,04 m.; sa longueur est de 1,75 m. Les parois latérales sont for-

mées, en longueur, d'un seul bloc; en hauteur, il y en a deux. Le plafond consiste simplement en deux fortes dalles posées côte à côte. Tous ces blocs, de dimensions considérables, sont parfaitement bien travaillés : les joints sont très-exacts et le tout sans ciment. Au reste dans tout le monument, il n'y a pas trace de chaux.

Dans la paroi du nord est ménagée une porte (large de 0,86 m. et longue de 0,80 m) qui conduit dans la seconde chambre. Les portes (il y en a encore une autre) n'ont rien de spécial, comme dans le tumulus de Pydna; ce sont de simples baies qui ne portent pas la moindre trace de décoration architectonique.

Cette seconde chambre, la plus grande des trois, (fig. 7, F) est longue de 2,50 m. sur 2,72 de large; toujours faite de gros blocs bien taillés, elle attire surtout l'attention par la manière ingénieuse dont l'architecte l'a recouverte (fig. 5.) Trouvant sans doute que l'espace à couvrir était trop grand pour ses matériaux, il a tourné la difficulté en plaçant aux quatre coins de la chambre des blocs triangulaires, formant ainsi un nouveau carré, plus petit que le premier, 1,80 m. de côté, qu'il était facile de couvrir avec des plaques horizontales. C'est le même système que nous trouvons appliqué dans le Tombeau de Mylassa et dans quelques temples indiens.

Tout autour de la chambre, au niveau du plafond, règne une petite corniche composée d'un simple quart-de-rond; c'est là la seule trace de décoration qu'on distingue sur la face bien unie des parois. La figure 5 est une vue perspective de cette chambre.

Passons à présent par la seconde porte pour arri-

ver dans la troisième chambre, celle qui, sans doute, contenait le mort. Plus petite que la précédente (1,82 sur 2,33), elle ne laisse pas de se distinguer des deux autres et toujours par le plafond. En effet, elle est voûtée en berceau, s'il est permis de désigner ainsi une voûte en encorbellement, dont l'intrados est un arc plus petit que le demi-cercle. Les parois sud et nord sont verticales (fig. 8.) comme dans le Tombeau de Tantale à Smyrne l'ancienne; la dernière, a b, est à moitié ruinée, sans doute l'ouvrage de quelque chercheur de trésors. Les deux parois latérales (fig. 6) sont aussi verticales jusqu'à une hauteur de 1,55 m; à ce point commence la voûte qui, du reste, n'est formée que de deux couches superposées, quatre blocs en tout, pour la voûte entière; sa hauteur sous clef est de 0,80 m.

Il est évident qu'un système pareil ne présenterait pas une grande résistance à la pression d'en haut; on n'a qu'à se rappeler les voûtes en ogive du Tombeau de Tantale et du Trésor d'Atrée où le grand nombre de couches horizontales assure à la construction toute sa solidité. Aussi l'architecte a-t-il su admirablement compenser ce défaut apparent, en ménageant au-dessus de la voûte une chambre de décharge pour ainsi dire, affectant, fort irrégulièrement, il est vrai et en petit, la forme du Trésor d'Atrée. On peut, en se hissant sur les pierres éboulées, s'introduire dans cette pièce supérieure, par une ouverture ménagée dans le sommet de la voûte. (fig. 4: S.)—Les deux derniers blocs ont chacun vers leur milieu une échancrure naturelle, ce qui permet à un homme d'y passer.—Cette pièce est tout informe; les matériaux des parois y sont ru-

dement entassés les uns sur les autres, une couche avançant toujours sur la précédente; les coins saillants n'ont pas été enlevés; le tout se termine en un sommet unique qui a deux mètres de hauteur.

Tel est ce tombeau auquel nous avons assigné une place toute spéciale dans la série des monuments de ce genre; en effet, il renferme des éléments si divers que son étude offre des points fort énigmatiques. Et d'abord, quelle date faut-il lui donner? D'un côté, les grandes proportions du plan, la puissance des matériaux employés, l'absence de la chaux, sembleraient indiquer une époque reculée; de l'autre, le fini et la régularité de la construction, la présence du couloir et surtout celle des trois chambres, sont des preuves évidentes d'une influence hellénique. Le détail le plus intéressant est certainement celui de la substitution de l'arc surbaissé à l'ogive, tout en conservant le principe de la voûte à couches horizontales. Elle marque un premier pas vers la voûte à claveaux, qui ne sera d'un emploi général dans les pays helléniques, que beaucoup plus tard.

C'est par ce caractère particulier que le monument semble appartenir à une époque intermédiaire, c'est-à-dire entre celle des tumulus de Sardes et de Smyrne et celle du temps d'Alexandre.

Pour compléter l'embarras de l'archéologue et de l'historien, aucune donnée des anciens ne permet, d'une manière certaine, d'identifier ces monuments.

Et : de Byz., au mot *Τόρρηθος*, dit : πόλις Λυδίας, ἀπὸ Τόρρηθου τοῦ Ἄττυς Ἄ'Εν δὲ τῇ Τόρρηθιδι ἐστὶν ὄρος Κάριος καλεόμενον καὶ τὸ ἱερόν τοῦ Καρίου. ἐκεῖ.» *ΕΚΑ-*

ριος δὲ Διὸς πῆξ καὶ Τόρρηθίας.» ἄς πλαζόμενος περὶ τινὲ λίμνην, ἦτις ἀπ' αὐτοῦ Τόρρηθία ἐκλήθη.

Guhl, dans ses «*Ephesiaca*» et M. H. Kiepert, dans la petite carte, *Agri Ephesii Tabula*, qui y est jointe, appellent *Torrhébia* toute la contrée entre Thira et Kos-Bonnar. Ils rapprochent du nom de Thira, la ville moderne, ceux de *τόρρη* (Etym. Magn.) de *ταρρη* et *τόρρηθος* (Et : de Byz.) Cette argumentation tombe aujourd'hui en présence des inscriptions trouvées dans la ville de Thira même, en ce sens que le nom ancien de cette dernière ville semble avoir été *Teira* = *Τείρα* (v. Μουσείον καὶ Βιβλιοθήκη Εὐαγγ. Σχολῆς, περίοδος Β'. ἔτος 1875 1876, σελ. 114-118. εἰς τὸν ἔτος 1876-1878 σελ. 29).

Au surplus, nos ruines ne répondent qu'en partie au passage d'itienne. Le hiéron, la montagne et le lac pourraient à la rigueur être identifiés; mais où serait la ville de *Torrhébe* ou, du moins, ses ruines? Les environs n'en montrent aucune trace. Quant au tumulus qui occupe dans le paysage une place si proéminente, il n'en est fait aucune mention que je sache dans les auteurs; et certes situé au bord de la route d'Éphèse à Sardes, il a dû servir de sépulcre à un personnage fort important, en l'honneur duquel, chaque année on célébrait des rites funèbres; car à quoi auraient servi le couloir et les antichambres?

Il est vrai qu'on pourrait encore rapprocher de ce tumulus un fait historique qui marque une nouvelle période dans l'histoire de ces contrées. On sait que lorsque les Ioniens eurent mis le feu à Sardes, (vers 500 av. J. C.) les Perses les poursuivirent vivement et les

rencontrèrent près d' Ephèse. Les Ioniens acceptèrent bravement la bataille, mais furent complètement défaits. Hérodote dit : πολλοὺς αὐτέων οἱ Πέρσαι φονεύουσι, ἄλλους δὲ ὀνομαστοὺς, ἐν δὲ δὴ καὶ Εὐαλκίδα στρατεγέοντα Ἐρετριέων, στεφανηφόρους τε ἀγῶνας ἀναραιοχότα, καὶ ὑπὸ Σιμωνίδου τοῦ Κηίου πολλὰ αἰνεθέντα. (Hérod. V. 102.)

Les Ioniens d' Ephèse voulurent-ils honorer la mémoire de leur allié, E v a l k i d a s, général des Erétriens en lui élevant ce tombeau, peut-être près de l'endroit où la bataille fut livrée ¹⁾? Il est vrai que la distance de Bélevi à Ephèse est de deux bonnes lieues, tandis qu' Hérodote parle du combat comme ayant eu lieu près d' Ephèse. En outre on pourra objecter, non sans raison, que les agitations et les troubles des guerres médiques ne laissèrent guère de loisir aux Hellènes pour la construction d'un tumulus si considérable, en second lieu, est-il probable que les Perses, maîtres du pays, eussent permis d'élever un monument semblable à un ennemi vaincu par leurs armes.

Comme on le voit, il est plus facile de dire ce que ces ruines n'étaient pas, que d'en déterminer l'origine ainsi que la véritable destination. Le temps et de nouvelles découvertes apporteront ici aussi, comme dans beaucoup d' autres endroits, la lumière qui permettra de trancher toutes les difficultés.

G. WEBER.

¹ Voir l' *Homeros*, No. de mars 1877., au sujet d' autres tombeaux situés plus près de Thira; Mr. A. Fontrier en décrit deux, dont l'un a une porte ornée aux quatre coins de petites têtes en haut-relief.

HIÉRON DE CYBÈLE

ET

TRÔNE DE PÉLOPS.

SUR

le Sipylos.

tout des anciennes villes situées sur le Sipylos, Pausanias est celui qui nous a transmis le plus de détails topographiques sur cette montagne. Dans six passages différents, ¹⁾ il fait successivement mention de la statue de Cybèle, près de Magnésie, de celle de Niobé dans le coeur de la montagne, du Tombeau, du Port et du Lac de Tantale, du Trône de Pélops, du Sanctuaire (ἱέρον) de Cybèle et du lac Saloë, dans lequel s'est engloutie l'antique ville de Sipylos. Quelques-uns de ces monuments sont déjà suffisamment identifiés, ce sont le tombeau, le port et le lac de Tantale, ainsi que la statue de Cybèle, à Magnésie. Il en reste encore un certain nombre à déterminer.

Le but de ce mémoire est précisément d'exposer les raisons par lesquelles deux localités dans le Sipylos semblent avoir tous les droits, l'une de porter le nom de Hiéron de Cybèle, l'autre, celui de Trône de Pélops.

Le massif du Sipylos se divise en trois parties : le Manissadagh (1500 M. d'altitude) à l'est, le Sabandehabéli au milieu et le Yamandar-Dagh (976 M.) à l'ouest.

Le Yamandar-Dagh, qui s'étend de la rivière de Bournabat jusqu'à Ménémén, présente une formation

¹⁾ Paus. I, 21 ; II, 22 ; III, 22 ; V, 13 ; VII, 21 ; VIII, 17.

particulière ; d'origine essentiellement volcanique, il offre un système de ramification en éventail très-curieux. En effet, à partir du sommet principal, se développe une série de chaînes secondaires qui vont s'abaissant, d'un côté vers le golfe de Smyrne, de l'autre dans la vallée de l'Hermus et à l'ouest dans la vaste plaine d'alluvion moderne de Ménémén. L'Acropole de l'ancienne Smyrne et le Tombeau de Tantale sont situés sur l'extrémité d'un de ces chaînons secondaires. Or, le chaînon suivant, vers l'ouest, porte précisément, près de son origine, le Hiéron en question. Moins haut que la ligne de montagnes précédente, il forme de plus une série de collines à sommets pointus et bien détachés les uns des autres. La plus élevée est couronnée d'un rocher à parois verticales, et aplani au sommet, il est facile à reconnaître sur tout le parcours des quais de Smyrne ; atteignant la moitié de la hauteur totale de la montagne, il se détache parfaitement bien sur le fond noir du massif principal, c'est même à ce trait, qui a attiré notre attention, qu'est due, en grande partie, la découverte du monument.

A partir de Pétrota, le chemin se dirige droit au nord ; il est tant soit peu pénible, mais, des sites fort pittoresques viennent en compenser les désagrément. Après avoir passé le Tombeau ou Vedette ¹⁾, au pied de l'Acropole, on s'engage dans une vallée assez large, et après une marche de deux heures et demie, on atteint le but. Au pied de la colline se trouvent

¹⁾ E. Curtius -- Beiträge zur Gesch. u. Topographie Kl. — Asiens. — Mr. Texier l'appelle à tort le trône de Pélops. T. II, p 250 et 260.

quelques huttes de bûcherons turcs. Bientôt des pierres taillées, répandues çà et là sur la pente, excitent la curiosité; on grimpe péniblement; enfin un dernier effort, et le sommet est atteint.

Au devant du rocher monumental, se développe un mur d'enceinte, moitié cyclopéen, moitié pélasgique, sur une longueur de plus de 80 m., sa hauteur est encore de 0,30 à 1 m. Après avoir franchi ce mur, et après une distance de 30 m., on se trouve sur le sommet même. Il a une longueur totale de 70 m. sur 20 de large et se divise en trois parties distinctes, du nord au sud; sur le tiers septentrional s'élève un rocher massif, aux parois régulières et presque verticales, et haut de 4 m. Le second tiers est nu; au centre, on distingue une dépression circulaire qui ferait supposer un puits.

La partie la plus remarquable est le rocher puissant qui couronne le tiers méridional; il a, au sommet, une longueur totale de 22 m. sur 13 de largeur, sa hauteur est un peu plus forte que celle de l'autre. Si l'on suppose cette surface divisée en quatre parties égales par des diamètres perpendiculaires, on saisira facilement la disposition d'une large entaille ou plutôt chambre, à ciel ouvert, qui entre dans le quart nord-est sur une longueur de 8 mètres. Le fond est au niveau de la partie moyenne. Or, dans ce fond, a été creusé une espèce de caveau revêtu de beaux murs parallèles et raccordés au nord par un demi cercle parfait; du côté sud, un immense bloc éboulé et d'autres obstacles empêchent d'en déterminer exactement la forme; le sol du caveau est aussi recouvert de terre et de pierres.

Les murs, dans les parties visibles, ont un mètre de hauteur; la largeur du caveau est de 2^m, 20, sa longueur d'à peu près 5 m. L'appareil est d'une régularité frappante, on dirait que c'est fait d'hier. La pierre n'est pas le trachyte foncé du Tombeau de Tantale; mais une espèce plus rouge et plus tendre. Les assises du mur ont 0^m, 365 de hauteur; la longueur des pierres varie de 0, 395 à 0, 720 m. Tout autour du bord du caveau, à 1 m. de distance, règne un mur polygonal qui fermait l'entrée vers le nord, et protégeait le côté de l'est, où le rocher est peu élevé.

A droite de l'entrée de ce sanctuaire, le rocher présente des anfractuosités qui permettent de l'escalader sans trop de peine. Près du sommet, on distingue clairement quelques marches peu hautes, mais longues d'un mètre, taillées dans le roc. Le plateau est parfaitement uni, sans d'autre trace de travail humain qu'une dépression dans la partie centrale, comme si l'on avait voulu y ménager un réservoir pour les eaux de pluie.

La vue, de ce point, est magnifique; non-seulement on domine les différentes vallées qui débouchent en forme d'éventail vers Pétrota et Cordélio, mais les regards embrassent tout le golfe depuis Smyrne jusqu'à Vourla, depuis l'Olympe jusqu'au Mimas.

Ce qui ajoute une grande importance à ce monument, ce sont les travaux d'art qui l'entourent et qui prouvent en quelle haute estime on le tenait. En effet ces deux rochers s'élèvent, comme deux autels gigantesques, au milieu d'un té mé n o s d'une étan-

due considérable, si nous le comparons à celle de l'Acropole. Nous avons déjà vu la partie orientale de ce mur d'enceinte ; elle montre encore des traces de tours et d'une entrée fortifiée. Au sud, le mur se relie à angle droit avec l'extrémité méridionale du grand rocher ; plus loin les flancs de la montagne étant très raides, le mur devenait inutile.

Le mur du nord suit les ondulations du terrain, comme sur l'Acropole ; l'appareil y est aussi très-régulier, en trachyte. Vers le milieu, on distingue l'emplacement d'une porte ; c'est un rocher peu élevé et travaillé de manière à présenter une entrée, large de 4, m. 50, dans l'enceinte du sanctuaire ; on y voit des marches peu profondes, et plus loin, le rocher est aplani sur une longueur de plusieurs mètres.

A partir de ce point, se détache un sommet secondaire, en forme de promontoire, dans une direction parallèle au premier, mais moins haut et sans rocher. Les pentes, des deux côtés-rapides, sont presque à pic ; le mur d'enceinte suit quelque temps la crête de ce rocher ; bientôt il franchit tout à coup le vallon intermédiaire et devient ainsi mur de soutènement pour la terrasse supérieure, et tout en agrandissant le terrain autour du monument central, il ferme la ligne d'enceinte.

Cette muraille est parfaitement conservée dans toute sa longueur (27 m) ; elle est forte de 1,90 m. et haute encore de 2, m 70. L'appareil est polygonal, sans ciment et travaillé avec beaucoup de soins.

A présent que le lecteur a pris connaissance du mo-

nument¹, examinons quelle pouvait être sa destination. L'hypothèse d'une acropole serait difficile à soutenir ; à quoi bon ces deux rochers aux formes si régulières, dans le centre de la place ? Puis, un point important à noter, c'est que l'épaisseur du mur d'enceinte dépasse rarement 1 m 20 ; il est donc difficile d'y voir un mur de fortification.

Pour un simple tombeau, cette enceinte même est beaucoup trop vaste, et indique clairement qu'elle était destinée à recevoir des foules plus ou moins nombreuses pour y célébrer les rites sacrés de l'antique Déesse-Mère. Le lecteur attentif aura depuis longtemps saisi l'analogie entre ce monument et celui de Bélevi, qui fait le sujet de l'article précédent. C'est toujours le même rocher, travaillé de la main de l'homme, une enceinte ménagée tout autour ; la seule différence, c'est qu'à Bélevi, le sanctuaire antique fut restauré, en quelque sorte, à l'époque romaine, tandis que celui du Sipylos resta toujours dans sa forme primitive².

Résumons-nous : ces ruines, au caractère essentiellement antique, ont une destination toute sacrée : un rocher naturel, transformé en autel gigantesque et abritant un sanctuaire ; un mur d'enceinte facilement reconnaissable, et montrant encore clairement tous les

1) Nous avons sous presse une « Monographie historique et topographique du Sipylos », où nous revenons sur ce monument ; cet ouvrage paraîtra sous le titre : Le Sipylos et ses Monuments.—Ancienne Smyrne.—Carte, 4 planches lithographiées et deux photographies.

2) Nous rappelons aussi l'autel de carrefour (Felsheiligthum) à Ephèse.

indices d'une époque reculée, sa position au sommet d'une montagne, dans le coeur du Sipylos, ce siège de l'antique culte de la Mère des dieux, tout se réunit pour militer en faveur de la dénomination de Hiéron.

Au reste, ces conclusions sont, cela va sans dire, basées sur les textes anciens; en effet, voici ce que Pausanias dit au sujet des souvenirs des Pélopidés dans le Péloponnèse; souvenirs qu'il ne pouvait admettre, puisqu'il en connaissait dans le Sipylos, patrie de Tantale et de Pélops, qui lui paraissaient plus authentiques : « Πέλοπος δὲ καὶ Ταντάλου τῆς παρ' ἡμῶν ἐνοικίσεως σημεῖα ἔτι καὶ ἔξ τούτου λείπεται. Ταντάλου μὲν λιμὴν τε ἀπ' αὐτοῦ καλούμενος, καὶ οὐκ ἀφανὴς τάφος. Πέλοπος δὲ ἐν Σιπύλῳ μὲν θρόνος ἐν κορυφῇ τοῦ ὄρους ἐστὶν ὑπὲρ τῆς Πλαστήνης μητρὸς τὸ ἱερόν· διαβάντι δὲ Ἑρμῶν ποταμὸν, Ἀφροδίτης ἄγαλμα ἐν Τήμνω πεποιημένον ἐκ μυρσίνης τεθελυίας ἀναθεῖναι δὲ Πέλοπα αὐτὸ παρελήφαμεν μνήμη. (V. 13. 4.)

« Il y a dans notre pays plusieurs preuves du séjour de Tantale et de Pélops, qui se sont conservées jusqu'aujourd'hui: le Port de Tantale, qui a reçu le nom de ce roi, et son Tombeau qui est remarquable; le Trône de Pélops, dans le Sipylos, sur le sommet de la montagne, au-dessus du Hiéron de la Mère Plastène. En passant le fleuve Hermus, on voit à Temnos une statue d'Aphrodite en bois de myrte femelle, qu'on dit avoir été consacrée par Pélops. »

Le lecteur qui nous aura suivi jusqu'ici, trouvera que la description de Pausanias est singulièrement conforme à la topographie des lieux. Le Port de Tantale était celui de l'antique Smyrne ou Navlochon; la fondation de

cette ville n'a-t-elle pas été attribuée à Tantale (Et. de Byz., v. Σμύρνα). Le Tombeau a été suffisamment identifié pour être celui que la tradition, du temps de Pausanias assignait au roi mythologique. Reste le Trône Pélops et le « Hiéron de la Mère Plastène »

Le premier monument ne peut être autre que l'un des sommets, au nord du Hiéron; ils le dominent tous les deux; notons bien que Pausanias place le « Trône de Pélops » ἐν κορυφῇ τοῦ ὄρους. Mr. Stark, ¹ de regrettable mémoire, cite à ce propos, les trônes de roi ou d'empereur, si fréquents dans l'antiquité grecque ou germanique (Königs-oder Kaiserstühle.)—Le hiéron de la Mère de Plakia ² enfin est celui qui fait le sujet de ces lignes.

Si le périégète a cité tous ces monuments l'un après l'autre n'a-t-on pas le droit d'en conclure qu'ils se trouvaient rapprochés, ou, au moins, le long d'une voie quelconque de communication. Comme nous avons vu, Pausanias, après avoir cité les souvenirs des Pélopidés, continue, en disant. « En passant le fleuve Hermus, on voit à Temnos une statue d'Aphrodite. » Il traverse donc en esprit toute la chaîne du Sipylos, sur l'ancienne route de Smyrne à Temnos. Or, il existe encore aujourd'hui un chemin qui passe par dessus la montagne, à cet endroit même, et dont les habitants du Bogaz se servaient autrefois, lors des inondations de l'Hermus et avant la construction du chemin de fer, pour se diriger sur Smyrne par Cordelio. Il est donc permis d'admettre qu'une voie antique franchissait l'un des cols du Yamanlar, laissant à droite tous

1) Nach d. griech. Orient, p. 236.

2) Plakia, correctien du mot Plastène.

les monuments cités plus haut et aboutissant à Temnos, que, décidément, il faut chercher, non pas à Ménémén, mais sur la rive droite de l' Hermus.

C'est donc bien ici le cas de dire : « Il serait difficile de réunir en un même lieu tant d'éléments divers : un port, un tombeau, un hiéron, le sommet d'une montagne ou trône de Pélops, éléments qui concordent trop bien avec les textes grecs, pour que ces lieux ne soient pas les mêmes qui ont été décrits par les anciens.

Pausanias les a vus, ce n'est pas par oui-dire qu'il en parle, et il est impossible de trouver plus d'accord entre la description et la réalité. »

Nous ne pouvons terminer cet article sans dire un mot de la différence de vue qui existe entre les pages précédentes et le texte de M. Texier. On sait que l'intelligent voyageur s'efforce de prouver que les ruines, situées au-dessus de Pétrota sont celles de l'antique Sipylus-Tantalus. Des savants, tels que E. Curtius, B. Stark et G. Hirschfeld, pour ne citer que les plus modernes, y reconnaissent au contraire l'antique Smyrne. Quoi qu'il en soit de cette question, qui est en dehors de notre sujet, nous ne pouvons faire autrement que de relever l'erreur dans laquelle M. Texier est tombé concernant le Trône de Pélops et le Hiéron de Cybèle. Il dit : « L'emplacement du Hiéron est, on ne peut mieux déterminé, ἐν κορυφῇ τοῦ ὄ-

1) Texier. *Asie-Mineure* T. II. p. 250.

2) *Beiträge*, etc. p. 74.

3) *Nachd. griech. Orient*, p. 242.

4) Voir : M. Tsakyroglou, *Smyrnaica*, II. p. 27.

ρους; enfin le lieu dit, le trône de Pélops, se reconnaît dans une localité voisine dont je donnerai la description. » — (T. II. p. 250) — Quelques pages plus loin, à l'explication des planches, il ajoute. Les ruines que l'on voit au milieu de la seconde enceinte (de l'Acropole) ont appartenu au temple de Cybèle. Le trône de Pélops, cité par Pausanias, se voit du haut de ce rocher en regardant à l'ouest-nord-ouest. C'est une enceinte taillée dans le roc, avec deux escaliers; en avant il y a une enceinte en pierres sèches. Le rocher est aplani. Le monument ressemble à « l'école d'Homère, à Chio. » (T. II. 260).

Or, nous avons vu plus haut que Pausanias dit : Πέλοπος δὲ ἐν Σιπύλῳ μὲν θρόνος ἐν κορυφῇ τοῦ ὄρους ἐστὶν ὑπὲρ τῆς Πλαστίνης μητρὸς τὸ ἱερόν; ce qui évidemment ne veut pas dire que le hiéron est sur le sommet de la montagne, au-dessus du trône de Pélops. Le monument, auquel M. Texier donne ce dernier nom, est situé au pied de la montagne de l'acropole; « le rocher aplani » porte un tombeau en forme d'auge, le tout pourrait bien avoir été un antique hérosion. Quant au « temple de Cybèle, » supposé même que le texte n'eût pas été mal interprété, Pausanias l'aurait-il cité dans le même passage avec d'autres souvenirs de Tantale, sans faire mention de la ville de Tantalus elle-même, lui qui en parle si longuement dans d'autres endroits? Toute cette énumération (V. 13) du Périégète prouve que l'antique

1) Voir la description, avec planche, dans « *Beiträge* » etc par G. Hirschfeld, et mon *Sipylus et ses Monuments*.

2) M. Tsakyroglou, *Smyrnaica*, II. p. 17.

Sipylus n'était pas à cet endroit, et si «Pline (chap. XXIX) après avoir mentionné Clazomène et les villes de la rive sud, passe immédiatement à la description de Tantalus,» c'est qu'il avait en vue les villes détruites par des tremblements de terre; au reste, comment pourrait-on concilier le grand naturaliste avec lui-même quand il dit, en quittant Tantalus, «*re gredientibus inde XII millia passuum*,» — «en revenant en arrière, nous trouvons à 12 mille pas, sur la côte, Smyrne, fondée par l' Amazone et rétablie par Alexandre,» si, avec Mr Texier, nous plaçons Tantalus à Pétrota qui n'est éloigné de Smyrne que d'environ 4 Kilom.

Si nos conclusions sont différentes de celles du savant voyageur français, ce n'est qu'en suivant ses propres recommandations. «Pour ceux qui ont à traiter des questions qui offrent si peu d'éléments de conviction, ce qu'on peut raisonnablement exiger, c'est que les conditions topographiques répondent aux rares citations que l'on trouve dans les auteurs, et que les monuments existants satisfassent par leur caractère aux conditions chronologiques demandées pour la solution du problème.»

G. WEBER.

EXPLICATION DES PLANCHES

du Tumulus et du Hiéron, à Bélevi.

PLANCHE I.

- Fig. 1. Vue d'ensemble du tumulus.
» 2. Entaille dans le roc vif pour empêcher le glissement des blocs.
» 3. Plan horizontal du tumulus.
» 4. Coupe verticale du couloir et des 3 chambres.
» 5. Vue perspective de la chambre funéraire F.
» 6. Paroi latérale de la chambre sépulcrale S.
» 7. Plan horizontal des trois chambres.
» 8. Paroi du fond, cd, de la chambre sépulcrale F.

Les chambres sont remplies de terre jusqu' à un mètre de hauteur; les dessins n' en tiennent pas compte, si ce n' est la porte, (fig. 5, et 8) qui est laissée en blanc pour la partie comblée.

PLANCHE II.

- Fig. 9. Plan du Hiéron et de ses alentours.
10. Coupe verticale S-N. sur la ligne FC.
11. » » O-E. » » » AB.

NOTA. — Dans toutes les figures, appartenant à un même monument, les lettres se rapportent exactement les unes aux autres.

Α΄.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

ΕΝΑΠΟΚΕΙΜΕΝΑΙ ΕΝ ΤΩ ΜΟΥΣΕΙΩ.

Ἄριθμ. 154

Ἐξ ἀγορᾶς.

Ἦπὸ τεμαχίου ἀναγλύφου, ὑψ. 0,52, πλ. 0,45, πάχ. 0,10, εὐ-
ρεθέντος ἐν τῷ χωρίῳ Σικλάρι.

Μενεκλῆς Μεν[ε-
κλήου τοῦ Ἀρτεμιδώ-
ρου.

155

Ἐκ προσφορᾶς κ. Ἀριστοτέλους Μ. Φοντριέρου.

Ἐπὶ τεμαχίου μαρμάρου, ὑψ. 0,15, πλ. 0,13 καὶ πάχ. 0,5 εὐ-
ρεθέντος εἰς Τράτσα, παρὰ τὰς Πολυτεχνίδας τῶν Κολοφωνίων.

..... ΚΑΙΟΣΑ

..... Κολοφωνίων

..... ον παρέσχηται

π]όλει καὶ νῦν βουλο

5 λ]είτη [α]ύτου διδω

προεψη[φι]σμένα

τηι πόλει πρός

..... του

Ἰκε προσφερέας κ. Γ. Λάτρη.

Ἐπὶ μαρμαίφρου, σωζομένου ὕψους 1,30, πλ. πρὸς μὲν τὰ ἀνω 0,54, πρὸς δὲ τὰ κάτω 0,6, καὶ πύχ. 0,12, εὐρεθέντος εἰς Ἐρυθράς.

[Σίμος]
[Ἀπολλωνίου]

[Φύρσαν]
[Ἰατροκλέτους]

[Ἀθήναιος]
[Διονυσίου]

[Ἀναξικράτης]
[Θρασυβούλου]

5 [Ἐκα]τάς
[Γνώ]τον

Πύθεις
Πυθίου

Ἀπελλικῶν
Πειθαγόρου

Μοιρῶνας
Ἐνδήμου

10 Ἀθήναιος
Ἡρογένου.

Ἐφ' ἱεροποιοῦ Ἀπατουρίου, μηγρός Ἀρτεμισιῶνος,
ἔδοξεν τῶι δήμῳ, Πολύκριτος Ἰατροκλέτους εἶπεν ἔπ-

15 εἰδὴ οἱ στρατηγοὶ οἱ στρεπτηρήσαντες τὴν πρόωτην
τετραμήνην ἐφ' ἱεροποιοῦ Ἡγησαγόρου, Σίμος Ἀπολλω-
νίου, Φύρσαν Ἰατροκλέτους, Ἀθήναιος Διονυσίου, Ἀναξικ-
ράτης Θρασυβούλου, Ἐκατάς Γνώτον, Πύθεις Πυθίου,

20 Ἀπελλικῶν Πειθαγόρου, Μοιρῶνας Ἐνδήμου, Ἀθήναιος
Ἡρογένου, ἀπέδωκε ἀγαθοὶ καὶ φιλότιμοι γέγονασι περὶ
τῶν δήμων καὶ καλῶς μὲν καὶ συμφερόντως ἐλάτῃς φυλα-
κῆς καὶ τῶν ἐξοπλιστικῶν ἐπιμεληθήσαν, πολέμων δὲ πρό-
βουλον καὶ κινδύων περιστατικῶν καὶ διαπάντης πρός
εἰρήνην οὐκ ὀλίγη, ἐν ἅπασιν διετήρησαν τὴν πό-
λιν καὶ τὴν χώραν ἀκέραιον, ἐπιμεληθέντες στρατευ-
μάτων συναγωγῆς τε καὶ ἀποστολῶν

25 ὄρων βαρβάρους, ἀσυντάξατο ἡ
δεσπότης τοῖς παρ' Ἐρμοκράτους
γραφέντων χρημάτων ὑπ' Ἀθη
μαίκοις προσοφειλομένων

30 φόροις τῶν ὄνων ἐκ πλεί [ε-
ρείαντες ἐκ τῶν ἰδῶν]
ἄλλης διοικήσεως
τῶν ἐπιπεσόντων π[ρώτων]. Τύχη ἀγαθῆ διεδόχθαι τῶι

36

δήμοι ἐπαινέσαι μέ[] τοὺς στρατηγούς τοὺς στρατη-
 γήσαντας ἐφ' ἱερο[] τοῦ Ἡγησαγόρου τὴν πρώτην τε-
 τράμην καὶ σ[] τετραπόδα χρονῶι σεφάνωι Σίμων
 Ἀπολλωνίου, Φέρ[] σακα Ἰατροκλείους, Ἀθήναιον Διοπόσιον,
 Ἀναξικρατήν [Θρασυβούλου, Ἐκκετᾶν Γνώτον, Πύθειον Πυθέ-
 ον, Ἀπελλικ[] ὄντα Πειθαγόρου, Μοιρώνακτα Ἐνδήμου, Αἰγυαι-
 ον Ἡρογένου. [ἐν πᾶσι τοῖς ἀγῶ-
 σιν ἀναγε
 40 ἀγωνοθέτας [ἐν τῶι
 θεάτροι ὅσα [ἀναγράφαι δὲ
 τὸ δε τὸ ψη[] σμα εἰς στήλην μαρμαρίνην καὶ ταύτην στή-
 σαι ἐν τῆι [ἀγορᾷ
 45 ΜΑΙΧΕ
 τω ὁ δη[]μος

Ἐκαστον τῶν ἀπὸ κεφαλῆς τῆς ἐπιγραφῆς πέντε σωζομένων ὀνομάτων περιστέφεται διὰ στεφάνης.

157 (156)

Ἐκ προσφορᾶς τοῦ ἐν Νέα Φωκαίᾳ κ. Γ. Ἐμμανουήλ.
 Βλέπε τὴν ὑπὸ στοιχείον ριά ἐπιγραφὴν, ἐξ ἀντιγράφου δημοσιευ-
 θεῖσαν. Μουσεῖον καὶ Βιβλ. Εὐαγ. Σχολῆς, περίοδος δευτέρα, ἔτος
 πρώτον 1875-1876.

158

Ἐκ προσφορᾶς κ. Σπύρου Γεωργίου.
 Ἐπὶ ἐπιτυμβίου μαρμάρου μετ' ἀετώματος, ὕψ. 0,15, πλ. 0,18,
 πάχ. 0,4, εὐρεθέντος εἰς Ἐρυθράς.

Ζώειλος Δ
 Δελφινίου.

159

Ἐκ προσφορᾶς τοῦ ἐν Κάσσω κ. Ν. Πνευματικῶ.
 Ἐπὶ πλακὸς ὕψ. 0,95, πλ. 0,65, πάχ. 0,7, μεινεχθείσης ἐκ
 Κάσσου.

Ἀνρ ΤΟΧΙΑΕΥ
 ΧΩ

Μάρκος Ἀνρήλιος
 Βαίβιος Θάλλος
 τρίς.

Ἀνρηλία Ἡπιάνασσα Διδύμου.

Μάρκος Ἀνρήλιος
 Νεικάδας Νεικάδα.

160

Ἐξ ἀγορᾶς.

Ἐπὶ τεμαχίου μαρμαρίνης πλακῶς εὐρεθέντος ἐπὶ τοῦ Πάγου.

.....
..... ΩΜΝΙ.....
..... χαίρει[τε].....
..... παρ]οδείται)

161

Ἐπὶ ἑτέρου ὁμοίως, ὑψ. 0,20, πλ. 0,18, πάχ. 0,6.

Μαρ
ανὸν

162

Ἐπὶ τεμαχίου μαρμάρου, ὑψ. 0,18, πλ. 0,21, πάχ. 0,5, εὐρεθέντος ὠσαύτως ἐπὶ τοῦ Πάγου.

..... ΟΙΠΩΤΟ.
κατεσκευά]σεν ἑαυτῷ τ
ὸ μνημεῖον] καὶ κληρονό-
μοις καὶ οἷς ἂν αὐτὸς βού-
ληται. Τῆς] ἐπιγραφῆς ἀντί-
γραφον] κεῖται εἰς τὸ ἀρ-
χε]ῖον.

163

Ἐπὶ μαρμαρίνης πλακῶς, ὑψ. 0,29, πλ. 0,27, πάχ. 0,7, εὐρεθείσης ἐπὶ τοῦ Πάγου.

Κόϊντος Σήι-
ος Χρυσόγο-
νος κατεσκευ-
ασεν τὸ μνη-
μεῖον ἑαυτῷ
καὶ τοῖς ἰδίοις.

164

Ἐπὶ μαρμάρου, ὑψ. 0,29, πλ. 0,40, πάχ. 0,9, εὐρεθέντος ἐπὶ τοῦ Πάγου. Ἡ ἐπιγραφή ἐντὸς πλαισίου.

..... ρία Ἀμμάζουσα
ἑαυτ]ῇ καὶ Πουφίω
Τρ]αϊανῷ τῷ ἀνδρὶ
καὶ τῇ] θυγατρὶ καὶ
τοῖς ἀπ]ελευθέροις κ
αὶ τοῖς] ἐγγόνοις
πᾶσι|ν.

165

Ἐπὶ τεμαχίου πλακῶς, ὑψ. 0,18, πλ. 0,30, πάχ. 0,4, εὐρεθέντος ἐν Κούλοις ἄνωθεν τῆς ἐπιγραφῆς φαίνονται ἀναγεγλυμμένοι δύο πόδες.

Ἀρτέμιδι Ἀνάειτι καὶ
Μ]ηνὶ Τιάμου Μελέτινη
ὑπ]ὲρ τῆς ὀλοκληρίας
τῶν] ποδῶν εὐχὴν
ἀνάσ]τησεν.

166 (165)

Ἐπί μαρμάρου, ὑψ. 0,49, πλ. 0,21, πάχ. 0,22, εὐρεθέντος ἐπὶ τοῦ Πάγου. Ἐπὶ τοῦ μαρμάρου ὑπάρχει ὀπὴ πρὸς στήριξιν τοῦ ἀγάλματος.

Ἐρμόδωρον καθορ[α-
 εέ με χάλκιον ὄδε,
 φίλοι, γύμνιχον ἐν παι-
 δικυνηγεσίων τὸν ἄρι-
 5 στον αὐτὸν θηρεύσαν-
 τα εὐχρωτ' ἰὼ τὸν δε λα-
 γωόν. Δισποίη τε φέρω
 τοῦτο τὸ δῶρον ἐγώ· εἴ
 τις τοι μετὰθοι με ἢ ἐν-
 10 τεῦθεν μετενένη δῶ-
 σ]ει μητρὶ θεῶν Συμρ-
 κα]ικῆ· τελέτω χρυσοῦς κβ'.

Σημ. Τὴν ἀνάγνωσιν «εὐχρωτ' ἰὼ» ἀφείλομεν τῷ ἡμετέρῳ κ. Κ. Μυλωνᾷ καθηγητῇ τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις ἔθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

167 (171)

Ἐκ προσφορᾶς κ. Ι. Παπανικολάου.
Ἐπί μαρμάρου, ὑψ. 0,22, πλ. 0,24, εὐρεθέντος κατὰ τὴν κατεδάφισιν τοῦ Κρομμυδοκάστρου.

.....
 ΕΣΤ
 ΟΝΑΡ
 ΩΝΔΕΚΑ
 ΤΟΝΑΤΟ

168 (169)

Ἐξ ἀγορᾶς.
Ἐπί λευκοῦ μαρμάρου, σωζομ. ὑψ. 0,15, πλ. 0,20, πάχ. 0,3 εὐρεθέντος ἐπὶ τοῦ Πάγου.

.....
 η καὶ
 θερμα
 μηθενὶ
 ωμα ἢ διοριά
 τι παρὰ ταῦτα
 ς τῆς Σιπυληνῆς ✕ βφ'.
 ἀρχεῖον.

169 (172)

Ἐξ ἀγορᾶς.
Ἐπί τεμαχίου μαρμάρου, ὑψ. 0,13, πλ. 0,11, πάχ. 0,4, εὐρεθέντος ἐπὶ τοῦ Πάγου.

.....
 Ν
 ΗΕΝΟ
 ΝΤΟΠ

170 (167)

Ἐκ προσφορᾶς τοῦ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Κρήνης κ. Ἀμβροσίου.
Ἐπί μαρμάρου, ὑψ. 0,60, πλ. 0,73, πάχ. 0,20, εὐρεθέντος ἐν τῷ παρὰ τὰς καλύβας (ντάμια) τοῦ Γκισούρμιοῦ θέσει, ὅπου ἀνεσκάπτετο τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖσε φρέαρ.

- ου τοῦ **Ηρι**
- ὁ]καλούμενος **Ἀπολλω**
- δίου **Ἀκτίου** υἱοῦ **Ἀντωνίου**
- **Β** τοῦ **Μετάνδρου** τοῦ **Κλαυδίου**
- ολιανὸς **Διονυσίου** τοῦ **Βλάστου**. **Παρθ[ένοι**
- κ]αὶ **Κοίντου** θυγατέρες **Τατάριον** καὶ **Τάτιον**
- **Ζήνωνος** Ζήνωνος τοῦ **Ἐρμίππου** ἢ καλουμένην
- **Κλαυδία** (καὶ) **Κλαυδίου** **Ἀκτίου** θυγατέρες **Ἀρμία** καὶ **Κλ.**
- **Τάτα** **Σωσάνδρου** τοῦ **Ἰεσίου**.
- 10 **Παρθενότου** **Μηγεύου** τοῦ **Σελεύκου**.
Εἰκονέων **Κολώνων**. **Ἐπὶ** πρ[ο]τάνεως
Ἀπόλλωνος τὸ **ξέ**, προφητεόντος **Γ**
- **μανος** **Ἰουλίου** **Ζωτίου**.
- **Θεσπιωδόντος** **Κλ.** **Ἀσκληπιδου**, θεοπρό[ποι]
- 15 **Ἀύλητος** **Παίτος** **Ποντωιανὸς** **Κοδράτος**
- **Ἀύλητος** **Κάντιος** **Αἰλιαῖος** **Ουάλης**. **Κο[υ]σοί**. **Α**
- **Σεργιανὸς** **Ἀγριππίνος** **Κοδράτος** **Φροῦνις** **Νε**
- **Π**

171 (173)

Ἐξ ἀγορᾶς.

Ἐπὶ πλακῶς μετ' ἀετώματος, ὑψ. 1,23, πλ. 0,8, πάχ. 0,5.

Ὁ δῆμος

Νικογένην Μενεκράτου.

² Ἐντὸς στεφάνης.

172 (174)

Ἐπὶ ταμαχίου μαρμάρου ὑψ. 0,27, πλ. 0,25, πάχ. 0,10. Σχῆμα
γραμμ. **Α Ε C** ἢ δὲ γραφὴ κακόσχημος.

.....
..... **ΑΣ**
..... **ΕΝΗ**
..... **ΧΑ**
..... **ΕΙ.ΧΕΥΡΗΡ**
..... **ΕΙΕΙΣΤΟΝΤΟΝ**
..... **Σ**
..... αὐτῆς τῆς
..... ἀντίγρα-
..... **ΑΙΣΤΑ**
..... **Σμύρνη**.

173 (168)

Ἐκ προσφορᾶς τοῦ ἐν Ἀϊθινίῳ κ. **Μιχαῆλ** παππᾶ **Κωνσταντί-**
νου.

Ἐπὶ ἀμυδαλίτου λίθου, ὑψ. 0,43, μήκ. 1,58, πάχ. 0,37, εὐρε-
θέντος εἰς τὸ μίαν ὥραν μακρὰν τῶν **Τράλλεων** χωρίον **Ἐμίρ-**
κιοῦ.

... **ΙΤΑΙΣ** . **ΤΟ** **Ο** **Ν Η**
 ΣΔΕΚΤΟΠΛΑΝΤΟΣΟΜΟ

... τούς τε βο[υλευ]τάς πάντας καὶ τοὺς ἐ[ρομη]μόνας καὶ τοὺς προ-
 'Αλεξάνδρου, πολίτης ὧν φαίνεται ἐπιτιμημένος ἀξίως, εἶναι αὐτῶν
 5 δεδύσθαι δὲ αὐτῶν καὶ τιμὰς ἰσολυμπίους καὶ σταθῆναι αὐτοῦ τὴν εἰ-
 σθαί δὲ αὐτῶν καὶ εἰς προεδρίαν ἐν τοῖς ἀγῶσι πέσειν, ὑπάρχων δὲ αὐ-
 τῶν εἰς καὶ ἐφοδῶν ἐπὶ τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον πρόκειται μετὰ τὰ
 . . . καὶ τὰ ἐκ τοῦ νόμου σιτηρέσια ὑπὸ τῶν ταμιῶν, καθότι καὶ τοῖς α.

... αὐτῶν καὶ τὰς ἀτελείας τὰς ἐκ τοῦ νόμου ἀνα[γγελθ]ῆναι δὲ τὰς τι-
 . . . ὅ[πω]ς φαί[νηται] ὁ δῆμος τοὺς ἀγαθοὺς ἀν[δρας] προαιρούμενος
 . . . **Ο Ν Τ** . . . [ἀνα]γνώσκει δὲ τὸ ψήφισμα τότε [εἰς] τὰς περὶ τούτων ἐπισ-
 ῆσαι μίαν μὲν ἐν τῷ ἱερῶι τοῦ Διὸς τοῦ Δελφίου, τὴν δὲ ἑτέραν
 . **Α Σ** **Ω Ν** ἡρημένων ἐπὶ τῶν ἐν . . . **Τ Ω** ὡμα δύναι εἰς

... ἀν[δρας] βο δύο, οἵτινες τὸ τε ψήφισμα σουσιν 'Αλεξάνδρου
 10 σουσιν αὐτοὺς ἐπὶ τῆι π[ρ]οσ[β]εῖαι **Α . Ο . Ε Ν Η** εἰς τὸ λοιπὸν
 κ]αὶ τὸν δῆμον ἐνοίαν **Α Τ** ὅπως **Ι Ν Η** **Ο Μ Γ . Ι Ο Τ**

... **Ω Σ** καὶ παρὰ τοῦ δῆμου **Α Φιλανθρο**
 Τ Α Ι Ο Υ Γ . Π Ο **Λ Ε Ι**
 Ο **Ι Γ**

Ὁ λιθος οὗτος ἦτο ἐκτισμένος εἰς τὸ ἐν Ἐμίρ-κιοφ τουρκ. τέμενος, μετε-
 νεχθεὶς ποτε βεβαίως ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν Τράλλεων. Ἦδη δὲ ἐκκαφεῖς ὅ-
 πως χρησιμεύσῃ εἰς τὸ λιθόστρωμα τῆς μεταξὺ Τράλλεων καὶ Μαιάνδρου
 ἐπισκευαζομένης ὁδοῦ διωσῶθαι χάρις εἰς τὸν φιλάρχιον ζῆλον τοῦ κ. Μι-
 χαήλ Παππᾶ Κωνσταντίνου ἀρωγὸν σχόντος πρὸς τοῦτο τὸν τῶς ἀστυνόμου
 τῆς πόλεως Σουλεϊμᾶν Βεμπῆ Ἄγᾶ.

Ὁ λιθος εἶναι σώος καὶ αἱ γωνίαι αὐτοῦ ἀκέραιοι μόνον ἢ ἐπιφάνεια
 τοῦ μέρους, ἐφ' οὔ ἡ ἐπιγραφὴ, εἶναι βεβλαμμένη κατὰ τι, ὡς δηλοῦται ἐκ
 τῶν κενῶν, ἃ διὰ στιγμῶν καὶ γραμμῶν συνεπληρώθησαν.

Ἡ ἐπιγραφὴ δὲν ἐκτείνεται καθ' ὅλον τὸ πλάτος τοῦ λίθου, ἀλλὰ βαίνει
 μέχρι 0,75, τοῦ λοιποῦ πλάτους μένοντος ἀγράφου. Κατάδηλον δὲ γίνεται
 ὅτι ὁ λιθος οὗτος συνεχέτο μετ' ἄλλου τινος πρὸς τ' ἀριστερὰ συνεφαπτο-
 μένου αὐτῷ καὶ ὅτι ἐπ' ἀμφοτέρων ἀνεγράφετο τὸ πρὸς τιμῆν Ἀλεξάνδρου
 τινος, υἱοῦ Ἀλεξάνδρου, ψήφισμα τῆς πόλεως τῶν Τράλλεων.

174 (175)

Ἐπὶ τεμαχίου πλακῶς, ὕψ. 0,26, πλ. 0,36, πάχ. 0,6, εὑρεθέν-
 τος ἐπὶ τοῦ Πάγου.

Ὁ δῆμος
 Ἀρτεμίδωρον
 Σωσικράτου.

Ὁ δῆμος
 Ἀρτεμίδωρον
 Σωσικράτου
 τοῦ Ἀμφιλόχου.

175 (176)

Ἐπὶ μαρμάρου, ὕψ. 0,18, πλ. 0,3, πάχ. 0,8, εὑρεθέντος ἐπὶ τοῦ
 Πάγου.

Ἔγεια Ἡρακλέ-
 σιν συμβίω
 μνείας χάριν.

176 (170)

Ἐκ προσφορᾶς τοῦ ἐν Ἀιδινίῳ ἀστυνόμου Σουλεϊμᾶν Βεμπῆ Ἄγᾶ.
 Ἐπὶ μαρμάρου, ὕψ. 1,05, πλ. 0,77, πάχ. 0,37, ἐκχωσθέντος ἐκ
 τοῦ λιθοστρώματος, ὅπερ συνοῖ τὴν μεταξὺ Τράλλεων καὶ Μαιάν-
 δρου ὁδόν.

... Κ
 . . . Τ. ΛΕΠΗ
 'Αγρ(ὸ)ς ΔΙΝΟΣΗΤΟ
 Τόπος ΙΩΝΙΟΝ
 5 Τοπάρια ΔΙΟ
 'Αγρς ΣΗΛΕΧΗΡΙΟΝ

Ζώτικος καὶ Τρόφιμος οἶκον ἐν
 ὑπὸ Ἐμβάθρ(ω) ὠνήν πρόσδοον Κ
 10 Φουλίβιος ἱερῆς
 'Αγρς Κοζάνοτα Σ Γ Ξ Κ, Α < Γ Ε Β Ν
 'Αγρς Σύνια πρὸς Δενκώπετ(α) Ζ Ε Ξ Χ Κ, Β < Η

Κ Δ
 ΝΑΛΜΟΙΣ Ζ Ρ Ν' Α Ε'

Ταταινὸς Τραλλιανὸς βουλὲς ζώων Κ' Δ' Γ' 5
 15 Ἐν γ'ω(ρίφ) Μοναροῖς δουλιων καὶ ζώων Κ' Γ' 5' Μ' Ε'
 Ἐν γ'ω Μοναροῖς ζώων Κ' Γ' < Γ' Γ' Ι' Ν'
 Ἐν γ'ω Παραδείσια δουλιων καὶ ζώων Κ' Δ' Δ' Κ' Ρ
 'Αγρς Τόμος καὶ Ἰπερβολή, τὸ κ(δ) πυργίον ΖΙΖ < Ξ' Κ' Θ'
 'Αγρς Τράρα σὺν κτ(σει) τῆς περ(ι) Παραδείσιον ΖΙ 5
 20 'Αγρς Τραλλιανὸν σὺν κτ(σει) αὐτῆς Ζ < Η'

< Δ Κ' Δ <
 Ι Ε Τ Ν Ω

Τόπος ἐν Παράλλοις Ἀλεξανδρον Κοπιδέρμον ΖΕΚΕ
 Χ'ω Μόνναρια Ζ Γ Ι Ν > Μ Γ Ι Ε < Α Μ
 'Αγρς Νεικοστρατιανὸς Ζ Β < Γ, Α' Σ
 'Αγρς Ἀραρια ἐν κ'ω(μη) Ἀραροῖς Ζ Δ < Η Ε Γ Κ Γ Α Ρ
 25 'Αγρς Πιμάτιον καὶ Ἐκατέον Ἀδὴ Ζ Ι Ν' Τ Κ, 5 < 5 Υ'
 'Αγρς Νύμοισι Ζ Δ' Κ' Π Ε Κ, Α <
 'Αγρς Κολέα ἦτοι Κυπαρίσιον Ζ Γ < Η Κ 5 < Ε' Α
 'Αγρς Καλύβια Ζ Α < Ε' Π'
 'Αγρς Μόνναλις πρὸς κ'ω Ὀρδόμεον Κῆπ(οι) Ζ Ε Ι Β Ο Κ Η
 30 'Αγρς Ὀρβηλα Ζ Ε < Γ' Η Ε Τ Κ Γ < Η' Μ'
 'Αγρς ἀλκίς κ'ω Ζ 5 Ι Ν' Τ Κ Ζ < Ι Β Π'
 ∅ Ζ Ι Α Η' Ξ' Ο'
 Κριτίας Τραλλιανὸς βουλὲς ζώων Κ, Η'
 Ἐν ἀγρς Ὀρδόμεον Κῆποις δουλιων καὶ ζώων Κ Β
 35 Ἐν ἀγρς Πλατάνω γ'ω Κερασκόρων ζώων Κ
 Ἐν γ'ω Πισσωναροῖς ζώων Κ Δ
 'Αγρς Κλαστανοῦς καὶ Λύκον Μόνναλις Ζ 5 5' Ο'
 'Αγρς Εὐκαρπὸς ἐν κ'ω Ὀρδόμεον Κῆπ(οι) Ζ Γ Γ' Η' Ν' Ο'
 'Αγρς Ὀρδόμεον Κῆπ(οι) Ζ Γ < Δ' Ι Ε Ο Β Υ'
 40 'Αγρς Μόννοικος Ζ Α < Γ' Γ Κ Σ Ω Κ Γ < Η' Ρ

Ι Ε Ρ Κ'
 ω Ζ Γ Η' Δ
 Δ Ρ Ν' Α Σ
 Τ Κ Γ Ε Ξ Ρ
 Μ Α Δ Κ Α Τ
 τῆς Ζ Η < Γ Υ Ε Ο Ε
 ρεασκώροισ Ζ Γ Ρ
 Γ Α Τ ο Ζ Α Ι Β
 Ζ Γ' Ι Ε
 Ζ Β < Δ Μ'
 Γ < Γ' Κ' Δ
 Σ

ς βουλὲς

Ἄγος Δεσκή κώ πρὸς τῷ Χαράκι(ι) Μ Α Ζ Δ < Ζ Ε Υ Κ
Ἄγος Ροδέα Ζ < Δ Μ Τ Κ Ε

τοπίω Βασιλικῷ

Τόπος Ἐλέπων Ζ Π

Ζ Κ Ε Γ Β Ρ Ν

Ζ Β Γ Η Π Α Κ Α < 46

Λάτρων Τραλλιανός βονίς

Ἐν γῶ Δέρην δουίλων καὶ ζώων Κ Ρ < Κ Ρ Ν

Ἄγος Τὰ περὶ Δέρην καὶ Μουσίτην καὶ Δρῶν Ζ Η

Χώρα Βουνός ἐν Βάθρος, Ἄγος Ἀμπελῶν Ζ Δ < Γ Γ Β

Ἄγος Ἰπτικὴ καὶ Σύμβολος, Χω Βουνῶν Ζ Α Ι

50 Ἄγος Βουνός, τοῦ αὐτοῦ γῶ Ζ 5 Κ

ϕ Ζ Ι Ζ Γ Η

Παυσανίας ὁ καὶ Ἀγόλιος ζώων Κ 5 Μ Η

..... Α Τ Ο Κ Γ Ι . . Χ Γ Ζ Β Η Μ

Κ Δ Β Ν Δ Π

Τὸ μέγεθος εἶναι ὅσον πλὴν μικροῦ μέρους ἀποκοπέντος πρὸς τὰ δεξιὰ ἄνω, τὰ δὲ γράμματα εἶναι κατὰ πολὺ λελοδομημένα ὡς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς ἀτιμοσφίρας καὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ὕδατος φθορᾶς, ἐπὶ ἣν ἔχουσιν ἐγρησμένοι ὡς προτείνωμα τοῦ λιθοστρώματος ἐν τῇ ἐλώδει ἐκείνῃ θέσει· δυοδιάκριτοι μόνον εἶναι αὐτὰ πρὸς τὰ ἄνω 7 καὶ πρὸς τὰ κάτω δύο σειραί. Πρὸς τὴν ἀριστερὰ τοῦ μαρμαρίου πύξεται μικρὸν τοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ μέρους ἐτέρας ἐπιγραφῆς, ὁμοίου θέματος, τῆς ὁποίας τὸ λοιπὸν μέρος ἐπεγράφεται ἐπὶ ἄλλου μαρμαρίου συνεχομένου μετὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος σήμερον.

Σχῆμα γραμμάτων C W

Τὸ πρῶτον Ζ ἐφ' ὅσας σειραῖς ἀπαντᾷ εἶναι ὅμοιον τῷ ἐν τῷ 11 στίχῳ σημειουμένῳ.

Ἐξ ἀγορᾶς.
Ἐπὶ τεμαχίου λίθου, ὕψ. 0,35, πλ. 0,33, πάχ. 0,20, εὐραθένης
τος ἐπὶ τοῦ Πάγου.

υς πάλιν ψειλοὺς ἀξι
ου πράγματος ἐπιστρο
ἀλλὰ καὶ εὐσεβὲς κελε
καταβόσκειν τὰ καθωσι[ωμένα]
α καὶ ἐλεγχθέντα τι το
ον εἰς τὸν θεὸν ζημ.
ι παρὰ τῆς πόλεως Λ
τ]ὴν ἱερωσύνην ἐπ
ς μέρη πέντε ὁ κα
ν τετηρηῆσθαι εν
ησας τῇ πόλει τὰς
ἀμ]πέλους καὶ τὰ λοιπὰ
ς τὴν Οὐήριον Η Κ Τ
ἡμῖν δ[ο]κεῖ π
ἐρ]ρωσθε, ἔρρωσ[θε].

Α Γ Κ Ε

Ἐπὶ ἐπιτυμβίου πλακός, ὕψ. 0,30, πλ. 0,26, πάχ. 0,6, εὐραθένης ἐπὶ τοῦ Πάγου.

Πόπλιος Σει-
τίλιος Ροῦφος
ἑαυτῷ κατασ-
κεύασε μνημα
καὶ ἐ(γ)γόνοις.

179 (178) 1

Ἐπί πλακός, ὑψ. 0,84, πλ. 0,43, πάχ. 0,5, εὐρεθείσης ἐπὶ τοῦ Πάγου.

Βου- : Δῆ- :
λή. : μος.
Ἐπί στεφανηφόρου Ἀ-
πολλοδώρου τὸ β, ἀγορα-
νόμος β' Νικόλαος Ἀπολ-
λωνίου τοῦ Μηροδώρου
. ἀγ]ορανόμος Διοκλῆς
. . . ἀνδρῶν γυμνασ[ι-
αρχ]

¹ Ἐδημοσιεύθη ἡ αὐτὴ ὑπὸ στοιχ. ση΄. (M. καὶ B. Εὐαγ. Σχ. περίοδος δευτέρα, ἔτος δεύτερον καὶ τρίτον 1876-1878) μετὰ τινος διαφορᾶς.

² Ἐντὸς στεφάνου.

180

Ἐπί ἀπιτυμβίου πλακός, ὑψ. 0,74, πλ. 0,34, πάχ. 0,7, εὐρεθεί-
σης ἐπὶ τοῦ Πάγου.

Ὁ δῆ- ¹
μος
Νικόμαχον Ἐρμο-
γένου.
Ὁ δῆ- ¹ Ὁ δῆ- ¹
μος : μος
Παράμογον Στρατονίκην
Ἐρμογένου. Χαρικλήους.

¹ Ἐντὸς στεφάνου.

181

Ἐπί λίθου, ὑψ. 0,45, πλ. 0,60, πάχ. 0,8, εὐρεθέντος ἐπὶ τοῦ Πάγου. Ἡ ἐπιγραφή ἐντὸς πλαίστου.

Τραϊανοῦ
ὕδατος ἀποκα-
τασταθέντος
ὑπὸ Βαιβίου Τούλ-
λου ἀνθυπάτου. ¹

¹ Εὐρηται δεδημοσιευμένη ἐν C. J. G. ὑπ' ἀριθ. 3,147.

182

Ἐκ προσφορᾶς κ. Ἀθανασίου Ζαχαρίου.
Ἐπί τεμαχίου πλακός, ὑψ. 0,10, πλ. 0,12, πάχ. 0,1, εὐρεθέντος
ἐπὶ τοῦ Πάγου.

.
. Η Σ Τ .
. Υ Γ Ε Ι Ν Ο
. σύστημα
. ἀν λαμβα-
. νοσίων περ-
. ραιτωρ ἐπιστ.
.

183

Ἐκ προσφορᾶς κ. Συμεῶνος Πασαδοπούλου.
Βλ. τὴν ὑπὸ στοιχ. ση΄. ἐπιγραφὴν ἐξ ἀντιγράφου δημοσιευθεῖσαν.
(M. καὶ B. Εὐαγ. Σχ. περίοδος δευτέρα, ἔτος δεύτερον καὶ τρίτον
1876-1878.)

Ἐξ ἀγορᾶς.
Ἐπί τεμαχίου λίθου, ὑψ. 0,25, πλ. 0,26, πᾶχ. 0,22, εὐραθέντος ἐπί τοῦ Πάγου.

..... . Cl]andi Thrasyllii
..... . C]aesari Augus-
..... . ος Τιβερίου Κλ-
..... . αι Σεβαστῆ και
..... .

Ἐπί τεμαχίου πλακόσ, ὑψ. 0,28, πλ. 0,28, πᾶχ. 0,7, εὐραθέν-
τος ἐπί τοῦ Πάγου.

Ματιδία Πριεβά-
τα ζῶσα ἑαυτῆ
καὶ τῆ μητρὶ Δάφνη
τὸ ἥμισυ μέρος
τοῦ μνημείου
ἐκ θεμελίω[ν].

Γράμματα συνειδημένα ἐν τῇ τρίτῃ γραμμῇ.

Ἐκ προσφορᾶς κ. Νικολάου Τσυχύρογλου.
Ἐπί πλακόσ, ὑψ. 1,25, πλ. 0,65, πᾶχ. 0,10, μετανεχθείσης ἐκ
Κληροσέκμοι. Ἀνεσκήρη πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκ τῶν πρᾶ τὸ χωρίον
τεῦτο ἐρείπιων τῆς Ἑλλάδος. Ἐξημοσιεύθη δὲ ὑπὸ H. Gelzer ἐν τῷ
σοῦ κλεινοῦ Ἐρνέστου Κουρτίου Beiträge zur Geschichte und To-
pographie Kleinasiens, Berlin, 1872.

..... . EAI . HN .
..... . 5 τὸν βασιλικὴν ἐνόησε ὑπὲρ τ..... . ον ψηφίσεσ-
..... . θαι τὰς προποδίας αὐτῶν τιμᾶς, ὅπως ἐπὶ τοῖς γενημένοις ἀγαθοῖς τῶν βασι-
..... . λῆϊ ἐκτενεῖς οἱ πολῖται φαίνονται καὶ ἀποδιδόντες αὐτῶν τὰς κατεξίας χά-
..... . 5 ριτας τῶν ἐνημερημάτων καὶ τῶν εἰς ἑαυτοὺς ἐνομοσιῶν, ἀγαθὴ τῶ-
..... . χη δεδόχθαι τῆ βουλή καὶ τῶν δῆμων σιτισσένωσαι τὸν βασιλικὴν χρυσῶν στε-
..... . φάνωι ἀριστεῖται καθιερωσάει δὲ αὐτοῦ καὶ ἀγάλμα περὶ τῆν τεθωροκισμέ-
..... . νων καὶ βεβρηγὸς ἐπὶ σκύλων ἐν τῶν καὶ τῶν Σωτήρος Ἀσκληπινοῦ ἵνα ἴ[ε
..... . σύ[να]ς τῶν θεῶν στήσαι δὲ αὐτοῦ καὶ εἰκόνα χρυσῆν ἔπιπτον ἐπὶ στῦ-
..... . 10 λίδος μαρμαρίνης παρὰ τῶν τοῦ Διὸς τοῦ Σωτήρος, ὅπως ὑπάρχει ἡ
..... . εἰκὼν ἐν τῶν ἐπιφανεστάτων τόποι τῆς ἀγορᾶς, ἐκάστης τε ἡμέρας ὁ στε-
..... . φανηφόρος καὶ ὁ ἱερὸς τοῦ βασιλέως κ[αὶ] ἀγαθῶν ἐπιθυέσων λιβηνωτῶν
..... . ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τ[οῦ] Διὸς τοῦ Σωτήρος τῶν βασιλέων, ἐν ἣ παρεγένετο
..... . εἰς Πέργαμον, ἱερῶν τε εἶναι ε[ἰ] ἀπέντα τὸν χρόνον, καὶ ἐν αὐτῇ ἐπιτελεῖσθαι κατ' ἐπι-
..... . 15 αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἱερέως τοῦ Ἀσκληπινοῦ πομπὴν ὡς καλλίστην ἐκ τοῦ προταναί-
..... . ον εἰς τὸ τέμενος τοῦ Ἀσκληπινοῦ καὶ τοῦ βασιλέως, συμπομπενύτων τῶν εἰ-
..... . θισμένων καὶ παρὰ σταθεῖσας θυσίας καὶ καλλιεργείσας, συναγέσθωσαν
..... . ἐν τῶν ἱερῶν οἱ ἄρχοντες, δίδωσθαι εἰς τὴν θυσίαν καὶ τὴν σύνοδον αὐτῶν
..... . ἀπὸ τοῦ τεμ[ε]ρίου τῶν ἀνετοιότων προσόδων ἀπὸ τοῦ πόρου τοῦ Ἀσκληπινοῦ ἀρ-
..... . 20 ἡύρου διαρχμᾶς πενήκοντα, τὴν δὲ θυσίαν [ἐπὶ] τῆς ὑποδοχῆς ἐπιτελεῖσθωσαν
..... . οἱ ἱερόνομοι γινέσθαι δὲ καὶ ἐπιγραφᾶς ἐπὶ μ[ε]ν τοῦ ἀγάλματος ὁ δῆμος βασιλικῆ
..... . Ἀτταλοῦ Φιλομήτορα καὶ ἀνεργετήν, υἱὸν βασιλέως Εὐμένου Σωτήρος, ἀνεργετῆς

187 (186)

Ἐπί πλακός, ὕψ. 0,49, πλ. 0,49, πάχ. 0,8, εὐρεθείσης ἐπὶ τῷ Πάγῳ.

Τὸ μνημεῖον καὶ ἡ σο-
ρὸς Μητροδώρου τοῦ
Ἑρμίππου διαφέρει
καὶ τοῖς διαδόχοις
αὐτοῦ καὶ οἷς διατέτα-
κται, ὧν προνοεῖ ἡ σύνο-
δος τῶν νέων καὶ οἱ ὑ-
μνωδοί, ἐφ' οἷς ἡ διαθήκη αὐ-
τοῦ περιέχει.

187

Ἐκ προσηφοῦς τῆς Ἐκκλησίας Ἁγίου Βουκόλου.
Ἐπί τετραγώνου στήλης, ὕψ. 0,27, πλ. 0,17, πάχ. 0,16, εὐ-
ρεθείσης ἀνασκαπτομένων τῶν θεμελίων τῆς ἐν λόγῳ ἐκκλησίας.

Ἀ]γαθὴ Τύχη.
Εὐχὴν βο-
μὸν ἔθηκα
θεῶ Νείκη Ἀ-
νέκλητος
εὐξάμενος
γα[ψα]ι βήμα σ-
υνηγαμό-
νων.

189

Ἐπί τεμαχίου πλακός, ὕψ. 0,15, πλ. 0,14, πάχ. 0,4, εὐρεθέν-
τος ἐπὶ τῆς αὐτῆς, ὡς καὶ ἡ προηγουμένη, θέσεως.

.
τη
ρήσεω[ς]
λευθέρο[ις]
καὶ τέ[κνοις]
.

190

Ἐπί δύο τεμαχίων πλακός, ὕψ. 0,15, πλ. 0,14, πάχ. 0,4, εὐρε-
θέντων ἐπὶ τῆς αὐτῆς, ὡς καὶ ἡ προηγουμένη, θέσεως.

Μάρ. Ἀντωνίου Ἀλε-
ξάνδρου τὸ μνημεῖον καὶ ἰδίῳ
καὶ γένους κατεσκευάσε
ἐπὶ Μακεδόνας τοῦ πά-
που καὶ τῶν προγόνων
. . . οὐδενὸς ἑτέρου
.

191

Ἐπί μαρμάρου, ὕψ. 0,28, πλ. 0,67, πάχ. 0,40, εὐρεθέντος εἰς 8
μέρος καὶ ἡ προηγουμένη.

Μάρκος Κλαύδιος Γαῖον
νιός, Κολλείνα, Κάστος
παῖς παλαιστής.

192

Βλ. τὴν ὑπὸ στοιχ. ε'. ἐπιγραφὴν ἐξ ἀντιγράφου δημοσιευθεῖσαν.
(Μ. καὶ Β. Εὐαγ. Σχ. περίοδος πρώτη, ἔτος 1874—1875.)

193

Ἐπὶ τεμαχίου πλακῶς, ὕψ. 0,30, πλ. 0,20, καὶ πᾶχ. 0,4, εὐ-
ρεθέντος ἔν τινι παρὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγ. Βουκέλου οἰκίᾳ.

..... ος Εὐτα-
... κατεσ]κεύασε
τὸ μνημεῖον] ἑαυτῶ καὶ
τέκνοισ] καὶ ἀπε-
λευθέρ]οις.

194

Ἐκ προσφορᾶς κ. Ἀναστασίου Χ. Πανάγου.
Ἐπὶ μαρμάρου, ὕψ. 0,37, πλ. 0,40, πᾶχ. 0,9, εὐρεθέντος ἔν τινι
κῆφῳ παρὰ τὴν Ἀγίαν Ἄνναν.

D(is) M(anibus.)
M. Cornelius
Quartus. Vixit
annis XXVIII.

Β'.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

ΕΠΙΣΤΑΛΕΙΣΑΙ ΕΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΙΣ.

Ἐρυθρῶν.

Ἐξ ἀντιγραφῆς καὶ ἐκτυπωμάτων τοῦ ἐν Λυθρί γραμματοδιδά-
σχάλου κ. Σπυρίδωνος Γ. Σωτηροπούλου.

τῆ.

Ἐπὶ βάσεως ἀνδριάντος, ὕψ. σπιθ. 7, πλ. 3, καὶ πᾶχ. 3.

Ἀγαθῆ Τύχη.

Τῶν τοῦ σοφιστοῦ¹

Φλ-Φιλοστράτου

καὶ τῆς κρατίστης

5 Ἀρηλίας Μελιτινῆς

νιδόν Α-Φλ-Καπιτωλείων¹

συγγενῆ καὶ ἀδελφόν

καὶ θεῖον συγκλητικῶν

ἢ κρατίστη βουλή τὸν

10 ἑαυτῆς τροφίμον καὶ

ἐδεργέτην. Ἐπιμε-

λησαμένου τῆς ἀνα-

στάσεως τοῦ βουλάρ-

χου Αὔρ-Εὐτυχιανοῦ.

¹ Τὸ Υ' ἐντὸς τοῦ Ο—Τὸ Ν ἐντὸς τοῦ Ο.

τθ'.

Ἐπί λίθου ἐρυθροῦ, ὑψ. σπιθ. 2, πλ. 4, πάχ. 1.
Σχῆμα γραμμ. **Ν Ξ V**

Ἀριστοκλέ[ς]
γυναῖκός
τῷ Τηλεφάνεος
Ἐκαταίης τῆς
Λεονόδος.

τί.

Ἐπί μαρμάρου ὑψ. σπιθ. 3, πλ. 7, πάχ. 1.

Ὁ δῆμος
Μάρκον Κοσκώνιον Γαῖον υἱὸν Ρωμαῖον
ἀρετῆς ἕνεκεν καὶ εὐνοίας τῆς εἰς ἑαυτὸν.

τιά.

Ἐπί ἐπιτυμβίου πλακός.

Χαῖρε
Ἰταλία Εὐαγόρου
Ἀπολλοδότου
δὲ γυνή.

τιβ'.

Ἐπί τεμαχίου μαρμάρου.

Μητίχ|η
Ἡρόδοτος

τιγ'.

Ἐπί ἐπιτυμβίου λίθου, ἐντετοιχισμένου εἰς τὸν τοῖχον τῆς ἐκκλη-
σίας τῆς Εὐαγγελιστρίας εἰς τὸ χωρίον «Ἀριτζας,» ὑψ. σπιθ. 2, πλ.
3, πάχ. 4.

ἘπίΩνε Ἐρ-
μοδώρου
χρηστὲ χαῖρε
ὁ δῆ-¹
μος.

¹ Ἐντὸς στεφάνου.

τιδ'.

Ἐπί ἐπιτυμβίου πλακός, εὐρισκομένης ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Χατζῆ Νι-
κολῆ ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ, ὑψ. σπιθ. 1, πλ. 3, πάχ. 2 δακτύλων.

Ἐρμοκράτης
Ἐρμοκλήου
χρηστὲ
χαῖρε.

τιέ.

Ἐπί ἐπιτυμβίου πλακός, εὐρισκομένης ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ, ὑψ. σπ.
2, πλ. 3, πάχ. 3 δακτύλων.

Ξενοκρατήϊα Πανταρίστου
Δημητρίου δὲ γυνή
χαῖρε.

Πάρου.

Ὁ καθηγγητὴς κ. Μ. Κ. Κρίστης, μέλος ἀντεπιστέλλον τοῦ Μουσείου, ἀπέστειλεν ἡμῖν ἐκ Πάρου πρὸς δημοσίευσιν τὰ ἑξῆς.

Ἡ ἐν Πάρῳ ἐταιρία τῆς ἐξορύξεως τῶν μαρμάρων κατὰ τὰς ἐκχωματώσεις, ἃς ἐποιήσατο πρὸς κατασκευὴν σιδηροδρόμου ἀπὸ τῶν λατομείων τοῦ ἁγ. Μηνᾶ μέχρι τῆς πόλεως Παροικίας, ἀνεῦρεν ἐν τῷ κατὰ τὴν βορείαν πλευρᾷ τῆς Ἐκκονταπυλιανῆς ἀγρῷ, ἀνήκοντι εἰς τὸν ἐν λόγῳ ναόν, πλήθος ἀρχαίων σαρκοφάγων φερόντων ἀνάγλυφα καὶ ἐπιγραφάς, καὶ πολυτελῶς γεγλυμμένα ἐπικαλύμματα. Ἐντὸς αὐτῶν εὐρέθησαν ὁμοῦ μετὰ πολλῶν σκελετῶν καὶ μικρῶν τεμαχίων ἄνθρωπος, ἀγγεῖα καὶ κοσμήματα. Πλὴν τῶν σαρκοφάγων εὐρέθησαν καὶ βάραι μετὰ τροχιῶν καὶ κυματίων. Τινὲς τούτων τῶν σαρκοφάγων εἰσὶν ἄνευ ἐπιγραφῆς. Φαίνονται δὲ καὶ ἄλλοι κατὰ τὸ πλεῖστον κεχωσμένοι. Ἐκ τούτων καὶ ἐκ τοῦ ὅτι μετὰ τοῦ ἀγροῦ ἐκείνου συνέχεται καὶ τὸ σημερινὸν νεκροταφεῖον, προκύπτει ὅτι καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀρχαῖοι σαρκοφάγοι καὶ ἐπιτύμβιοι ἀνδριάντες ὑπάρχουσιν ἐκεῖ κατακεχωσμένοι.

Α'. σαρκοφάγος, μήκ. 2,20, ὑψ. 0,97, δύο συμπλέγματα ἀναγλύφων, ὧν κάτωθι ἐπιγραφαί, καὶ στέφανοι διαμέτρου 0,27 ἀναγεγλυμμένοι, ἐνέχοντες ἐπιγραφάς. Κάτωθι τοῦ πρώτου πρὸς τὰ δεξιὰ συμπλέγματος μήκ. 0,70, ὑψ. 0,43, παριστῶντος κεφαλὴν γηραιὰν καὶ μακροπώγωνα ἐπὶ τετραγώνου στήλης μετὰ βάσεως (Ἐρμῆν), ἄνθρωπον ἐγγίζοντα τὴν ἐν λόγῳ κεφαλὴν, παῖδα προσατενίζοντα, γυναῖκα καθήμενην καὶ κοσμουμένην, καὶ παῖδα ἔχοντα ἠνεωγμένον ἐνώπιον αὐτῆς κιβώτιον κειμηλιοῦχον. Γράμματα ὑψ. 0,025.

*Παρμενίων
Κτησιμένους.*

*Θεοτίμη
Ἀλεξάνδρον.*

Κάτωθι τοῦ ἐτέρου συμπλέγματος, μήκ. 0,72, ὑψ. 0,59, παριστῶντος τὸ ἐμπρόσθιον μέρος ἵππου, πίτυν, ἐφ' ἧς ὄφει περιειλιγμένος, καὶ δισκοβόλον γυμνάζοντα μικρὸν ἀθλητὴν, τὸ ἑξῆς ἠρωελεγείον:

*Ἡρώων τὸν ἄριστον ὁράτε με Παρμενίωνα,
ὄν ποθ' ὁ πατροπάτωρ ἔτρεψε Παρμενίων·
Πατρί τε καὶ πάπποις καὶ πατρίδι κῦδος ἄριστον,
παιδείας ἀγαθαῖς ἠδόμενον μελέταις·
Υἱὸν Μνησιέπου καὶ Πανῶλειτης νέον ἔρονος,
κάλλει καὶ πινυταῖς τερπόμενον προπίσιν.
Τὸν τρεισκαιδεχέτη δὲ πρὸς ἠρώων χορὸν ἄγνον,
ἤρπασεν ἐξαπίνης πανδαμάτειρα τύχη.*

Ἄξιοσημείωτα τὸ ἐν τῷ 4ῳ στίχῳ παιδείας ἀντὶ παιδείας, καὶ τὸ ἐν τῷ 7ῳ τρεισκαιδεχέτη ἀντὶ τρεισκαιδεκέτη.

Μεταξὺ τῶν δύο ἀναγλύφων δύο πίτυς, ἡ μία ὑπὲρ τὴν ἄλλην, ἐφ' ὧν ὄφει περιειλιγμένοι, ἐντὸς δὲ στεφάνων.

*Ἡ βουλή
καὶ
ὁ δῆμος
Κτησιμένην
Παρμενίονος.*

*Ἡ βουλή
καὶ
ὁ δῆμος
Μνησιέπην
Κτησιμένους.*

Πρὸς τὸ ἀριστερὸν ἄκρον τῆς ἐν λόγῳ ἐπιφανείας τρίτος στέφανος ἔχων τὰ ἑξῆς:

*Ἡ βουλή
καὶ
ὁ δῆμος
Παρμενίωνα
Μνησιέπου.*

Ἄξιοσημείωτον τὸ ἐν ταῖς ὀνομαστικαῖς βουλή προσγεγραμμένον ἴδιον, ὡς καὶ τὸ ἐν τῇ λέξει ἠρώων τοῦ ἄνω ἠρωελεγείου.

Ἐπὶ τῆς στενῆς πρὸς ἀριστερὰν ἐπιφανείας τῆς σαρκοφάγου, μήκους 1,07, ἀνάγλυφον ἐν θήκῃ μετ' ἀετώματος ἐνέχοντος ἀστέρα,

μήκους 0,33, ὕψους 0,40, παριστῶν γυναῖκα ἀσθενῆ ἐξηπλωμένην ἐπὶ κλίνης καὶ ἐπιστηρίζουσαν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος ἐρειδομένου εἰς προσκεφάλαιον. Παρὰ τοὺς πόδας αὐτῆς κάθεται ἑτέρα γυνὴ ἐπιτηροῦσα τὴν ἀσθενῆ. Κάτωθι τοῦ ἀναγλύφου ἐν στεφάνῳ δυσδιάκριτα γράμματα:

Καλλι-

κη

.....

.....

Ἡ τρίτη στενωτέρα ἐπιφάνεια εἶναι μὲν λεία δὲν φέρει ὅμως οὔτε γράμματα οὔτε ἀνάγλυφα· ἡ δὲ τετάρτη μακρὰ ἔχει καὶ τραχύτητα. Τὰ γράμματα τῶν ἐπὶ τῆς σαρκοφάγου ταύτης ἐπιγραφῶν πλὴν τῆς πρώτης ἔχουσι καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος 0,018.

Β'. σαρκοφάγος, μήκ. 1,88, ὕψ. 0,77, καὶ βᾶθ. 0,94, ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνης πλατυτέρας ἐπιφανείας φέρει ἀνάγλυφα καὶ ἐπιγραφάς, αἱ δὲ λοιπαὶ εἶναι τραχεῖαι. Κάτωθι ἀναγλύφου, ὕψους 0,42, μήκους 0,30, ἐντὸς παραστατῶν, παριστῶντος τέλειον ἄνδρα ἀτενίζοντα εἰς παιῖδα ἔχοντα δισταυρωμένους τοὺς πόδας·

Δεύκιος Νόστιος

Ἀπολλώνιος.

Κάτωθι ἑτέρου ἀναγλύφου ἐντὸς παραστάδων, ὕψ. 0,32, μήκους 0,28, παριστῶντος γυναῖκα καθημένην καὶ λαμβάνουσαν κοσμημάτων παρὰ κυτίδος, ἣν κρατεῖ ἠνεωγμένην ἐνώπιον αὐτῆς θεραπευαίης τάδε:

Μεγίστα

χρηστέη χαίρει.

Πρὸς ἀριστερὰν τοῦ ἐν λόγῳ ἀναγλύφου τὸ ἐλεγείον:

Τίς σε, γύναι, Παιήτην ὑπὸ βόλακα θήκατο; τίς σοῖ
ξυρὸν ὑπὲρ τύμβου σάμα τόδ' ἀγλάισεν;
Συνγαμέτας Αὔλος Βαβύλλιος ἔρξῃ μελίξας,
στοργᾶν ἀνάσσει τίς τινας εἶπε πάτραν.
Ὄνομα Ἐπαρχίδα μοι θέτο Σώστρατος, ἦ θ' ὀμόλεκτρος
Ἀρχιπῆη, κλεινὰν δόξαν ἐνεκάμενοι·
Ἄν] Μύκονος μὲν ἔθρεψε πάτρα, πολίτην Ἀθηναῶν
Κέρροπος αὐτόχθων δᾶμος ἀναγράφεται.
Χαίρει, γύναι, τοιοῦδ' ὁμοσυνγενέταο γεγῶσα,
καὶ σὸ χαρεῖς, ὠνθρώπε, ἔρπε σὲν εὐτυχίαι.

Κάτωθι τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἀνάγλυφον, μήκ. 0,15, ὕψ. 0,80, παριστῶν ἄνθρωπον καὶ φέρον ἐφ' αὐτοῦ ἀέτωμα μετ' ἀστέρος ἐντὸς, οὗ κάτωθι δυσανάγνωστος τετράστιχος ἐπιγραφή. Ὑψὸς γραμμ. 0,20.

Κάματος

Ἐλευθερίου

.....

.....

Παρὰ τὸ εἰρημένον ἀνάγλυφον, ἕτερον ὅμοιον, μήκ. 0,18, ὕψ. 0,29, φέρον ἐφ' ἑαυτοῦ ἡμικύκλιον μετ' ἀστέρος ἐντὸς, καὶ κάτωθι τάδε. Ὑψ. γραμμ. 0,020.

Ἐγία

Λευκίου.

Γ'. σαρκοφάγος, μήκ. 1,85, ὕψ. 0,85, καὶ βᾶθ. 0,91, ἐπὶ τῆς μακρᾶς ἐπιφανείας αὐτῆς φέρει ἐξ συμπλεγμάτων ἀναγλύφων. Τὸ πρῶτον ὕψ. 0,32, μήκ. 0,22, παριστᾷ ἄνδρα. Τὸ δεύτερον μήκ. 0,34, ὕψ. 0,28, δύο ἄνδρας, ὧν ὁ μὲν διὰ τῆς δεξιᾶς κρατεῖ ἀπὸ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν ἄγραν (ἴσως λαγῶν), διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς ῥόπαλον· ὁ δὲ ἐξ εὐωνύμων ῥόπαλον ὑψωμένον διὰ τῆς δεξιᾶς· κάτωθι τούτων τάδε. Ὑψ. γραμμ. 0,013.

Κάρπας
Φιλήτου.

Ἐπίτευξις
Θυσίας.

Τῶν τεσσάρων τελευταίων γραμμάτων τοῦ πρώτου στίχου φαίνονται μόνον αἱ κάτω γραμμαὶ καὶ κεραφαίαι, διότι ἐπεξετάθη μέχρις αὐτῶν ὀψιαιτέρον ἀνάγλυφον ἀνδρὸς μήκους 0,15, ὕψ. 0,31. Τὸ τέταρτον εἶναι ἐπίσης ἀνδρὸς, τὴν μὲν ἀριστερὰν ἐρείδοντος εἰς τὴν ὀσφύν, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς κρατοῦντός τι. Τὸ πέμπτον μήκ. 0,24, ὕψ. 0,33, παρὶσι γυναικα καθημένην μελαγχολικὴν, διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς ὑποστηρίζουσαν τὴν σιαγόνα, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς κρατοῦσαν νωχελῶς κεκλιμένην ἡλακάτην. Τὸ ἕκτον σύμπλεγμα, μήκ. 0,31, ὕψ. 0,30, παρὶσσι γυναικα καθημένην, ἄνδρα ἰστάμενον καὶ παῖδα. Οὐδὲν τούτων φέρει ἐπιγραφὴν. Αἱ δύο στεναὶ ἐπιφάνειαι τῆς σαρκοφάγου εἰσὶ μὲν λεῖαι, οὔτε ἀνάγλυφον ἔμωσ, οὔτε ἐπιγραφὴν φέρουσιν. Ἡ δὲ ἀντίθετος πλατεῖα ἐπιφάνεια εἶνε τραχεῖα.

Δ'. σαρκοφάγος μήκ. 1,86, ὕψ. 0,67, καὶ βᾶθ. 0,92, ἐπὶ μὲν τῆς μικροτέρας ἐπιφανείας φέρει εἰς ὀρθογώνια ἐνέχοντα ἀνάγλυφα καὶ ἐπιγραφὰς κάτωθι. Τὸ μὲν πρῶτον πρὸς ἀριστερὰν τῷ ἔρῳντι μήκ. 0,18, ὕψ. 0,22, παρὶσσι γυναικα καθημένην καὶ στηρίζουσαν τοὺς πόδας εἰς ὑποπόδιον, διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς κρατεῖ κάτοπτρον εἰς θ ἑνορᾶ, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς κόσμημα. Κάτωθι τὰ γράμματα:

Καλλιόπη.

Τὸ ἐπόμενον ἀνάγλυφον, μήκ. 0,30, ὕψ. 0,34, παρὶσσι γυναικα καθημένην καὶ κάτω νεύουσαν καὶ τὴν μὲν ἀριστερὰν ἐπιστηρίζει ἐπὶ τοῦ σκίμποδος, διὰ δὲ τῶν δακτύλων τῆς δεξιᾶς ἀνεστραμμένων ὑποστηρίζει τὴν παρεῖαν. Πρὸς ἀριστερὰν γυνή, προσβλέπουσα αὐτὴν μετὰ λύπης εἰς τὸ πρόσωπον, θωπεύει μετ' οἰκειότητος διὰ τῆς δεξιᾶς τὴν ἀριστερὰν τῆς ἀσθενοῦς ὠμοπλάτην. Κάτωθι δὲ τὰ γράμματα:

Ἀγάθη χορη-
τὴ χαίρε.

Τὸ τρίτον ἐπόμενον ὀρθογώνιον, μήκ. 0,25, ὕψ. 0,29, παρὶσσι γυναικα καθημένην καὶ τὴν μὲν ἀριστερὰν ἐπὶ τοῦ σκίμποδος, διὰ δὲ τῆς

δεξιᾶς, ἧς τὸν ἀγκῶνα στηρίζει ἐπὶ τοῦ γόνατος, κρατεῖ τὸ ἄνω τῆς ὀσθῆτος. Ἀπέναντι ταύτης ἴσεται παιδίσκη σύννους διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς ἐπιστηρίζουσα τὸν ἀγκῶνα, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς τὴν σιαγόνα. Τὰ κάτωθι αὐτοῦ γράμματα δὲν διακρίνονται.

Τὸ ἐπόμενον τέταρτον ἀνάγλυφον, μήκ. 0,28, ὕψ. 0,32, παρὶσσι γυναικα καθημένην, πρὸς ἀριστερὰν αὐτῆς παῖς κρατῶν ἠνεφγμένον κιβώτιον κειμηλιοῦχον. Κάτωθι τὰ γράμματα:

Ἀμμία Τροφίμης.

Τὸ ἐπόμενον πέμπτον ἀνάγλυφον, μήκ. 0,17, ὕψ. 0,28, παρὶσσι ἄνδρα, διὰ μὲν τῆς κρεμαμένης δεξιᾶς κρατοῦντα στάχυν μετὰ φύλλων, διὰ δὲ τῆς παρὰ τὸ στήθος ὑψωμένης ἀριστερᾶς λαγῶν. Κάτωθι τὰ γράμματα:

Ρουφίαν Εὐπόρου.

Καὶ τῶν τεσσάρων τούτων ἐπιγραφῶν τὸ ὕψος τῶν γραμμάτων εἶνε 0,028.

Τὸ ἐπόμενον ἕκτον ἀνάγλυφον, μήκ. 0,31, ὕψ. 0,35, παρὶσσι γυναικα κατακεκλιμένην ἐπὶ δειπνητικῆς κλίνης καὶ διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς, ἧς τὸν ἀγκῶνα ἔχει ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, ὑποστηρίζει τὴν κεφαλὴν, τὴν δὲ δεξιάν προτείνει εἰς τὴν κάτωθι προτεθειμένην τρίπουν τράπεζαν, ἧν, φέρουσαν ἐδέσματα, κρατεῖ παῖς. Τὰ κάτωθι γράμματα εἶνε μεταγενέστερα, ἀνώμαλα καὶ μικρότερα, ὕψ. 0,012.

Θάλλουσα Τροφίμης

Εὐδέμων

Εὐδαίμων.

Ὁ τρίτος στίχος ἔχει μεγαλεῖτερα γράμματα, ὕψ. 0,018, καὶ κανονικώτερα, καὶ φαίνονται διόρθωσις τοῦ δευτέρου.

Ἡ ἀντίθετος μακρὰ ἐπιφάνεια εἶνε τραχεῖα, αἱ δύο στενότεραι εἶνε λεῖαι· ἀλλὰ μόνη ἡ πρὸς ἀριστερὰν τῷ ὀρῳντι ἔχει ὀψιαιτέρον πεποιημένον ἀνάγλυφον ἐγγύτατα καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς σειρᾶς πρὸς τὰ τῆς μακρᾶς ἐπιφανείας, ὁμοιον πρὸς τὸ ἕκτον πλὴν τοῦ παιδός, ὅστις ἐλλείπει. Κάτωθι ἐξηγητικὰ γράμματα ὕψ. 0,014, τοιαῦτα:

ΑΓΕΡΑΠ

ΙΝΟΣ

Ε' σαρκοφάγος, μήκ. 0,95, ύψ. 0,48, και πάχους 0,52, ἥς μέρος μόνον τῆς ἐμπροσθίου μακροτέρας ἐπιφανείας, μήκ. 0,45, ύψ. 0,28, εἶνε λελευασμένον, φέρει ἐντὸς ὀρθογωνίου εἰσοχῆς, μήκ. 0,15, ύψ. 0,20, ἄνθρωπον κρατοῦντα διὰ μὲν τῆς κρεμαμμένης δεξιᾶς πίτυν μετὰ φύλλων, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς περιστεράν. Κάτωθι γράμματα, ύψ. 0,011.

Σκόπας Χλόης.

Ἐν θέσει Περιστερεῶν 10 λεπτά τῆς ὥρας πρὸς νότον τῆς Παροι- κίας, ἐν κτήμασι Παναγιώτου Δημητρακοπούλου παρὰ φρέαρ καὶ δε- ξαμενὴν μετὰ πλυντήρος, ἐπὶ βάσει μαρμαρινῆς, μήκ. 0,51, ύψ. 0,32, πάχ. 0,42, κεκοιλωμένης νεωστὶ ἄνωθεν πρὸς ἔνθεσιν ὕδα- τος καὶ ποτισμὸν ζώων. ύψ. γραμμ. 0,02.

Ἐφαλος
Δειφάνου.

Πρὸ τοῦ ΕΦΑΛΟΣ οὐδὲν σημεῖον γράμματος.

Ἐν ἀμπέλῳ Κωνσταντίνου Μ. Κρίστη καλουμένῳ Βερνικιά 5 λε- πτὰ πρὸς νότον τῆς πόλεως Παροικίας εὐρέθησαν ἐπικαλύμματα πο- λύγλυφα σαρκοφάγων, στήλαι καὶ ἄλλα ἀρχαῖα μάρμαρα, ἅτινα πα- ρετέθησαν ἔξω τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ ἀμπέλῳ ἐρημεκκλησίου. Ἐφ' ἐνὸς τούτων παριστώντος βάσιν μετὰ κυματίων, πρὸς τὰ κάτω καὶ ὀπῆς ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας, μήκ. 0,32, ύψ. 0,42, β. 0,27, γραμμ. ύψ. 0,02.

Φίλα
χορηστί
καὶ ἄλυπε
χαίρε.

Ἐν τῷ ἀγρῷ Ἐμμανουὴλ Κομνηνοῦ, μίαν ὥραν, πρὸς νότον τῆς πόλεως ἀνεσκάφη μαρμαρινὴ ὀρθογώνιος βᾶσις μήκ. 0,27, ύψ. 0,11, καὶ παχ. 0,16. Ἡ ἄνω ἐπιφάνεια ἔχει δύο ὀπὰς, ὧν ἡ μὲν ἑτερομή- κης, ἡ δὲ κυκλωτέρας· εἶνε δὲ πολλαχῶθι τετρομημένον, ὥστε δὲν σώ- ζονται πάντα τὰ ἐπ' αὐτοῦ γράμματα.

.....
..... ΡΕΝ . . ΗΣΑΝ
..... τὴν δ' ἑτέραν θε
..... ον Τελεσικλέους
..... νισα
..... ἀμφοτέρως τε
..... χρικ . . . ΠΑΙΣΕΙΕ
..... ΕΥΦΡΟΣΥΝΕΙ
.....

Τὸ ἐν λόγῳ μάρμαρον ἔχει ἤδη μετακομισθῆ εἰς τὴν ἐν Παροικίᾳ οἰκίαν τοῦ ἰδιοκτῆτου παρὰ τὴν ἐκκλησίαν τῆς «Μισοσπορίτισσας» καὶ χρησιμεύει ὑποστήριγμα τοῦ ποδᾶς ὑφαντικοῦ ἱαποῦ.

Τὰ ἐν τοῖς παρὰ τὴν ὁδὸν τῶν λατομείων σαρκοφάγοις εὐρέθητα ἀγγεῖα ὑπερβαίνουσι τὰ πενήκοντα, ὧν τὰ πλείστα μὲν εὐρηται ἐ- ναποθεθεμένα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ δημάρχου, ὀλίγα δὲ διανεμήθησαν διάφοροι ἄστοι καὶ ξένοι. Τὰ ἀγγεῖα φέρουσι τὸ χρῶμα τῆς ὕλης ἐξ ἧς εἶνε πεπλασμένα, ἄνευ οὐδενὸς ἐπιπροσθέτου χρώματος ἢ εἰκό- νος, ὀλίγιστα δὲ φέρουσι ἐγγεγλυμμένας γραμμάς παραλλήλους. Εἶνε ἀγγεῖα καὶ λήκυθοι πήλινοι, ἐξ ἀμιάντου, ὑάλινοι, ξύλινοι καὶ μαρμαρίνοι μετὰ καὶ ἄνευ χειρῶν ὑπάρχουσι καὶ δοχεῖα πήλινα μετὰ στενῆς ἄνωθι ὀπῆς (βελονοθήκαι), ὧν ἐντὸς πλήθος ξυλίνων καὶ λι- θίνων μακρῶν βελονῶν διὰ πλέξιμον καὶ μικροτάτη λέγγη πρασίνη, παιδικὸν ἄθυρμα· κορωνίδες κεράμινοι παριστώται γυναῖκας μετ' ἀ- νοικτῶν στομάτων δίκην ὑδρορροῆς καὶ ἀκτινοειδῶς ἠνωρωμένης κόμης· σωλῆγες καὶ λεκανίδια (sotto copre) ἐξ ἀμιάντου· κεφαλὴ ἵππου μετὰ φαλάρων, ἵππεύς, κάτοπτρον μετάλλινον, σφαῖραι μαρ- μάρινοι, ὧν τινες ἐν σχήματι καρπῶν· ξύλινα κοσμήματα δίκην κομ- βίων, μικρὰ ἀκόνη παιδική· πολλὰ τούτων εὐρέθησαν ἐντὸς μεγάλων κοινοτάτων λεκανῶν.

Μαιονίας.

τις'.

Ἐξ αντιγραφῆς τοῦ ἐν Κούλοις ἱατροῦ κ. Μιχ. Τσακύρογλου.

Ἐπὶ πλακός, ὕψ. 0,96, πλ. 0,58, εὕρισκομένης ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Ἀναστασίου Συμεωνόγλου ἐν Κούλοις, εὐρεθείσης δ' εἰς δῖωρον ἀπόστασιν τῶν Κούλων. Μετ' ἐκτυπώματος. Ὑψ. γράμμ. 0, 2.

Ἔτους σξέ, μη(νός) Περειτίου ἡ.

Μηνὶ Πετραεῖτη καὶ Μηνὶ Ἀα-
βάνη Μητροφάνης καὶ Φλαβια-
τὸς οἱ Φιλιππικοῦ καταλειφθ-

5 ἔντες ὑπὸ τῶν γονέων ἐν ὁ[ρ-
φαιεῖα καὶ ἐνίων ἀνθρώπων ἐ-
πιβουλεύσαντων αὐτοῖς ἐκ τῆ[ς

κώμης καὶ ἀρόντων ἐνγραφὰ καὶ ἐτε-
ρα εἶδη ἐκ τῆς οἰκίας αὐτῶν λα-

10 θραῖως καὶ περισυρομένων αὐτῶ[ν
ὑπὸ δαν(ε)ιστῶν ἢ Ταζηνῶν κατοι-
κία ἀδοξήσασα ἐπιστήσῃτο

σκήπτρον τοῖς κακῶς εἰς αὐτοὺς τ[ι-
μήτασιν καὶ ὁ θεὸς ἐξεζήτησεν,

15 ἐκολάσῃτο καὶ διέφθειρε τοὺς [ἐπι-
βουλεύσαντας αὐτοῖς· ὁ θεὸς . . .

. στήλ. Δογραφήσα[ι . . .

. ΣΑΥΝΑΜΙΣΟ

. ΤΗΣ

.

Σημ. Ἔτους 295 ἀντιστοιχεῖ τῷ 211 Μ. Χ.
Θεὸς Μὴν Λαβάνης πρῶτον ἦδη ἀπαντᾷ, ὡσαύτως καὶ τὸ ὄνομα τοῦ χω-
ρίου, Ταζός, Τάζα ἢ Τάζαι.

τις'.

Ἐπὶ πλακός, εὕρισκομένης ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Νικολάου Εὐθύμο-
γλου, μετενεγκόντος αὐτὴν πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐκ τοῦ καζᾶ τοῦ Γκιε-νιζ
(22 ὥρας μακρὰν τῶν Κούλων.) Μετ' ἐκτυπώματος. Ὑψ. τῆς ἐπι-
γραφῆς 0, 10, τῶν δὲ γραμμάτων 0, 015.

Ἔτους σξ', μη(νός) Ὑπερβεραί-
ου Ἀ' Ἀσκληᾶς Φροντισίου θρα-
πίδος σὺν κ(αὶ) τῇ γυναικὶ Τροφίμῃ
Ἐπικτήσ(ε)ι θυγατρὶ μνήμης
χαρίν.

Ἀσκληᾶς, Φρόντιος δὲν εὕρισκονται ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Parre. Ἐν τούτοις
ἡ ἀνάγνωσις εἶναι ἀσφαλής. Ὅρα καὶ Le Bas Waddington τὴν ὑπ' ἀριθ. 888
ἐπιγραφὴν, ὅπου ἀναφέρεται τὸ πρῶτον ὄνομα.

τιή.

Ἐπὶ μαρμαρίνης πλακός, παρὰ τῶ κ. Ν. Τσακύρογλου εὕρισκομένης,
ἀγνώστου δὲ προελεύσεως, ἐχούσης ὕψ. 0,96, μέγιστον δὲ πλάτος
0,50, φερούσης δὲ ἄνδρα ἀναγεγλυμμένον.

Ἔτους σ', μη(νός) Δύσστρου
συμβίωσις Κλαυδιδανὸν
τὸν ἑαυτῶν φίλον
ἐτείμησαν.

τιθ'.

Ἐπὶ τετραγώνου λίθου, ὕψ. 0,36, πλ. 0,20, χρησιμεύοντος ὡς
στολοβάτης ἐν τῷ ἐν Κούλοις Ἑσκι-Τζαμίῳ.

Ἀυρήλιος Ἀρτεμίδωρος
ὁ ἀρχίατρος καὶ ἱεροφάν-
της εἰδρύσατο.

τκ'.

Ἐπί τεμαχίου λίθου εὑρισκομένου παρὰ τῶν ἐν Κούλοις κ. Μιχ. Τσακύρογλου, μεταφερθέντος δὲ ἐκ Κιόλωντε.

Νικ[η]φ[ό]ρος ;

τκά.

Ἐπί τετραπλεύρου στήλης, ὑψ. 0,36, πλ. 0,26, εὑρισκομένης ἐν τῶν Κούλοις Ἐσκι-Τζαμίω.

Δία Κτήσιον Τατία
Πατίαν τὸν ἐνακῆς
ἄνδρα Τειμοκράτη
τὸν πατέρα Καρπ . .
ρος τὸν θρέψαντα
κατειέρωσαν.
Ἔτους σό, μη(σὸς)
Αὔθναίου ἡ.

τκδ'.

Ἐπί τετραγώνου στήλης, ὑψ. 0,60, πλ. 0,42, εὑρισκομένης ἐν τῶν ἐν Κούλοις παρεκκλησίῳ τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ.

... Δομίτιος
Ροῦφος ἑκατόν-
ταρχος καὶ Κλαυδία
τὴν ἐαυτῶν θυ-
γατέρα Ρουφεῖν[η]ν
καταειέρωσαν.

τκγ'.

Ἐπί πλακῆς εὑρισκομένης ὡσαύτως ἐν τῇ, ὡς ἄνω εἴρηται, θέσει.

Ἔτους σνή, μη(σὸς)
Ξανδικοῦ ἡ,
Τεργύλλα Μηνο-
δότου Στομιανῆ
Ἀεικίητον τὸν
ἄνδρα ἐτειμήσε
μνείας χάριν.

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη εὑρηται δεδημοσιευμένη ἐν C. J. G. ὑπ' ἀριθμὸν 3443 διαφόρως.

τκδ'.

Ἐπί πλακῆς, ὑψ. 0,33, πλ. 0,30, εὑρισκομένης ὡσαύτως ἐν τῇ αὐτῇ, ὡς ἄνω εἴρηται, θέσει.

Ἀπολλωνίσκος
ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ Ἐρ-
μογένου Θεῶ
Ἐπίστω εὐχῆν.

τκή.

Ἐπί πλακός, ὕψ. 0,94, πλ. 0,44, μετενεχθείσης ἐκ τῶν πέριξ τοῦ Δεμιρτζῆ, εὐρισκομένης δὲ νῦν ἐν τῇ ἐν Κούλοις οἰκίᾳ τῆς κ. Βαρ-
βάρας.

Ἀπόλλωνι Ταρσίῳ καὶ Μη-
τρὶ Ταρσηνῇ Ἄδμητος Ἀτ-
τάλου Μαίων καὶ Κεστία ἡ
γυνὴ αὐτοῦ εὐχῆν.

τκς'.

Ἐπί πλακός, εὐρισκομένης ἐν τῇ αὐτῇ, ὡς ἄνω εἴρηται, οἰκίᾳ
Μετ' ἐκτυπώματος.

Ἐ]τους σκζ', Ἀρτεμίδω[ρο
ς Διοδότου καὶ Ἀμίας
μετὰ τῶν συγγενῶν ἐξ ἰδό-
των καὶ μὴ ἰδότων λυτρ-
ον κατ' ἐπιταγὴν Μητὶ
Τυράννω καὶ Διὶ Ὀγμην-
ῶ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ θεοῖς.

Τὸ ΗΝ τῶν λέξεων «ἐπιταγὴν» καὶ «Ὀγμηνῶν» συνδεδεμένα.

τκζ'.

Ἐπί ἀναγλύφου, ὕψ. 0,72, πλ. 0,34, εἰκονίζοντος ἀνδρα χιτωνοφό-
ρου κρατοῦντα ἐν τῇ ἀριστερᾷ στάχεις ἢ καρπούς, εὐρισκομένου δὲ
ἐν τῇ ἐν Κούλοις οἰκίᾳ τοῦ κ. Θωμᾶ Ταχμακλόγλου. Μετ' ἐκτυπώμα-
τος, γράμματα καλῶς διατετηρημένα.

Ἀπολώνιος Δραλ-
ας Δυνατῇ Θεῶ Εὐχ-
αρίστῳ Δητῶ.

τκή.

Ἐπί πλακός, ὕψ. 0,66, πλ. 0,32, εὐρισκομένης ἐν τῇ αὐτῇ, ὡς
προεῖρηται, οἰκίᾳ.

Ἐτους σκθ', μη(ρὸς) Ἀπελλαί-
ου Μάγνα Πολέμουα
τὸν νῦν ἐτελιμῆσεν.

τκθ'.

Ἐπί πλακός, ὕψ. 0,78, πλ. 0,44, ἐντετειχισμένης ἐπὶ τοῦ τοίχου
τῆς ἐν Κούλοις οἰκίας κ. Γιοβάνη Γιαρτζῆ.

Νεικηφορὶς Πόσφορον
τὸν ἀνδρα, Ἡλιοδώριε
τὸν ἀδελφὸν ἐτελιμῆσαν.

τλ'.

Ἐπί μαρμάρου, ὕψ. 0,66, πλ. 0,66, εὐρισκομένου παρὰ τῷ κ. Μ.
Τσακύρογλου, φέροντος ἀνάγλυφον ἰπέως δεξιόθεν καὶ γυναικὸς ἰ-
σταμένης ἀριστερόθεν. Μετ' ἐκτυπώματος.

Γαίω Γερμανικῷ Αὐτο- Γερμα-
κράτορι Καίσαρι καθιέρωται νία.
πᾶς ὁ δημόσιος τόπος.

τλά.

Ἐποκάτωθι ἀναγλύφου παριστῶντος ἐν τῷ μέσῳ μὲν γυναῖκα κα-
θημένην ἐπὶ θρόνου ὑπὸ δύο λεόντων βασταζομένου καὶ φέρουσαν ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς στέμμα, δεξιόθεν δὲ ἐτέραν ἰσταμένην, κρατοῦσαν ἐν
μὲν τῇ ἀριστερᾷ στάχεις, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ κύπελλον καὶ ὑπὲρ αὐτὴν
ἐκτεινόμενον ὄφιν ὑποβαστάζοντα ἡμισέληνον, ἐφ' ἧς ἐπικάθηται ἀε-
τός, ἀριστερόθεν δὲ ἐτέραν μετὰ πτερῶν, κρατοῦσαν ἐν τῇ ἀνωψωμένη
δεξιᾷ χειρὶ στέφανον καὶ παρ' αὐτῇ ὀρθούμενον ὄφιν ἀναγινώσκον.

Δήμητρα—Ἀρτεμις—Νίκη.

τλβ'.

Ἐπί μαρμαρίνης πλακός, ὕψ. 0,98, πλ. 0,50, εὑρεθείσης ἐπὶ τοῦ λόφου Διδίλιτ, παρὰ τὸ χωρίον Σαντάλ κειμένης δὲ νῦν ἐν τῇ ἐν Κούλοις οἰκίᾳ τοῦ κ. Γιαν. Χ. Σταμάτογλου.

Ἔτους τκ', μη(νός) Περιτίου ιβ', Ἀὐρ-
Στρατόνεικος Β ¹ ἐπειδὴ κατὰ
ἄγνοιαν ἐκ τοῦ ἄλλου(ς) ἔκοψα
δένδρα θεῶν Διὸς Σαβαζίου καὶ
Ἀρτέμιδος Ἀναετίτις κολασ-
θεῖς, εὐξάμενος εὐχαριστή-
ριον ἀνέστησα.

¹ ἀντὶ «Στρατονίκου».

Ἵπερθεν παριστᾶ ἄνδρα καὶ παρ' αὐτῶ δεξιὰ μὲν δύο, ἀριστερὰ δὲ ἓν δένδρον κατὰ παράδοξον τύχην ἢ ἀπὸ τοῦ λόφου ἀπαγόρευσις τῆς ἐκκοπῆς δένδρων ὑφίσταται καὶ σήμερον διότι ἰδέα ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς ὀθωμανοῖς κατοίκους τοῦ Σαντάλ (χριστιανοὶ δὲν ὑπάρχουσιν) ὅτι ὁ κόπτων πάσχει σω-
ματικὸν τι κακόν.

τλγ'.

Ἐπί τεμαχίου μαρμαρίνης πλακός, ὕψ. 0,44, πλ. 0,30, εὐρι-
σκομένης νῦν παρὰ τῷ κ. Μ. Τσακύρογλου, προσελθούσης δ' ἐκ Σαντάλ.

Ἔτους . . ἐ, μη(νός) [Ἀὐθ-
γναίου ιβ', Τρόφι-
μος Νεικία ἱε[ρό-
δουλος, ἐπιζ[ητή-
σαντος Διὸς Σ[αβ-
αζίου, διὰ τὸ κ[ηθεύ-
σεισθε αὐτόν
ψα καὶ ἀνέοσ[τησα
στήλλ[ην]?

τλδ'.

Ἐπί πλακός, φέρουσης ἄνωθι τῆς ἐπιγραφῆς ἐγγεγλυμμένους δύο μαστούς, ὕψ. 0,40, πλ. 0,30, ἐκτισμένης ἄνω τῆς θύρας τοῦ ἐν Κούλοις Χαρίμ-ἀρασί παρεκκλησίου τῆς Παναγίας τῆς Ἐλεούσης.

Ἔτους σί, μη(νός) Ἀπελλαιῶν
ιβ', ἐκολάσθη Ἀμμιάς
οἰπὸ Μητρὸς Φιλείδος
ἰς τοὺς μαστοὺς δι' ἁ-
μαρτίαν λόγον λαλήσασα
καὶ λαθαμένη καὶ ὤμοσε
ἐκκ τῆς ἰδίας ἀλλῆς. Ἐγὼ οὖν
ἤδη [τὰ] ἐπιμή[λια] εὐχει.

τλέ.

Ἐπί πλακός, ὕψ. 0,50, πλ. 0,25, ἐκτισμένης εἰς τὸν τοῖχον τῆς ἐν Κούλοις οἰκίας κ. Ἀναστασίου Παζαρλόγλου, κάτωθι ἀναγλύφου παριστῶντος ἀνθρώπους δύο χλαμυδοφόρους.

Ἔτους τκθ', μη(νός) Ξανθ(ι)κοῦ . .
Κό]σμος καὶ Ἰουλία τὸ γλ[υκύ-
τα]τον τέκνον Τρόφι[μον
ζή]σαντα ἔτη κγ', καὶ . .
. ος ὁ ἀδελφὸς καὶ Δ
. ὁ πάτριος μετὰ τῶν [ιδίων
μ]είας χάριν ἐτε(ι)μη[σαν].

Εὔρηται δεδημοσιευμένη ἐν Le Bas et Waddington ὑπ' ἀριθ. 703 μετὰ
τινος διαφορᾶς.

τλς'.

Ἐπί κακῆς τέχνης ἀναγλύφου, εὑρισκομένου ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Νικολ. Εὐθύμογλου μετενεχόντος αὐτὸ ἐκ τοῦ καζᾶ τοῦ Γκιεντζ.

Ἔτους σμ', μῆ(νος) Ἀρτεμισίου Ἀριστίων; καὶ Στρατο- νείκη οἱ γονεῖς Σωσῆ τέκνω γλυκντάτω μῆ- μῆ(ς) χάριν.

τλζ'.

Ἐπί τεμαχίου πλακός, εὑρισκομένου ἐν τῷ παρεκκλησίῳ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐν χωρίῳ Γκιόλ-ντε, φέροντος δὲ ἐγγεγλυμμένην κνήμην.

Μηνὶ Ἀξιότιμῶ· ἐξ Ἐπι- κράτου Ἐρμογένης ἐπὶ χά- ριτος εὐχὴν.

τλή.

Ἐπί τεμαχίου πλακός, εὑρισκομένου ἐν τῷ αὐτῷ, ὡς ἀνωτέρῳ εἴρηται, χωρίῳ, ἐν ἐτέρῳ ὁμοῦ παρεκκλησίῳ.

Ἀμμιάς Δ.
δάου γυνή
Σαβαθιχῶ
εὐχὴν.

Σαβαθικός, ἄλλη προφορὰ τοῦ «Σαβαθίου Διός.»

τλθ.

Ἐπί τεμαχίου πλακός, εὑρισκομένου ἐν τῷ αὐτῷ, ὡς ἀνωτέρῳ εἴρηται, χωρίῳ, ἐν ἐτέρῳ ὁμοῦ παρεκκλησίῳ, φέροντος δ' ἐγγεγλυμμένους δύο ὀφθαλμούς.

Μηνὶ Οὐρανίῳ
Μηνὶ Ἀξιοτιμῶ
. . . λία Ποπλίου.

Μὴν Οὐράνιος πρῶτον ἦδη ἀπαντᾷ. Βλ. περὶ τῶν ἐπιθέτων τοῦ θεοῦ Μηνος τῆς Μαιονίας τὰς σημειώσεις Waddington ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμὸν 686 ἐπιγραφῇ.

τμ'.

Ἐπί πλακῶς, ὕψ. 0,70, πλ. 0,24, φερούσης κλάδον δάφνης, εὐ-
ρισκομένης εἰς τὸ προαύλιον τῆς ἐκκλησίας Ἁγίας Τριάδος, ἐν τῷ
αὐτῷ, ὡς ἀνωτέρω μεμνημένονταί, χωρίῳ Γκιόλ-ντε.

Μελιτηνῆ
Ἀρτέμιδι
εὐχὴν.

τμ.α.

Ἐν τῷ τοίχῳ τῆς ἐν Γκιόλντε, ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ἔτ(ους) τλά, μη(σὺς) Δεσειῶν
ἔτείμησεν Θά-
λαια τὸν υ(ι)ὸν
Εἰρηνικὸν
ζή(σαντα) ἔτ(η) λ' ;

τμ.β'.

Ἐπί ἑτέρας πλακῶς ἐν τῇ, ὡς προείρηται, θέσει.

Μητρὶ Ἰπτα καὶ Διαι Σ-
[αθαζῖω] ?

τμ.γ'.

Ἐπί πλακῶς, ὕψ. 0,66, πλ. 0,30, κειμένης ἐν τῇ αὐλῇ τῆς ἐν
Κιόλντε βυζαντινῆς ἐκκλησίας τῶν Ταξιαρχῶν.

Θεῖῳ ὀσίῳ καὶ δικαίῳ
Ἐρμῆς Ἡφαιστῖωνος
καὶ Μελιτηῆ ἡ γυνὴ αὐ-
τοῦ ὑπὲρ Φιλιππικοῦ
τοῦ υἱοῦ εὐχὴν. Ἔτους σ-
τζ', μη(σὺς) Ἀπελλαίου ἡ.

τμδ'.

Ἐπί πλακός, εὕρισκομένης ἐν χωρίῳ Σύργε 5 ὥρας μακρὰν τῶν Κούλων.

Ἔτους ρξή, μη(νός) Πατή-
 μου ή, Πύπλιος) Αἰλ(ιος) Θεογέ-
 νης ὑπὲρ Αἰλίας
 Ἀμίας τῆς γυναι-
 κός καὶ Αἰλίον Τυ-
 ράννου καὶ Θεογέ-
 νους καὶ Παυλείνου
 τῶν τέκνων τὴν στο-
 ἄν ἐκ τῶν ἰδίων
 5
 10 ἐποίησαν.

Διὰ τὸ ἐν τῇ 5 γραμμῇ «Αἰλίον» ὑποθέτομεν ὅτι καὶ οἱ τρεῖς τοῦ Θεογένους υἱοὶ ἔφερον διπλᾶ ὀνόματα, ἐνὸς δ' ἐκάστου αὐτῶν τὸ πρῶτον ὀνομαζέτο Αἰλίας.

τμέ.

Ἐπί τετραγώνου λίθου κειμένου ἐν τῷ χωρίῳ Ἀγιάζ-βιρέν, 2 1)2 ὥρας Β. Δ. τῶν Κούλων.

Θεῶ Ἐπηκόω Ἀύρ(ηλία)
 Τροφίμη Σωκύλου
 εὐξαμένη καὶ τοῦ θε-
 οῦ τὴν εὐχὴν ποιήσαν-
 5 τος εὐχαριστοῦσα με-
 τὰ τῶν ἰδίων τὸν βω-
 μὸν ἀνέστησεν.
 Ἔτους σιέ, μη(νός) Πανήμου ή.

τμς.

Ἐπί πλακός ἐκτισμένης ἐν τῷ τοίχῳ οἰκίας τινος ἐν τῷ αὐτῷ, ὡς ἀνωτέρω, χωρίῳ.

Ἔτους τξ', μη(νός) Ὑπερβερα[ί-
 ου Ἀπολλώνιος ὑ(νός) Εὐδή-
 μον καὶ Τατιάς Εὐδήμου
 ἐτίμησαν Ἀραμει[κῶ]ν τὸν
 ἑαυτῶν νίον.

τμζ'.

Ἐξ ἐκτυπώματος σταλέντος ἐκ Σαντάλ τῷ ἐν Κούλοις ἱατρῷ κ. Μιχ. Τσακούρογλου.

Κάλδος Μαχάτου ἀπελεύθερος
 ὑπὲρ Μαχάτου τῆς σωτηρίας Αὐτῶν Σα-
 βαζίω εὐχὴν.

τμη'.

Ἐπί πλακός, εὕρισκομένης ἐν χωρίῳ Καραμπατζακλάρ 6 ὥρας μακρὰν τοῦ Γκε-ντίζ.

Ἔτους σβ'.
 Φουρία Κυδωνία σὺν τῷ ἀνδρὶ
 Ἀπεμᾶ καὶ τοῖς τέκνοις Ἰάσονι
 καὶ Ἀπεμᾶ τοῖς γλυκντάτοις γο-
 5 νεῦσι Κοίντω καὶ Κορνοῦ μνεί-
 ας χάριν.

Σημ. Ἡ πρώτη γραμμὴ εἶναι ἐν εἴδει ἡμικυκλίου. Ἐν τῇ τετάρτῃ γραμμῇ κεχάραται ΑΠΕΑΜ.

Μυοννήσου (Υψηλής).

Ἐξ ἀντιγραφῆς τοῦ κ. Ἀριστοτέλους Μ. Φοντριέρ.
τμθ'.

Ἐπὶ βάρου, σωζομένου ὕψ. 0,45, πλ. 0,70, πάχ. 0,70, χρησι-
μεύοντος ἤδη ὡς στεφάνη τοῦ ἐν Ὑψηλῇ φρέατος «Αἰβαλί-Κουγιεῦ.»

Περιγεῖδα
τῆς Κρατίστης
Περιγένης
ὁ Κράτιστος.

τν'.

Ἐπὶ μαρμάρου, σωζ. ὕψ. 0,66, πλ. 0,40, πάχ. 0,10, κειμένου
παρὰ τὴν οἰκίαν τοῦ Χατζῆ Ἀλῆ Ταρτάρουλου.

Τὸν Κράτιστον
Κλ-Φλ-Ἀντών-
Ἄτταλον
Περιγένην
Κλαυδία
. . . ὀλίγια
.

τνά.

Ἐπὶ ἐπιτυμβίου πλακός, ἐκτισμένης ὑπὲρ τὴν θύραν χριστιανικῆς
τινος οἰκίας.

Ἄθανι χορηστέ
χαῖρε. Νείκη
χορηστέ χαῖρε.

Λεβέδου.

τνθ'.

Ἐπὶ πλακός, ὕψ. 0,25, πλ. 0,45, πάχ. 0,20, ἐκτισμένης ἐπὶ τοῦ
ἔξωθεν μέρους τοῦ τοίχου τοῦ εἰς τὰ τουρκ. Κοιμητοῦρια (Gumultur)
προσευκτηρίου.

Μητροδώρα Ἀπολλωνίου
γυνὴ δὲ Ἀριδαίου χαῖρε.

τνγ'.

Ἐπὶ στήλης, διαμέτρου 0,35, κεχωσμένης ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δω-
ματίου τοῦ, ὡς ἄνω εἴρηται, προσευκτηρίου, ἐφ' ἧς στηρίζεται ὁ σύ-
λος ὁ ὑποβαστάζων τὸν ἔρορον. Μετ' ἐκτυπώματος.

Ἄγα|θη Τύ|χη.
Φ|λα-Οὐ|αλ-
Κωνσταντίω
καὶ Γαλ- Οὐαλερίω
Μαξιμιανῶ
Καίσαρσιν.
.

Τὰ γράμματα τῆς ὁροθεσίας ταύτης ἐπιγραφῆς δὲν εἶναι κακόσχημα ὅπως
ἄλλων ἐπιγραφῶν τῆς ἐποχῆς τῶν ἀναφερομένων τούτων Καίσαρων. Τὸ Μ
ἀνεστραμμένως μετεχειρίσθησαν ὡς ὠμέγα, τὸ Ν καὶ Ε τῆς 3ης γραμμῆς εἶ-
ναι προσκεκολλημένα, τὸ δὲ δεύτερον Μ τῆς 5ης γραμμῆς εἶναι ἀνεστραμ-
μένον.

τνδ'.

Ἐπί μαρμάρου, σωζομ. ὑψ. 0,44, πλ. 0,25, ἐκτισμένου ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ τοίχου τῆς ἐν χωρίῳ Ἄρτεμει, (Eurtmez Ἄρτεμειον;) οἰκίας τοῦ Ὁμέρ Τσαούς.

Ἐπὶ κεφαλίδος φαίνονται ἐγγεγλυμμένοι δύο στέφανοι.

Ἐδοξεν τῆι βουλῆι καὶ τῶι δήμῳι
ΧΩΝΕΠΕ ΛΑΤΟΥΛΑ [πρῶσ-
βευτὴν πρὸς Σαμ[ίους
τῆς πόλεως ὑπαρχ
δικαστὴν καὶ γραμμ[ατέα
θαι βουλόμενον καὶ δ
ἡμᾶς ἄνδρα καλὸν κά[θαδὸν
Δημητρίου, ὃς παραγε[γόμενος τὰς μὲν διέλυ-
σεν τῶν δικῶν, τὰς δὲ ε δι-
καίως καὶ τοῖς νόμοις κα
θως ἀπέστειλαν δὲ κο[ι
τρον Θρασίππου, ὃς ἀφικό[μενος
καθ' ἑαυτὸν τῆι τῶι δικα[στοῦ ἵνα
οὖν καὶ ὁ δῆμος φαίνηται[ε χάριν ἀποδιδὸς
τοῖς ἐδ[εργ]ετοῦσιν αὐτόν
.

τνέ.

Ἐπὶ ἐπιτυμβίου πλακός, σωζομ. ὑψ. 0,40, πλ. 0,25, πᾶχ. 0,6, μετενεχθείσης ἐκ τοῦ νησίου Ποντικονῆσι εἰς τὰ ἀντικρὺ τούτων κείμενα κτήματα τῆς οἰκογενείας Ἰωάννου Ντάνου, οὐ μακρὰν τοῦ χριστιαν. χωρίου Κοιμητούριζ. Τὸ νησίον τοῦτο σχήματι ἀσπίδος κείται ἀντικρὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ταχταλί-τσαϊ (π. Ἀσθέντος.)

Φιλάβιος Φαρ-
νά]ιον Σαβία
. . βίου.

Σμύρνης.

τνς'.

Ἐπὶ τεμαχίου μαρμάρου, ὑψ. 0,40, πλ. 0,24, ἐστρωμένου ἐν τῇ αὐλῇ τῆς εἰς Μορτάκια οἰκίας τοῦ Παναγοῦ Μπακάλη.

Τὸ μνημεῖο[ν καὶ ἡ
ἐπικειμένη [σορὸς
ἐστὶν Ἡρώδο[ν]
δου τοῦ Ἀσκλη
κατὰ τὰ συμβ
δια τῶν ἀρχε
του των γεγο

τνς'.

Ἐπὶ πλακός, ὑψ. 0,36, πλ. 0,32, εὐρισκομένης εἰς τὸ προσκύνημα Ἁγι-Γιάννη τοῦ Μόρτη.

Ἀνθεστήριον
Γοργίου.

Ἐξ ἀντιγραφῆς κ. Νικολάου Κίμωνος Χ. Κωστῆ. Μετ' ἐκτυπωμάτων.

τνή.

Ἐπὶ μαρμάρου, ὑψ. 0,21, μήκ. 0,39, πᾶχ. 0,10, εὐρεθέντος παρὰ τὴν πρὸς νότον τῆς Σμύρνης θέσιν, τὴν καλουμένην «ὁ Κεῦλας τοῦ Κριατίπογλου».

Χαῖρε ¹
Στρατονίκη Ἀπολλάδος.

¹ Ἐντὸς στεφανοῦ.

τνθ.

Ἐπί τεμαχίου μαρμάρου, ὑψ. 0,10, πλ. 0,10, εύρεθέντος ἐν τῇ
Θέσει καὶ τὸ ἀνωτέρω.

.
. σέλας
. σις κυρεῖ
. ον πάρος
. ς πόνοις
. ας πειλώριον
. ἀσπάζομαι
.

τξ'.

Ἐπί μαρμάρου, ὑψ. 0,29, μήκ. 0,49, πᾶχ. 0,10, ἐστρωμένου
ποτε ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀποθήκης τινος ἐν Πιρίντζ-χανίω, νῦν δὲ εἰς
τὴν κατοχὴν τοῦ κ. Κίμωνος Χ. Κωστῆ.

Σάλλ[ει]ος Σεμνός τὸ μνημεῖον
ἠ]γόρασεν καθαρὸν ἀπὸ πρ[ι]
ν ἀρῶν ἐαυτῶ καὶ τῆ συμβίω
Σοφῆ καὶ τέκνοις καὶ ἐγγόνοις
5 καὶ θρέμμασι, μηδεὸς σ[χό]πτος
ἐ]τ[έ]ρου ἐ]ξουσίαν πτώμα ἀλλό-
τριον εἰσενεκεῖν εἰς τὸ μνημεί-
ον ἢ ἀπαλλοτριῶσαι ἐὰν δέ τις
τολμήσει πωλῆσαι τὸ μνημεῖον
10 ἢ ἐ]τερον πτώμα θείναι ἀποδώσει
ἽΟμηρείω

Ἐν γραμμῇ 1, 5, 7, 9 γράμματα συνδεδεμένα

Ἐφέσου.

τξά.

Ἐξ ἀντιγραφῆς Γεωργίου Διονυσ. Μαρκοπούλου, μαθητοῦ τῆς Ἐης
τάξεως τοῦ γυμνασίου τῆς Εὐαγ. Σχολῆς.

Ἐπί μαρμάρου, ἐντετειχισμένου ἐπὶ τῆς ἐξ ἀνατολῶν τρίτης στή-
λης τοῦ ἐν Ἀγίασολοῦκ ὕδραγωγείου, ἀναφανέντος ἐκ καταπτώσεως
μέρους τῆς βάσεως τῆς στήλης ταύτης.

Γν- Πομ- Κουαρτεῖνον

Πομ- Ἐρμίππου Ἀσιάρχου

καὶ νεοκόρου υ(ι)ὸν καὶ ἀν-

τόν νεοκόρον τῶν Σεβασ-

5 τῶν καὶ γραμματέα τοῦ

δήμου ἀρετῆς ἔνεκα

καὶ τῆς πρὸς αὐτοῦς

εὐνοίας καὶ τῆς ἐν παι-

δεία δόξης.

10 Ἐπιμεληθέντος καὶ

ἀναστήσαντος τὴν

τειμὴν ἐκ τῶν ἰδίων

τοῦ φιλου αὐτοῦ

Α- Γερελλάνου Ρούφου

15 Σαλουτιανοῦ, ἐνός

καὶ αὐτοῦ τῶν

νεοποιοιχότων.

Ψηφισαμένων Κ- Φαβίου

Νεικίου φιλοσεβάστου

20 καὶ Μ- Ἀττανίου Μάρκου

τῶν ἀρχόντων.

Ἐξ ἀντιγραφῆς Ἀριστείδου Ρεῖζου, μαθητοῦ τῆς Εἰς τάξεως τοῦ γυμνασίου τῆς Εὐαγ. Σχολῆς.

τξβ'.

Ἐπὶ μαρμάρου, ὑψ. 0,32, μήκ. 0,72, εὐρισκομένου ἐν ἐργαστηρίῳ τινὶ τοῦ κ. Ι. Τσακυρόγλου παρὰ τὸ μνησθὲν ὑδραγωγεῖον.

τιν Μηρογένους
τοῦ Ἀλε[ξ]άνδρου τοῦ Μηρογένου-
ος
Ὁ δῆμος ἐ[τίμησεν] Ἀλέξανδρον Ἀλεξάν-
δρου τοῦ Μ[ηρ]ογέ[νου] τὸν υ(ι)ὸν τὸν Ἀλε-
ξ[άνδ]ρου τοῦ Μηρογένους βιώσαντα καλῶς
καὶ κοσμίω[ς].

Ἐξ ἐκτυπωμάτων ληφθέντων ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεῶς Τσιπρούδη, μαθητοῦ τῆς Εἰς τάξεως τοῦ γυμνασίου τῆς Εὐαγ. Σχολῆς.

τξγ'.

Ἐπὶ μαρμάρου, ὑψ. πάχ. 0,32, μήκ. 1 μ. εὐρεθέντος πρὸ τῶν προπλαίων τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

ΚΡΑΤΟΥΚΑΙΤΡΥΦΩΝ

τξδ'.

Ἐπὶ ἑτέρου, ὑψ. 0,22, πλ. 0,55, εὐρεθέντος ἐν ἡ θέσει καὶ ἡ ἀνωτέρω.

ἩΒΙΑΦΕΡΟΝΤ
ΓΩΘΔΕΣΗΣ
ΗΚΕΑΡΓΥΡΟ

Ἐξ ἀντιγραφῆς κ. Albert Guys.

τξέ'.

Ἐπὶ μιᾶς τῶν πλευρῶν κιονοκράνου τινοῦ, εὐρεθέντος ἐν ἡ θέσει καὶ τὰ ἀνωτέρω.

Οὐήδιον Ἀντωνεῖνον συνκλητικόν,
υ(ι)ὸν Μ- Κλ- Πο- Οὐήδιου Ἀντωνεῖνου Φαι-
δροῦ Σαβεινιανοῦ συνκλητικοῦ,
ἐκγονοῦ Μ- Κλ- Πο- Οὐήδιου Ἀντωνεῖνου
Σαβείνου ἀρχιερέως τῆς Ἀσίας, ἐν
πολλοῖς καὶ ἀναγκαίαις χρησίμου.

Ἐξ ἐκτυπωμάτων ληφθέντων ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀγιασολοῦκ κ. Σπυρίδ. Οἰκονομοῦ.

τξς'.

Ἐπὶ μαρμάρου, ὑψ. 1 μέτρου, πλ. καὶ πάχ. 0,50, ἀνευρεθέντος κατὰ τὴν γενομένην ἀνασκαφὴν πρὸ τῆς μεγάλης πύλης τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ὑπὸ τῶν ἐφόρων τοῦ ἐν Ἀγιασολοῦκ ἐκκλησιδίου τοῦ αὐτοῦ ἀγίου.

Φ λ- Μ ο

Μ α ξ ι μ ι

τὸν λαμπρό[τατον]

ὑπατον ἐν π[ρο-

γονικοῖς ἐρ[γοις].

Ρουπῆλλιος Ἀλεξ[άνδ]ρου

ὁ καὶ Μοσχιανοῦ[ς]

Ἀσιάρχης τὸν ἑαυτοῦ

συνγεῖν καὶ ἀπὸ προγόν[ων]

εὐεργέτην τῆς πόλεω[ς].

τξζ'.

Ἐπί μαρμάρου, ὕψ. 0,76, πλ. καὶ πᾶχ. 0,50, ἀνευρεθέντος ἐν ᾗ
θεσεὶ καὶ αἱ προηγούμεναι ἐπιγραφαί.

Αὐτοκράτορι

Θεῶι Καίσαρι Σε-
βαστῶι Οὐεσπασιανῶι.

- 5 Ἐπί ἀνθυπάτου Μάρκου
Φουλοντίου Γίλλωνος
ὁ φιλοκαῖσαρ Ἀφροδεισέας
δῆμος, ἐλεύθερος ὢν καὶ αὐ-
τόνομος ἀπ' ἀρχῆς τῆ τῶν Σεβασ-
10 τῶν χάριτι, ναῶι τῶι ἐν Ἐφέσῳι
τῶν Σεβαστῶν κοινῶι τῆς Ἀσίας,
ἰδία χάριτι διὰ τε τὴν πρὸς τοὺς [Σε-
βαστοὺς εὐσέβειαν καὶ τὴν τρί-
την νεωκόρον Ἐφεσίων [πό-
15 λιν εὐνοίαν ἀνέστησαν.
Ἐπιμεληθέντος Ἀρίστω[νος
Ἀρτεμιδώρου τοῦ Καλλι[στέ-
ως ἱερέως Πλούτωνος [καὶ
Κόρης καὶ νεοποιοῦ θε[ῆ]ας
Ἀφροδείτης. Ἐπί ἀρχιερέως
20 τῆς Ἀσίας Τιβερίου Κλαυ[θίου
Φησίου.

τξη'.

Ἐπί τετραγώνου πλακόσ, ὕψ. καὶ πλ. 0,50, εὕρισκομένης ἐν τῷ
προαυλίῳ τοῦ ἐκκλησιδίου τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Ἐν τούτῳ
τῷ ἡρώω βοῦ-
λομκι τεθη-
ναι δούλων
μον καὶ ἀπελε[υ-
θέρους
καὶ δούλας
μον.

Τράλλεων.

Ἐξ ἐκτυπωμάτων ἀποσταλέντων ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀιδινίῳ
κ. Μιχ. παπᾶ Κωνσταντίνου.

τξθ'.

Ἐπί στήλης, σωζομ. ὕψ. 0,90, διαμέτρου 0,75. ἤς σώζεται τὸ
ἡμίτυ τοῦ κυλινδρικοῦ ὄγκου, τοῦ ἐτέρου ἡμίσειος ἀποσπασθέντος κα-
θέτως πρὸς τὴν βᾶσιν, ἐφ' οὗ ὑπῆρχεν ἕτερα ἐπιγραφή, ἣς ὀλίγα
γράμματα σώζονται πρὸς τ' ἀριστερὰ τῆς ἐπομένης ἐν ἑξαμέτρῳ ἐ-
πιγραφῆς. Ἡ ἐπιγραφή αὕτη κατέχει ὕψ. 32 ἑκατοστῶν καὶ πλάτος
0,50, εὐρέθῃ δὲ ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους τῆς πόλεως Ἀιδινίου, πρὸς
τὸ κατωφερὲς μέρος τὸ πρὸς τὸ Μπουναρ.

Χρησμοὺς τοῦ Πυθίου
δοθεὶς Κλειτο[σθ]ῆνει τῶ
ἱερεὶ τοῦ Διὸς ὑπὲρ τῆς
σωτηρίας τῆς πόλεως.

- 5 Χηλί[ε]ῖ ἐς νῆριμα πάτριος Διὸς ἐξανέλυσας
μ]υλιχίη, Σεισίχθου ἐν ἄλσει βομῶν ἐνεύρας.
Θύσο μὴ διερεύνω μ', ὦ πόλις, [Ε]ἰναλίω νῦν
ἔννομα, μὴ Κρονίδη, Φοίβη' χεῖρ δὲ ἀρητιῆρος,
π[υ]ρῶν καὶ καρπῶν τ' ἐπιδράγματι πάντα καλείσθω
10 Εἰν]άλ[ι]ος τεμενοῦχος, ἀπότηροπος. ἵππιος, ἀργη
ὠδ[ε]· μύλις δὲ ὑμ[ε]ῖτε δεδραγμ[ε]νον εἰ[θ]ῆ[ν] βεβῶτα
ὄν π[ρ]ορῶ, κύνειον ὄσοι γέρας ἀμφεπένεσθε
ἐν χορῶ ε[ἶ]· αἰνῆν Σεισίχθου[α φ]αιδ[ο]ῖα μεῖλαξ.

Ἐν στίχῳ δ τὰ δύο Ν τῆς λέξεως ἔννομα εἶναι συνδεδεμένα.

τό.

Πό(πλιον) Αἴλιον Ἀλικιπάλην,
τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνο[ς]
Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ
Καίσαρος Σεβαστ[οῦ],
Πό- Αἴλιος, Πλουταγόρου
νίος, Ἐρμόδωρος
ἀρετῆς ἕνεκα κ[αὶ] τῆ[ς]
εἰς τὴν π[α]τριδα εὐ]νοί[ας].

Τὸ μάρμαρον, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιγραφή αὐτή, εἶναι ἐντεταχισμένον ἐπὶ τοῦ χεῖλους φρέατός τινος ἐν τῷ ἡμίσειαν ὄραν τοῦ Ἀϊδινίου ἀπέχοντι χωρίῳ Κιόσκι. Ἐδημοσιεύθη δ' ἑλλιπῶς ἐν τῇ τοῦ Le Bas, Waddington Συλλογῇ ὑπ' ἀριθ. 1652.

Τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἀντίγραφον εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐπιδοθῆ τῷ Μουσεῖῳ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀθανασίου Εὐπατρίδου, ἕτερον κατόπιν ὑπὸ τοῦ κ. Μιχ. παππαῦ Κωνσταντίνου, τρίτον ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου Φαιδρουῦ, καὶ τελευταῖον τὸ ἐκτύπωμα. Ὑψος καὶ πλάτος τοῦ μαρμάρου 0, 65 τῶν δὲ γραμμάτων 0, 4.

Σάρδεων.

Ἐξ ἀντιγραφῆς καὶ ἐκτυπώματος κ. Ἀθ. Παπαδ. Κεραμέως.

τοά.

Ἐπὶ λάρνακος, ὑψ. μετὰ τοῦ πώματος αὐτῆς 0, 31, μήκ. 0, 46, πλ. 0, 37, μετενεχθείσης ἐκ Σάρδεων εἰς Σμύρνην ὑπὸ τοῦ κ. Mulhausen, παρ' ᾧ καὶ νῦν εὐρίσκεται.

Ἐπὶ ἱερῆος τῆς Ῥώμης Διονυσίου τοῦ Ἀθηναίου
μηνὸς Ὑπερβερεταίου ἰά, Ἀρτεμίδωρος
Ἀρτεμιδώρου, ἐτῶν μέ.

Ἐξ ἐκτυπώματος ληφθέντος ὑπὸ τοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ Μουσείου κ. Ἀναστασίου Κυριακίδου.

τοβ'.

Ἐπὶ τετραγώνου μαρμάρου, ὑψ. 1,80, πλ. καὶ πᾶχ. 0,80, κειμένου εἰς ἀπόστασιν τετάρτου τῆς ὥρας ἀνατολικῶς τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ τῶν Σάρδεων.

Ἐπὶ τῆς πρὸς ἀριστεράν πλευρᾶς τοῦ μαρμάρου τούτου κεχάρακται ἡ ὑπ' ἀριθ. 3,467 ἐν C. J. G. καὶ ἡ αὐτὴ ὑπ' ἀριθ. 628 ἐν Le Bas et Waddington ἐπιγραφῇ, ἡ δὲ νῦν δημοσιευομένη εὐρηται ἐπὶ

τῆς κατὰ μέτωπον πλευρᾶς τοῦ αὐτοῦ μαρμάρου, οὔσα ἡ ἀρχὴ τῆς ἑλλης ἐπιγραφῆς, ἣν ἐλπίζομεν νὰ ἐκδώσωμεν προσεχῶς πληρέστερον μετὰ τὴν τοῦ μαρμάρου ἀπόκτησιν.

Imp. Caesa[r]

Μ]εγάλης δικαιοσύνης ἐστὶν ὑπόδημα
τὸ μηδένα βλάπτειν καθάπαξ. Πο[θεῖ-
ται μᾶλλον μὲν οὖν τοὺς ἀδικου-
5 ντας μεταρρυθμίζειν ἐπὶ βελτιο-
να βιωτῆν καὶ παρᾰσκευάζειν εἰρη-
νεῖαν ἀσπάζεσθαι τὴν κατάστασιν. Τὸ
τοιούτο κ(αι) θεῖον ἐστὶν παρᾰγγεῖμα
κ(αι) τοῖ(ς) νόμοις ἐπιτηδευ[σεῖ]ται, κ(αι) βασιλεῖ
10 τῶ μεγάλῳ καταθῦμιον πέφυκε οὐ-
τως οὖν ἕκαστος διάγων ἀεὶ ἔξει τὸν τε
Θ(εὸ)ν κ(αι) τοὺς νόμους εὐ[με]νεῖς, κ(αι) τὸν βασι(λι)κὸν
συνεπαμύνοντα σκοπόν· ὁ δὲ τούτων τ'
ἐναντία διαπραττόμενος μησιτὸς εὐρίσκει
15 παρὰ τῷ Θ(ε)ῷ κ(αι) τοῖς καλῶς κειμένοις νόμοις ὑπαί-
τιος καθίσταται, κ(αι) βασιλεῖα τὸν κράτιστον εἰς ὀργή[ν].
. . . κἂν διαψηστῆ· ὁ πᾶς γὰρ, ὅπως ποτε βλάπτει . . .
ε που λαχεῖν τινα τὰς κολάσεις ποικίλας, ἔξει δίκ[α]ς
τῶν οἰκείων ἀμαρτημάτων εἰς ἕκαστα, κ(αι) ποτε με[ν] κε-
20 φαλικαῖς ποιναῖς ὑποβάλλεται, ἄλλοτε δὲ μελῶν
ὑφίσταται τὴν ἀφᾰρᾰεσιν, ἐνίοτε δὲ κ(αι) τῆς ἐνεγκα[ύ]σεως,
ἢ καὶ πλιόνων κόπων τῆς ἡμετέρας πολιτίας ἀπελά[μ]βα-
νε τὰ πρὸς τὴν τῶν ἀμαρτημάτων ἀπανθρωπίαν τε
κ(αι) κουφότητα· ἅπαντες γὰρ οἱ τῷ ἡμετέρῳ προγοράματι
25 περισχόμενοι, τὴν συνήθησιν τῶν πλημμελημάτων ἐσχλη-
κότες κατήγορον, ἑαυτοὺς καταφανεῖς τοῖς ἡμετέ[ροις]
δικαστηρίοις μέχρι κ(αι) νῦν πεποιήνται, ἀλλὰ κ(αι) κ.
κληθένταις φωναῖς καὶ δικέῳ προτραπέντες ποσ[ῶ]ς
τὴν ἰδίαν ἐνφάνειαν ἐπὶ τῷ συννόμῳ ἀπολογή[σασθαι]
.

Ἐξ ἀντιγραφῆς κ. Ἀριστοτέλους Μ. Φοντριέρ.

τογ'.

Ἐπὶ μαρμάρου, ὕψ. 0,60, πλ. 0,50, πάχ. 0,10, χρησιμεύοντος ὡς κατώφλιον τοῦ ἐν χωρίῳ Τατάρ δωματίου τοῦ ἀγοραστοῦ τῆς ἐκεῖθε ἐκσκαπτομένης γλυκορρίζης.

.....
 . . . Ο . ΑΠΟ Ε Σ . ΤΟΣ
 Ἄρατος Ἑρακλείδου Μενεκράτου τοῦ
 ἄργυ . . . Ε ΣΟΣ ὁ ἀφειμένος ἐλεύθε-
 Ἑραῖος Ἄρατον τοῦ Ἀιτά- ρος κατὰ διαθήκην ὑπὸ Σωσι-
 5 λου ἄργυ γέν[ους] Μενεκλήους
 Μένιππος Κρα ΟΙΝΟ . . . ΜΕΛ
 Ἀρτεμιδ[ωρ] Μητροδώρος Ἑραί-
 Πρωτογ[έννης] ενο [ον] καὶ Ἀνσίμαχος
 τοῦ Διο[υσίου] [Μη]τροδώρου τοῦ
 10 Διο[ύσιος] [Ἑρα]ίου καὶ Ἑραῖος
 τοῦ Δι[ον]υσ[ίου] [Μη]τροδώρου ΕΙΣ
 Πυθοκ ΚΡ . ΙΟΝ
 ἄργυ Διογέ[νη]ς Ἐρμογένου
 Στρα γενο ἄργυ
 15 Πρωτογεν ΕΡΑΤ ΡΕΚ [Μ]έντωρ Διονυσίου
 Ἀπολλώνιος [Μ]ατρώ[υ] οἶνον Α
 Ἀπολλώνιος ἄργυ Ἀπ[ο]λ[λ]ωνίδης
 Ἀτταλος Ἀπολλωνίου Ἀπολλωνίδου
 τοῦ Ἀττάλου ἄργυ ὁ νεώτερος ἀργ-ρέ.
 20 Ἑρακλείδης Ἀτάλου
 τοῦ Ἀπολλωνίου εἰς
 τὴν θυσίαν προβάτων
 Ἑμιστιώ[υ]ν Μ[η]νάδος οἶνον Δ

ΜΕΛΕΤΗ
ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΑΡΧΑΙΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΝ ΙΩΝΙΑ.

ΠΕΡΙ
ΚΛΑΡΟΥ, ΚΟΛΟΦΩΝΟΣ, ΝΟΤΙΟΥ.

ὑπο

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Μ. ΦΟΝΤΡΙΕΡΟΥ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Τοπογραφία τῆς Κολοφωνίας γῆς.—Γινῶμαι νεωτέρων περιηγητῶν περὶ τῶν θέσεων Κλάρου, Κολοφῶνος καὶ Νοτίου.—
Ἐλεγχος.—Ἐπιγραφαί.—Τοπογραφικὸς χάρτης.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΚΟΛΟΦΩΝΙΑΣ ΓῆΣ.

Πρὶν ἐπιληφθῶ τοῦ κυρίου μου θέματος σκόπιμον κρίνω ὅπως διαλάβω ὀλίγα τινα περὶ τῆς χώρας, ἥτις ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι Κολοφονία γῆ, καὶ περὶ τῆς θέσεως καὶ περιοχῆς αὐτῆς, ὡς διαγράφουσιν αὐτὴν τὰ φυσικὰ αὐτῆς ὄρια, καθότι ἐν τῷ οὕτως διαγραφησομένῳ χώρῳ θέλουσι περιστραφῆ αἱ ἡμέτεροι ἔρευναι καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ θὰ ἐξακριβωθῆ τὸ σκοπούμενον.

Ἐπὶ τούτῳ ὅθεν σύμβουλον καὶ ὁδηγὸν λάβωμεν τὸν ἀξιόπιστότατον Στράβωνα. Οὗτος κατὰ τὴν ἐξ Ἐφέσου πρὸς βορρᾶν πορείαν του περιγράφει τὰ τῶν Κολοφωνίων, οὕτως εἰπεῖν, σύνορα διὰ τῶν ἐξῆς:

Μετὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Καύστρου λίμνη ἐστὶν ἐκ τοῦ πελάγους ἀναχωμένη (καλεῖται δὲ Σελινουσία) καὶ ἐφεξῆς ἄλλη σύρρους αὐτῆ . . .

Ἐῖτα τὸ Γαλλήσιον ὄρος καὶ ἡ Κολοφῶν πόλις Ἰωνική . . .

Μετὰ δὲ Κολοφῶνα ὄρος Κοράκιον . . .¹

Πράγματι μετὰ τὰς λίμνας ταύτας τῆς Ἐφέσου, αἵτινες σήμερον καλοῦνται Ἀλαμάν-γκιὸλ καὶ Κατραντζικ-γκιὸλ ἐκτείνεται ἡ νότιος πλευρὰ τοῦ Γαλλησίου ὄρους, ἥτις διὰ τὴν μόνην ὑπάρχουσαν ἐκεῖθι κλεισώρειαν, καλουμένην Ἀλ-αμάν-βογάτζ, ὀνομάζεται

¹ Στρ. ΙΔ, 642—643.

Ἰλαμάνι. Πρὸ τῆς εἰσόδου ταύτης καὶ ἐν αὐτῇ ἐκτείνεται τὸ τοιφλίκι Πηλείδου, ἀνῆκον ἄλλοτε τῇ οἰκογενείᾳ Βαλταζῆ. Ἡ δὲ πρὸς δυσμὰς κλιτύς τοῦ Γαλλησίου διήκουσα ἐκ τοῦ κτήματος τούτου φθάνει μέχρι τοῦ Νοχοῦτ-γκιόλ, ὅπου παράκειται τὸ κτῆμα Τσαρλάκη (ἰδιοκτησία τοῦ κ. Charles Whittall.)

Ἡ ὄλη αὕτη ἡ γραμμὴ τοῦ ὄρους δὲν εἶναι μὲν σύνδενδρος καλύπτεται ὁμοῦς ὑπὸ πρίνων καὶ ἐνιαχοῦ ὑπὸ πευκῶν. Ἄλλο μέρος κατωφημένον δὲν ἔχει ἐκτὸς τῶν δύο μνησθεισῶν ἐπαύλεων, καθότι πηγαὶ ποσίου ὕδατος σπανίζουσι, τὸ δὲ κλίμα εἶναι νοσῶδες ἕνεκα τῶν παρακειμένων ἐλών. Ἐνδείξεις ἐν τούτοις διατρανοῦσιν ὅτι τὸ μέρος τοῦτο κατωκίετο τὸ πάλαι, μάλιστα δὲ παρὰ τὸν Μάλ-τεπέ, ἱκανῆ δ' ὑπάρχει ἔκτασις γαιῶν ἀναμένουσα χεῖρας καὶ ἀσφάλειαν ζωῆς ὅπως ἡμερωθῆ καὶ κατοικηθῆ αὖθις. Τὸ αὐτόθι Παλαμούτ-ἀρασί παράγει κατ' ἔτος ἀρκετὴν ποσότητα βαλάνων, εὐδοκίμως δὲ καλλιεργεῖται ὁ καπνὸς καὶ ἔλα τὰ δημοτικὰ, πλῆθος δὲ νομάδων κατασκηνοῖ τὸν χειμῶνα κτηνοτροφουῖν, ξυλευόμενον τὰ δάση καὶ ἀνθρακίζον.

Πρὸς δυσμὰς τοῦ Γαλλησίου ὑψοῦται τὸ Ἰζ-μπιλλίχ-δὰγ καὶ τὸ Καρατζά-δὰγ, πρὸς ἀνατολὰς δὲ τοῦ τελευταίου ἐκτείνονται τὰ χωρία Δεῖρμέν-δερές, Τρότσα, Καρατζά, Τσίλλε καὶ Γκιουόρκιοι. Καὶ τὸ μὲν (ὁ Κέρκαφος) διήκον ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς σχηματίζει μετὰ τοῦ Πάγου τὴν φάραγγα Δερέ-βογάζ, δι' ἧς ῥέει τὸ Ταχταλί-τσάι· τὸ δὲ (τὸ Κοράκιον) ἐκτείνεται ἐκ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ φθάνει μέχρι τοῦ αἰγιαλοῦ, ἀπέναντι τοῦ Κάστρου τοῦ Γκιουόρκιοι, ὅπου ἀρχαῖα τείχη φρουρίου, ἐρείπια θεάτρου καὶ ἄλλων οἰκοδομῶν.

Ἐπὶ τῆς σειρᾶς τοῦ Κορακίου, τοῦ συσκίου καὶ πολυπίδακος, τοῦ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν περικαλλοῦς καὶ ἐπὶ τῶν προπόδων αὐτοῦ ὑφίστανται πλείονα τὰ μαρτύρια τῆς πάλαι ποτε ἀκμασάσης ταύτης χώρας. Ἐν τῇ περὶ τῆς ἐν Ἰωνίᾳ Μητροπόλεως μελέτῃ μου¹ ἐδέησε νὰ διαλάβω τινα περὶ τοῦ χωρίου Τρότσα, εἰς ἣν παραπέμπω τὸν βουλόμενον νὰ μάθῃ περὶ τῶν αὐτόθι σωζομένων ἀρχαίων ἐρείπιων. Ἐκτοτε παρὰ τὰ ἐρείπια τοῦ μέρους τούτου εὑρέθη ἡ ὑπ' ἀριθμ. 155 ἐπιγραφή μετὰ μεγαλητέρας δ' ἤδη πιθανότητος ὑπολαμβάνω τὰ

¹ Μουσείον καὶ Βιβλ. Εὐαγ. Σχολῆς, περιόδος β', ἔτος βον καὶ γον.

πολλὰ ἐκεῖνα τεῖχη τῶν φρουρίων ὡς τὰ τῶν Πολυτειχίδων τοῦ Παισαίου. Ἐκ τῶν Τρότσων κατερχόμενοι πρὸς τὴν θάλασσαν παρακολουθοῦμεν ἐπὶ σμικρὸν τὸ ρεῦμα τοῦ Ἀδυτζί-τσάι (Ἄλεντος), ἔχοντες δὲ τοῦτον ἐξ εὐωνύμων, πρὶν διαβῶμεν τὸν ποταμὸν Καλαί-τζή-τσάι (τὸν ἀρχαῖον Καλάοντα), ἀπαντῶμεν ἀρκετὰ μάρμαρα ἐντὸς τουρκικοῦ νεκροταφείου καὶ παρέκει μικρὸν λόφον, ὡσεὶ χειροποίητον, κατάφυτον ἀπὸ πεύκας. Κατὰ τὸν Παισαῖον αὐτοῦ ποῦ ἔκειτο ὁ τάφος τοῦ οἰκιστοῦ τῆς Κολοφῶνος Ἀνδραίμονος².

Τῷ δὲ Ἀνδραίμονι ὁ τάφος ἐκ Κολοφῶνος ἰσὺν ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ, διαθάντι τὸν Καλάοντα ποταμὸν.³

Ὀλίγα λεπτὰ πρὶν φθάσωμεν τὴν Τσίλλε εἶναι ὁ Τεκές, θέσις μονήρης καὶ σύσκιος. Αὐτόθι ὑπάρχει πηγὴ ἡ φρέαρ, οὗ ὅμοιον περιγράφει ὁ Chandler καὶ ἐρείπια οἰκοδομῶν βυζαντινοῦ μοναστηρίου καὶ τουρκικοῦ ἀναχωρητηρίου Δερβισῶν, προδήλου τοῦλάχιστον ἐκ τοῦ ὀνόματος. Αὐτόθι εὑρον καὶ συνέλεξα τὴν εἰς τεμάχια ὑπὸ σοιχ. τοδ' ἐπιγραφὴν. Πρὸς τὴν πεδιάδα εὐρηγεται ἐρείπια ὑδραγωγείου διευθυνόμενα πρὸς τὸ ἀντικρὺ τοῦ Γαλλησίου μέρος Οὐτς-δερέ λεγόμενον, ὅπου ἄλλα ἐρείπια Βυζαντινῆς ἐποχῆς, μοναστηρίων κατὰ τὰς παραδόσεις τῶν χωρικῶν. Πρὸ τοῦ Γκιουόρκιοι ὑπάρχει ἐκτεταμένον τουρκ. νεκροταφεῖον ἐν ᾧ κείνται πολλὰ ἀρχαῖα λείψανα. Ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ τῇ καλουμένῃ Γκαπί-γερ εἶναι κερωσμένη ἡ ὑπὸ στοιχ. τοδ' ἐπιγραφὴ. Ἐντεῦθεν ἡ κοιλάς ἀρκεταὶ ἀποστενουμένη, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν ἐπὶ τῶν βράχων φαίνονται κατ' ἀποστάσεις σκαλιστοὶ τινες πανάρχαιοι τάφοι. Μικρὸν μετὰ τὸ Γκιουόρκιοι καὶ ἐπὶ τῆς κλιτύος τῆς μετ' αὐτὸ φάραγγος εἶναι τὸ σπήλαιον, ὅπερ δὲν κατώρθωσε νὰ ἴδῃ ὁ Arrundel, κάθυγρον, περιέργον διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ σταλακτίτας, ἐν τῷ ὅποιῳ ὁμοῦς δὲν ὑπάρχει πηγὴ ὕδατος. Ὑπερίνω τούτου ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς φάραγγος ὑφίσταται λατομεῖον με ὀλίγον ἀρχαῖον ἐξωρυγμένον ὕλικόν. Ἐξακολουθοῦντες κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους τὴν ἄγουσαν πρὸς τὴν θάλασσαν ἀπαντῶμεν ὑδραγωγεῖον ἐπικεχωσμένον, τοῦ ὅποιου μόλις τὸ ἀκρότατον μέρος τῶν τόξων μένει ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν, κατεσκευασμένον ἐκ μεγάλων ἐπιμήκων φρυγίων

¹ Παισ. VII, 3, 3.

² Παισ. VII, 3, 5.

λίθων κατέρχεται δὲ τοῦ Κορακίου διευθυνόμενον πρὸς τὸ ἀπέναντι μέρος, βεβαίως πρὸς τὸν ναὸν τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος καὶ τὴν Κολοφῶνα. Τὸ δὲ ἄντρον κεῖται εἰς ἀπόστασιν βημάτων τιῶν τῆς παραλίας πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ κατέπεσαν ἀρκετὰ μεγάλοι ὄγκοι ἀποσπασθέντες τῆς ὄροφης· ὕψος μὲν ἔχει ἐν τῷ κέντρῳ περὶ τὰ 3—4 μέτρα, βάθος ὑπὲρ τὰ εἴκοσι, εἶναι δὲ θεατροειδές, ἔχον ἐν τῷ βάθει αὐτοῦ πηγὴν ὕδατος διαυγοῦς, ποσίμου. Ἀντικρὺ τοῦ σπηλαίου τούτου, ὅπερ ἀναμφιβόλως εἶναι τὸ προφητικὸν τοῦ Μόψου ἄντρον, ὑψοῦται τὸ Κάστρο τοῦ Γκιαούρκοι, εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων λεπτῶν τῆς ὥρας. Διαβαίνων τις εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος διέρχεται πρῶτον μικρὸν ἔλος, κατόπιν τὸν Ἄλεντα, ὑπὸ τὰ ρεῖθρα τοῦ ὁποίου, ἐν ᾧ μέρει εἶχον διαβῆ, εἶδον θεμέλια οἰκοδομῆς ἐξ ὠραίων στιλδόντων φρυγίων λίθων, ἐκείθεν κάμπτων μικρὸν πρὸς τ' ἀριστερὰ ἀπαντᾷ τὰς παρὰ τὸ φρούριον καλύδας, ἐνθα κεῖνται ἐκτάδην σχεδὸν ἐπικεχωσμένοι δύο πελώριοι λέοντες, ἐντελῶς ὁμοιόμορφοι, οἵτινες καίτοι ἐφθαρμένοι οὐχ ἤτιτον μαρτυροῦσι καλῆς ἐποχῆς ἐργασίαν. Παρὰ τὰς καλύδας ταύτας ἀνεσκάφησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἢ ὑπ' ἀριθ. 170 καὶ ἢ ὑπὸ στοιχ. τή'. ἐπιγραφῆ, αἵτινες δηλοῦσι πράγματα ἀναφορὰν ἔχοντα πρὸς τὸν αὐτόθι ὑπάρξαντα ποτε ναὸν τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος. Ἐκ τῶν καλυδῶν τούτων πρὸς τὰ τεῖχη τοῦ φρουρίου καὶ τῆς Β. Α. πύλης αὐτοῦ φαίνονται ἐρείπια οἰκοδομῶν, ἀνὰ μέσον τῶν ὁποίων εὖρον καὶ ἀντέγραψα τὴν ὑπὸ στοιχ. τήα. ἐπιγραφὴν. Ἐπὶ τοῦ φρουρίου, ἢ τῆς τετειχισμένης ἀρχαίας πόλεως εὕρηνται πολλὰ ἐρείπια, ὧν τὴν περιγραφὴν θὰ ἀναφέρω ἐν οἰκίῳ τόπῳ, ἀρυόμενος αὐτὴν ἐκ τῆς ἐπισημονικῆς συγγραφῆς τοῦ Τεξιέρου. Νοτιοανατολικῶς τοῦ φρουρίου ὑπάρχει ὕψομον μέρος καλούμενον Τσιρλονέρι, δυνάμενον νὰ συγκοινωνῇ μετὰ τοῦ φρουρίου μόνον διὰ τῆς Α. πύλης αὐτοῦ. Ἡ μεταξὺ τοῦ φρουρίου καὶ τῆς ἀκτῆς ἀπόστασις ὡσεὶ τετάρτου τῆς ὥρας καὶ ἐπέκεινα.

Πάσας τὰς θέσεις ταύτας σημειῶ ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου φίλου μου κ. Georges Weber σχεδιασθέντι καὶ ἐπισυνημμένῳ χάρτη, κατὰ προσέγγισιν, ὡς ἤδυνήθη καλλίον νὰ παραστήσω αὐτῷ ταῦτα.

Ἡ μεταξὺ τῶν δύο μνησθέντων ὁρέων Γαλλησίου καὶ Κορακίου ἀπόστασις, ὡσεὶ δύο-τριῶν ὠρῶν, σχηματίζει ὠραίαν καὶ ἐκτεταμένην κοιλάδα, ποῦ μὲν πυκνὴν ἀπὸ δάση δρυῶν καὶ πευκῶν, ποῦ δὲ

ἐστολισμένην μὲ δισπαρμένους ἐλαιῶνας καὶ λίπαρὰς ἀρωσίστους γαίας, ὡς καταρθεύει ὁ ἐκ Κορακίου κατερχόμενος Ἄλης, εἰς δὲ ἐκβάλλουσι πολλὰ ρυάκια, ἐν οἷς καὶ ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄρους πηγάζων Καλάων.

Τὰ πρὸς νότον μέρη τῆς, ὡς ἄνω εἴρηται, κοιλάδος, σχηματίζουσιν αἱ παραφυάδες τοῦ Γαλλησίου, αἵτινες ἄρχονται ἀπὸ τῆς κλεισσορείας Ἀλαμὰν καὶ φθάνουσι μέχρι τοῦ Κάστρου τοῦ Γκιαούρκοι. Τοὺς πρόποδας τῶν παραφυάδων τούτων πρὸς νότον λούουσιν ἐξ ἴσου αἱ τε προαναφερθεῖσαι λίμναι ὡς καὶ ἡ θάλασσα τῆς Ἐρέσου, σχηματίζουσα δύο ὀρμίσκους, οὗς ἀποκαλοῦσι σήμερον Καλαμάκι καὶ Τσιρλονέρι, ἐνῶ κατὰ τὸ λοιπὸν μέρος ἡ ἀκτὴ εἶναι ἀλίμενος. Πρὸς βορρᾶν δὲ ἡ κοιλάς αὕτη φράσσεται ὑπὸ τῶν τοῦ Γαλλησίου πάλιν παραφυάδων, αἵτινες κρατοῦσιν ὄλην τὴν μεταξὺ Τσίλεμι (παρὰ τὸ Νοχοῦτ-γκιῶλ) μέχρι τῶν ρεϊθρῶν τοῦ Ἄλεντος σειρᾶν, παρὰ τὰ δὲ ποῖα ὑπέρκεινται τὰ χωρία Τράτσα καὶ Δεϊρμέν-δερές. Πρὸς βορρᾶν τοῦ φυσικοῦ τούτου ὀρίου εἰς ὠραίαν σχεδὸν ἀπόστασιν, ῥέει τὸ Ταχταλί-τσαί (ὁ ἀρχαῖος ποταμὸς Ἀστήεις) χυνόμενος διὰ τοῦ Δερε-βογάζ, ἥτοι τῆς μεταξὺ Ὀδατζικ (συνέχεια τοῦ ὄρους Πάγου) καὶ τοῦ Ἰζ-μπιλλικ (Κερκάφου) φάραγγος, βαθείας καὶ ἐκτεινομένης ἐπὶ δίωρον ἀπόστασιν, πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Λεβέδου. Τὸ ἐν τῇ Ναννοῖ χωρίον τοῦ Μιμνέρμου, τὸ ὑπὸ τοῦ Στραβωνος διασωθὲν παραδίδει ἡμῖν τὸ τοῦ Ταχταλιού-τσαί ὄνομα, ἔχον ὡς ἐξῆς:

ἡμεῖς δὴ ὅτε Πύλον Νηλήϊον ἄστου λιπόντες
 ἱμερτὴν Ἀσίην νηυσὶν ἀφικόμεθα
 ἐς δ' ἐρατὴν Κολοφῶνα θῆν ὑπέροπλον ἔχοντες
 ἐζόμεθ' ἀργαλέης ὕβριος ἡγεμόνες
 κεῖθεν δ' Ἀστήεντος ἀπορνύμενοι ποταμοῦ
 θεῶν βουλή Σμύρνην εἴλομεν Αἰολίδα. ¹

Ἡ ἀπὸ τῶν παρόδων τοῦ βορείου συνόρου, οὔ προεμνήσθημεν, μέχρι τῆς θαλάσσης ἀπόστασις εἶναι περίπου τέσσαρες ὥραι.

¹ Στρ. ΙΔ, 634.

Πολλοὶ ὑπέλαβον ὡς ὀρθωτέραν ἀνάγνωσιν Ἄλεντος ἀντὶ Ἀστήεντος, ὅπερ ἔχει ἄλλη τις ἐκδοσις, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ εἴψῃ τις ἐν βλέμματι ἐπὶ τῆς τοπογραφίας τοῦ μέρους τούτου, ὅπως πεισθῇ ὅτι τὸν ποταμὸν Ἄλεντα, τὸν κατὰ μῆκος τὴν χώραν τέμνοντα (ἐκ βορρᾶ πρὸς νότον) δὲν εἶχον νὰ διαβῶσιν οἱ κατὰ τῆς Σμύρνης ἐκστρατεύοντες Κολοφῶνιοι (ἄλλως τε ἔρρεε καὶ παρὰ τὰ τεῖχη αὐτὰ τῆς πόλεως τῶν), ἀλλ' ἄλλον ποταμὸν καὶ μάλιστα ἐκτὸς τῶν συνόρων τῶν κείμενων, καὶ τοιοῦτος δὲν εἶναι ἄλλος ἢ τὸ Ταχταλί-τσαί.

Τὸ μέρος τοῦτο ἐφημίζετο τὸ πάλαι διὰ τὰ σύσκια ὄρη του, (τὰς ἴδας, τὰς νάπας του) τὰ ψυχρὰ ρεῖθρα τῶν ποταμῶν του καὶ τὴν λαμπρὰν κτηνοτροφίαν του. Ὁ Πλίνιος μνημονεύει πολλῶν φυτῶν προϊόντα καὶ μάλιστα τῆς ἐκ πευκῶν ῥητίνης, ἣν ὁ Διοσκορίδης καλεῖ Κολοφωνίαν, οἱ δὲ Γάλλοι Colophane. Καὶ σήμερον εἰσέτι τὸ Καρατζά-δαγ εἶναι κατάφυτον ἀπὸ ὑψικόμεους πεύκας, τὰς ὁποίας ἐξολοθρεύουσιν ὄλονεν τυχαῖα ἢ καὶ ἐκ προθέσεως συμβαίνουσαι πυρκαϊαί, πολλάκις δ' ἐκ τῶν ἐχόντων ἀνάγκην ἀσφάλτου καμηληλατῶν καὶ ἄλλων.

Ὁ Πausanias φημίξει τὸ παρὰ τὴν Κλάρον δάσος τῶν μελιῶν καὶ τὴν ψυχρότητα τῶν ὑδάτων τοῦ Ἄλεντος, ἅπερ ἐξυμνοῦντο ἐκ παλαιού.

Ἐν δὲ τῇ Κολοφωνίων (χώρῃ) ἄλσος τε τοῦ Ἀπόλλωνος, δένδρα μελίαι καὶ οὐ πόρρω τοῦ ἄλσους Ἄλης ποταμὸς ψυχρότατος τῶν ἐν Ἰωνίᾳ. ¹

Ἐπὶ τέλους πάντες οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοὶ ἐκ συμφώνου ἀναφέρουσιν ὅτι οἱ Κολοφῶνιοι εἶχον ἀριστον ἵππικόν.

Ἴπποτρόφοι δ' εἰσὶν, ὃν τρόπον καὶ Κολοφῶνιοι. . . ²

Ὁ Στράβων ἀναφέρει:

Ἐκτίσαντο δὲ ποτε καὶ ναυτικὴν ἀξιόλογον δύναμιν Κολοφῶνιοι καὶ ἵππικὴν, ἐν ἣ τσοσῦτον διέφερον τῶν ἄλλων, ὥσθ', ὅπου ποτε ἐν τοῖς δυσκαταλήτοις πολέμοις τὸ ἵππικόν τῶν Κολοφωνίων ἐπικουρήσειε, λύεσθαι τὸν πόλεμον ἀφ' οὗ καὶ τὴν παροιμίαν ἐκδοθῆναι τὴν λέγουσαν «τὸν Κολοφῶνα ἐπέθηκεν» ὅταν τέλος ἐπιτεθῇ βέβαιον τῷ πράγματι. ³

Ἐντὸς τῆς οὐτωςὶ καθορισθείσης χώρας, ἣν ὑπολαμβάνω ὡς τὴν εἰς τοὺς Κολοφωνίους ἀνήκουσαν γῆν, θέλω προσπαθῆσαι νὰ ἀπο-

¹ Πaus. VII, 5, 10. VIII, 28, 2.

² Fragm. hist. graec. τ. 11, 218, XXII.

³ Στρ. ΙΔ, 643.

Ἄλλ' ὁ σχολιαστὴς τοῦ Θεαιτήτου τοῦ Πλάτωνος ἐπὶ τῆς ῥήτρας «τὸν Κολοφῶνα ἀναγκάζω προσβιάζων» δίδει ἄλλοιαν ἐξήγησιν τοῦ πράγματος. λέγει ὅτι ὅποτε αἱ δώδεκα Ἰωνικαὶ πόλεις συνήρχοντο εἰς τὸ Πανιώνιον, ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας, οἱ Κολοφῶνιοι εἶχον τὴν ἀποφασιστικὴν ψῆφον, καθ' ὃ δεγθέντες τοὺς Σμυρναίους μεθ' ὧν συνέζων, δι' ὃ καὶ εἶχον τὴν ψῆφον ταύτην· τούτου ἕνεκα τὸ κοινὸν λόγιον ἐχρησίμευε νὰ ἐκφράξῃ τὴν νικῶσαν ἢ ἀποφασιστικὴν ψῆφον. Smith's Dict. G. and R. Geogr. ἐν λέξει Colophon.

δείξω παρὰ τὴν γνώμην τῶν πρὸ ἐμοῦ ἐπισκεφθέντων τὰ μέρη ταῦτα Chandler, Arrundel καὶ Texier

α) Ὅτι τὰ ἐπὶ τοῦ Κάστρου τοῦ Γκιαούρκιοῦ ἐρείπια εἶναι τὰ τῆς Κολοφῶνος καὶ οὐχὶ τῆς Κλάρου ἢ τοῦ Νοτίου ὡς οὗτοι διίσχυρισθησαν.

β) Ὅτι ἡ Κλάρος δὲν ἦτο πόλις, ἀλλὰ μικρὸς τις δῆμος ἢ χωριὸν τῆς Κολοφῶνος, ἐγγύτατα ταύτης κείμενον καὶ ἐξ οὐτῆς ἐξαρτώμενον· ὅτι ὁμοίως παρ' αὐτὸ ὑπῆρχεν ὁ ναὸς καὶ τὸ περίφημον μαντεῖον τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος μετὰ τοῦ ἐκ μελιῶν ἄλσους καὶ τοῦ προφητικοῦ ἄντρου, καὶ διὸ ἕνεκα τῆς φήμης τοῦ ναοῦ ὄλον τὸ διαμέρισμα μετὰ τῆς Κολοφῶνος καὶ τῆς παρακειμένης ἀκόμη ἀκτῆς ἐκαλεῖτο Κλάρος.

γ) Ὅτι τὸ Νότιον κατεῖχε τὸν πρὸς Ν. Α. τῆς Κολοφῶνος πλησιέστατον αὐτῇ χώρον, μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν ὄρου, ὅστις σήμερον καλεῖται Τσιρλονέρι.

ΓΝΩΜΑΙ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΠΕΡΙΗΓΗΤΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΕΣΕΩΝ

ΚΛΑΡΟΥ ΚΟΛΟΦΩΝΟΣ ΝΟΤΙΟΥ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΣΑΝΤΑΕΡ. ¹

Ὁ κατὰ τὸ 1764 περιηγηθεὶς τὰ μέρη ταῦτα ἀγγλὸς ἀρχαιολόγος Chandler ἐρχόμενος ἐκ Λεβέδου ἀνεῦρεν ἐν μὲν τῇ Τσίλλε τὴν Κλάρον, παρὰ τὸ Γκιαούρκιον τὴν Κολοφῶνα, τοῦ δὲ Νοτίου τὴν θέσιν ὡς καὶ τὸν λιμένα δὲν ἠδύνατο ἄλλως νὰ συμβιβάσῃ ἢ ὑπολαμβάνων αὐτὸν κεχωσμένον ἐκ προσχωσέων, αἰτίνες ἐπέζεταν τὴν κοιλάδα, κατὰ τὴν ἰδέαν του, ἐπὶ μιᾶς ὥρας ἀπόστασιν πρὸς τὴν θάλασσαν. Περιγράφει δὲ τὰς ἐντυπώσεις του ταύτας ὡς ἑξῆς:

«Κατερχόμενος τοῦ Γαλλήσιου ² εἶδομεν πρὸς τὸ βῆθος καὶ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους τούτου ἀθλίως τινὰς καλύδας, αἰτίνες πρᾶγματι ἔκειντο ἐπὶ τῆς κάτωθεν ἡμῶν κλιτύος. Ἠρωτήσαμεν τοὺς

¹ Chandler Travels in Asia Minor XXXI.

² Ἀποκαλεῖ Γαλλῆσιον τὸ Κοράκιον.

κατοίκους, οἵτινες ἦσαν Ἕλληνες, ἀν ὑπῆρχον ἐρείπια εἰς τὰ περίεξ, οὗτοι δὲ μᾶς ὠδήγησαν εἰς Κλάρου παρὰ τὴν θάλασσαν, καλουμένην σήμερον Ζιλλή . . . Ἐννοήσαμεν τὴν εἰς Ζιλλή ἢ Κλάρου ἀπλησίασιν ἐξ ἰχνῶν ἀρχαίων τάφων κειμένων ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ ὄρους ἀριστερόθεν τῆς ὁδοῦ. Εἰς ἓνα τούτων ἐσκαλισμένον ἐντὸς βράχου εἰσέρχεται τις διὰ στενῆς εἰσόδου, ἐν αὐτῷ δὲ, πλαγίως, ὑπάρχει μακρὸν ὀριζόντιος κόγχη ἢ κοίλωμα διὰ τὸν νεκρὸν. Ὀλίγον παρέκει καὶ ὑψηλότερα ὑπάρχει φρέαρ ὑπερκεχειλισμένον, ἐξ οὗ κρέει ὕδατος ὕδωρ. Τὸ ὕψωμα τοῦτο, ὅπερ χωρίζεται μικροῦ βραχώδους ἀγκῶνος διὰ στενῆς κοιλάδος, εἶναι περιτριγυρισμένον μὲ κατηρειπωμένον τοῖχον ἐξ ἀξέστου ὕλικου, διὰ τειχίσματος καλουμένου ψευδοδομοῦ. Διελθόντες χάσμα τι ἢ θύραν εὑρομεν θέατρον ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὕλικου, ὡς τὸ τοῦ τοίχου, ἀν προανεφερομεν, πολλὰ μαρμάρων τεμάχια, φρέατα καὶ λείψανα ἐκκλησιῶν καὶ παρὰ ταῦτα σωρείαν συντριμμάτων μεγάλου τινος ναοῦ. Ἐθεώμεθα κατὰ τὴν ἄνω, τὴν πεδιάδα τῆς ἀρχαίας καὶ τὴν πόλιν τῆς Νέας Ἐφέσου. Ἡ Κλάρου κατεῖχεν ἑκπαλαι θέσιν ναοῦ καὶ μαντείου τοῦ Ἀπόλλωνος . . . ἀβεβαίον εἶναι ἐὰν τὸ μαντεῖον ὕφιστο μετὰ Κωνσταντίνου τὸν Μέγαν, ἀγνωστον προστούτοις πότε ὁ Ἀπόλλων εἰσήγησε τέλειον καὶ ἐξεθρονίσθη, τοῦ Χριστιανισμοῦ διαδεχθέντος αὐτὸν καὶ διαπρέψαντος ἐκ περιτροπῆς ἐν Κλάρῳ. Θεωρῶν τὸ ἐπὶ τῆς ῥάχως τοῦ ὄρους φρέαρ, ὅπερ προανεφερον, παρετήρησα ὅτι εἶχε μαρμαρίνους βαθμῖδας ὀδηγούσας πρὸς τὰ κάτω, ἐξ ὧν 4 ἢ 5 διεκρίνοντο ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ μέρους τούτου. Τὸ φρέαρ τοῦτο, ὅπερ κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις χωρικοῦ τινος ἦτο βαθύτατον κατεκάλυπτε τὰ λείψανα ἴσως τοῦ προφητικοῦ ἀντροῦ καὶ τῆς πηγῆς. Ὁ ἀγωγός, δι' οὗ τὸ ἀλλάξαν διεύθυνσιν ῥεῖμα διήρχετο, ἐπὶ ῥάχθῃ ἐξ ἀμελείας ἢ ἐπίτηδες, τὸ δὲ περιορισθὲν ὕδωρ ὑπερχειρίσθη ἐπὶ τὴν κοίλωμα τοῦ βράχου καὶ τὴν εἰς αὐτὸ εἴσοδον. Ἡ φανατικὴ χρῆσις αὐτοῦ ἔπαυσε μετὰ τῆς πρὸς τὸν Φοῖβον λατρείας, πρὸς τὴν ἀνθρώπων πινόντων ἐξ αὐτοῦ ἀνευ ἀποτελεσμάτων ἐμπνεύσεως ἢ φόβου τιμωρίας καὶ ἴσως διὰ τὴν ἀφαιρέσασιν πᾶσαν τῆς θέσεως ἀναπόλησιν, ἐπέληθῃ δὲ παντελῆς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο λήθη, οἱ ἔχοντες τοῦ θεοῦ, οἵτινες κατέστρεψαν τὸν ναὸν αὐτοῦ καὶ τὸ σπήλαιον, ἐσκέφθησαν τὴν μεταβολὴν ταύτην διὰ τῆς ἀπλουστάτης μεθόδου

τοῦ μετατρέψαι τὸ σπήλαιον εἰς δεξαμενὴν ὕδατος. Ἡ Κολοφὼν ἔδρευτο μεσογειῶς. Πρὸ αὐτῆς ἐκτὸς τῆς Κλάρου ἦτο καὶ τὸ Νότιον, πρὸς τὴν λιμὴν συνάμα, ὡς ὁ Πειραιεὺς μετὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ κείναι ἀπέστασιν δύο μιλίων. Ἐκαλεῖτο δὲ τὸ τῶν Κολοφῶν Νότιον πρὸς διακρίσιν ἐτέρου παρακτίου μέρους τῆς νήσου Χίου. Ἡ Κολοφὼν ἀπέειχε τῆς Ἐφέσου μόνον 70 σταδία ἢ 8 3/4 μιλίων ἀπὸ κείνης . . . Ὁ Ἄλῃς ἔρρεε παρὰ τὴν Κολοφῶνα καὶ ἐκείθεν οὐκ ἠμακρὰν τοῦ σπηλαίου τῆς Κλάρου . . . Πολλὰ ἠγέρθησαν δυσχέρειαι περὶ τῶν θέσεων Κλάρου, Νοτίου καὶ Κολοφῶνος ἕνεκα τῆς γειτνιασεως καὶ τῆς κοινῆς αὐτῶν συναφείας . . . ἀλλ' ἤδη ἡ Κολοφὼν, ἐκτὸς ἀν ἢ θέσις τῆς δὲν κατέχεται ὑπὸ τῶν ἀθλίων καλυψῶν, ἀς προανεφερον, εἶναι ἐξηφανισμένη, ἢ δὲ Κλάρου μετὰ τοῦ Νοτίου πρὸ πολλοῦ ἐγκατελείφθησαν. Ὁ ῥύαξ, ἀν διέβημεν, ἦτο ὁ Ἄλῃς, ἢ δὲ κοιλὰς ἢ πρὸς τὴν βόρειον πλευρὰν τοῦ ἀγκῶνος τοῦ ὄρους, ἢ τὴν ὁποῖαν οὗτος διαίρει, ἴσως ἠϋζήσε πρὸς τὴν θάλασσαν, ὁ δ' ἀρχαῖος λιμὴν ἐγένευσεν ἐκ προσχώσεων. Ὅποταν ἀπεπερατώσαμεν τὴν Κλάρου ἐπίσκεψιν μας ἐπεστρέψαμεν παρὰ τὰς ἐκεῖσε καλύδας, ὁδοῦ κατασκηνώσαντες ἐμείναμεν περικυκλωμένοι ὑπὸ τῶν ἐφοδίων, ἀνθρώπων καὶ ἵππων μας. Ἐνωρίς τὴν ἐπαύριον διήλθομεν τὴν Ζιλλὴν καὶ ἐκείθεν ὑπεράνω δύο ῥάχων τοῦ Γαλλησίου εἰσῆλθομεν εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Ἐφέσου.»¹

Ἐν τῇ προεκτεθείσῃ περιγραφῇ ἐκτὸς τῶν σφαλερῶν ὑποδείξεων, ἀς κάμει ὁ σπουδαῖος οὗτος περιηγητὴς ὡς πρὸς τὰς θέσεις Κλάρου, Κολοφῶνος καὶ Νοτίου περιπίπτει καὶ εἰς σύγχυσιν καθῆσον ἀφορᾷ τὸ ὄνομα τῆς θέσεως, (τῆς κατ' αὐτὸν Κλάρου,) ἢ περιγράφει τὰ ἐρείπια, ἀποκαλῶν αὐτὴν Ζιλλή ἀντὶ Κάστρο τοῦ Γκιουρκοῦ ἢ Τσιφουτ-Καλέ. Ἡ Ζιλλή ἢ μᾶλλον Τσίλλε, εἶναι χωρίον, ἐν ᾧ οὐδεμίαν σώζεται ἀρχαιοῦτης, ἀπέχει δὲ τῆς θαλάσσης ὑπὲρ τὴν 1 1/2 ὄραν. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ μέρους οὗ ἀναφέρει ὅτι ὑπάρχει φρέαρ ἢ πηγὴ οὐδὲν τοιοῦτον ὑφίσταται. Εἰκάξω ὅθεν ἐπὶ τὴν πηγὴν αὐτὴν θὰ εἶδε εἰς τὴν παρὰ τὴν Τσίλλε θέσιν «Τεκὲ» οὗ πρᾶγματι σώζεται

¹ Τούτου ἕνεκα καὶ ὁ Smith ἐν λέξει «Claros» ἀναφέρει ὅτι τὰ τῆς Κλάρου ἐρείπια εἶναι εἰς Ζιλλή, ὁ δὲ Texier (2ème part. 2ème vol. p. 301) ὅτι ἀνακριτὸς τὸ ὅτι ἡ Τσίλλε κεῖται ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῆς Κλάρου.»

πηγή, ἐν εἶδει φρέατος μετὰ βαθμίδων, ἀπαράλλακτα ὡς ἐκτίθεται ἐν τῇ περιγραφῇ του. Ἄπαξ λοιπὸν ἐσύγχυσε τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου Τσίλλε, ὡς προεῖπον, μετὰ τῆς θέσεως, ἣν περιγράφει ὡς Κλάρον, μετέφερε κατὰ λάθος καὶ τὸ ἀλλαχού τῶν σημειώσεων του ἴσως ἀναφερόμενον φρέαρ καὶ μάλιστα ὅπως παραστήσῃ τοῦτο ὡς τὸ τοῦ προφητικοῦ ἀντροῦ τοῦ Μόψου.

Κατὰ τὸν Chandler λοιπὸν ἐπὶ τοῦ Κάστρου εὑρῆνται τὰ ἐρείπια τῆς Κλάρου, παρὰ τὸ Γκιουόρκι ἢ Κολοφών, τοῦ δὲ Νοτίου ἢ θέσις ἐντὸς τῆς κοιλάδος, ἣν ὑποθέτει ἐπεκταθεῖσαν ἐκ προσχώσεων.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΡΡΩΝΔΕΛ. ¹

Ἄ ὁ περιηγητὴς οὗτος ἐν ὑποσημειώσει ἕκτη τοῦ συγγράμματός αὐτοῦ «Ἐπίσκεψις εἰς τὰς ἑπτὰ ἐκκλησίας τῆς Ἀσίας» ἀνσκοπεύων τὴν προεκτεθεισάν γνώμην αὐτοῦ ὅτι τὸ Ταχταλί-τσαί εἶναι ὁ Ἄλῆς, ἐν ἐκθέσει ἐκδρομῆς τινος, ἣν ἔκαμεν ἀπὸ Ζεϊδίκιοῦ εἰς Νότιον» περιγράφει τὰ μέρη τούτα ὡς ἑξῆς:

«Ἐφθάσαμεν εἰς Μάλκατζικ εἰς τὰς 10 1)2 διαμειναντες μέχρι τῆς 11... Πρὸς τὰς 11 1)2 εἰσῆλθον ἐντὸς στενῆς κοιλάδος ἀνά μῆσον βουνῶν ἐστολισμένων ὑπὸ πευκῶν διευθυνόμενοι μέχρι τῆς 11 40 πρὸς νότον, κατὰ δὲ τὴν 12 καὶ 20 νοτιανατολικῶς, ὁπότε καὶ διέβημεν τὸ Ἀβατζί-τσαί, ῥέον ἀριστερόθεν κατὰ τὴν 12.35. Ὀλίγα λεπτά πρὸ τῆς μιᾶς εἶδον βάσεις τετραγώνων βαθμίδων καὶ παρ' αὐτὰς ἐπὶ κρήνης τὴν ἐπιγραφὴν Α α. Διηυθυνόμεθα εἰσέτι Ν.Α. πρὸς δὲ τὴν 1 καὶ 20 διέβημεν τὴν ξηρὰν κρήνην ποταμοῦ ῥέοντος πρὸς τ' ἀριστερά. Ἐφθάσαμεν εἰς Τσίλλε τὴν 1.40. Ὁ τελευταῖος οὗτος ποταμὸς εἶναι ὁ Ἄλῆς, ὅστις χύνεται εἰς τὴν πρὸς τὸ Γκιουόρκι θάλασσαν δεχόμενος ἐντὸς αὐτοῦ τὰ νερά τοῦ Ἀβατζί-τσαί. Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους ἀμφότεραι αἱ κοίται τῶν ποταμῶν εἶναι ξηραὶ κατὰ τὸ κατώτερον αὐτῶν μέρος. Τσίλλη ἢ Ζιλλή πῆναι τουρκικὸν χωρίον ἐκτισμένον ἐπὶ τῆς κλιτύος χαμηλοῦ τινος

¹ Arrundel Seven churches in Asia p. 303.

² Βλ. C. J. G. No. 3,021.

»λόφου κάτωθεν τοῦ ὁποῦ μικρὰ τις πεδιάς ἢ στενὴ κοιλάς ἐκταίνονται σχεδὸν νοτίως ἢ Ν. Ν. Α. πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ δύο μίλια. Ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τῆς ἀποστάσεως ταύτης πρὸς τὰ δεξιὰ, κεῖται ἢ ἠρειπωμένη πόλις ἢ κωμόπολις τοῦ Γκιουόρκιοῦ καὶ παρὰ τὴν θάλασσαν πρὸς τ' ἀριστερά εὑρῆνται τὰ ἐρείπια τοῦ Νοτίου ἀπέ- ναντι δὲ τούτου πρὸς τὰ δεξιὰ παραθαλασσίως ὑφίσταται μέγα σπή- »λαιον μετὰ μικροῦ ἐν αὐτῷ φρέατος, ὅπερ θὰ ἐξελάμβανον ὡς τὸ ἠμαντικὸν τῆς Κλάρου ἀντρον, ἀν οἱ χωρικοὶ τῆς Τσίλλης δὲν με- »ἐβεβαίουν περὶ τῆς ὑπάρξεως σπηλαίου τινος ἢ ἀντροῦ ἀνωθεν τοῦ »Γκιουόρκιοῦ, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ εὕρισκοντο 5 ἢ 6 κίονες μαρμάρينوι, »προστούτοις δὲ καὶ φρέαρ. Ἐπὶ μάτην ἠρευνήσαμεν μετὰ τοῦ ὁδη- »γοῦ μου ἢ εἴσοδος ἐλέγετο ὅτι ἦτο πολὺ μικρὰ καὶ σχεδὸν ἐσκε- »πασμένη ἐκ θάμνων. Εὔρομεν μολαταῦτα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λό- »φου θέσιν τινα προφανῶς ἐσκαλισμένην ἐπὶ τοῦ βράχου μετὰ βαθ- »μίδων εἰσέτι ὄρατων, ὡς τὰς κάτωθι σχεδιογραφίας καὶ παρ' αὐ- »τὴν κατὰ μέτωπον διαφόρους στήλας ἐκ λευκοῦ καὶ ἐρυθροῦ μαρ- »μαρίου πολὺν λελυμασμένας. Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν μου με διεβεβαίω- »σαν Γραικοὶ τινες, οἵτινες ἀπῆλθον τοῦ Γκιουόρκιοῦ πρὸ τῶν σφα- »γῶν, ¹ ὅτι τὸ ἀντρον μετὰ τῶν 5 ἢ 6 στηλῶν πράγματι ὑφίσταται. »Ἀμέσως κάτωθεν τῆς Τσίλλης ἀρκετὰ ἀρχιτεκτονικὰ κοσμήματα »κεῖσι τεθαμμένα ἐκ προσχώσεων καὶ ἄλλα εὑρῆνται ὑπὸ τὰ χαμό- »κλαδα, παρέκει δὲ ἐπὶ τῆς εἰσόδου ἄλλης κοιλάδος ἢ στενῆς φά- »ραγγος πρὸς τ' ἀριστερά, ἐπὶ ἡμίσειας μιλίου ἀπόστασιν, ὑφίσταται »ἐπιμήκης βράχος κάθετος πρὸς τὰς δύο πλευρὰς καὶ δυσπροσιτότα- »τος ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ ὑπάρχουσι λεί- »ψανα παλαιότητος τείχους ἐκ μεγάλων λίθων ἀνευ κονιάματος καὶ »ἐντὸς αὐτοῦ λείψανα μεταγενεστέρως ἐποχῆς καλούμενα «Ἅγιος »Ἡλίας.» Τεμάχιον ἑλλήν. σταυροῦ, παρὰ τὰ ἐρείπια κυκλοτεροῦς »τοίχου πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος, ἐπεβεβαίον τὴν παράδοσιν ὅτι τὸ »μεταγενέστερον κτίριον ἦτό ποτε ἐκκλησία. Ἐκτὸς τῶν ὀλίγων νε- »κρικῶν ὑπογείων ἄτινα εἶδον ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, τῆς ἀπὸ Τσίλλης »εἰς τὴν θάλασσαν, μοὶ ἔκαμαν ἐντύπωσιν καὶ δύο μεγάλαι βιββωταὶ »στήλαι ἐκ λευκοῦ μαρμάρου σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἐπικεχωσμένα.

¹ Κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα.

«Δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ Κολοφῶν νὰ ἦτο ἐγγὺς τῆς Τσίλλης, ἢ δὲ «Κλάρως παρὰ τὸ Γκισούρκιοι; Πολλὰ ἀρχαιότατα λείψανα θεῶνται νὰνὰ μέσον τῶν θάμνων καθ' ἕλον σχεδὸν τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ, τῆς κἀπὸ Γκισούρκιοι πρὸς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ τὰ κευρη τις ἀνευ μικρᾶς ἐρεύνης. Ἐπειδὴ ὁ ποταμὸς, ὅστις ῥέει διὰ «τῆς κοιλάδος ταύτης κάτω πρὸς τὴν θάλασσαν, εἶναι προδήλως ὁ «Ἄλης, ὁ τύμβος, ὃν παρετήρησα, ἀναχωρῶν τῆς Τσίλλης διευθυνόμενος πρὸς τὸ Παλαμούτ-ἀρασι σχεδὸν Β. Α. ἢ εἰς τὴν παρ' αὐτόν θέσιν, εἶναι πιθανῶς ὁ τάφος τοῦ οἰκιστοῦ τῆς Κολοφῶνος Ἄνδραϊμόνος, ὅστις ἔκειτο ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Ἄλεντος τῷ ἀναχωροῦντι «ἐκ Κολοφῶνος».

Καταχωρῶ καὶ τὸ ὀλιγόστιχον ἡμερολόγιον τῆς ἐπιστροφῆς του ἐπιθυμῶν ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ πραγματείᾳ νὰ εὐρίσκηται πᾶν ὅ,τι περὶ τῶν θέσεων τοῦ μέρους τούτου ἐγράφη μέχρι σήμερον.

«Παρασκευῇ. Ἄνεχώρησα ἐκ Τσίλλης κατὰ τὴν μίαν, ἐν δὲ τέταρτον κατόπιν εἶδον πλησίον μας πρὸς τ' ἀριστερὰ τὸν προμνησθέντα «τύμβον, εὐθὺς ἄμα διέβημεν τὸ Ἄβατζι-τσάι. Διηθυνόμεθα πρὸς «βορρᾶν ἢ Β. Α., κατὰ δὲ τὴν 1 1)2 εἴχομεν ἕτερον λοφίσκον με «πλατεῖς τετραγῶνους ἀρχαιοτάτους λίθους (λατομεῖον, ἄλλος τύμβος;) περὶ δὲ τὰ 2 καὶ 5 λ. ἐφθάσαμεν εἰς τὸ καφφενεῖον τοῦ Πα«λαμούτ, ὅπου ἀντέγραψα τὴν ἐπιγραφὴν Β¹. Ἐθαίνομεν Β. Α. ἐπὶ «πεδιάδος, ἥτις τὸν χειμῶνα πλημμυρεῖ, πρὸς δὲ τὰς 2 1)2 εἴχομεν «δεξιόθεν λοφίσκον με λείψανα ὁδοῦ ἀγούσης εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος «τοῦ ὄρους. Περὶ τὴν 3 ὥραν διηρχόμεθα ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους ὀλι«γον ὑψηλότερα τοῦ ἔλους, διευθυνόμενοι δὲ Β. Δ., ἐφθάσαμεν τὴν 3 «καὶ 1)4 εἰς μέγα παλαιὸν χένιον², τοῦ ὁποῖου ὁ ὄροφος ἐστηρί«ζετο ἐπὶ τεμαχίῳ ὠραίων λευκῶν στηλῶν, τὴν δὲ 4 καὶ 25, διήλ«θημεν τὸ Μάλκατζικ-τσάι³.

Κατὰ τὸν Argundel ὅθεν τὸ Κάστρο εἶναι τὸ Νότιον, ἢ Κολοφῶν ἴσως ἔκειτο παρὰ τὴν Τσίλλε, ἢ δὲ Κλάρως παρὰ τὸ Γκισούρκιοι.

¹ Βλ. C. J. G. No. 3,032.

² Εἰς ΤσΟεμι.

³ Ὁ Ἄσθεις (Ταχταλι-τσάι) διέρχεται τοῦ Μάλκατζικ (κτῆματος τοῦ κ. Van-Lennep) ὅθεν τῷ δίδεται τὸ τοῦ χωρίου ὄνομα. Οἱ παρὰ τὰς ἐκβολὰς του κατοικοῦντες τὸ ἀποκαλοῦν ἀπλῶς Τσάι. Αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου εἶναι ἐπὶ τοῦ Ταχταλι-δᾶγ (Ὀλύμπου;) Εἰκάζω τὸ ἀρχαῖον τοῦ ὄρους

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΕΞΙΕΡΟΥ.¹

«Ἡ Ἰωνικὴ πόλις Κολοφῶν, ἥς τὰ εἰρήπια σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου «ἐξηφανίσθησαν ἐφημίζετο μεγάλως διὰ τὴν γειτνίασιν τοῦ ναοῦ καὶ «τοῦ ἄλλου τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος... Ἡ τῆς μαντικῆς τέχνης «ὅθεν ἦτο κληρονομικὴ ἐν Κλάρῳ συνήθως ἐλάμβανον Μιλήσιόν τινα «ἀπλοῖκον καὶ ἀπαίδευτον, εἰς ὃν περιωρίζοντο νὰ εἴπωσι τὸ ὄνομα «καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπισκεπτομένων τὸ μαντεῖον. Κατέβαινε τότε «πέντος σηπταίου, ἐν ᾧ ἔρρεε πηγὴ διαυγῆς ὕδατος, ἐξ ἧς ἔπινεν «ἀπήντα δὲ κατόπιν εἰς ἀναλόγους στίχους ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, δ- «περ ἐνδιέφερον ἕκαστον τῶν ἐπισκεπτομένων. Ὁ Βιργίλιος, ὁ Ὄβι- «διος καὶ ἄλλοι ποιηταὶ ὑμνήσαν τὴν περίφημον Κλάρων, τὴν κα- «τάφυτον ὑπὸ ἀμπελώνων, τὴν τοῦ προφητικοῦ τῶν Δελφῶν τρίπο- «δος ἀντίπαλον. Τὸ μαντεῖον διετήρησε τὴν πελατεῖαν του καθ' ὅλην «τὴν διάρκειαν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους· ὁ Τάκιτος ἀναφέρει ὅτι ὁ «Γερμανικὸς συμβουλευθεὶς τὸν τῆς Κλάρου μάντιν, τῷ ἐπροφήτευσε «ταχὺν θάνατον... ὁ Στράβων καὶ ὁ Πausanias δὲν μνημονεύουσιν «κεῖμ' ἂν τὸν ναὸν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος θάσος ἐν τῇ τῶν Κο- «λοφῶνίων χώρᾳ. Ὁ Hausanias ἐξημεῖ τὰς μελίαις τοῦ ἱεροῦ τοῦ Κο- «λοφῶνος ἄλλους, ἀλλ' ἢ Κλάρως ἦτο τελεία πόλις (une ville com- «plette) μετὰ τῶν τειχῶν καὶ τῶν δημοσίων οἰκοδομῶν τῆς. Ὁ σχο- «λιαστής τοῦ Ροδίου Ἀπολλωνίου ἀναφέρει ὅτι ἡ πόλις τῆς Κλάρου «εἶναι παρὰ τὴν Κολοφῶνα καὶ ὁ Σέρβιος, ἀναφορικῶς τῶν στίχων «τοῦ Βιργιλίου, ἀναφέρει ὡσαύτως τὴν πόλιν τῆς Κλάρου ἐπὶ τῶν «πυλῶν τῶν Κολοφῶνίων, τὸ δὲ πλησίον τῆς πόλεως ταύτης ὄρος «ὠνομαζέτο ὡσαύτως ὄρος τῆς Κλάρου, οὕτως ἀποκαλούμενον ἐν τῷ «καταλόγῳ τῶν ὄρων τοῦ Vibius Sequester. Ὁ Αἰλιανὸς ἀναφέρει «τὴν Κλάρων ὡς πόλιν τῶν Κολοφῶνίων· πᾶσαι αἱ ἀβεβαιότητες αὐ-

ὄνομα ἐκ τῆς περιγραφῆς τοῦ Πλινίου (L. V, XXXI) ἐχούσης ὡς ἔπεται ὅ-
πισθεν τῆς Σμύρνης Μαστουσία καὶ Τερμίτις λήγουσα παρὰ τοὺς πρόποδας
τοῦ Ὀλύμπου καὶ Ὀλυμπος λήγων πρὸς τῷ Δράκοντι καὶ Δράκων πρὸς τῷ
Τμώλῳ.

¹ Texier *Asie Mineure* p. 356.

Καί τὸ μὲν Νότιον, τὸ τῆς Κολοφῶνος ἐπίγειον, ζητητέον ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, καθότι οὔτε ἐντὸς τῆς κοιλάδος τοῦ Γκιαιούρκιου εἶναι δυνατόν νὰ εὐρίσκηται προσκεχωσμένον, οὔτε ἐντὸς τῆς κοιλότητος τῆς λίμνης Κατραντζίκ-γκιζλ ἕνεκα ἐπεκτάσεως αὐτῆς πρὸς τὴν θάλασσαν. Τὴν μὲν πρώτην ὑπόθεσιν ἀναίρει οὐχὶ μόνον τὸ ἀπίθανον τῶν τοιοῦτου εἶδους προσχώσεων ὡς ἀναγομένων εἰς πολὺ μεμακρυσμένην ἐποχὴν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐντὸς τῆς κοιλάδος, καὶ πρὸς τὸ κατώτατον αὐτῆς μέρος ὑπαρξίς λειψάνων οἰκοδομῶν συγχρόνων τῇ τῆς χώρας ταύτης ἀκμῇ. Τῇ δ' ἐτέρᾳ ὑποθέσει ἀντιστρατεύεται ἔνθεν μὲν τὸ ἀμετάβλητον τῆς Ἐρεσίας ἀκτῆς μετὰ τῆς παρ' αὐτὴν λίμνης, τῆς καὶ νῦν ἔτι ἐκ τοῦ πελάγους ἀναγεομένης, ἔνθεν δὲ τὸ ἀλίμενον, βουνῶδες, ξηρὸν καὶ ἀπόκεντρον τοῦ μέρους τούτου, ἐν ᾧ δὲν ὑφίστανται ἄλλα ἐρείπια ἐκτὸς ἀρχαίων τινων παρὰ τὴν λίμνην ἱερῶν. Τὴν δὲ τῆς Κλάρου θέσιν μετὰ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ ἄλλους τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος δέον ν' ἀναζητήσωμεν οὐδαμοῦ ἄλλοθι ἢ ἐντὸς τῆς κοιλάδος τοῦ Γκιαιούρκιου. Τὴν δὲ Κολοφῶνα θετέον ἀναμέσον τῶν δύο μνησθειῶν τοποθεσιῶν, ἧτοι παρὰ τὴν ἀκτὴν καὶ τὴν πεδιάδα, τὸ μὲν ὅπως συγκοινωνῆ μετὰ τοῦ ἐπιπέδου αὐτῆς Νοτίου, τὸ δὲ ὅπως παρ' αὐτὴν ἦ ὁ ναὸς καὶ τὸ μαντεῖον τῆς Κλάρου. Προστούτοις ἡ θέσις τῆς πόλεως ταύτης, φυσικῶ τῷ λόγῳ, ὀφείλει νὰ ἔχῃ πάντα τὰ πλεονεκτήματα ἡγεμονίδος πόλεως. Τοιαῦτα δὲ ἐμφαντικώτατα εὐρίσκει τις συγκεντρωμένα ἐφ' ἧς θέσεως ὑπάρχουν τὰ ἐρείπια τοῦ Κάστρου, οἷον ὑψηλὴν καὶ ὀχυρὰν θέσιν, ἔκτασιν ἀρκετὴν, τεῖχην, πλείστα λείψανα ἀρχαίων οἰκοδομῶν, ἐρείπια θεάτρου, εἰς ἃ προσβετέον καὶ τὴν τοῦ ὄρου γεινίσιον καὶ τὰ ὑπὸ τὰ τεῖχην τοῦ φρουρίου τούτου ῥεῖθρα τοῦ Ἄλεντος, πάντα ταῦτα σύμφωνα καθόλου μετὰ τῶν ἀρχαίων μαρτυριῶν, ἃς ἐφεξῆς ἐπισυνάπτομεν.

Ὁ δεινὸς καὶ ἀκριβολόγος Θουκυδίδης κατὰ τὸ πέμπτον ἔτος τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐξιστορουμένου πολέμου διηγείται τὰ κατὰ τὰ μέρη ταῦτα συμβάντα ὡς ἐξῆς, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι Νότιον καὶ Κολοφῶν ἔκειντο τόσῳ πλησίον, ὥστε Νότιον ὀνομάζει οἰονεὶ μέρος τῆς πόλεως τῶν Κολοφωνίων, ὅπερ κατελήθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὅποτε ἡ ἄνω πόλις, ἡ Κολοφῶν, ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν βαρβάρων.

Παραπλέον δὲ πάλιν ἔσχε (ὁ Πάχης) καὶ ἐς Νότιον τῶν Κολοφωνίων, ἦ κατώκλιτο Κολοφῶνιοι τῆς ἄνω πόλεως ἐαλωκυίας ὑπὸ Ἰταμάνους καὶ τῶν

βαρβάρων κατὰ στάσιν ἰδίαν ἐπαχθέντων· ἐάλω δὲ μάλιστα αὐτὴ ὅτε ἡ δευτέρα Πελοποννησίων ἐσβολὴ ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐγίγνετο· ἐν οὗν τῷ Νοτίῳ οἱ καταφυγόντες καὶ κατοικήσαντες αὐτόθι αὐθις στασιάσαντες, οἱ μὲν κατὰ Πισοῦθου ἐπικούρους Ἀρκάδων τε καὶ τῶν βαρβάρων ἐπαγόμενοι, ἐν διατειχίσματι εἶχον καὶ ἑὼν ἐκ τῆς ἄνω πύλεως Κολοφωνίων οἱ μηδισάντες ξυνησεληθόντες ἐπολίτευον, οἱ δὲ ὑπεξεληθόντες τούτους καὶ ὄντες φυγάδες τὸν Πάχην ἐπάγονται· ὁ δὲ προσκαλεσάμενος ἐς λόγους Ἰππίαν τὸν ἐν τῷ διατειχίσματι Ἀρκάδων ἄρχοντα, ὥστε ἦν μηδὲν ἀρέσκον λέγειν, πάλιν αὐτὸν καταστήσειν ἐς τὸ τεῖχος σὺν καὶ ὕγειᾳ, ὁ μὲν ἐξῆλθε παρ' αὐτόν, ὁ δ' ἐκείνῳ μὲν ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ εἶχεν, αὐτὸς δὲ προσβαλὼν τῷ τευχίσματι ἐξαπινάλως καὶ οὐ προσδεγομένων ἀφρεῖ, τοὺς τε Ἀρκάδας καὶ τῶν βαρβάρων ὅσοι ἐνήσαν διαφθεῖρει· καὶ τὸν Ἰππίαν ὑστερον ἐσαγαγὼν ὡσπερ ἐσπίεσαντο, ἐπειδὴ ἔνδον ἦν, ξυλλαμβάνει· καὶ κατατοξέει, Κολοφωνίους δὲ Νότιον παραδίδωσι πλὴν τῶν μηδισάντων· καὶ ὑστερον Ἀθηναῖοι οἰκιστὰς πέμψαντες κατὰ τοὺς αὐτῶν νόμους κατόκισαν τὸ Νότιον ξυναγαγόντες πάντας ἐκ τῶν πόλεων, εἰ που τις ἦν Κολοφωνίων. ¹

Ἐν πολιτικοῖς τοῦ Ἀριστοτέλους ἀναφέρεται ἡ μεγάλη γεινίσιος τῆς Κολοφῶνος μετὰ τοῦ Νοτίου διὰ τῶν ἐξῆς χαρακτηριστικῶτων·

Στασιάχουσι δὲ ἐνίοτε αἱ πόλεις καὶ διὰ τοὺς τόπους, ὅταν μὴ εὐφρῶς ἔχῃ ἡ χώρα πρὸς τὸ μίαν εἶναι πόλιν, οἷον ἐν Κλαζομεναῖς οἱ ἐπὶ Χύτρῳ πρὸς τοὺς ἐν νήσῳ, καὶ Κολοφῶνιοι καὶ Νοτιεῖς. ²

Ἐν τοῖς ἀποσπάσμασι τῶν Ἑλλήνων ἱστορικῶν (τοῦ Ἀρποκρατίωνος) εὐρήται·

Νότιον... ὅτι ἔστι χωρίον προκείμενον τῆς Κολοφωνίων πόλεως Θεόπομος ἐν τῇ πεντεκαιδέκτῃ φησίν. ³

Ὁ Πausanias λόγον περὶ Λυσάνδρου ποιούμενος ἀναφέρει τὴν κατὰ τοῦ Ἀντιόχου νίκην αὐτοῦ οὐ πόρρω τοῦ Κολοφωνίων ἄστεως, ἐξ οὗ τεκμαίρομεθα ὅτι ἡ Κολοφῶν ἦτο παραθαλάσσιος πόλις· ἔχει δὲ τὸ χωρίον τοῦτο ὡς ἐξῆς·

Λυσάνδρον δὲ τὰ μὲν ἐς τὰ μάλιστα ἐπαινέσαι, τὰ δὲ καὶ πικρῶς ἔστι μέμφασθαι. Σοφίαν μὲν γε τοιαύτην ἐπεδείξατο· ἠγούμενος Πελοποννησίων ταῖς τρήρεσιν, Ἀντιόχον κυβερνήτην ὄντα Ἀλκιβιάδου, φυλάξας Ἀλκιβιάδην ἀ-

¹ Θουκ. III, 34.
² Ἀριστ. Πολιτ. τὸ Ε, κεφ. 6'. 12.
³ Frag. hist. Graec. τ. II, 163, 196.

πόννα τοῦ ναυτικοῦ, τηλικαῦτα τὸν Ἀντίοχον ἐπηγάγετο ἐς ἐλπίδα ὡς ὄντα ἀξιόμαχον ναυμαχῆσαι Λακεδαιμονίοις καὶ ἀναγαγόμενον ὑπὸ θράσους τε καὶ ἀλαζονείας ἐνίκησεν αὐτὸν οὐ πόρρω τοῦ Κολοφωνίων ἄστεως.¹

Τὸ αὐτὸ δὲ θέμα πραγματευόμενος Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἀναφέρει τὸ Νότιον, δι' οὗ βεβαιούμεθα ὅτι τοῦτο ἦτο ὁ ἐπιθαλάσσιος τόπος καὶ ὁ λιμὴν τῆς Κολοφῶνος· οὗτος ἀφηγεῖται ὡς ἐπομένως·

Ἄλκιβιάδης δὲ πυθόμενος ἐν Ἐφέσῳ τὸν Λύσανδρον ἐξαρκύνει τὸν στόλον, ἀνήχθη μετὰ πασῶν τῶν νεῶν εἰς Ἐφεσον· ἐπιπλεύσας δὲ τοῖς λιμέσιν ὡς οὐδεὶς ἀντανήνετο, τὰς μὲν πολλὰς ναῦς καθώρμισε περὶ τὸ Νότιον, τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν παραδούς Ἀντίοχῳ τῷ ἰδίῳ κυβερνήτῃ, διακελευόμενος δ' αὐτῷ μὴ ναυμαχεῖν ἕως ἂν αὐτὸς παραγένηται . . .

Τὰ δὲ μετὰ τὴν ἦνταν, ἦν ὑπέστη ὁ Ἀντίοχος, διηγεῖται ὡς ἐξῆς·

Ἄλκιβιάδης δὲ πυθόμενος τὸ γεγενημένον διὰ σπουδῆς ἀνέκαμψεν εἰς τὸ Νότιον καὶ πάσας τὰς τριήρεις πληρώσας ἐπέπλευσε τοῖς λιμέσιν τῶν πολεμίων, οὐ τολμῶντος δ' ἀναχθῆναι τοῦ Λυσάνδρου, τὸν πλοῦν εἰς Σάμον ἐποίησατο.²

Ὁ Πολύβιος ἀφ' ἐτέρου ἀποκαλεῖ Κολοφωνίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῷ Νοτίῳ, διηγούμενος τὴν εἰς αὐτοὺς χορηγίαν προνομίων ἐκ μέρους τῶν Ῥωμαίων ὡς μὴ βοηθήσαντας τὸν στόλον τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας· οὗτος μνημονεύει μετὰ τῶν ἄλλων·

Εἰ δὲ τινες ἀποστᾶσαι τῆς Ῥωμαίων φιλίας Ἀντιόχῳ συνεπολέμουν ταῦτας ἐκέλευσεν Εὐμένει διδόναι τοὺς Ἀντιόχῳ διατεταγμένους φόρους, Κολοφωνίους δ' ἐ, τοὺς τὸ Νότιον οἰκοῦντας καὶ Κυμαίους καὶ Μυλασσεῖς ἀφορολόγητους ἀφῆκαν.³

Ἄλλ' ὁ Σκύλαξ ὁ Καρυανθεὺς καὶ ὁ Πλίνιος ἀναφέρουσι τὴν Κολοφῶνα κειμένην μεσογαίως, πρὸς τὸ ἐνδότερον τῆς χώρας. Τοῦτο ἀπεπλάνησε τοὺς πρὸ ἡμοῦ τὰ μέρη ταῦτα ἐπισκεφθέντας καὶ περιγράψαντας αὐτά·

Ὁ Σκύλαξ μνημονεύει ὡς ἔπεται·

Λέβδος, Κολοφῶν ἐν μεσογαίᾳ, Νότιον καὶ λιμὴν, Ἀπόλλωνος Κλαρίου ἱερὸν.⁴

¹ Παισ. IX, 32, 6.

² Διόδ. Σικελ. 15, 71.

³ Πολύβ. XXII, 27, 4.

⁴ Σκύλ. Περίπλ. τ. Α. σελ. 7β.

Ἀλλὰ περιπλέων οὗτος ἐκ Λεβέδου πράγματι εἶχε νὰ ἴδῃ ἐν πρώτοις τὴν Κολοφῶνα, καίτοι μὴ ἐπιθαλάσσιον πόλιν οὔσαν, κατόπιν τὸ Νότιον καὶ τὸν λιμένα αὐτοῦ, ἐπισθεν δὲ τούτων τὸ τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος ἱερὸν.

Ὁ δὲ Πλίνιος ἐρχόμενος ἐξ Ἐφέσου ἐξιστορεῖ·

Μετὰ τὴν Ἐφεσον ἕτερον μαντεῖον ἀνήκον τοῖς Κολοφωνίοις καὶ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτῇ ἢ Κολοφῶν λουμένη ὑπὸ τοῦ Ἄλεντος· κατόπιν ὁ ναὸς τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος, ἢ Λέβδος, τὸ Νότιον ὅπερ δὲν ὑφίσταται πλέον.¹

Τὸ ἐν μεσογαίᾳ καὶ ἐνδοτέρῳ ὑπεννοεῖ ὅτι ἡ πόλις δὲν ἦτο ἐπιθαλάσσιος, ἔπως καὶ πράγματι δὲν ἦτο, διότι πρὸ αὐτῆς ἦτο τὸ ἐπινηϊόν τῆς Νότιον, ὅπερ μάλιστα ἐπὶ Πλινίου δὲν ὑφίστατο· ὅλη ἢ ἄλλη ἢ ἀπέναντι τῆς Κολοφῶνος ἀκτὴ ἦτο καὶ εἶναι ἀπόκρημνος, μίαν δὲ μόνην διὰ θαλάσσης συγκοινωνίαν ἡδύνατο νὰ ἔχῃ διὰ τοῦ πλησίον αὐτῆς κειμένου λιμένος τοῦ Νοτίου.

Τὴν Κολοφῶνα ἀναφέρει ὁ Πλίνιος λουμένην ὑπὸ τοῦ Ἄλεντος, μετὰ ἔρχεται κατὰ σειρὰν ὁ ναὸς τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος· ταῦτα ἔχουσιν ἄριστα, ἀλλὰ τὸ νὰ θέτῃ τὸ Νότιον μετὰ τὴν Λέβδον εἶναι ἐν τῶν πολλῶν, ἅπερ χαρακτηρίζουσι τὸ εἰς πολλὰ ἀμελητὴ τοῦ Πλινίου.

Ὁ Λίβιος ἀναφέρων εἶτι τὸ Νότιον ἀπέιχε τῆς ἀρχαίας Κολοφῶνος δύο περίπου χιλ. βημάτων μᾶς διαφωτίζει καὶ τοῦτο ὅτι ἡ Κολοφῶν ἦτο παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ εἰς θέσιν τοιαύτην ὥστε νὰ ἐπισκοπῆ τὰ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν συμβαίνοντα, ἐφ' ᾧ καὶ ὁ Ἀντίοχος ἐπεθύμει τὴν τῆς πόλεως ταύτης ὑποταγῆν.

Ἴδου τὸ μνημονευθὲν χωρίον τοῦ Λίβιου·

«Τούτους πεποιθῶς (ὁ Ἀντίοχος), ἀφῦ ἔστειλε τὸν Πολυξενίδαν· μετὰ τοῦ στόλου, ἵνα ἀποπειρᾷ ἢ παντὶ τρόπῳ τῆς τύχης τοῦ ἀγῶνος, αὐτὸς τὸν στρατὸν εἰς τὸ Νότιον ἤγαγεν. Ἡ Κολοφῶνία αὐτῇ πόλις, τῇ θαλάσῃ προσκειμένη, ἀπέχει τῆς ἀρχαίας Κολοφῶνος ἠδὺς περίπου χιλιαδας βημάτων. Ἦθελε δὲ καὶ αὐτὴ ἢ πόλις νὰ εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, ἅτε τὸσον πλησίον κειμένη, ὥστε πᾶν ἢ κατὰ τὴν γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν ἔπραττεν, ὑπέκυπτεν εἰς τὰ ἔμματα τῶν Κολοφωνίων καὶ διὰ τούτων καθίστατο γνωστὸν πάραυτα

¹ Plin V, XXXI, 5 (μετάφρ. Littre).

»τοῖς Ῥωμαίοις, οὐδ' ἀμφίβαλλεν ὅτι οὗτοι, γνωστῆς γενομένης (αὐ-
»τοῖς) τῆς πολιορκίας, ἤθελον ἀνακαλέσει ἐκ Σάμου τὸν στόλον, ἵνα
»βοηθήσῃσι τὴν σύμμαχον πόλιν.¹

Καὶ αὖθις·

»τὴν αὐτὴν κατὰ τύχην ἡμέραν (καθ' ἣν ὁ ὕπατος εἶπε τοῖς πρεσ-
»βευταῖς τῶν Τηρίων ὅτι τὴν πόλιν αὐτῶν, ὡς πολεμίαν μᾶλλον ἢ φίλην
»θὰ θεωρῆ) ὁ Πολυξενίδης μετὰ τοῦ βασιλικοῦ στόλου ἀπὸ Κολο-
»φῶνος προσελθὼν . . . »²

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων πιστεύω ὅτι ἐναργῶς καταδείκνυται ὅτι ἡ
θέσις τοῦ Κασίου τοῦ Γκιαιούρκοι συμπληροῖ ἄλλας τὰς συνθήκας καὶ
τὰς ἀναφορὰς δι' ὧν μᾶς περισταναται ἡ τῆς Κολοφῶνος μετὰ τοῦ
Νοτίου θέσις κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Παρὰ τὰ κατηρητωμένα τεῖχη
τῆς περιφερίου πόλεως τῶν Κολοφῶνίων ῥέει καὶ σήμερον ὁ ψυχρό-
τατος ἄλγος· παρὰ ταῦτα, ὡς θὰ ἴδωμεν, κείνται τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ
τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος· δεξιόθεν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἄλεντος καὶ
ἐγῆς αὐτοῦ καὶ τῆς Κολοφῶνος ὑψίσταται εἰσέτι τὸ προφητικὸν ἄν-
τρον τοῦ Μόψου καὶ μετὰ τῆς πηγῆς του αὐτῆς, ὡς προαναφέραμεν ἐν
ἀρχῇ τοῦ λόγου. Μεταξὺ τῶν ἐρειπίων τῆς σώζεται εἰσέτι τὸ θέα-
τρον, μόνον δὲ διέξοδον πρὸς τὴν θάλασσαν ἔχει τὸν παρ' αὐτὴν ὀρ-
μίσκον Τσιρλονέρι, ὅστις ἀπέχει τοῦ φρουρίου ὀλίγα λεπτά τῆς ὤ-
ρας.

Πρὸς βορρᾶν δὲ τῆς Κολοφῶνος καὶ οὐ μακρὰν τῶν τευχῶν αὐ-
τῆς ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος μετὰ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ
ἄλσους· τὸν δὲ μεταξὺ τῆς Κολοφῶνος καὶ τοῦ ναοῦ χώρον καὶ μάλ-
ιστα τὸν ἀμέσως ὑπὸ τὰ τεῖχη τοῦ φρουρίου κατεῖχε μικρὰ κώμη,
ἢ κατὰ τὸν Ὀμηρικὸν Νικάνδρον πολίχνη τῆς Κλάρου. Τοιαῦται κώ-
μαι ἦσαν βεβαίως ἀπαραίτητοι εἰς τοὺς ναοὺς καὶ τὰ μαντεῖα ὅπως
ἐκπληρῶσι τὰς ἀνάγκας τῶν ἐν αὐτοῖς διαμενόντων λειτουργῶν καὶ
τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτὰ ξένων. Ἴδοὺ τί ἀναφέρει ὁ Στράβων περὶ
τοῦ ἐν Διδύμοις μαντείου τοῦ Διδυμέως Ἀπόλλωνος·

Κώμης γοῦν κατοικίαν ὁ τοῦ σήκου περίβολος δέδεται καὶ ἄλλος ἐντός τε
καὶ ἐκτός πολυτελής· ἄλλοι δὲ σήκοι τὸ μαντεῖον καὶ τὰ ἱερά συνέχουσι.³

¹ Liv. XXXVII, 26.

² " " 28.

³ Στρ. ΙΔ. 634.

Ἔσας καὶ οἴας εὐκολίας παρείχε τὸ ἐν Βραγχίδαις καὶ τὸ τοῦ
Τριοπίου μαντεῖον ὠφείλε βεβαίως νὰ παρέχη καὶ τὸ ἐν Κλάρῳ.
Ἄλλὰ πόλις Κλάρος οὔτε μνημονεύεται ἐν ἀρχαίοις συγγραμμάσι,
οὔτε λείψανα αὐτῆς προήλθον εἰσέτι εἰς φῶς ὅπως πεισθῶμεν περὶ
τοῦ ἐναντίου.

Ὁ ἀξιόπιστότατος Στράβων δὲν ἀναφέρει τοιαύτην πόλιν, πληροφο-
ρεῖ ὅμως ἡμᾶς ὅτι τὸ ἄλλος τοῦ Κλ. Ἀπόλλωνος ἦτο πρὸ τῆς Κολο-
φῶνος, ὡς καὶ ὁ ναὸς καὶ τὸ μαντεῖον, λέγει δέ·

Καὶ ἡ Κολοφῶν πόλις Ἰωνικὴ καὶ τὸ πρὸ αὐτῆς ἄλλος τοῦ Κλαρίου Ἀ-
πόλλωνος, ἐν ᾧ καὶ μαντεῖόν ἐστι παλαιόν.¹

Ἄν ὑπῆρχε τοιαύτη πόλις ἐκεῖ πλησίον δὲν θὰ ἀνέφερον αὐτὴν ὁ
ἀκριβολόγος οὗτος γεωγράφος; Ἄλλὰ καὶ ὁ πρὸ αὐτοῦ Σκύλαξ καὶ ὁ
μετ' αὐτὸν Πλίνιος μόνον ἱερὸν καὶ ναὸν ἀναφέρουσιν, ὡς εἶδομεν
προηγουμένως, οὐχὶ δὲ καὶ πόλιν.

Ὁ Ξενοφῶν εἰς τὰ Ἐφesiaκά του ἀναφέρει τὸ τοῦ Κλαρίου Ἀ-
πόλλωνος ἱερὸν, ὡς ἱερὸν τοῦ ἐν Κολοφῶνι Ἀπόλλωνος. Τόσον σιμὰ
ἔκειτο τὰ δύο ταῦτα μέρη Κολοφῶν καὶ Κλάρος ὥστε δὲν κάμνει κἄν
διάκρισιν ἐπ' αὐτῶν. Ἄν ὑπῆρχε Κλάρος πόλις ἤθελον ὑποπέσει εἰς
τοσοῦτον ἀτοπήματος ὁ κάλλιστα τὰ μέρη ταῦτα ἐπιστάμενος Ἐφέσιος
Ξενοφῶν ἀναφέρων ἀντὶ τῆς Κλάρου τὴν Κολοφῶνα; ἀλλ' ἂς ἀκού-
σωμεν αὐτόν·

Ὀλίγον δ' ἀπέχει τὸ ἱερὸν τοῦ ἐν Κολοφῶνι Ἀπόλλωνος· διά-
πλους ἀπ' Ἐφέσου σταδίων ὀγδοήκοντα.²

Ἄλλὰ κατὰ τὸν Στράβωνα ἡ ἐξ Ἐφέσου ἀπόστασις τῆς Κολοφῶ-
νος ἦτο κατὰ 10 στάδια μικροτέρα τῆς ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ὡς ἀ-
νωτέρω μνημονευομένης, διότι οὗτος λέγει·

Εὐθυπλοῖζ μὲν οὖν ἐβδομήκοντα στάδιοι εἰσιν ἐξ Ἐφέσου . . .³

Ἄλλ' ἴσα ἴσα τόσην διαφορὰν ἀποστάσεως παρουσιάζει ἢ παρ' ἐ-
μοῦ ὑποδεικνυομένη θέσις τοῦ ναοῦ τῆς Κλάρου πρὸς βορρᾶν κειμένη

¹ Στρ. ΙΔ, 642.

² Ξενοφ. Ἐφεσ. Α, 6.

³ Στρ. ΙΔ, 643.

τῆς Κολοφῶνας, ἐπομένως ἀκριβῶς ὁ Ξενοφῶν ὑπολογίζει καὶ ἐκτιμᾷ τὴν ἐξ Ἐρέσου ἀπόστασιν τοῦ ναοῦ τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος, μεταχειρίζεται δὲ τὴν φράσιν τοῦ ἐν Κολοφῶνι Ἀπόλλωνος, διότι ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς Κολοφῶνος διατέλει ὁ προρρηθείς ναός, καθὼς καὶ ἡ ὑφισταμένη παρ' αὐτὸν κώμη τῆς Κλάρου.

Ἄϊλιος Ἀριστείδης ἀσθενῶν ἐν Λεβέδῳ ἀποστέλλει Ζώσιμον τὸν τροφέα αὐτοῦ εἰς Κολοφῶνα ὅπως χρησιμοδοτήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ὁ ἐν Κολοφῶνι Θεός· τοιαῦτα διαπυθανόμεθα παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου λέγοντος:

Ὡς δὲ ἐχάλασα μικρὸν τι, ἐνθύμιον γίγνεται μοι χρῆσθαι τῷ θεῷ τῷ ἐν Κολοφῶνι καὶ περὶ τῶν παρόντων καὶ περὶ πάσης τῆς ἀσθενείας· ἀπέχει δὲ ἡ Κολοφῶν τῆς Λεβέδου οὐ πολὺ καὶ ἡ νύξ ἐτύγγανεν ἢ ἱερὰ ἐπικειμένη· δόξαν ταῦτα, πέμπω τὸν Ζώσιμον. Ἐπελθοῦσης δὲ τῆς νυκτὸς τῷ μὲν Ζωσίμῳ γίγνεται τότε τὸ μαντεῖον φέρον εἰς ἐμὲ

Ἰήσεται σε νοῦσον ἢ δ' ἀκέσσειται
Ἀσκληπιός, πόλιμα Τηλέφου κλυτὸν
τιμῶν, Καΐκου ναμάτων οὐ τηλόθεν ¹

Παρακατιὸν δ' ἀναφέρων τὰς ἐκ τῶν σεισμῶν συμφορὰς ἐν Μυτιλήνῃ καὶ ἀλλαχοῦ ἐπὶ Ἀλβου ἀρχοντος τῆς Ἀσίας λέγει ὅτι οἱ Ἐφέσιοι καὶ οἱ Σμυρναῖοι

εἰς Κλάρον θεωροὺς ἔστειλλον καὶ περιμάχητον ἦν τὸ μαντεῖον . . . ²

ἐξ ὧν τεκμαιρόμεθα ὅτι ἀδιαφόρως ἐχρῶντο τῷ ὀνόματι «τοῦ ἐν Κολοφῶνι», «τοῦ ἐν Κλάρῳ» τὸ μὲν ἕνεκα τῆς γεινιᾶσεως καὶ τῆς ἐξαρτήσεως, τὸ δὲ ἕνεκα γενικῆς προσωνομίας τοῦ μέρους.

Ὁ Πομπῶνιος Μέλας καταλέγει τὰ μέρη ταῦτα ὡς ἐπομένως:

Ἐρεσος καὶ ὁ λαμπρὸς αὐτῆς ναός τῆς Ἀρτέμιδος, ὁ ποταμὸς Κάστρος, ἡ πόλις τῆς Λεβέδου, ³ ὁ ναός τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος, ⁴ κτισθεὶς ὑπὸ Μαντοῦς τῆς τοῦ Τειρεσίου θυγατρὸς, ὅποτε κατέφυγεν εἰς τὸ μέρος τοῦτο ὅπως ἀπο-

¹ XXV, Ἱερῶν λόγος γ' (551).

² Αὐτόθι (562).

³ Ἡ αὐτὴ ἀναδρομὴ τοῦ Πλινίου.

⁴ Σημ. τοῦ γάλλου ἐκδότου. Οἱ ἀρχαῖοι ἀναφέρουσι δάσος, ἕρος καὶ πόλιν, κείμενα παρὰ τὴν Κολοφῶνα (au voisinage de Colophon) φέροντα δ' ἕνα κατὸν τὸ ὄνομα Κλάρος.

φύγη τὴν κυριαρχίαν τῶν τὰς Θήβας ἀλωσάντων Ἐπιγόνων καὶ Κολοφῶν ¹ κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Μόψου πλησίον ἀκρωτηρίου (au voisinage d'un promontoire). ²

Οὕτε αὐτὸς λοιπὸν κἀμνεὶ μνεῖαν τοιαύτης πόλεως.

Ἄλλ' ἐν τοῖς σχολίοις τῶν Ἀργοναυτικῶν Ἀπολλωνίου τοῦ Ροδίου ὑπὸ τὴν λέξιν Κλάρον, στίχ. 308, σημειοῦνται τὰ ἀκόλουθα:

Κλάρος πόλις πλησίον Κολοφῶνος, ἱερὰ Ἀπόλλωνος καὶ χρηστήριον τοῦ θεοῦ ἀπὸ Μαντοῦς τῆς Τειρεσίου θυγατρὸς καθιδρυμένον κλ. ³

Τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ σχολιαστοῦ χρηρῆται τὸ ἐνδόξιμον εἰς τὸν Textier, ὡς παρατηρήσαμεν, νὰ στηρίξῃ τὴν θεωρίαν του περὶ Κλάρου, ὡς πόλεως καὶ τόσον σπουδαίας μάλιστα, ὥστε τὰ ὑπ' αὐτοῦ περιγραφέντα ἐρείπια τῆς Κολοφῶνος (ἐπὶ τοῦ Κάστρου τοῦ Γκισούρ-κιοῦ) ὡς ἐρείπια τῆς Κλάρου ἐξιστήρησεν.

Καὶ ἄλλος σχολιαστὴς ὁ Τζέζης (καθότι οὐδὲν τῶν γνωστῶν μοι μαρτυριῶν πρέπει νὰ παραλείψω) εἰς τὸν ἐν τῇ Ἀλεξάνδρᾳ τοῦ Λυκόφρονος 1464 στίχον, ἔνθα ἡ ῥήτρα «Κλάρου Μιμαλῶν» σημειοῖ:

Μιμαλῶν, Βάκχη, ἢ προφῆτις, ἢ τὸν Ἀπόλλωνα ταῖς μαντείαις μιμουμένη. Κλάρος δὲ ὄρος καὶ πόλις Ἀσίας περὶ Κολοφῶνα ⁴, ἀφ' οὗ καὶ Κλάριος ὁ Ἀπόλλων.

Ἐν δὲ τοῖς σχολίοις εἰς «Διονυσίου Οἰκουμένης περιήγησιν,» στίχῳ 445 σεσημειώται:

Ἡ δὲ Κλάρος λέγεται νεώριον εἶναι τῆς Κολοφῶνος, κληθῆναι δὲ οὕτως ἀπὸ τοῦ κλήρου ἤτοι τοῦ λάχους· πολλῶν γάρ, φασί, θεῶν κληρωσαμένων περὶ αὐτῆς, ἔλαχε τῷ Ἀπόλλωνι· λέγεται δὲ καὶ Διὸς Κλαρίου μαντεῖον εἶναι αὐτόθι· ὅθεν καὶ παρὰ τῷ Λυκόφρονι ἡ Κασάνδρα Κλάρου Μιμαλῶν λέγεται, τοῦτέστι Βάκχη καὶ μάντις Κλορία.

Μολαγαῦτα ἕτερα σχόλια εἰς τὰ Ἀργοναυτικά τοῦ Ἀπολλωνίου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, ὡς ἄνω ἀνεφέραμεν στίχου, ἄρδην ἀναφοῦσι τὴν γνώμην τῶν ὡς ἀνωτέρω σχολιασάντων διὰ τῶν ἐξῆς:

¹ Ὁ μεταφραστὴς ὑποσημειῖ ὀρθῶς. «Ἡ Κολοφῶν ἔκειτο παρὰ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ Ἀλεντος (elle était située près de la mer, sur les bords du fleuve Halésus.)

² Pomp. Melas, I p. 140 (μετάφρ. C. P. Fradin.)

³ Ἐκδ. Φλωρεντίας.

⁴ Καὶ ἀλλαχοῦ «παρὰ Κολοφῶνος».

Ἡ Κλάρου; τόπος Κολοφώνος ἀνιερωμένος Ἀπόλλωνι καὶ χρηστήριον τοῦ Θεοῦ ὑπὸ Μαντοῦς τῆς Τειρεσίου θυγατρὸς καθιδρυμένον ἢ ὑπὸ Κλάρου τινος ἥρωος ὡς Θεόπομος. Νεάρχος δὲ φησὶν ὅτι ὑπὸ τῶν Ἐπιγόνων ἀκροθίνιον ἀνετέθη Μαντῶ ἢ Τειρεσίου θυγάτηρ εἰς Δελφοὺς πεμφθεῖσα καὶ κατὰ χρησμὸν Ἀπόλλωνος ἐξερχομένη περιέπεσε Ρακίῳ τῷ Λέδητος υἱῷ, Μυκηναίῳ τὸ γένος καὶ γημαμένη αὐτῷ ἔλθοῦσα εἰς Κολοφῶνα καὶ ἐκεῖ δυσθυμῆσασα ἐδάκρυσε διὰ τὴν τῆς πατρίδος πόρθησιν, διόπερ ὠνομάσθη Κλάρου ἀπὸ τῶν δακρύων· συγγενὲς γὰρ τὸ λ τῷ β, ὡς ὕδρηλοι ἀντὶ ὕδρηροι· ἐποίησεν δὲ Ἀπόλλωνι ἱερὸν . . . ἢ διὰ τὸ αὐτόθι κληρώσασθαι Ποσειδῶνα, Δία, Ἄδην· λέγεται δὲ καὶ κρήνην ἀναβλῦσαι ἀπὸ τῶν δακρύων Μαντοῦς κατὰ Κλάρου . . .¹

Καὶ ἐν ἐτέροις σχολίοις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πάλιν 1464 στίχου τοῦ Λυκόφρονος ἀναφέρεται:

Κλάρου ὄνομα τόπου Κολοφῶνος . . . καὶ αὖθις·

Κλάρου δὲ Κολοφῶνος τόπος, ἀφ' οὗ καὶ Κλάριος ὁ Ἀπόλλων.

Ἄλλ' ὁ Texier ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Αἰλιανὸς ἀναφέρει τὴν Κλάρου ὡς πόλιν τῶν Κολοφωνίων. Τὸ σχετικὸν ὅμως τούτου χωρίον, ὃ ἀμέσως παραθέτομεν, ἂν δὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν κατ' ἐμὲ παρὰ τὸν ναὸν κειμένην κώμην, ὑπέχει σημασίαν γενικωτέραν τοῦ μέρους δόλου, ἥτοι ἑλθῆς τῆς χώρας, ἥτις ἔνεκα τοῦ ἐν αὐτῇ ναοῦ τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος ἔλαβε τὸ ὄνομα Κλάρου.

Ἄλλ' ὡς προτάξωμεν τὸ κείμενον·

Ἰθία δὲ καὶ ἐν τῇ Κλάρῳ τὸν Διὸς καὶ Ἀητοῦς τιμῶσιν οἱ Κλάριοι καὶ πᾶν τὸ Ἑλληνικόν. Οὐκοῦν ὁ ἐνταῦθα χώρος τοῖς ἰοδόλοις θηρίοις ἀστίθης τε ἅμα καὶ ἔχθιστός ἐστι, τοῦτο μὲν καὶ τῇ τοῦ δαίμονος βουλῇ, πάντως δὲ καὶ περριότων τῶν θηρίων αὐτὸν ἄτε καὶ αὐτὸν σώζειν εἰδότες καὶ μέντοι καὶ τὸν σωτήρα καὶ νόσων ἀντίπαλον Ἀσκληπιὸν φύσαντα. Ἄλλὰ καὶ Νικάνδρος οἷς λέγω μάρτυς. Λέγει δὲ Νικάνδρος·

Οὐκ ἔχῃς οὐδὲ φάλαγγες ἀπεχθῆες οὐδὲ βαθυπλῆξ

ἄλασιν ἐνδοίαις σκορπίος ἐν Κλαρίοις

Φοῖβος ἐπεὶ ρ' αὐλῶνα βαθὺν μελίησι καλύψας

ποιηρὸν δάπεδον θῆκεν ἑκάς δακρυῶν.²

Εἶναι δυνατόν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι μὲ τὸ «ἐνταῦθα χώρον» ἠγγόνει τὸν ἐντὸς πόλεως χώρον; ἢ ἤθελε τότε ἐπικαλεσθῆναι μάρτυρα τὸν Κο-

¹ *Ed. Henricus Keil τοῦ Λαυρεντιανοῦ κώδικος στίχ. 308.

² Cod. Par. A et Vat. 1307.

³ Δλ. Περί ζώων, Ιον, 49.

λοφώνιον Νικάνδρον παραθέτων καὶ τὴν περικοπήν του ἀκόμη αὐτῆν, ἐξ ἧς πληροφοροῦμεθα ὅτι θηρία, οἷον ἔχιδιναί, φαλάγγια καὶ σκορπίοι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνοικήσωσιν ἐντὸς τῶν Κλαρίων ἀλσῶν (οὐχὶ ἐν πόλει) ἀπότου ὁ Φοῖβος καλύψας τὴν βαθεῖαν κοιλάδα μὲ μελίαις ἔστρωσεν αὐτὴν μὲ χλοερὸν ἔδαφος ἀπομακρύνων αὐτά.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων κατάδηλον γίνεται, νομίζω, ὅτι ἡ Κλάρου δὲν ἀπετέλεσε ποτε πόλιν· τούτου ἕνεκα καὶ δὲν ἀναφέρεται οὔτε ἀπὸ τὸν Σκύλακα τὸν Καρυανδέα, οὔτε ἀπὸ τὸν Στράβωνα, τὸν Πλίνιον, τὸν Ξενοφῶνα τὸν Ἐφέσιον καὶ Πομπώνιον τὸν Μέλανα· τὸ πολὺ ἦτο κώμη, οἷον περιγράφει αὐτὴν καὶ Νικάνδρος ὁ Ξενοφάνους ὁ Κολοφώνιος, ὁ οὐχὶ Κλάριος, καίτοι καθ' ἃ ὁ ἴδιος ἀναφέρει ἐγεννήθη ἐν Κλάρῳ. Οὗτος βέβαια ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἐγνώριζε τὰ τῆς πατρίδος του, ἰδοῦ δὲ πῶς ἀποκαλεῖ τὴν ἐκθρέψασαν αὐτὸν γῆν ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ, τῷ ἐπιγραφομένῳ «τὰ Θηριακά» προσφωνῶν τῷ συμπατριώτῃ του Ἑρμησιάνακτι ἐν ἡρωϊκοῖς ἑξαμέτροις:

Καίκεν Ὀμηρείοισι καὶ εἰσέτι Νικάνδροισι
μῆστιν ἔχοις, τὸν ἔθρεψε Κλάρου νιφάσσα πολίτην.³

Πολίτην ἢ ψυχρὰν ἀποκαλεῖ αὐτὴν ὁ Ὀμηριστὴς Νικάνδρος ὡς δικαιούμενος καὶ πάσης τῆς ἐπ' ἀδείᾳ ποιητικῆς χρήσεως.

Συμπεραίνων λοιπὸν λέγω ὅτι τὰ ἐπὶ τοῦ Κλάστρου τοῦ Γκιζούρ-κιοῦ ἐρείπια, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀνήκουσιν, ὡς ἐκ τῆς θέσεως ἦν κατέχου-σιν, εἰς τὴν Κολοφῶνα, ὡς πιστεύω ὅτι προὔπεδειξα, δὲν δύναται καὶ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐρείπια τῆς Κλάρου, καθότι ταῦτα ἀντιπαριστῶσι πόλιν σπουδαίαν καὶ ἐπίσημον, χαρακτηριστικὰ, ἄτινα δὲν ἀπέκτησεν οὐδέποτε ἡ Κλάρου ὡς πόλισμα. Ἄλλ' ἂν τοι-οὔτός τις διαταγῆς εἰσέτι ὑφίσταται, ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι μοιραῖως καὶ ἐκ συμπτώσεως ἀπαραδειγματίστου δὲν ἐσώθη οὐδεμία ἱστορικὴ περὶ αὐτῆς μαρτυρία, οὐδ' ἐγνώσθη οὐδὲ ἐνὸς πολίτου αὐτῆς τὸ ὄνομα, οὐδ' ἐπιγραφὴ τις οἰαζήποτε, ἀλλ' οὐδὲ καὶ ἐν αὐτῆς

¹ Anthol. Gr. IX, 213.

Καὶ Κολοφῶν ἀρίθλος ἐν πολλοῖσι τέτυκται, δαιούς θρεψαμένην παῖδας ἀριστονόουσι, πρωτότοκον μὲν Ὀμηρον, ἀτὰρ Νικάνδρον ἑπεικῶν, ἀμφοτέρους Μούσαις οὐρανίησι φίλους.

² Νικ. Θηριακά στίχ. 958.

ἀνευρέθη νόμισμα, ὅσον εὐτελές καὶ ἂν ὑποθέσῃ τις τοῦτο. — Εἶναι τοῦτο δυνατόν ἐνῶ ἔχωμεν ἀπειρίαν νομισμάτων τῆς Κολοφῶνος καὶ ὅλον ἐν τοιαῦτα ἀνευρίσκονται καθημερινῶς; Ἄλλὰ πρὸς τί ἀναφέρω τὴν Κολοφῶνα, ἀρῶ ἔχωμεν ἄλλων μικροτέρων καὶ ὁσημοτέρων πόλεων ἐπιγραφὰς καὶ νομίσματα; Ἡ μήπως ἤθύνοντο νὰ ὑπάρξῃ πόλις Κλάρος, πλουτία, ἰσχυρά, καὶ εὐδαίμων, εἴαν διατυποῦσιν αὐτὴν ἡ θεοὶ καὶ τὰ ὑποδειχθέντα ὑπὸ τοῦ Chandler καὶ Tuckler ἐπιγραφῶν, ὡς τῆς Κλάρου ἐρείπεια, χωρὶς νὰ συνυπάρξῃ ὅλος ἐκεῖνος ὁ πολιτειακὸς βίος, οὗ τὴν ἔκφρασιν διατρονοῦσι τὰ ἐπιζῶντα τῆς δόξης αὐτοῦ μνημεῖα, εἴον ἐπιγραφαί, νομίσματα καὶ ὁ ἄλλος πᾶσις κόσμος; Ἄλλ' ὄχι τὸ τοιοῦτον εἶναι πάντῃ ἀπίθανον καὶ ἀδεσποτον. Ἡ Κλάρος ἐφημίετο ὡς μέρος κατέχον τὸν ναὸν καὶ τὸ μαντεῖον τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος. Ἡ παρ' αὐτὸν πενιχρὰ κώμη οὐδὲν ἐσημαίνειν, τοῦτο ὅμως δὲν ἠμπόδιζεν ὥστε ὑπὸ τὸ ὄνομα Κλάρος νὰ ἐνοῶσιν οἱ ἀρχαῖοι ἅπαν ἐκεῖνο τὸ διαμέρισμα, συμπεριλαμβανομένης καὶ αὐτῆς τῆς πόλεως τῆς Κολοφῶνος καὶ μετὰ τῆς παραλίας ἀκόμη αὐτῆς.

Ὁ Στράβων ἀναφέρων τὴν διὰ ξηρᾶς πρὸς τὰ ἐκεῖ ἄφιξιν τοῦ Κάλχαντος μεταχειρίζεται τὴν φράσιν «κατὰ τὴν Κλάρον» ὑπενοῶν βεβαίως οὐχὶ μέρος τι ὠρισμένον, ἀλλὰ διαμέρισμα μέγα καθ' ὃ συνηντήθη. Ἰδοὺ τὸ χωρίον.

Ἀλέγεται δὲ Κάλχας ὁ μάντις μετ' Ἀμφιλόχου τοῦ Ἀμφιαράου κατὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον περὶ δεῦρο ἀφικέσθαι, περιτυχῶν δ' ἑαυτοῦ κρείττονι μάντι κατὰ τὴν Κλάρον. ¹

Τὴν αὐτὴν φράσιν μεταχειρίζεται καὶ ὁ Πουτανίας διηγούμενος τὴν διὰ θαλάσσης μετάβασιν καὶ ἄφιξιν τῶν ἀποίκων πρὸς τὸ μέρος τοῦτο:

Ἐκπέψαντος δὲ σφᾶς ἐς ἀποικίαν τοῦ θεοῦ, περαιοῦνται ναυσὶν ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ ὡς κατὰ τὴν Κλάρον ἐγένοντο κλ. ²

Καὶ ὁ Θουκυδίδης τοιοῦτόν τι βεβαίως ἠνύθει μεταχειριζόμενος τὴν φράσιν «περὶ Κλάρον», «ἐν τῇ Κλάρῳ», ὡς ἐν τῷ ἑξῆς χωρίῳ φαίνεται:

Ἀπὸ δὲ τῆς Ἐφέσου ὁ Ἀλκίδας ἔπει κατὰ τάχος καὶ φυγὴν ἐποιεῖτο:

¹ Στρ. ΙΔ, 642.

² Παισ. VII, 3, 2.

ᾧθη γὰρ ὑπὸ τῆς Σαλαμίνιας καὶ Παράλου εἶτε περὶ Κλάρον ἢ ἄρμων. . . καὶ αὐθις:

αὐτάγγελτοι δ' αὐτὸν ἰδοῦσαι ἐν τῇ Κλάρῳ ἢ τε Πάραλος καὶ Σαλαμίνα ἔρασαν. ¹

Καὶ ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ἀπολλωνίου, οὗ τὸ χωρίον ἀνεφέραμεν προηγούμενος τὸν αὐτὸν περὶ τῆς ἔκφρασιν μεταχειρίζεται τύπον:

Ἀλέγεται δὲ καὶ κρήνην ἀναβλύσαι ἀπὸ τῶν θαρῶν Μαντοῦς κατὰ Κλάρον. . .

Ἐκ τούτων τεκμαίρομαι ὅτι τὸ ὄνομα Κλάρος ἐδίδοτο ἐσθ' ὅτε κατ' ἐκδοχῆναι ὅλον ἐκεῖνο τὸ διαμέρισμα ἕνεκα τῆς μεγάλης σημασίας, ἣν εἶχεν ὁ περιφημοῦ ναὸς καὶ τὸ μαντεῖον τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος ἐκ παλαιοτάτου.

Δὲν μοὶ μένει ἤδη ἄλλο ἢ νὰ ὑποδείξω τὴν θέσιν τοῦ ναοῦ τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος.

Τὴν θέσιν τοῦ ναοῦ τούτου συμπεραίνω ἐκ δύο ἐπιγραφῶν, αἰτινες πρὸ τίνος ἀνεσκάφησαν ἐν τινὶ ἀγρῷ, τῶν παρὰ τὰς καλύδας τοῦ Κάστρου. Ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ αὐτοῦ ἀγροῦ ἀνευρέθησαν καὶ δύο μαρμαρίνοι λέοντες, πλεόν τοῦ φυσικοῦ μεγέθους, περὶ ὧν οὐδεὶς ἄχρι τοῦδε λόγον ἐποίησατο. Ἀναμφιδόλως μένουσιν εἰς τὴν θέσιν ἀρχῆθεν ἴσταντο κείμενοι δὲ νῦν ἐρριμμένοι ἐκ τῆς βάσεως τῶν, παρουσιάζοντες μίαν τῶν πλευρῶν αὐτῶν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, τοῦ λοιποῦ σώματος ὄντος εἰσέτι κατακεχωσμένου. Μολοντί ἐφαρμένα τὰ ἀγάλματα ὡς ἐκ τῆς ἐπηρείας τῶν στοιχείων καὶ οἶων ἄλλων, τίς οἶδε, συγκυριῶν, οὐχ ἥττον διακρίνεται ἐν συνόλῳ ἢ καλῇ ἐξεργασίᾳ τῆς τοῦ δοκίμου τεχνίτου γλυφίδος. Οἱ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ φύλακες οὗτοι παριστάνονται κατασπαράσσοντες μόσχον. Εἶναι πανομοιότυποι, χωρίζει δ' αὐτοὺς ἀπόστικσις ὡσεὶ ἐλατὸν βημάτων.

Τῶν δὲ ἐπιγραφῶν ἡ μὲν (ἢ ὑπὸ στοιχ. τῆ') εὐρηται ἤδη ἐν τῇ ἐν Γηλαούρκει οἰκίᾳ τοῦ ἰδιοκτήτου κ. Κωνσταντίνου Χατζῆ Φωτίου χρησιμεύουσα ὡς κατωτάτη βαθμὶς τῆς ἀναβάθρας τοῦ οἴκου του. Τὸ μὲν

¹ Ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Θουκυδίδου ὑπὸ Ρορρο ὑποσημειοῦνται «περὶ Κλάρον». Κλάρος τὸ πρὸ Κολοφῶνος ἄλλος τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος εἶναι γνωστός τόσο τῆς Ἰωνίας παρὰ τὴν Κολοφῶνα μεταξὺ Μυοννήσου (sic) καὶ Ἐφέσου.

² Θουκ. III, 33.

μαρον εἶναι ἀκέραιον, ἔχει δέ, μῆκος μὲν 90)οο τοῦ μέτρου, ὕψος 26 καὶ πλάτος 70. Ἡ ἐπιγραφή κεχάρακται ἐπὶ μιᾶς τῶν τοῦ ὕψους καὶ κατὰ μῆκος πλευρῶν τοῦ μαρμάρου, ἐκ δὲ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων ἀνακτέα ἴσως κατὰ τὸν Ἀον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφή ὑποθέτω ὅτι ἀναφέρει τοὺς ἐξ Ἀφροδισιάδος ἐλθόντας θεοπροφῆτας καὶ ἄλλους ὅπως συμβουλευθῶσι τὸ μαντεῖον. Ἡ χρονολογία ἀναφέρεται ὑπὸ ἄλλον τύπον· ἀντὶ α' ἐπὶ σφραγιφόρου Ἀπόλλωνος, φέρει καὶ ἐπὶ Πρυτάνεως Ἀπόλλωνος τὸ γον». Τὸ ὄνομα τοῦ πρυτάνεως δὲν διακρίνεται καλῶς ἐπὶ τῆς πλακῆς, τούτῳ ἔπεται τὸ τοῦ θεοπρόπου· οὗτος ἐκαλεῖτο Στέφανος Στεφάνου τοῦ Στεφάνου· μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ θεοπρόπου τὸ τῶν ἡιθέων, οἵτινες τὸν ἠκολούθουν· Ἀνδρονείκου τοῦ δεῖνα καὶ Ἀθηναγόρου τοῦ Ἀθηναγόρου τοῦ Διογένου, Ἀδράστου καὶ ἄλλων.

Ἡ ἑτέρα τῶν ἐπιγραφῶν (ἡ ὑπ' ἀρ. 170) ἦν ἐδώρησε τῷ Μουσεῖῳ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κρήνης κύρ. Ἀμβρόσιος, περιέχει δύο, οὕτως εἰπεῖν, πράξεις. Τῆς μὲν πρὸς τὰ ἄνω σώζεται μέρος τοῦ καταλόγου τῶν ἡιθέων, οἵτινες παρηκολούθουν, φαίνεται, τὸν θεοπρόπον, τούτοις δ' ἔπονται τὰ ὀνόματα τῶν παρθένων. Τὸ πρὸς τὰ δεξιὰ μέρος τοῦ μαρμάρου ἄλλοιπει. Ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν συμπεραίνω ὅτι ἡ ἐπιγραφή αὕτη πρέπει νὰ καταταχθῆ εἰς τὸν Ἀον μ. χ. αἰῶνα. Τῆς ἄλλης, τῆς πρὸς τὰ κάτω κατακεχωρημένης πράξεως, ἄλλοιπει μόνον τὸ πρὸς τὰ δεξιὰ μέρος. Ἡ ἐπιγραφή αὕτη εἶναι μεταγενεστέρα τῆς Ἀης κατὰ 62 πρυτανείας· ἡ μὲν ἀνέφερε τὸ γον, αὕτη δὲ τὸ ξέ. Εἰκονέων Κολώνων ἀντὶ Ἰκονιέων; Μετὰ τὴν χρονολογίαν ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ προφήτου, τούτῳ ἔπεται τὸ τοῦ θεοπιωδοῦ, μετὰ ἀναφέρονται τὰ τῶν θεοπρόπων, καὶ τελευταῖον τὰ τῶν κούρων (ἡ γραφή φέρει ΚΟΙΡΟΙ) ἀντὶ ἡιθέων ὡς ἐν τῇ ἑτέρᾳ ἐπιγραφῇ.

¹ Ἐκ τῆς ἐσχάτως ἐν Ἐφέσῳ εὐρεθείσης ἐπιγραφῆς, ἣν ἐδημοσιεύσαμεν ὑπὸ στοιχ. τζζ'. εἰκάζω ὅτι μᾶλλον εἰς τὸν ἐν Ἐφέσῳ δῆμον Ἀφροδισιέων ἀναφέρεται αὕτη ἢ εἰς τοὺς πολίτας τῆς Ἀφροδισιάδος. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ δήμου ὅτι κατὰ γωνίας καὶ δύο γλύπται, ὧν ἕργα σώζονται ἐν τῷ Καπιτωλίῳ Μουσεῖῳ φέροντα τὴν ἐπιγραφὴν Ἀριστίας καὶ Παπίας

Ἀφροδισιεῖς.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

ΕΥΡΕΘΕΙΣΑΙ ΕΝ Τῇ ΚΟΛΟΦΩΝΙΑΙ ΓῆΙ.

Ἐν τῷ παρὰ τὴν Τσίλλε ἡρειπωμένῳ Τεκκέ, 1 1)2 ὡραν μακρὰν τῆς θαλάσσης.

τὸ δ'.

Ἐπὶ πέντε τεμαχίων μαρμάρου, ἃ περισυναξας συνημολόγησα τὸ δλον πλ. πρὸς μὲν τὰ ἄνω 0,32, πρὸς δὲ τὰ κάτω 0,36, σωζομένου δὲ ὕψους 0,76 καὶ πᾶχ. 0,8. Ὑψ. γραμ. 0,028.

	Ἄ δῆμ]ος κα[ε]
	ἡ γε]ουσία
	ἐτι]μ]σαν
	. . . σίαν
5	Ἐλευθέριον
	γυναῖκα Ν
	Ζωσίμου
	Ἀθηναίου
	Σπο[σ]δαύλου
10	ἡθῶν καὶ
	φιλανδρίας
	ἔνεκεν.

Ἐν χωρίῳ ἢ Τσίλλα, 1 1)2 ὥραν περίπου πρὸς τὴν θάλασσαν.
τοῖ.

Ἐπὶ λίθου, σωζομ. ὕψ. πλ. καὶ πᾶχ. 0,30 περίπου, κειμένου ἐντὸς
τοῦ προαυλίου τοῦ ἐκεῖσε ξενῶνος. *Υψ. γραμ. 0,028.

Ἀυτοκράτορα Κ[αίσαρα] Λούκιον
Ἀδριανὸν Οὐέρων, Σεβ[αστόν], ὁ δὴ-
μος ὁ Κο[λοφωνίαν], Γ
. στρα]τηγούτος.

Ἐν θέσει «Γιαπί-γέρ» πλέον μιᾶς ὥρας μακρὰν τῆς θαλάσσης.
τοῖ.

Ἐπὶ μαρμάρου, ὁμοιάζοντος ὑπερθύρω, σωζομ. μήκ. 1,76, ὕψ. 0,30,
πᾶχ. 0,22, ἔπερ ἐξέχουσα ἐκ τοῦ παρὰ τὴν θέσιν ταύτην ἐκτεινομέ-
νου τουρκ. νεκροταφείου. *Υψ. γραμ. 0,5.

Ζώτιχον Ἀπολλωνίου ἄνδρα ἀγαθόν, γ[εν]τ[αῖον]; καὶ φιλότιμον
περὶ τὴν πολιτείαν, σρατηγήσαντά τε δίς, [ἢ πόλις δις] καίως ἀνέθηκεν.

Ἐν τῷ χωρίῳ Γκιαούρκοι, μίαν περίπου ὥραν ἀπέχοντι τῆς θα-
λάσσης.

τοῖ.

Ἐπὶ ἐπιτυμβίας πλακός, πλ. 0,30, πᾶχ. 0,5, σωζομ. ὕψ. 0,50,
ἐκχλωσθείσης ἐκ τῆς θέσεως «γιαπί-γέρ» καὶ μετενεχθείσης ἐν τῇ
οἰκίᾳ τοῦ Μιχαήλ Καστανιώτη.

Στρατών
Στρατόνος.

τοῖ.

Αὐτόθι. Ἐπὶ ἐπιτυμβίας πλακός, ὕψ. 0,66, πλ. 0,25, πᾶχ. 0,4,
ἐκτισμένης ἐπὶ τινος βαθμίδος τῆς ἐξωτερικῆς κλίμακος τῆς οἰκίας
κ. Καλλιῶς Κέλλαινας. *Υψ. γραμ. 0,014.

Εἰσιὰς Ἀπολλωνίου.

τοῖ.

Αὐτόθι. Ἐπὶ ἐπιτυμβίας πλακός, πλ. 0,22, πᾶχ. 0,6, σωζομ. ὕψ.
0,26, ἐκτισμένης ὡς ἡ ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς κλίμακος τῆς οἰκίας Δημη-
τρίου Χ. Βασιλογλου.

Μητροδώρα Μητροδώρου
Διονυσίου δὲ γυνή.

τοῖ.

Αὐτόθι. Ὅμοιος ἐπὶ ἐτέρας πλακός, πλ. 0,24, πᾶχ. 0,6, θεω-
μένου ὕψ. 0,25, ἐκτισμένης ὡσαύτως ἐπὶ τῆς αὐτῆς κλίμακος τῆς
προρρηθείσης οἰκίας. *Υψ. γραμ. 0,017.

Ἐρμιόν[η
Ἀπολλ . . .

τοῖ.

Αὐτόθι. Ὅμοιος ἐπὶ ἐτέρας πλακός, πλ. 0,30, πᾶχ. 0,6, σωζομ.
ὕψ. 0,48. *Υψ. γραμ. 0,2.

Σιδω . . .
Εἰρη . . .

τοῖ.

Αὐτόθι. Ὅμοιος ἐπὶ ἐτέρας πλακός, πλ. 0,30, πᾶχ. 0,8, θεωμέ-
νου ὕψ. 0,30. *Υψ. γραμ. 0,019.

Δαμ[αρετ]α; γυνή
Ἀπο ον

τηγ'.

Αυτόθι. Ἐπί ἐπιτυμβίας πλακός, ὕψ. 0,50, πλ. 0,30, ἐστρωμένης πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς οἰκίας τῆς κ. Καλῆς Ἀντώνου. Ὑψ. γραμ. 0,017.

Ἐρπυλλίς

χαῖρε.

τηδ'.

Αυτόθι. Ὅμοίως ἐπὶ ἐτέρας πλακός, ὕψ. 0,60, πλ. 0,25, παχ. 0,4. Ὑψ. γραμ. 0,013.

Παρορησία χαῖρε.

τηπε'.

Αυτόθι. Ἐπί ἐπιτυμβίας πλακός, ὕψ. 0,66, πλ. 0,35, παχ. 0,10, εὐρισκομένης ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀντωνίου Τζαναπατῆ. Ὑψ. γραμ. 0,017.

Ἀρτεμίδωρος

Ἡρακλείδου

χαῖρε.

της'.

Αυτόθι. Ὅμοίως ἐπὶ ἐτέρας πλακός, ὕψ. 1 μ., πλ. 0,42, παχ. 0,7.

Ἀριστονίκη Ἀρίστειω

Μητροδώρου δὲ γυνή.

Φάλιστης

Μητροδώρου.

Ὑψ. γραμ. τῆς μὲν πρὸς τὰ ἄνω ἐπιγραφῆς 0,012, τῆς δὲ πρὸς τὰ κάτω 0,027.

τηζ'.

Αυτόθι. Ἐπί ἐπιτυμβίας πλακός, ὕψ. 0,80, πλ. 0,50, παχ. 0,14, ἐκτισμένης ἐπὶ θαμνίδος τινος τῆς ἐξωτερικῆς κλίμακος τῆς οἰκίας Βασιλείου Βαλμαῦ. Ὑψ. γραμ. 0,3.

Ἐκατόμανδρος

Ζηνοδότου.

τηη'.

Αυτόθι. Ἐπί ἐπιτυμβίας πλακός, θεωμένου ὕψ. 0,25, πλ. 0,50, παχ. 0,8, ἐκτισμένης ἐπὶ θαμνίδος τινος τῆς ἐξωτερικῆς κλίμακος τῆς οἰκίας Κωνσταντῆς Ρηγίνου.

Ἐρμαφίλου δὲ γυνή

χαῖρε.

τηθ'.

Αυτόθι. Ἐπί πλακός, σωζομένου ὕψ. 0,32, πλ. 0,40, ἐκτισμένης ἐντὸς τοῦ ναοῦ «ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου». Ὑψ. γραμ. 0, 4—5.

... τάφ]ε κειονιαμένε

... ἀνδρα ὑποκρύπτεις

... πρω]τεύοντα τῆς κόμης

... ταύ]της Μανοῆλον. ...

Παρά τὰς καλύδας τὰς πρὸ τοῦ «Κάστρου τοῦ Γκχαούρκοϊ.»

τη'.

Ἐπί ἐπιτυμβίας πλακός, ἐκτισμένης ὑπὸ τὰ παράθυρα τῆς παρακειμένης καλύδης τοῦ Παπᾶ Δημήτρι.

Νικόδημος

Μητροδώρου

χαῖρε.

τηά.

Ἐπί μαρμάρου, μήκ. 0,90, ὑψ. 0,26, πλ. 0,70, χρησιμεύοντος ἤδη ὡς κατωτάτη βαθμὶς τῆς ἐσωτερικῆς κλιμακῆς τῆς ἐν Γκισούρ-κιζι οἰκίας τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ «Κάστρου» κ. Κωνσταντίνου Χ. Φωτίου.

ΔΕΙΞΕΩΝΕΠΙΡΥΤΑΝΕΣΣΑΠΟΛΛΩΝΟΣΤΟΨ ΣΕΡΒΙ ΣΟΥ . . .
ΘΕΟΠΡΟΠΟΣΤΕΦΑΝΟΣΨ ΗΓΘΕΟΙΑΝΔΡΟΝ
ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΓΩΡΑΣΟΙΛΕΗΝΑΓΟΡΟΥΤΟΥΔΙΟΓΕΝΟΥΣΑΔΡΑΣΤΟΣ
ΥΠΟΥΡΧΟΝΟΜΙΚΟΣ Δ ΠΑΝΦΙΛΟΥΔΗΜΗΤΡΙΟΣ.

δισίων. Ἐπί πρυτάνεως Ἀπόλλωνος τὸ γ. Σερβ[ίου] σου
θεοπρόπος Στέφανος τρις, ἤθεοι Ἀνδρόν[ι-
κος]. . . . καὶ Ἀθηναγόρας οἱ Ἀθηναγῶρου τοῦ Διογένου, Ἀδραστος
Νομικὸς τετρακτίς Παμφίλου Δημήτριος.

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη κεχάρακται ἐπὶ μιᾶς τῶν τοῦ ὕψους καὶ κατὰ μῆκος πλευρῶν τοῦ μαρμάρου, τὰ δὲ γράμματα ἔχουσιν ὕψος 0,018. Τὸ μάρμαρον εἶναι ἀκέραιον πλὴν λίαν λευμασμένον.

τηβ'.

Αὐτόθι. Ἐπί ἐτέρας ὁμοίας πλακῆς.

Χάρης Φαίεννου.

τηγ'.

Αὐτόθι. Ἐπί ἐπιτυμβίας μαύρης πλακῆς, σωζομ. ὑψ. 0,44, πλ. 0,44, πάχ. 0,8, κειμένης ἐντός τινος τῶν ὑπὸ τὰ τείχη τοῦ Κάστρου ἀγρῶν.

Ζήνων
Ζηνωνίδος τῆς
θυγατρὸς καὶ
Ἰλιάδος τῆς συν-
βίου—Ζηωνίς ἐτῶν
γ'. χρηστὴ χαίρει.
Ἰλιάς χρηστὴ χαίρει.

τηδ'.

Αὐτόθι. Ἐπί ἐτέρας ὁμοίας πλακῆς, σωζομ. ὑψ. 0,60, πλ. 0,30, πάχ. 0,4, ἐκσκαφείσης παρὰ τὸ παρέκει νεοκτισθὲν ὑπὸ τῆς κ. Μαριγῶς Χ. Φωτίου ἐκκλησίδιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Ἀπολλώνιος
Καλλιστράτου.

*Ἵπερθεν τοῦ παρὰ τὴν θάλασσαν σπηλαίου.

τηε'.

Ἐπί ἐπιτυμβίας πλακῆς, ὑψ. 0,70, πλ. 0,48, πάχ. 0,10, ἐκσκαφείσης ἐξ ἀνορυθθέντος τινος πρὸς τὰ ἐκεῖσε τάφου.

Ἀπολλώνιος
Φύρσανος
ὁ φύσει
Περγιένου.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙΣ.

Ἐν σελ. 134—γραμμῇ 18 κ(ἐ) ἀντι κ(αἰ).

ΕΞΗΓΗΣΙΣ

τῶν ἐν σελισι 187-198

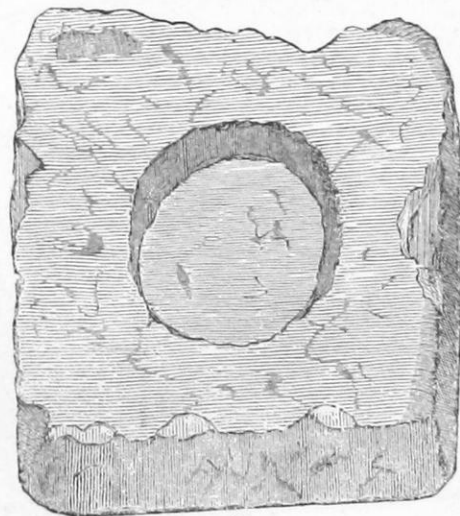
ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΤΟΘΕΣΙΩΝ.

Ἄλ-ἀμάν-βογάς	Λάβε, ἔλεος στόμιον
Ἄλαμάν-γκιὸλ	Ἄλαμάν λίμνη
Κατραντζίκ-γκιὸλ	Ἄσφαλιτίτις λίμνη
Τσιφλίκ	Κτήμα, ἔπαυλις
Νοχούτ-γκιὸλ	Ἐρέβινθος λίμνη
Μαλ-τεπέ	Ἕγλης λόφος
Παλαμούτ-ἀρασί	Τὸ μεταξὺ βαλανιδίωνων μέρος
Ἴζ-μπιλίκ-δὰγ	Ἴχνη ὀρνιθίων ἕρος
Καρατζά-δὰγ	Ἕπομέλαν ἕρος
Δεϊρμέν-δερεές	Μύλου φάραγξ
Καρατζά	Ἕπομέλαν (Μαυρεϊδερό)
Τσίλλε	Ταλαιπωρία-βάσανος
Γκιοσούρ-κιοῖ	Ἄπιστων χωρίον
Δερέ-βογάς	Φάραγος στόμιον
Ταχταλί-τσάϊ	Ταχταλί χεϊμαρρος
Ἄβυτζί-τσάϊ	Κυνηγῶν χεϊμαρρος
Καλαϊτζή-τσάϊ	Γανωτοῦ χεϊμαρρος
Τεκνέ	Μονή
Οὔτς-δερεές	Γρεῖς φάραγγες ἢ Ἄκρα τῆς φάραγγος
Γιαπί-γέρ	Κτιρίων τόπος
Τσίλ-ἐμμί	Τοῦ ἐφήλου θείου (τὸ κτήμα)
Ἄβατζίκ	Ἄροπέδιον
Ταχταλί-δὰγ	Ξυλείας ἕρος.

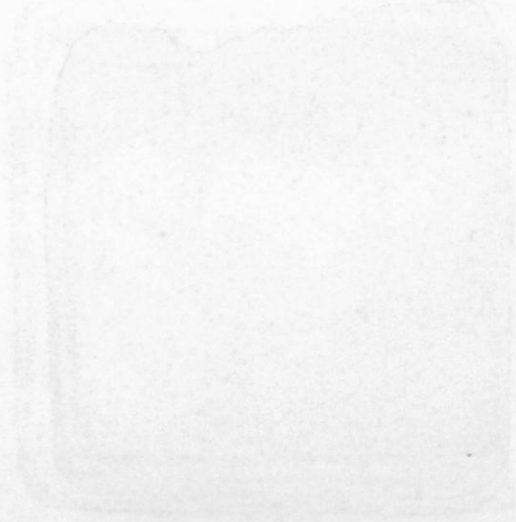
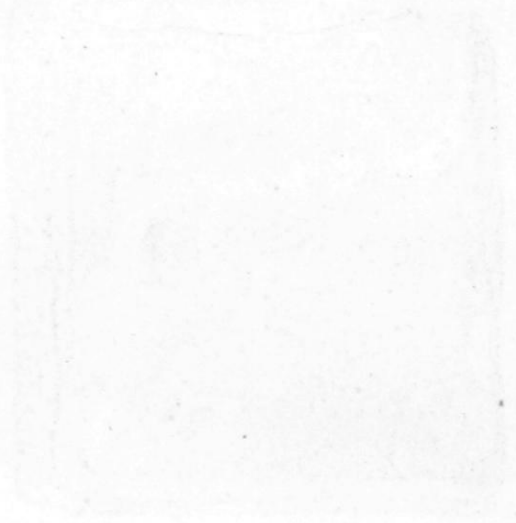
πρω σιμελιονω ω θωραδεις α τω κει και τω
δω. ^ω σιμελιονω φημι ω
τωλε ε βιπαρεμου, ι διον εσιν δ κω
ην, ο τω μελι δικαίως τις τωτα ποιη
αμεσαν ειναι. ο τω δε α δίκως, κα
κον. ^ω τωλος χαλεπόν τ' εσε λήξεαι ω
σεκρατες. ^ω δίοις και ^ω πω σε λήξε
ο λιού και μεθι λήξε. ^ω τωλλω
ερα ερωτε τω πω λι χει νε εω εστω
δε και σοι ε αμε λήξε και α πτωδης
φλιαειω σή αμε καρμης φιλοξ
αυ δε ε αερετων. ^ω δίοις χα
λαρω ω σεκρατες, ου δε ε τε εα δη πα
λαοις σπαιμασιν λήξε. ^ω τω γδ ε
λδεε και πω εωτε τον οτα, ταυτα
ικανασα ε λήξεαι εσι και απο δ ξαι
ω σπαι δ δικω εωτε αν οι α δαιμονω
εσι. ^ω τω σπια λυε.
πωλ φλησον δη κου γδ εσιν γν πδ λίνου ο ραυ
α γον τα μακεδονιας, ^ω σι ε δε μελι
αμα κω τε. ^ω τωλος α δαιμονω εω
σα δο κη ειναι, η α ολιος. ^ω σι ου

1

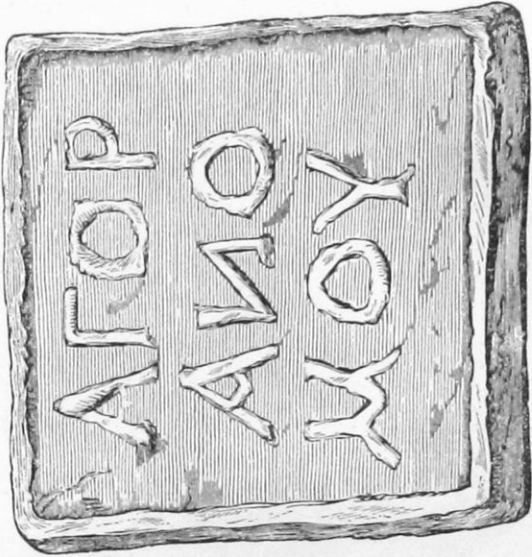

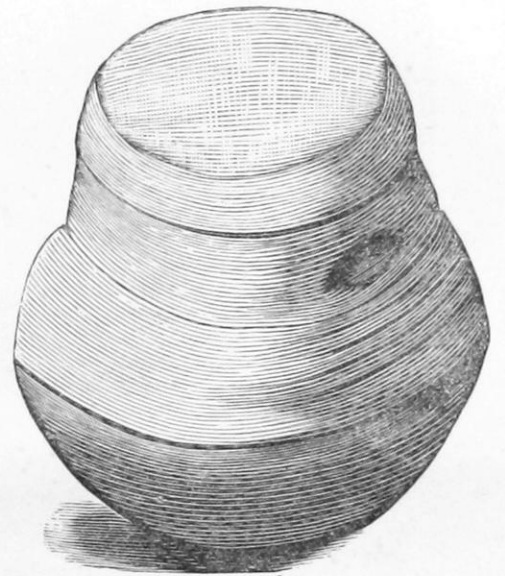
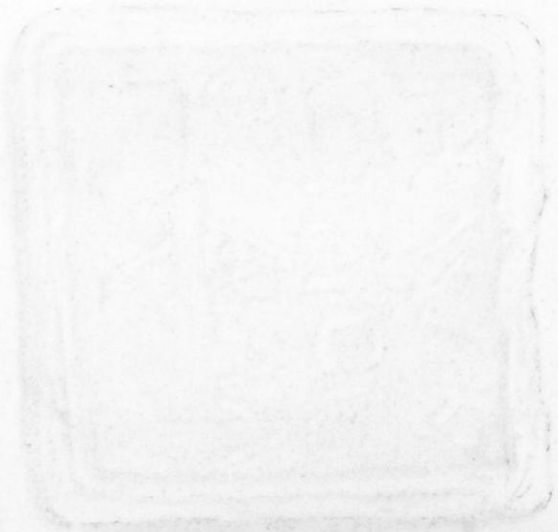
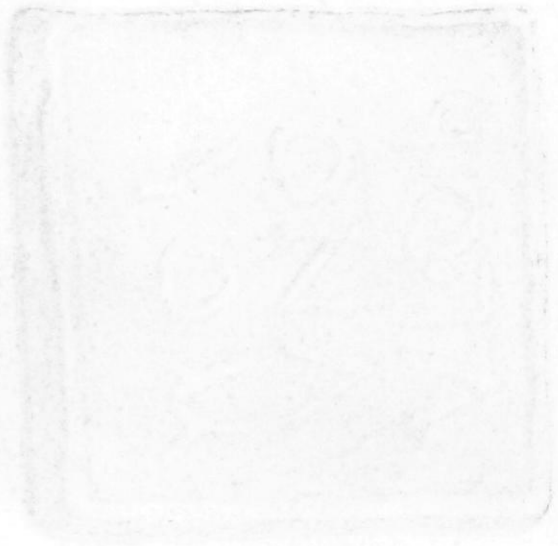
2

SISMANOLOGIO

Pl. II

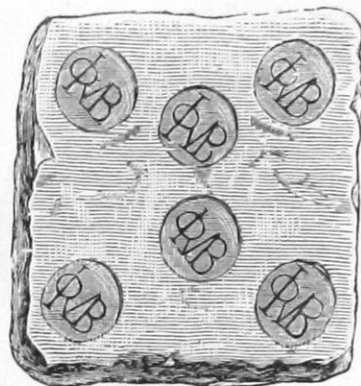

1

2

1

4

2

5

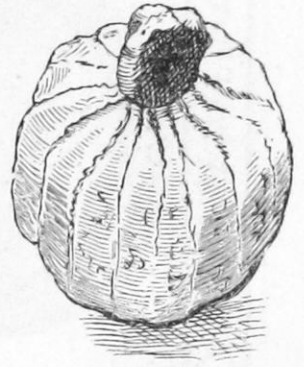
3

6

1

2

4

5

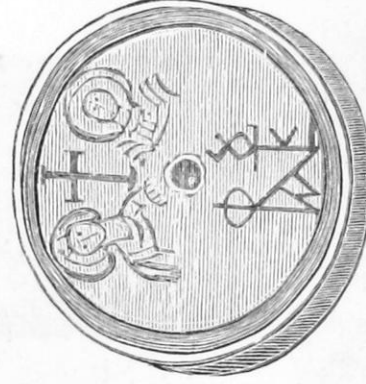
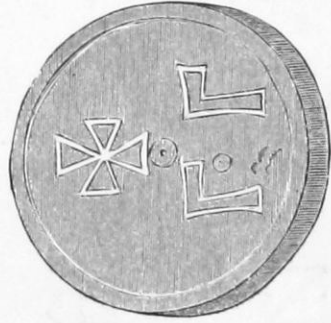

2a

SISMANOGILIO

Pl. VI

† ΠΙΩ ΑΝΝΟΤ ΔΕΝΔΟΣΚΟΜΡΘΣΑΡΡΤΙΝΔΙΣ

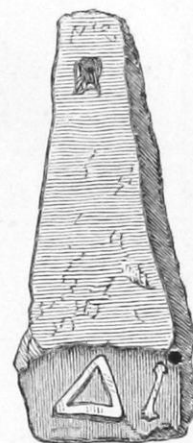

2

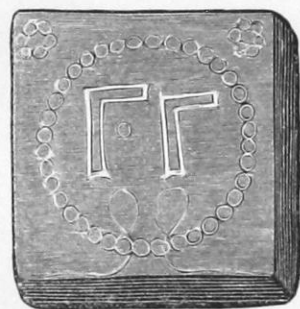
† ΠΙΟΝΙΑΝΟΤΟΒΕΝΔΩΣΚΟΜΡΘΣΑΡΤΙΝΔ

1

3

2

3α

5

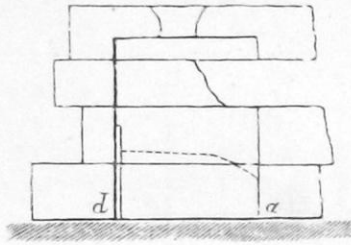
4

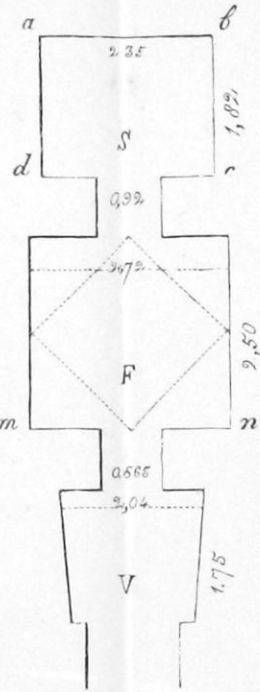
6

TUMULUS

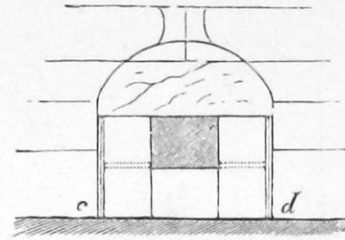
BELEVI

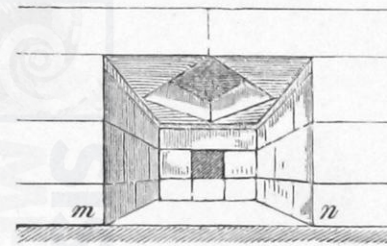
f. 6.

f. 7

f. 8.

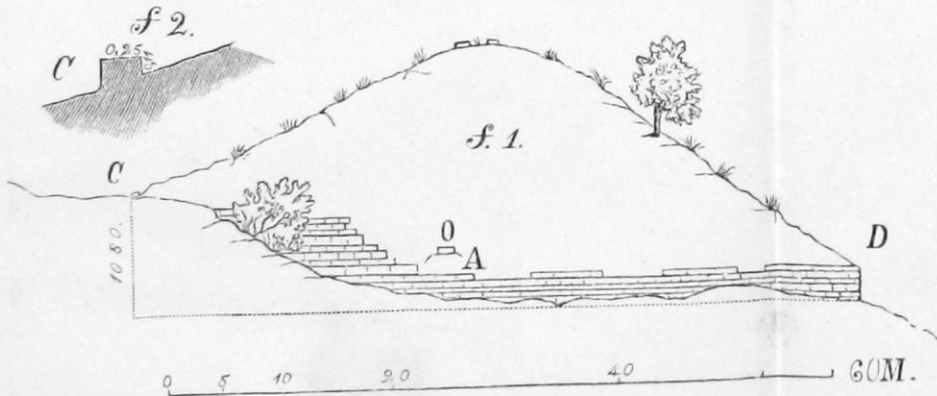
f. 5.

0 1 2 3 5 M.

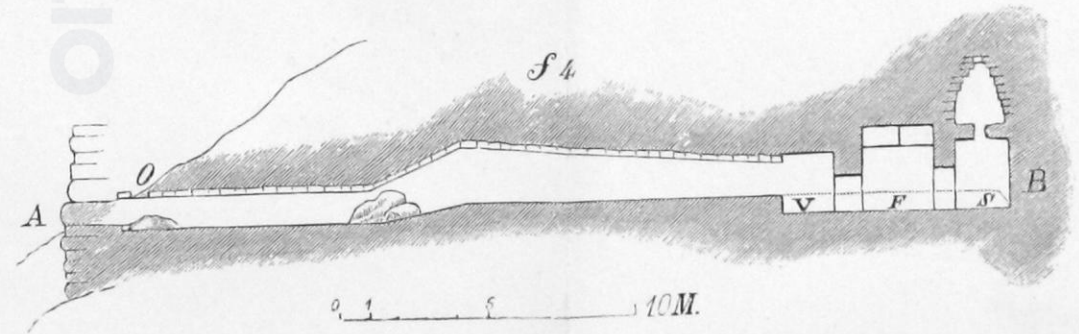
f. 3.

0 10 50 M.

f. 1.

0 5 10 20 40 60 M.

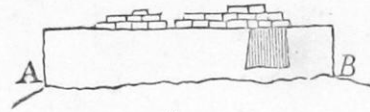
f. 4.

0 1 5 10 M.

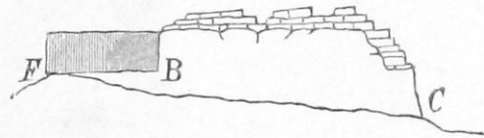
DESSINÉ PAR G. WEBER

M. N. SC.

HIÉRON à BÉLEVI.

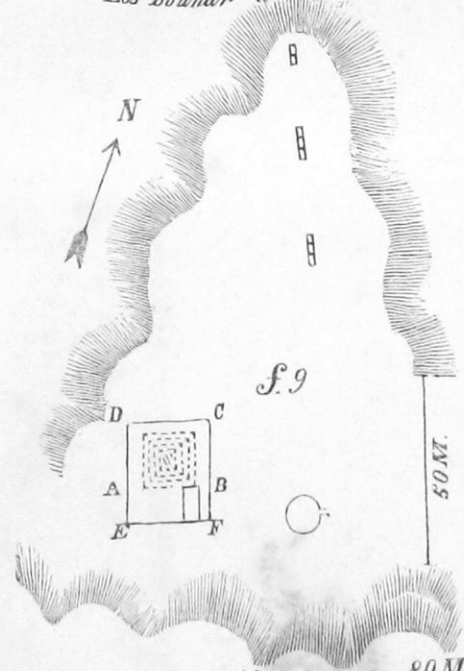
F. 11.

F. 10.

0 1 2 5 10 20 M.

de Kas boumar à T circa

F. 9

0 10 20 40 80 M.

DESSINÉ PAR G. WEBER

ΧΩΡΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ
ΤΗΣ ΚΟΛΟΦΩΝΟΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝ ΙΩΝΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΜΙΛΙΑ 0 1 2 3 4 5 ΑΓΓΛΙΚΑ

ΣΥΛΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Μ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

DESSE PAR G. WEBER.

SISMANOGLIO